PETRU POPESCU
SUPLEANTUL

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
POPESCU, PETRU
Supleantul / Petru Popescu. - Bucureşti : Curtea Veche Publishing, Jurnalul, 2009
ISBN 978-973-669-831-6
ISBN 978-606-92051-2-9

821 135.1-31

Coperta: GRIFFON AND SWANS
www.griffon.ro

© Curtea Veche Publishing, Editura Jurnalul, 2009.
pentru prezenta ediţie

ISBN 978-973-669-831-6

Carte de Colecții

PETRU POPESCU

Supleantul

PETRU POPESCU

Supleantul

FONDUL
JURNALUL

PETRU POPESCU

Supleantul

Prefață

Romanele sunt vise, visele autorului. Am visat să scriu *Supleantul* timp de treizeci de ani, încă din zilele traumatizante și vijelioase ale fugii mele din România.

Scena de început era totdeauna dureros de clară; un personaj inocent, un tânăr obsedat de cuvinte, devenea conștient de lipsa de libertate a vieții lui și se întreba: voi avea vreodată curajul și, pe lângă curaj, voi avea vreodată ocazia să-mi schimb destinul?

Dar pentru mine, cel de atunci, schimbarea destinului presupunea pierderi colosale: pierderea limbii în care scriam, a publicului căruia îi eram fidel, a generației al cărei portret îl făcusem în romanele vulcanice din anii '68–'73. Cu alte cuvinte, pierderea aproape integrală a celui care eram, așa cum mă știam de la primele mele încercări literare, consemnate în caiete de școală în care scriam poezii și nuvele, de mână, înghesuit, timid și totuși pasionat și cu speranța unui viitor literar strălucit.

Pe acel tânăr scriitor îl cunoșteam. Îmi era prieten. Presimțeam că, dacă evenimentele mă vor forța să mă expatriez, voi suferi o înjumătățire a ființei interne la fel de adâncă și de brutală ca aceea din adolescență, când îmi pierdusem fratele geamăn. Un alt geamăn al meu, tânărul pe care îl felicitam pentru pasionata sinceritate și neobosita căutare a realului, avea să dispară. În chip straniu, libertatea îmi cerea să încui înăuntrul meu și să țin în captivitate exact acea ființă intimă care își dorise libertatea. Ca să fiu un român liber, trebuia să trăiesc ca

expatriat. Ca să scriu liber, trebuia să mă adresez unui public nou și relativ indiferent la tema libertății, publicul american.

Nu vreau să spun mai mult despre condiția de scriitor de succes... expatriat. Modelele mele admirate, Conrad, Nabokov, Eugen Ionescu, nu păreau să sufere de această dilemă. Niciunul nu fusese stindardul unei generații în patria și limba de baștină (și niciunul n-a scris din nou în limba maternă, după o carieră literară în engleză ori în franceză). Concis spus, ei nu au pierdut la fel de mult atunci când s-au despărțit de matcă. Vai, pentru mine nu era la fel. Aveam foarte mult de pierdut ca să-mi cuceresc libertatea.

Cu această dilemă în suflet, am început să scriu în engleză. Cu aceeași dilemă în suflet, am scris cărțile mele cele mai cunoscute pe plan internațional.

Dar nu dilema scriitorului e tema romanului *Supleantul*, ci a fiului de sânge silit să fugă. N-aș vrea să dau impresia că *Supleantul* e o tragedie. Este o carte complexă, despre o lume complexă, cu zâmbete și cu lacrimi.

Am scris scenarii de filme la Hollywood, în general fără să-mi pese dacă eram trecut pe generic ca singurul autor al scenariului ori dacă împărțeam creditul *written by* cu regizorul, și uneori cu actorul principal. Un film are mulți tați (ori multe mame). Un roman are un singur părinte, autorul. Un roman e visul artistic al unui singur om. De aceea îl prefer eu, chiar dacă scriu cinematografic, cum mi s-a spus de multe ori. Numai într-un roman pot da măsura unei întregi epoci și a personalității mele la acea vreme.

Prietenii care, într-un moment sau altul, au grăbit nașterea *Supleantului* merită o mențiune specială. Ani de zile, Iris m-a îndemnat să îl scriu, chiar și în românește, dacă nu puteam altfel. De trei ori, în conversații pe care le țin minte amănunțit, Alex. Ștefănescu m-a întrebat: „Ei, când vei scrie din nou în românește?" Un important rol în această decizie a avut Marius

Tucă, pe care nu l-am întâlnit până în toamna anului 2008 și care a formulat cu extremă simplitate ce aveam de făcut: „Lumea așteaptă să spui ce ai de spus!" Le mulțumesc lui Marius și soției lui, Neguța, pentru modul cald și ospitalier în care m-au încurajat să mă așez la computer. La îndemnul acestor prieteni noi, m-am întors în California și, palpitând ca un adolescent la vârsta primului sărut, am început să scriu, în românește, *Supleantul*.

Pe parcursul scrierii, Iuliana Margareta Astalis, care m-a citit și în română, și în engleză, s-a dovedit a fi cel mai inteligent critic al tonului în care povesteam. Alți cititori de pe parcursul scrierii — Sorin Zărnescu, Florin Lupescu, Alex Rotaru, Dinu Bălan — au format o cameră de rezonanță neprețuită, pe care n-am avut-o la scrierea altor cărți. Ajutorul lor explică felul cum am putut scrie o asemenea carte în doar șase luni. Toți aceștia, Marius și Neguța Tucă, Iuliana Astalis, Sorin Zărnescu, au fost lângă mine în timpul scrierii, ca niște confrați arheologi ai unei istorii de neuitat.

În fine, eroinei cărții, sumbra prințesă Diana a comunismului, îi mulțumesc postum, cu adâncă gratitudine. *Supleantul* e o carte pe care ar fi citit-o zâmbind.

Sper să citească *Supleantul* întreaga generație care s-a recunoscut în *Prins*. Zâmbind, și uneori lăcrimând, aceeași generație.

Petru Popescu

PETRU PUPEANU

Supleantul

Veniți. Veniți. Intrați.

Intrați în cuvintele mele. E loc. Spațiul dinăuntrul lor, din toate cuvintele împreună și din fiecare cuvânt în parte e plin de adâncime. Nu mă credeți? Uitați-vă la cuvinte: au deschideri, au orificii. Puneți ochiul la fanta cuvântului, ca la vizeta ușii. Priviți înăuntru: e spațiu, unul viu și plin de mișcare. Vi se par neîncăpătoare cuvintele? Vi se par înguste, scrijelituri subțiri și abstracte, pe hârtie și pe memorie? Vi se par distilate, concentrate, esențiale? Nu sunt.

Sunt concrete cuvintele, dacă te lași în voie, și le *simți*. Sunt fizice. Sunt spațioase. Sunt ca niște peșteri vii, mișunând de o populație misterioasă ascunsă în adâncuri. Viața.

Ce-am făcut cu viața mea de până acum?

Am înșirat cuvinte. Viața e cuvinte.

Chiar și un condamnat la moarte, derulându-și viața în gând, pe drumul spre execuție, ce-și amintește? Cuvinte. Tot ce a trăit îi e legat în memorie prin cuvinte. Viața, bagajul trecutului, legat prin cuvinte ca un geamantan legat cu sfoară. Orice i s-a întâmplat, orice își amintește, chiar și cea mai obscură amintire, nu se destramă, nu piere pentru că e legată prin cuvinte. Cineva a vorbit, a povestit, a mințit, a mărturisit, a țipat, a trăit. Și-a luat adio. Ce nu s-a pus în vorbe atunci s-a pus mai târziu, fără voce. Gândurile sunt cuvinte.

Dacă vorbești, ești viu. Vorbește.

Dacă ești singur, vorbește singur.

Am vorbit singur mulți ani.

Acum vă vorbesc vouă. Veniți, intrați în cuvintele mele. Întâlniți-vă cu mine și cu cu voi, aici, înauntrul cuvintelor. De fapt, suntem înăuntru împreună, de mult, de ani de zile.

Hai să vorbim: Veniți. Intrați.

PARTEA ÎNTÂI

Publicat în *New York Times*, la 6 iulie 1975, sub titlul *Letter from Romania* [*Scrisoare din România*].

Bârfa Bucureștiului e Zoia Ceaușescu, atrăgătoarea fiică de 26 de ani a președintelui Ceaușescu. Toată lumea o știe, conduce un Mercedes alb-fildeș, decapotabil, de două locuri, cu număr de București. Nicio altă mașină ca asta n-are număr de București, spun bucureștenii. Mai spun că Zoia se vedea regulat cu un tânăr romancier, Petru Popescu, care, fiind la începutul unei cariere promițătoare, a fugit pe neașteptate în Occident și ulterior s-a căsătorit cu o americancă — bogată, spun bucureștenii. Vestea acestei duble trădări i-a frânt inima Zoiei. A dispărut din București și toată Miliția și Securitatea au fost puse în stare de alarmă: găsiți-o pe fata șefului! A fost găsită într-o cabană, la munte.

Am citit ziarul stând în picioare, lângă un chioșc. L-am pus sub braț, m-am uitat prin alte ziare, am găsit același reportaj în *Washington Post*. Numele mi-era menționat fără greșeli de ortografie, cu litera mică și sever redactată a celor mai importante cotidiene din lume. Peste trei zile, pe 9 iulie, acea scrisoare din România avea să fie republicată în *International Herald Tribune*.

Era ceva tare în acea știre. Ceva care-l poate face pe un scriitor să se-ntrerupă din șirul comportamentului automat, să ridice din sprâncene, să-și încrețească fruntea, să dea drumul din gâtlej la un hmm! de reflecție. Un început de poveste tare, deși abia schițat de reporterul respectiv. Petrecuse puțin timp în România, se simțea din ton. Relatase o bârfă. Eu, *supporting star* în acea bârfă, am plătit pentru ziare, le-am pus sub braț, am trecut strada, am urcat scările către apartamentul meu de scriitor expatriat. Acel ceva tare știam ce era. Dar știam că nu se poate spune, nu încă.

Acel ceva l-am aruncat în mine și a căzut în geamantanul memoriei, cum au căzut și ziarele.

Și am închis geamantanul.

Haideți, veniți. Redeschid geamantanul memoriei.

Dar n-o fac singur, n-are rost. O vom face împreună.

Cu doi ani și două luni înainte

Gunther, așa-i scria numele pe plăcuța de pe piept, era *concierge* la hotelul din Berlinul de Est unde stătusem trei zile. Blond, tânăr, cu maniere plăcute, cu zâmbet de nordic. L-am întrebat dacă pot cumpăra prezervative în Berlinul de Est.

Da, se puteau cumpăra, liber, la farmacie. Câte voiam?

I-am spus că voiam cam de trei sute de mărci.

S-a încruntat, s-a uitat repede în jur, dar nu era nimeni așa de aproape ca să ne poată auzi. Așa că m-a-ntrebat, eram *Rumane*? Am dat din cap, da. Mi-a spus că, dacă voiam să cumpăr de trei sute de mărci, aproape o sută de prezervative, ăia de la farmacie o să creadă că sunt traficant. Poate o să-mi ceară pașaportul, poate-o să și cheme Vopo — poliția poporului. N-avea sens să risc. De ce nu-i dădeam banii lui Gunther, să se ducă să le cumpere în locul meu? Știa o farmacie chiar după colț, era baiat de-al locului.

I-am spus nu. Dacă știi o farmacie, du-mă la farmacie. Cumpăr prezervative, venim înapoi fără probleme, îți dau cincizeci de mărci.

S-a dus la recepție să-i ceară unui *concierge* mai bătrân să-i țină locul. S-a întors. Își luase o pauză de un sfert de oră. Haideți.

La farmacie, am văzut imediat că nu știa pe nimeni. Farmaciștii, un bărbat și o femeie, arătau de șaizeci și. Günther le-a spus că sunt *Rumane*. S-au trezit la viață și mi-au spus că mai veniseră români la farmacie în ultimele luni, să cumpere prezervative, dar niciunul nu cheltuise atât de mult ca mine. Deci farmaciștii erau la curent cu situația din România. Decretul 770, *nicht*? Ala al vostru, nebunul, e un *Vampyr, nicht*? De ce nu dați cu-o bombă în el? Mi-au împachetat vreo optzeci de bucăți, am plătit. S-au uitat cu surpriză la bancnotele mele noi-nouțe. Mi-am luat pachetul, am întins-o spre ușă și le-am strigat din prag, în germana mea cam brută, dar funcțională: — Voi doi, când erați în Hitlerjugend, ați dat cu bomba în vampirul vostru? Nu? Atunci să nu-mi țineți mie predici!

M-au înțeles perfect.

Am ieșit, Günther a fugit după mine. M-a ajuns aproape de hotel. I-am întins cincizeci de mărci și am mârâit la el că nu sunt traficant, ci autor de romane, iar banii pe care-i cheltuisem erau onorariul pentru primul meu roman tradus și publicat de o editură est-germană. În loc ca tânărul *concierge* să-și schimbe expresia, să mă măsoare din ochi și să-mi spună, gâlgâind de entuziasm: „Cartea cutare? Da, am văzut-o în librării, dumneata ai scris-o?", m-a întrebat dacă mai am cincizeci de mărci.

Mai aveam cincizeci de mărci.

Mi-a propus să mă duc în acea seară într-un loc de unde să ascult un concert al formației Led Zeppelin — cântau în Berlinul de Vest. Știa el locul — de acolo puteam să aud concertul de parcă eram dincolo de zid.

Aveam seara liberă de obligații. A doua zi, sâmbătă dimineața, zburam înapoi la București.

M-am tocmit și ne-am înțeles la patruzeci de mărci.
Trei ceasuri mai târziu, ne-am dus împreună la concert.

„La concert" era o stradă chiar lângă zid, cu clădirile bombardate în '45. Încă pline de moloz și cu ferestrele astupate cu cărămizi.

„La concert" soseau îmbulzindu-se prin ganguri bombardate băieții și fetele din Berlinul de Est, îmbrăcați în jeans și pulovere și cărând pături și pungi cu bere și cârnați. Au întins păturile pe moloz, știau locul, se vedea, s-au așezat, au aprins țigări, au desfăcut berea. Dincoace de zid, îl savurau pe Robert Plant, tolăniți pe moloz. S-a făcut atâta lumină dincolo de zid, încât s-au aprins burțile norilor. Purpurii, incandescente de la lămpi. Băieții și fetele din Est veniseră cu oglinjoare montate pe stinghii; ridicate vertical la un anumit unghi, puteai să zărești în ele formația, dincolo de zid. Cânta Robert Plant:

...there's a feeling I get, when I look to the west,
and my spirit is crying for lea-eaaa-ving...

M-am ridicat în vârful picioarelor pe moloz, m-am agățat cu mâinile de un colț de ruină și am furat vestul cu ochii într-un patrat de oglindă cât un caiet de școală. Robert Plant avea o voce unică, nici de bărbat, nici de femeie, ascuțită și în același timp viscerală, trecând dincolo de melodic — spunea ceva, dar ce spunea aproape n-avea importanță —, ce atingea în mine era o nebună dorință nu de Occident, ci de normal și simplu, de uman, de altfel decât viața mea pedestră și captivă. Cânta cu ochii închiși, fără cămașă, lucind de sudoare, mișcându-se ca o fiară senzuală, și, dincoace de zid, fetele și băieții din Est unduiau tolăniți pe moloz.

Îi știam pe fetele și băieții din Berlinul de Est. Mâine aveau să se întoarcă la o viață diametral opusă. Mâine, punctuali la lucru

și vorbind în lozinci, vor fi din nou mândria lagărului — da, e adevărat, avem 0 % libertate, în timp ce voi, românii, aveți 0,02%, dar noi bem cafea veritabilă și mâncăm carne — asta nu-i libertate? Și când ne întoarcem de la lucru, dăm drumul la televizor, iar Vestul ni se revarsă în casă pe trei canale din șapte. În seara asta, fumăm și bem bere și furăm evadare din lagărul socialist, *Lay-ddies undd Dzbentlemenn... Led Zeppelin!* — iar mâine vom fi iar elita lagărului, fiindcă ne curge apa și purtăm moda din Vest, doar un pic mai șterșă, și trăim *decent*, uite-ne cum trecem strada, civilizat, așteptând lumina verde. Dar mai cu seamă nu ne mistuie întrebarea „Ce-am făcut noi cu țara noastră?" Fiindcă nouă nu ni s-a urcat un nebun în frunte și nu l-am lăsat și nu-l lăsăm să stea acolo pentru că ne spune că suntem români, români, români! Pe noi nu ne omoară îndoiala de ce-am făcut, și nu ne sufocă furia că ne-am supus. Da, am rămas sclavii Romei roșii — sclavii cui sunteți voi, românii?

Nu te mai gândi, mi-am spus. Asta nu-i lumea ta.

Dar care era lumea mea?

Obosisem stând în vârful picioarelor, așa că m-am lăsat pe călcâie, scăpând oglinda din ochi. Și atunci...

La nici doi metri de mine, ieșit dintr-un gang darăpănat, cu un baston de cauciuc lung și lucitor în mână, am văzut un Vopo!

M-am uitat repede peste umărul celălalt.

În spatele meu era o carare prin moloz, către strada de unde veniserm. Cărarea era neblocată, pustie. Puteam să fug.

M-am uitat iar în jur. Led Zeppelin tocmai tăcuse. Mulțimea de dincolo țipa „Bis, bis!" — și dincoace poate nimeni în afară de mine nu-și dăduse încă seama că la fiecare deschizătură de hrubă... uite încă un Vopo, și încă unul, și încă unul! Polițiștii... așteptau! Am zărit încă doi, luptându-se să tragă după ei un obiect gros și încolăcit și greu de mânuit, o clipă mi s-a părut că e un șarpe fantastic — era un furtun de pompieri

Am așteptat, și polițiștii așteptau și ei. Nu dădeau asalt cu bastoanele, nu dădeau drumul la furtun. Ce așteptau?

Așteptau ca formația să reînceapă să cânte. Pentru ca zgomotul șarjei poliției să fie acoperit de Led Zeppelin.

M-am rupt înapoi, pe cărarea aceea prin moloz. Am fugit către strada pe care venisem. N-am fost fugărit, n-am încasat nicio lovitură în cap ori în spate. Am ajuns în strada. La un capăt, am văzut niște camioane ale poliției poporului. Am fugit în partea opusă. Dar m-am oprit brusc. Günther!

Îl pierdusem pe Günther. Uitasem de el.

Și, chiar atunci, muzica a reînceput, și dinăuntrul ei am auzit țipete.

Țipau tinerii din Est, loviți cu cauciucuri tari și cu jeturi de apă, țipau ascuțit de durere, și tinerii din Vest ovaționau orgasmic, și Led Zeppelin cânta în forță, mai asurzitor decât atacul poliției poporului. *Günther, Gunther!* Ce să fac, să mă întorc, să-ncerc să-l caut, să-l ajut? Dar cum?

Se descurcă el, mi-am zis, e de-al locului... Dar îl văzusem la farmacie, era săritor, însă deloc descurcăreț... Și... l-am iertat pe loc pe Günther că era sclav roșu, l-am iertat închipuindu-mi bastonul de cauciuc rupându-i fața plăcută și zâmbetul de nordic și apa izbindu-l ca un zid lichid. Apa din furtun putea să-i producă leziuni interne, ba chiar să-l omoare Dar chiar dacă alergam înapoi, n-aveam cum să-nving furtunul și bastonul... și îmi scrântisem glezna, fugind de poliția poporului.

A doua zi de dimineață, la opt, trebuia să fiu la aeroport.

Am șontâcăit către hotel. Străzile erau pustii: în mai toate casele, la televizoare alb-negru (dar funcționau, aveau recepție bună și sunetul decent), tot Berlinul, *al lor* și *al nostru* — de-aia erau străzile pustii — fredona și otta și batea din picioare —, *Lay-ddies and Dzhentlemen... Led Zeppelin!*

Vă mai amintiți anii '70, și? Mai țineți minte? Se dădea cu bomba și pe atunci?

Da, se dădea cu bomba și pe atunci — cât poftești. Irlandezii în englezi. Musulmanii din India în hinduși. Grupul Baader-Meinhof în concernul Axel Springer. Existau și niște japonezi care detonau bombe în metroul din Tokio. În metrou, la ora de vârf a dimineții, îmbrăcați în costume și ducând în mână serviete. Dar câți români știau pe-atunci că, în capitala fostului Imperiu al Soarelui-Răsare, contestatarii capitalismului nipon, deghizați în funcționari grăbindu-se spre locul de muncă, deschideau servietele și, de lângă un sandvici mic și funcțional și împachetat banal în staniol, scoteau o bombiță curățică și împachetată și ea ca un sandvici și... BUM! Ironie implicită: japonezii atacau sistemul deghizați în uniforma sistemului. V-ați fi putut închipui, pe atunci, un răzvrătit român strecurat în uniformă de milițian, dând cu bomba când trecea o limuzină oficială? Ce act de originalitate!

Nu, nu i-a trecut prin cap nimănui. Nici ție, nici mie, nimănui.

Nu-i ușor să mori pentru o cauză, orice cauză. Ca să nu mai vorbesc că pe atunci nu exista un ingredient esențial al terorismului de azi.

Telefonul mobil.

Da, da, mobilul. Ia gândiți-vă. Și așa e greu să-ți iei propria viață! Dar să ți-o iei fără niciun pic de public? Fără îmbărbătarea și fără admirația nimănui? Moartea solo? Te duci cu bomba în servietă, cu ceasul bombei ticăind — și gata? Plonjon în neant, singur, neștiut de nimeni?

Gândiți-vă, prin comparație — mergând la moarte cu servieta într-o mână și cu mobilul în alta. — Alo, da, eu sunt. Da, obiectivul e în față, la trei metri. — Bravo, zboară-l. Și vom fi

toți mândri de tine! Pensia, să n-ai nicio grijă, ți se trimite la familie. Și numărul mobilului tău n-o să-l mai folosească nimeni de-aici înainte, o să fie scris în cartea de aur a revoluției. Monument în istorie. — Bine. Altceva? — Uite, vrea să-ți ureze adio camaradul Costel. — Da, Costel. Mersi de urarea de adio. Tu când zbori? — Mâine. — Eu, azi. Adio. Mi-ai fost un prieten nepreţuit. — Și tu mie. Mersi. Adio. Ne-ntâlnim sus.

Spuneți-mi dacă nu-i mai ușor cu mobilul? Ar fi căzut turnurile din New York, dacă n-aveau teroriștii mobile? — Alo, aici Abdul, Yoshida, Mahmud, Costel. — Gata de zbor? — Mai întrebi? — Bine, pe cine vrei la telefon, ca ultimă dorință? Vrei un prieten, vrei o femeie, vrei sex la telefon? — Vreau să vorbesc cu comandantul suprem. — Ah, ochei... îmi pare rău, nu-i aici. Dar a înregistrat o casetă pentru tine. Ți-o pun s-o asculți? — Costel, îți vorbește comandantul suprem! Da. Omenirea ți-e obligată, Costel. Noi toți, adunați aici, așteptăm. Așteptăm să mori cu public. Te admirăm și suntem publicul jertfei tale. După primul ton *(tonnnn!)* și până la al doilea ton, ai un spațiu sonor blanc, ca să-ți lași mesajul: *(tonnn!)* — Adio și dumneavoastră, tovarășe comandant suprem, și adio la toți cei iubiți *(tonnn!)*. Și... BUM!

Dar în dimineața aceea de mai, în Berlinul de Est, n-aveam nici bombă, nici mobil!

N-avea nimeni mobil, din publicul larg. Da, se inventaseră deja, dar numai ca tehnologie a CIA.

Am ajuns târziu la aeroport. Pasagerii pentru București fuseseră deja chemați la aeronavă. Am fugit din aerogară, pe pistă, către avion.

Plouase. Asfalt lins de ploaie. Aeroportul era îmbulzit și mic.

Mă întorceam în România mea, în Bucureștiul *meu* — și ce înțea[illegible]?

Simțeam că-mi înghesuiam umerii în mine, ca să pot trece de la mic la și mai mic.

Dar de ce simțeam asta? Doar mă întorceam la ceva al meu, orașul meu natal, vast și viu, deși cu o treime din străzi nepavate. Un oraș scund în cladiri, născut unde se opreau odata rădvanele cu cai. Framântarea lui umană era întretăiata de tramvaie. Cu zece luni în urmă, voiajând din întâmplare într-un tramvai, mă abordase un tânăr necunoscut, cu un basc muncitoresc tras până la sprâncene: — Auzi? îmi spune el, repede și familiar, te-am văzut la televizor, ai scos o carte, da? Am dat din cap, da. — Auzi, am citit-o, eu lucrez la tipografia 13 Decembrie. Am citit-o când ne-au dat-o la zețuit. Auzi, cum merge cartea, se vinde ceva? — Se vinde binișor, i-am spus, nu s-au tras decât cinci mii de exemplare. S-a uitat în jur. — Auzi, s-au tras mai multe, îți spun eu, la o carte *tare* trag zețarii extra, le vând chiar ei. Reclamă foarte bună, să te vândă pe sub mână zețarii. Mă uitam la el, nereușind să mă hotărăsc dacă să cred ce-mi spunea. El îi dădea înainte, auzi, auzi, ticul verbal părând justificat, tramvaiul circula zgomotos — dar îmi dădeam seama că nu era de la zgomotul tramvaiului, *auzi* era refrenul lui de bucureștean tânăr și presat de istorie, era semnătura lui. Chiar și-n timpul unui asalt sexual, băiatul ăsta s-ar fi întrerupt din gâfâit ca să-și întrebe partenera: - Auzi, *îți place*? Și acum mă întreba pe mine: — Auzi, cum ai trecut cu povestea asta de *ăia de la secție*? — Nu știu, am spus eu, e o poveste de dragoste tristă, poate-a citit-o o femeie la secție. - Ei, lasă. Auzi, ce poveste de dragoste? Sunt niște lucruri tari de tot în cartea aia. Ceea ce mi se mai spusese. Criticii notaseră îndrăzneala temei și mă numiseră „o voce nouă" Acum, în tramvai, mă-mbujorasem de la lauda unui necunoscut, normal, neliterar și autentic: - Hai, ca eu nu-s de la ei, cum i-ai dus? — Nu știu, am răspuns, poate-aveau ăia de la secție chef să dea drumul la ceva nou... Mi-a făcut cu ochiul — Cartea-i bună, auzi? Se uita la mine, poate găsindu-mă la fel de

neverosimil cum îmi părea și el mie. Purtam părul tuns perie și baschetă și blugi, aveam un metru optzeci și cinci și puteam fi de oriunde, dar în același timp scria pe mine, de la baschetă până la rădăcina părului: București, București, București! — Auzi? Scrie altă carte, repede. Tot tare. Mai tare, dacă poți. Succes. Și s-a dat jos din tramvai.

Am mai mers o stație și am coborât și eu, într-un cartier pe care nu-l cunoșteam. Am intrat într-o librărie. Am întrebat de carte.

— N-o mai avem, mi-a spus librăreasa, dar sper să se tragă din nou. Noi am vândut toate câte ni s-au trimis. Șapte.

Din acea zi, de la acel voiaj providențial cu tramvaiul, mi-a zâmbit norocul. Adică: seri cu cititorii, autografe, recenzii literare nu prea lungi, dar favorabile, și încă o emisiune la televiziune, și încă un tiraj (de data asta cu poza autorului pe coperta din spate) și am început să fiu abordat des, în tramvai, pe stradă ori la „ceaiuri". Mă citeau foștii colegi de școală. Am găsit și o slujbă de reporter ca lumea, reporter de știri externe (pe lagărul socialist) la un ziar pentru tineret. Apoi am publicat într-o revistă literară pagini dintr-un al doilea roman. Tot despre bucureșteni, semințiа din care mă trăgeam, fete și băieți înfipți și cu ochii treji, debordând de energie și de argou, plini de vitalitate și sfidare și convinși că n-o să ne biruie istoria. De ce să ne biruie? Alte generații s-or fi prăpădit, de la ocupații străine, și de la arestări și ridicări noaptea, și de legi și paralegi, și de decretul „baba-sau-laba", dar eu, noi, generația noastră, *ultima sămânță mișind în brazda nedreptățită dintre Carpați și Dunăre, NOI N-O SĂ PIERIM! NOI O SĂ TRĂIM! Uite-așa!!!*

Al doilea roman al meu era tot o poveste de dragoste, și tot tragică și subversivă. Paginile din „efortul meu următor" fuseseră bine primite și lăudate pentru „continuitatea tematică"

Pe scurt, tânăr romancier al tineretului, îmi dobândisem mica mea cauză. Scriam, și tinerii cititori necunoscuți reacționau ca și cum inventasem un limbaj, nici nu știusem că îl vorbeam, nici ei nu știuseră, dar, deodată, toți împreună, vorbeam aceeași limbă secretă.

Da, aveam la ce să mă întorc acasă.

Cumpărasem o valijoară în care-mi pusesem cumpărăturile de ultimă oră. O duceam în mână (aveam și un geamantan mai mare, dar îl dadusem la cala avionului). Ocolind polițiștii nemți, am ajuns lângă scara avionului. Am văzut niște bărbați în costume negre, români. Purtau ochelari de soare, sub cerul ploios. Erau vreo șase-șapte, poate delegați la un congres al securităților din țările comuniste! Mă temeam să nu-mi ceară să deschid valijoara. M-am grăbit spre scara avionului.

— Nu te-mpinge, îmi spune unul dintre ei, calm, lejer.

Din greșeală, îl atinsesem cu valijoara.

— Scuzați.

Și, dând să i-o iau înainte, pășesc lateral.

Pașește și el lateral și mă blochează.

— Nu te-mpinge, îmi spune, tot calm.

Fac un arc la dreapta. Văd alți doi în costume negre — țin pasagerii în grup lângă scara avionului și nu-i lasă să urce. Înclestez dinții de îngrijorare — valijoara, valijoara! Grăbesc pasul iar, depășesc alt *sec*, dar mi se pune-n cale iar ăla care m-a oprit întâi. Își scoate ochelarii de soare și-mi spune:

— Ce tot te-mpingi așa, mă? Ce, ești țigan?

Mă holbez la el. Are părul negru și creț, cărunt pe tâmple, și o figură foarte măslinie, grasă și sigură de sine — și străvechi hindusă.

— Lasă lumea să treacă, bombănesc eu, în timp ce mă cuprinde o furie [illegible] — furia asta o știu bine și de mult.

Dar am un buton de salvare în creier, când mă apucă furia asta, îl apas: *La loc furia!* Și execut „la loc furia" imediat. Aș putea, de pildă, să-i răspund „Da, sunt țiganul sistemului, ca și tine" — dar nu face, am alte lupte de câștigat. Tocmai atunci, o clipă numai, hindusul mă scapă din ochi: din spatele nostru mai vin niște *seci*, însoțind o fată într-o rochie roz. Unul îi ține o umbrelă.

Cât nu se uită hindusul, o șterg spre scara avionului, dar trăgând cu ochiul înapoi. Fata duce o poșetă tot roz, asortată cu rochia, și sub braț ultimul disc Led Zeppelin. Îl identific după copertă, știu toate discurile formației. *I had a dream, oh yeah Crazy dream, uh-huh... Anything I wanted to know Anywhere I needed to go...* Trebuie să fie vreo medaliată olimpică. Olimpicilor li se fac toate chefurile. Apoi mă uit mai atent și recunosc pupilele brune ca tutunul, recunosc ochii în care strălucește o forță ciudată, plictisită, dezamăgită parcă... Ciocănind din tocuri. Observ că are picioarele de la glezne în sus foarte subțiri, aproape osoase, dar ciorapii din nylon îi dau un fel de carnație artificială. Zveltă, cu o față îngustă, cu un nas drept și proporționat, cu buzele subțiri, strânse — nu, n-are, ca *el*, buzele arcuite în sus, ca să stâlcească cuvintele, nici nasul lung, nici obrajii rotunjiți-bosumflați. Trăsăturile *lui* îmi sunt așa de bine întipărite în minte, că se suprapun de la sine peste trăsăturile tinerei, contaminându-le — cinstit, nu știu, arată ca *el*, n-arata ca *el*? Are pielea albă și un par des și puțin vâlvoi. Da, cred că e ea. Îndreptându-se spre același avion, ei, poftim, ce-ntâmplare! Dar e o diversiune bine-venită: nu se preocupă nimeni de mine ori de valijoara mea. Cu valijoara în mână, pun piciorul pe scara avionului și mă avânt în sus.

La intrarea în avion, în compartimentul stewardeselor, pilotul român și o stewardesă est-germană se uită la mine, dar mă lasă să trec, pe lângă ei și pe lângă un portret atârnat pe perete, înrămat. Portretul zâmbește cu buzele ciupite-n sus, sub

legenda: *Această a douăzecea aeronavă de tip... construită în România... este dedicată Conducătorului Iubit...* Citisem legenda cu patru zile în urmă, când zburasem aici de la București. O citisem și la îmbarcare, și la debarcare. Te pomenești c-o să-nceapă să-și pună portretul și-n tramvaie, poate și-n closetele publice!

Mă duc spre locurile din mijloc, în avionul gol. Aleg unul la fereastră. Deschid compartimentul de bagaje, arunc valijoara în el. Mă așez.

Intră și ea în avion — *zăresc*, printre costumele negre, balansarea mâinii cu care ține discul. Pornește înăuntru, însoțită de hindus și de alți doi. Sunt singurul pasager în avionul gol, așa că se uită drept la mine. Și pe urmă hindusul mă vede; îi șoptește ceva fetei și se detașează din grup.

Vine drept la mine:

— Nu poți sta aici. Mută-te mai în spate.

— Poftim?

Totuși încep să mă ridic în picioare, cocârjându-mă (v-am spus, sunt înalt) în spațiul scund de sub compartimentul de bagaje.

Hindusul își pierde răbdarea: — Ce, mă, n-auzi bine? Acum nu mai e calm. Îi lucesc ochii cu o enervare rece și reziduală, o ține în el, la îndemână când are nevoie de ea.

Mă uit repede la fata în roz. *Acum*, are trăsăturile omului din portretul înrămat. *Acum*, arată ca el, e el. Apăs pe butonul de salvare (*nu te pune cu tiganul sistemului*). La un pas în spatele hindusului, fata așteaptă cu o mână deja scotocind în poșetă. Pachet de țigări Pall Mall fără filtru. Brichetă. Îmi aruncă o privire scurtă, dar cântăritoare. Când pune țigara între buze, observ o pată gălbuie pe pielea arătătorului mâinii drepte. Îmi dă o neașteptată impresie de personal și intim. Parcă alunec peste un prag. Nu-i stă chiar bine în roz, fiindcă e brunetă. Îmi scot valiza din compartimentul de bagaje și aș vrea să i-o

arunc în obraz țiganului sistemului, dar... mișcându-mă încet, ca să nu plesnesc, ies cu valijoara în mâna pe culoarul dintre scaune.

— Sunt locuri acolo, zice hindusul, arătând spre coada avionului.

Ea spune, neutru: — Nu-i nevoie, puteți să stați și aici... Știind că n-am să stau, sunt sigur. Văd peste umerii ei înguști că pasagerii se împing în avion.

Raspund: — Dacă tot i-ați ținut pe toți să aștepte să vă așezați dumneavoastră întâi, mă mut, nu-i o problemă...

Și-mi ordon s-o iau din loc, pierzându-mă din ochii tuturor. Dar...

— Ați fost aseară la Led Zeppelin? o întreb pe fata în roz. Și ea se schimbă un pic la față, parcă nu înțelege exact ce se întâmplă; se întâmplă ceva neobișnuit, neclasificat. Între timp, pasagerii se-mbulzesc în avion. Unde mi-e butonul „la loc furia"? Am pierdut butonul! Dar în loc să redevin furios, reușesc să pufnesc în râs, un râs smucit, de stinghereală și nervozitate.

— Mi se pare că ne-am mai întâlnit, spune ea — la care hindusul ciulește urechile și ezită o secunda. După care hindusul spune spre mine: — Duceți-vă și luați loc. Vasăzică știe gramatica la plural! Și spre ea: — Stați jos, tovarășa Zoia, că decolează aeronava.

— Am fost și eu la concert aseară, spun uitându-mă direct la tovarășa Zoia. Dar dincoace de zid. Ochii ei de tutun devin de cărbune lucios, mi se par chiar frumoși, și se uita la mine cu o așteptare politicoasă — da, și...? Și, continui eu, a venit poliția poporului și ne-a batut cu bastoanele... tovarășa Zoia. Mi-a părut bine de cunoștință.

Și mă îndrept cu valijoara către coada avionului.

Aleg un scaun în ultimul rând, îmi pun din nou valijoara cu prezervative în compartimentul de bagaje, mă aşez iar. Toată lumea stă jos. Şi stewardesele.

Decolam abrupt şi zgâlţâit, luptând cu ploaia.

Ce mi-a trebuit să vorbesc?

Deodată, pe covorul care acoperă culoarul avionului, păşeşte cineva spre mine. Fratele meu, pe care nu l-am văzut de treisprezece ani. Îşi face apariţia atât de brusc, încât culoarul avionului începe să strălucească de o lumină ciudată, şi toate amănuntele fiinţei lui strălucesc şi ele: barbia, obrajii, mâinile, ochii...

Fratele meu stă în faţa mea, pe culoarul avionului, uitându-se lung la mine, şi ştiu că în câteva secunde va dispărea din nou. Aşa că îi spun în gând: — Nu pleca aşa repede. Stai puţin mai mult.

— Nu se poate.

— Numai câteva secunde în plus? Cred că tocmai am făcut o prostie.

— Da, ştiu. Dar poate n-are importanţă.

- Da, probabil că n-are importanţă...

Mă uit la un băiat de treisprezece ani, îmbrăcat într-o cămaşă pepit cu mâneci scurte şi pantaloni de doc, scurţi, decoloraţi de soare, şi sandale fără şosete. Are genunchii juliţi. Îi simt genunchii juliţi, undeva în fiinţa mea. E bronzat ici şi colo, cum sunt bronzaţi băieţii, vara, când joacă fotbal pe stradă. Buzunarele pantalonilor îi sunt bucşite cu obiecte băieţeşti, din care identific o crăcană de praştie. Mi-amintesc senzaţia praştiei, strânsă în mâna stângă, cu degetele mâinii drepte înmănunchiate ca să tragă de gumă. Trăgeam cu praştia, amândoi, el mult mai bine ca mine, lovea vrabia în zbor. De când a murit, când îl văd, e întotdeauna îmbrăcat la fel şi are

aceeași vârstă, vârsta când a murit. Dar pe măsură ce-au trecut anii, i-am împrumutat vocea mea; în această clipă îmi vorbește cu vocea mea de azi, dar calmă, liniștitoare. *Nu te speria, n-o să se întâmple nimic grav.*

Asta e ultima frază pe care mi-a spus-o, înainte să fie dus la spital. O frază matură, de la un puști de treisprezece ani.

Îmi zâmbește din nou: — Nu pot să mai stau cu tine.

Continuă să-mi zâmbească, dar zâmbetul i se risipește ca o ceață. Închid ochii. Când îi redeschid, a pierit.

Mă uit la țesătura covorului care acoperă culoarul dintre scaune.

Zburăm prin furtună, și avionul se zguduie în aer. Pale de vânt, mi le închipui, uriașe, reci izbesc fuselajul, apoi parcă se preling de-a lungul lui. Ca să fiu mai puțin speriat de zgâlțâială, mă gândesc la fata în roz. La fiica faraonului. Zgâlțâie atât de rău, sunt invadat de o frică irațională, deși știu că: un-avion-înaintând-în-aer-e-în-siguranță-atât timp-cât-motorul-dă-tracțiune-aerodinamică-aparatului-și-aerul-trece-mai-repede-peste-aripi-decât-pe-sub-aripi-și-aerul-de sub-aripi-împinge-avionul-în-sus — legea aerodinamică a lui Bernoulli. Chiar și pe vreme rea, un avion în zbor se sprijină pe aer ca roțile unei mașini pe o șosea, și aripile îi sunt calculate să reziste la un vânt de forța 9. Mi-aud valijoara bufnind în compartimentul de bagaje, și când îl vad pe hindus venind către mine, fac o tocmeală cu Dumnezeu: — Dacă sunt al dracului cu hindusul, dar și cu fata — că dacă vine hindusul aici la mine înseamnă că l-a trimis ea, altfel n-are el treabă cu mine —, deci, dacă voi continua să fiu al dracului și artagos, ma scapi. Doamne, întreg din furtuna asta?

— Te scap, zice Dumnezeu.

Jocul de-a tocmeala cu Dumnezeu l-am inventat cu fratele meu, când eram copii.

Hindusul şi-a scos ochelarii de soare şi i-a pus în buzunarul de la piept al hainei: — Vino cu mine. *Doreşte* să vorbească cu dumneata.

— Du-te înapoi şi întoarce-te iar, şi dacă-mi vorbeşti cu *vă rog* şi cu *dumneavoastră*, poate vin.

— Nu mai fi, ma, al dracului. Ce, crezi că ai un avantaj?

— Da, cred că am un avantaj. Altfel n-ar trimite după mine.

Şi, după asta, mă scol şi-l urmez. Şi nu pentru că am citit într-o carte de psihologie că între autoritate şi supuşii autorităţii e o frontieră invizibilă şi fluidă, pe care nu e bine s-o treacă nici autoritatea, nici supuşii. Dacă o trece oricare dintre părţi, viaţa normală e înlocuită de catastrofă.

Nu, nu-i ăsta motivul pentru care îl urmez pe hindus. Motivul e, vreau să mă uit la ea din nou, de-aproape. *Are sau n-are buzele lui şi zâmbetul acela îngrăşat de mândrie, tot al lui?*

Stă aşezată la fereastră, cu ţigara fumegând între degete. Pe scaunul de lângă ea e o tavă cu o gustare de avion. Pare neatinsă.

Lumina de citit e aprinsă; a citit un ziar.

Discul cu Led Zeppelin e în buzunarul scaunului dinainte; mai văd tot acolo o cutie cadrilată, mică: un joc de şah portativ. Ca pentru o fată isteaţă şi singuratică.

Şi-a scos pantofii, îi văd sub scaun. Simt intimitatea locului pe care îl ocupă această femeie. În lumina de citit, cu furtuna vuind dincolo de fuselaj, e atrăgătoare. Mă vede, îşi destace centura de siguranţă, se ridică sprinten. Are o talie care mi se pare extrem de subţire şi şolduri ca de fetiţă.

Mi se adresează vivace: — Îmi pare rău de incidentul de adineauri. Zoia Ceaușescu

Trece țigara în mâna stângă și-mi întinde dreapta. Îi iau mâna, nervos să n-o strâng prea tare: — Îmi pare rău și mie. E un pic cam prea pe față aghiotantul dumneavoastră...

Aghiotantul intră în vorbă: — *Dumneavoastră*... vreți să consumați ceva? O Coca-Cola? Tovarășa Zoia?

Tovarășa Zoia aprobă din cap.

Aghiotantul ridică gustarea neatinsă. — Eu sunt din dispozitivul tovarășului, îmi spune scăzut, ca un ventriloc, în timp ce eliberează scaunul de lângă Zoia. Lucrez direct cu tovarășul. Stați jos. După care se îndepărtează cu tava, iar Zoia Ceaușescu îmi șoptește: — Nu te mai pune cu el, n-are rost. Și continuă să vorbească, pentru a sparge gheața: Știu ce s-a întâmplat cu tinerii care ascultau concertul după zid. A scris azi-dimineață în ziarele din Vest.

— Da, eram chiar acolo, îi răspund. După zid.

— Îmi pare rău. Dar îți dai seama, așa ceva nu se poate întâmpla *la noi*.

— Nu, răspund eu, că la noi nu vine Led Zeppelin.

O pufnește râsul, nu se aștepta. Mă așez, se așază, stinge țigara, își trece mâna prin păr: — Locuiești în București?

Aprob din cap și-mi pun centura.

— Unde lucrezi?

— În pat, spun eu, și mimez stând rezemat pe un morman de perne, bătând la o mașină de scris ținuta pe genunchi.

Acum râde mai larg. I se colorează buzele subțiri, îi sclipesc dinții. Poate-i o fată de treabă. Arată spre cutia cadrilată: — Joci șah?

— Eu? Doamne ferește. A fost jocul preferat al lui Lenin.

Acum râde de-a binelea. I se îngustează ochii, dar lumina răsfrântă din ei e caldă, amicală, atât de amicală încât încep să mă simt nesigur (butonul, butonul! La loc furia! Numai că... nu găsesc butonul, și în secunda asta nici nu sunt furios!).

— Ne-am mai întâlnit, nu ţii minte? Nu eşti supleant la tineret?

Aha..

— Da, sunt... Şi încleştez din dinţi ca de o amintire neplăcută.

Tineretul României comuniste are o organizaţie de tineret, şi organizaţia de tineret are o conducere, un comitet central, după modelul partidului-tată. În acel comitet central sunt incluşi şi tineri intelectuali şi artişti, selectaţi pe criteriul popularităţii. După ce primul meu roman devenise cunoscut, fusesem inclus în acea conducere. Acceptasem? Bineînţeles. *O să-mi fie mai uşor cu alte cărţi, la secţie*. Când se întrunea în şedinţă comitetul respectiv, nu mă duceam.

Dar m-am dus odată, când mi s-a cerut să ţin un raport despre presa de tineret, şi tocmai atunci a venit şi Zoia Ceauşescu, s-a aşezat gracilă şi tăcută la capătul unei mese lungi şi s-a învăluit într-un nor de fum, în timp ce eu mi-am citit raportul la celălalt capăt al mesei, iar *el* atârna în ramă pe peretele lateral, echidistant între mine şi ea. Mi-am început raportul cu o laudă la conducător, josnică şi normală, întrebându-mă ce simţea ea când auzea adulări despre tatal ei. Îi plăceau, nu-i plăceau? Dacă *el*, plutind înrămat deasupra adunării, ar fi fost Attila, regele hunilor, şi activiştii de la masă, huni tineri, plesnind de hormoni, gata să se omoare între ei pentru mâna fiicei lui, cum ar fi recunoscut fiica lui Attila, între hunii tineri, pe masculul cel mai plin de energie, de violenţă şi curaj? Dar nu cred că o interesau hunii tineri, pentru că în tot timpul cât mi-am citit raportul, fiica lui Attila m-a ascultat din haloul ei de fum, stoică şi plictisită. Avea de la cine să moştenească răbdarea la plictiseală — auzîsem activişti spunând admirativ despre tatăl ei: — Azi şeful a stat în picioare la cinci ceasuri de nimic, şi nu i s-a mişcat un muşchi! Este că are cel mai bun antrenament la plictiseală pe lagăr?

(Cuvinte, cuvinte. Spuse atunci, auzite în amintire, azi!

Aud și simt gustul plictiselii de atunci. Zilnic, gustul de cenușiu, de adormitor și pasiv și opac. Cum am putut să-l uit? Era mereu prezent, cum era și gustul rușinii. Fuseseram trădați, fuseserăm învinși și, după trădare și înfrângere, ni se lăsase limba ca să spună laude învingătorilor și să se încrețească între gâtlej și cerul gurii de un gust ca niciun altul, gustul rușinii.)

Poate că partidul comunist nimerise formula ingenioasă a cum să țină în frâu o nație ca a noastră. Ține-i pe români legați prizonieri cu ore și ore de plictiseală, cu luni și ani de adulare și rușine, și din când în când, în acel șuvoi gri de efort istovitor și plictiseala imbecilizantă, îngăduie-le câte-o mică trufanda — o scurtă vacanță, un amor trupesc, grăbit și speriat, un kil de carne de Crăciun, ori un film străin, dar văzut tot la Cinema „I.C. Frimu" ori la altă păduchernița de pe 6 Martie, ori o *primă la salariu*. Și viața românilor va rămâne teribilă, și trăibilă. Românul, legat la carul sorții, continuă să tragă carul. Și plictiseala, lipsa, degradarea, munca istovitoare, viața pe treapta cea mai de jos a importanței erau împrospătate când și când de un pic, un strop, un nițeluș de uman, de plin, de normal! Dar nu se zice că i-a întrebat odată Dumnezeu pe români: — Vă stingeți de sete, semințe românească? Am să vă dau o gură de apă, dar numai una, doar atât cât să vă umeziți buzele și să nu mai înghițiți în sec vreo câteva secunde, ia să vedeți ce fericiți veți fi!

Și între laudele mele josnice de la începutul raportului și cele de la sfârșitul raportului, am îndesat în ziua aceea o grămadă de șopârle vii, de critică și de protest și de cereri — le-am citit pe toate, trăgând cu ochiul ba spre faraon, ba spre fiica faraonului, și la sfârșit am îngroșat laudele josnice, pentru orice eventualitate. S-a terminat ședința, Zoia s-a ridicat și a ieșit printre primii, nu ne-a făcut nimeni cunoștință, nu ni s-au încrucișat pașii, dar eu îmi amintesc de acea zi cu furie și dispreț [illegible]. Ne asociasem, în public, cu o gloată de adulatori,

o situație foarte normală, dar diferența era că fusese prezentă fața lui Attila.

Dacă într-adevăr mă auzise vorbind. Poate nu mă auzise, pierdută în gânduri, precum și în acel halou de fum.

Deci eram nepregătit, în acel avion zgâlțâit către București, s-o aud pe Zoia spunându-mi deodată: — Știi că ți-am citit cartea? Aia cu un tip care se-ndrăgostește prima oară tocmai înainte să moară de cancer.

Ce vă spuneam mai înainte? Deodată, în timp ce-mi înglodez dinții mestecând cenușiul nostru cel de toate zilele, gust, pe neașteptate... o laudă, o trufanda?

Simt că zâmbesc cu gura de la o ureche la alta. Cum mi-a spus odată prietenul meu Marcel, care va veni să mă ia de la aeroport: „Tu, dacă te citește și cel mai rău dușman al tău, te are-n buzunar!"

Conform înțelepciunii lui Marcel, îmi fac loc în buzunarul Zoiei, mă instalez cât pot mai confortabil în el și ciripesc aproape: — Îmi pare bine... Ce anume v-a plăcut?

— Nu-i nevoie să-mi spui „dumneavoastră". Mi-a plăcut... Se gândește o clipă. Mi-a plăcut c-am citit-o foarte repede. Și povestea era foarte tragică și *intuitivă*. Știi, eu n-am intuiție, de-aia sunt bună la matematică. Dar îmi place când ceva e scris cu intuiție. De ce nu scrii ceva despre tine?

— E despre mine, răspund eu. Cititoarea mea pare amuzată. Povestea e o parabolă, explic eu, prin care sugerez cancerul întregii noastre vieți. Zoia se uită la mine, nepărând prea surprinsă ori prea scandalizată. Mă gândesc, dacă i-aș vorbi sincer, cu totul sincer, ce s-ar întâmpla? Mă aud spunând: N-ai idee câte mi-au făcut *ăia de la secție*, până au aprobat cartea. Și ea dă din cap, reflexiv și cu un pic de simpatie parcă.

Mă uit pe lângă profilul ei, afară: norii nu s-au rărit. E încă furtuna.

— Îți dau voie? întreabă hoțește

Se apleacă spre noi, ţinând două pahare înalte de Coca-Cola. Mi-l întinde pe al meu şi-mi spune: — Coca-Cola asta e amestecată cu un rom cum n-aţi băut niciodată. Dar dacă nu vă place, vă fac alta fără rom.

— Mersi.

Iau paharul şi sorb. Amestecat cu zahărul şi cafeina, simt un tăiş de alcool cald, bine distilat, parfumat, delicios (*ia uite ce beau ei, ia uite cum trăiesc ei!*) Hindusul zâmbeşte de lipsa mea de sofisticare şi se aşază pe scaunul din faţa mea. Şi parcă tradarea mea nu mi se mai pare atât de evidentă, e ceva neclar în aer, ceva confuz...

Beau din nou. Mi se prelinge în trup o dorinţă caldă. Alcoolul şi altitudinea. Şi n-am mâncat nimic de ieri seară. Încerc să ghicesc dacă e rom şi în băutura Zoiei — nu cred că e, prea soarbe cu uşurinţă. Îmi explică acum că are doi fraţi, Valentin şi Nicuşor. Au făcut amândoi fizica. Turtit, de la paharul de rom şi coca, mă înclin spre ea: — Pot să te întreb ceva personal?

Îngustarea caldă a ochilor, licărind de curiozitate: Sigur. Fac un semn cu bărbia spre scaunul din faţă. Ea dă din cap liniştitor, n-ai grijă, n-are cum să te-audă. Mă înclin mai aproape, îi inhalez aroma de fată fumatoare, dar frecată cu pastă de dinţi măcar Supercristal, pe care nu trebuie s-o stoarcă din tub cu zgârcenie, să-i ajungă, şi spălată cu săpun ca lumea, nu Rozotin sau Primăvara, şi nu sub un duş care se opreşte după ce i se pişă trei stropi reci în cap.

Cu dinţii cam încleştaţi, îi spun: — Să scriu despre mine... Ca să scriu despre mine, cum trăiesc, cum mănânc, cum mă spăl, ce gândesc, ce prieteni am... Fac o pauză, îmi surâde binevoitoare. Ca să scriu despre mine, ar trebui să scriu despre zidul invizibil care înconjoară tot ce fac. Tot ce gândesc şi

fiecare cuvânt pe care-l pun pe hârtie. Zidul invizibil... tu faci parte din el, îi spun. Chiar dacă nu vrei, tot faci parte din zid, fiindcă zidul e *el* — aici indic cu bărbia spre prova avionului, cu portretul înrămat purtat la douăsprezece mii de metri altitudine, prin aerul furtunos.

Alarmele mele sună, sună, dar n-au efect. Ba chiar adaug: — De trei ani, de când a vizitat Nixon România, aşteptam să se dea jos zidul. Dar nu se dă jos, ba chiar se înalţă şi mai mult... Ne tot excită că suntem tari, că suntem noi, că suntem liberi şi, după ce ne excită ... Tai aerul cu mâna în faţa ochilor Zoiei, simulând o lovitura castratoare. Atunci, cum să scriu despre mine? Ce să scriu? Că am douăzeci şi opt de ani, şi trei ani din douăzeci şi opt e un timp lung? Văd ca a pus deoparte ţigara şi bricheta. Continui cu un fel de inspiraţie răzbunatoare: Când a spus că n-o să intrăm în Cehoslovacia, parcă a trecut cu limba peste toate ranile din noi... şi l-am aclamat toţi, chiar dacă ne ticaia inima de frică. Eu îmi făceam armata atunci, eram în oraş, în permisie. Am fost în Piaţa Palatului când a spus că noi n-o să intrăm, şi când m-am întors la unitate ni s-au împărţit gloanţe de război. Când făceam de planton noaptea, aveam gloanţe de război în cartuşieră şi-un glonţ pe ţeavă. Ce putea să ne ceară mai mult? Ne-a cerut să-l urmăm, l-am urmat. Dar *la ce* l-am urmat? La doi bolnavi în fiecare pat de spital, la coada la lapte care începe la patru dimineaţa, şi când nu vine camionul cu lapte, a fost coadă la nimic? Se poate să se joace aşa cu o întreagă generaţie, cu o ţară?... Îmi vine în minte gestul ţeapăn cu care *el* raspunde la aclamaţii, îi văd mâna aceea tăind aerul ca şi cum ar ciopârţi un salam. Şi apoi, mâna lui devine mâna ei, ţinând crispat bricheta şi ţigara.

Mă opresc.

Ma întreb dacă a înţeles ce i-am spus.

A înţeles perfect. Îmi răspunde: — Nu poţi să mă faci pe mine vinovată de hotărârile de stat. I-a tremurat ur. pic vocea

— Dar tu unde trăiești, nu sus? Și hotărârile de sus nu le afli înaintea tuturor?

— Uneori, îmi răspunde. Fără să vrea, dar târâtă de patima din întrebarea mea.

Apoi tace. Dar strângerea aceea a ochilor, caldă, parcă gâdilată, i-a dispărut. Se uită la mine ca și cum ar vrea să-și întipărească figura mea în minte.

Apoi se apleacă spre pantofii de sub scaun. Văd cum își împinge picioarele în ei, poate îi sunt puțin umflate. Ori pantofii sunt prea noi. Un crâmpei de secundă, văd în minte un nesfârșit urcuș de picioare desculțe. Golgota romăncelor. Zoia se întoarce spre mine. Chipul îi e palid, cu o paloare care pare că îi urcă și în pupile, și nasul îi pare mai mare, și obrajii mai înguști, chiar scobiți.

— Tatăl meu e un om foarte deosebit, îmi spune fără să ridice glasul. Orice s-ar întâmpla de aici înainte, va rămâne în istorie, și hotărârile pe care le ia sunt dictate de istorie. Își trage sufletul și continuă să-mi spună, la fel de scăzut, fiindca e furioasă, că fără *el* nimic nu s-ar fi împrimăvărat în România, și dacă lucrurile nu stau chiar bine, asta e fiindcă este înconjurat de *material uman* inferior și corupt. Deși, orice se face bine și deștept, dacă nu e de la el, e cu aprobarea lui... Chiar cartea ta, despre care se spune că-i așa de îndrăzneață, dacă nu deschidea el ușa la îndrăzneală, cum ai fi putut să o publici? Nici măcar n-ai fi scris-o. (Aici, ma înfrunt de furie — și ea, cu parul înfoiat de electricitatea din avion, pare mulțumită că mi-a dat o replică.)

Mă aud răspunzând agresiv: — Știți ce, *tovarășa*... eu înțeleg că nu sunt liber, dar e jignitor să mă credeți naiv! Știm toți de ce suntem unde suntem în istorie. Dar daca e să fim toți împreună, măcar să fim complici!

Am încă în mână, gol, paharul de Coca-Cola. Îl strecor în buzunarul scaunului din față.

Se uită la mine, totuşi impresionată de atâta patimă din partea mea.

Îi spun, rotezat: — Poate-am discutat destul. Mi-a parut bine.

Din scaunul din faţă, se ridica hîndusul. Cred că a auzit ca ne-am certat, dar nu ştie în legătură cu ce. O întreaba pe ea, din ochi, ce s-a întâmplat. Ea aproape că se răsteşte: — Totul e-n ordine!

Şi eu plec, ţeapăn, spre coada avionului.

Loose cannon. Tun dezlegat.

„Tun dezlegat" e o expresie englezească de pe vremea când tunurile de marină erau amarate pe punţile vaselor de război, cu parâme şi odgoane. Din când în când, de la mişcarea continuă a valurilor, se rupeau parâmele unui tun. Dezlegat, rostogolindu-se ca un animal mare şi greu, tunul începea să izbească şi să strivească tot ce întâlnea în cale: instrumente de navigaţie, butoaie cu apă dulce, marinari... De la tunuri dezlegate s-au năruit bordaje şi catarge, şi chiar s-au scufundat nave de război. Iar expresia „tun dezlegat" s-a extins, descriind răzvrătiţii, sfidătorii regulilor, iconoclaştii.

Cât de mult îmi plăcuse acea expresie, când o întâlnisem prima dată. Citind o istorie a bătăliilor navale — cu acea istorie într-o mână şi un dicţionar în alta, pentru că o citisem în englezeşte.

Tun dezlegat, tun dezlegat! Asta visam să fiu. Un răzvrătit neaşteptat, un sfidator al regulilor, un iconoclast. Şi în scris, care era visul desăvârşirii mele, voiam să scriu liber, fără reguli, chiar şi fără gramatică uneori, fără morgă, fără stil, dezlănţuit. Să fiu în scris ceea ce voiam să fiu în viaţă, poate nu toata viaţa, dar măcar o parte din anii mei tineri: un tun dezlegat.

O stewardesă ciocăne la uşa toaletei avionului.

— Aveţi nevoie de ajutor? îşi întreabă de dincolo de uşă.

— NU, N-AM NEVOIE DE NIMIC! IES IMEDIAT!

M-am uitat cu atenție la interiorul toaletei, am inspectat dispozitivul de lângă lavoar care naște ovale mici de săpun, m-am gândit să iau acasă vreo două ovale. Nu le-am luat.

M-am spălat viguros pe față și pe mâini. Mi-am trecut degetele prin par, pe care-l port scurt; la modă e parul lung, deși partidul e-mpotrivă. Eu, cu parul meu scurt, arat ca un soldat american, ceea ce unor fete le place, și oricum îmi place mie, fiindcă desfid și moda, și partidul. Tun dezlegat! DA, DA, AM TERMINAT, IES IMEDIAT — POFTIM!

Deschid ușa toaletei și pășesc afară, simțind că dușumeaua avionului e înclinată. Coborâm spre Otopeni. Vor veni să mă ia de la aeroport bunii mei prieteni: Marcel, și Luminița, și Călin, și Stejar. Cu Stejar locuiesc în același apartament — fără părinți, și eu, și el!. Ce viață! Să ai hogeac, în București! Să nu trebuiască să vii cu o fată acasă și să-i ceri să intre în camera ta pe fereastră ori a doua zi de dimineața să trebuiască s-o scoți din casă prin dormitorul lui mami și tati lăbărțați în pat! Hogeac separat, cu intrarea și ieșirea lui, ce dacă e la etajul șase și nu curge bine apa la duș, fetele se adaptează! Stejar și cu mine ne programăm ca să nu ne suprapunem, o seară el, o seară eu. Când n-avem acțiuni romantice, ne întâlnim cu ceilalți prieteni. Stau toți pe strada noastră, ne știm din școala primară, suntem un mic grup extrem de unit. Sigur, n-au habar de ce mi s-a întâmplat în zbor.

Trec pe lângă stewardesă. Aș vrea să nu mă uit într-acolo, dar trag o privire iute către scaunele de la mijlocul avionului.

Un norișor de țigară încoronează spătarul unui scaun.

Fumează prea mult, fata aia.

Ei, și? Cui îi pasă?

Ce-o fi în capul ei, acum?

Știu ce e în capul ei. I-am făcut o impresie puternică fiicei faraonului, nu mai începe vorbă. Dar acum, ce urmeaza? O pedeapsă, o persecuție, fie subtilă, fie fățișă?

Mi-am facut-o cu mâna mea, și asta după ce mi-a spus că mi-e cititoare!

Tun dezlegat! Idiot!

București, Otopeni. Lângă banda transportoare pentru bagaje.

Geamantanul meu întârzie. Alți pasageri și le-au luat pe ale lor, dar al meu întârzie.

Fata în roz, fiica faraonului, apare însoțită de un alt bărbat în negru, nu hindusul. Se oprește nu prea departe de banda transportoare și se uită la mine.

Valizele ei, două, negre și lucioase și cochete, tocmai au aparut pe bandă, le-am ghicit care sunt. Îmi trece prin cap să-i înșfac geamantanele și să i le prezint, cât mai slugarnic cu putința (doar e vorba de viitorul meu, nu? Scopul scuză mijloacele.), dar mă oprește grija că totuși nu sunt sigur care sunt ale ei. Asta ar fi culmea, să mă reped s-o ajut la geamantanele altcuiva.

Așa că bărbatul în negru le ia în primire (da, alea sunt, le-am ghicit fără greș).

– Ei! mă striga cineva.

Hindusul. Îl văd îndreptându-se spre mine, ridicând în mână valijoara mea.

Am uitat-o în avion!

Parca renăscut la viață, galopez, mă-mbulzesc să-i iau valijoara din mână. E un gest cordial, nu?, că mi-a adus valijoara! E și un semn de simț polițienesc alert faptul că a observat că n-am luat-o cu mine. Dar decid să iau partea bună a [illegible] Îi [illegible] *Coman*, își

spune el numele. — Vă mulțumesc, cum naiba am fost așa distrat? Popescu. Trebuie să fii bucureștean de zece generații, ca mine, ca să-ți spui numele cum mi-l spun eu. Trebuie să vii dintr-o spiță care s-a botezat și înmormântat la Biserica Sfinții Apostoli de lângă Arsenalul Armatei încă dinainte să se construiască Arsenalul. Din maine maritate neprihănite, care nu-și părăseau căminurile după cununie decât dacă dădea vreo molimă și fugeau bucureștenii din București. Altfel, dospeau ani și ani în casele mișunând de copii și de nepoți, din ziua căsătoriei și până când le înmormânta, în rochiile de mirese, *of course*.

Deci, dacă mi-a adus Coman valijoara, poate asta înseamnă că nu sunt pe lista neagră....

Zâmbesc către Zoia. O văd bine acum, e soare în București, lumina zilei de-neput de vară, nefiltrată de ferestre colorate ori de draperii. Aeroportul e construit pătrat și fără nuanță, și soarele se revarsă în el biruitor, bucureștenește. Zoia pare atât de zveltă și fragilă, am o zvâcneală de alarmă, dacă leșină și se prăbușește? Și arată așa de serioasă, parcă ar zămisli o teoremă. Poate că reușesc să repar gafa... Încerc să-mi dreg glasul. Prea târziu — ciocănind din tocuri, o ia spre ieșire, și *secii* o urmează cu bagajele.

Și geamantanul meu apare și el pe bandă, ultimul descărcat

Cu geamantanul într-o mână și valijoara în cealaltă, ies din aerogară.

Securiștii stau lângă Zoia pe trotuarul aerogării, de care se apropie două limuzine negre cu perdelute la geamurile din spate, urmate de o mașina cu numar de București. O Dacia 1300, supraviețuitoare a câtorva accidente și reparata cam zdrențăros. Toate trei încetinesc lângă trotuar. Cel care conduce Dacia e prietenul meu Marcel. Luminița, singura femeie din grupul nostru, e așezată lângă el. Calin și Stejar, ceilalți doi prieteni ai mei, stau în spate. Marcel oprește în spatele celei de a doua

limuzine, prietenii mei coboară ferestrele ca să-mi strige bun venit, și chiar atunci fiica faraonului se întoarce spre mine și-mi spune pe tonul ei scăzut: – Poate pot să te ajut, și poți să mă ajuți *și tu*.

Îmi vorbește mie, dar ochii îi lunecă lateral, ca să-i repereze pe *ceilalți*. Ceilalți se uită la mașinile negre. Hindusul se grăbește spre mașina din frunte și deschide portiera din spate.

– Ce zici? îmi șoptește Zoia, secretos și cosmic.

Cu gura căscată, încerc să formulez o frază: – Adică... despre ce ajutor ar fi vorba? Dar n-am timp s-o pronunț. – Nu vrei discul ăsta? întreabă ea. Îmi întinde discul cu Led Zeppelin. Hai, ia-l, așa, de la mine. Uluit, îl iau din mâna ei, în timp ce prietenii mei asistă la acest transfer cu ochii cât cepele. – Mulțumesc, îngân eu.

Fiica faraonului spune repede, pe tonul acela civilizat, amical: – Poate-am fost un pic prea sensibilă în avion. Succes la scris, am să te urmăresc. Reușesc să-mi regăsesc aplombul: – Te rog, zic cu o ochire furtivă către hindus, orice, dar nu mă urmări! O pufnește râsul iar, ar vrea poate să mai spună ceva, dar hindusul a deschis ușa limuzinei, dând la iveală un cuib plușat din interiorul căruia se uită afară o femeie mare și osoasă, cu mâinile împreunate pe poșetă. Se apleacă în afară, îngustând ochii, să vadă de la cine își ia la revedere fiica. Arata nefeminină, cu excepția părului bogat și construit într-un turn castaniu. Mi se pare că zăresc o ușoară iritație pe buza de sus a doamnei, de parcă i-a fost depilată o mustață. Ochii înguști mă examinează ca niște raze Roentgen; eu între timp îmi reconfirm impresia că Zoia nu seamănă cu niciunul din părinți. Zoia se urcă în prima limuzină. Agenții în negru se aruncă în a doua limuzină; ambele pornesc abrupt, pârlind asfaltul sub ele.

Prietenii mei, în Dacia cu ferestrele coborâte, nu se mișca, așa că îmi car singur bagajele spre mașină. În fine, Marcel sare de la volan și mă ajută cu geamantanul.

Luminița se înghesuie pe scaunele din spate, lângă Călin și Stejar. Eu mă așez lângă Marcel. În loc să strigăm voios unul la altul, cum facem de obicei, suntem toți muți până când lumuzinele negre nu se mai văd, și un milițian îi face vânt cu mâna lui Marcel: — Hai, descurcă locul! Milițianul, în uniforma albastră, tocită și transpirată la subsuori, restabilește senzația de realitate. Marcel pune Dacia în viteza întâia, apoi în a doua. Pe când facem la stânga în șoseaua București-Băneasa, Luminița vorbește prima: — Ce-ai făcut, mă, ai agățat-o pe fata lu' șefu' în avion?

PARTEA A DOUA

Cât se luptă Marcel să treacă Dacia prin gâtuitura Băneseі, ca s-o ia la dreapta pe prima arteră mai mare, către cartierul nostru, Arsenal, Luminița nu-și revine din scena la care tocmai a asistat.

— Vasăzică, *aia era*? spune ea, cu o demistificare cosmică.

Aia e Zoia. Mai șocantă decât însăși Zoia a fost prezența acesteia, la doi metri distanță, în loc să fie zărită transgalactic, la o tribună cu *șefu'*; șefu' își duce copiii cu el, la mitinguri și la ceremonii oficiale.

— Aia cățărată-n tocuri? continuă Luminița. Și ți-a dat discul cu mâna sus-sus, cum fac țoapele când dau mâna să le-o sărute un bărbat?

Discul a făcut înconjurul mașinii, și acum e în mâna mică și cu unghii frumos lustruite a Luminiței. În mod normal, prietenii mei ar țipa la mine acum: — Ce faci măi, ce faci măi? Și eu la ei: — Da' voi, da' voi? — la fel de febril, parcă am fi reîntregiți după o despărțire de ani de zile. Am lipsit din București exact de marți până sâmbătă. Dar azi, ritualul nostru de reîntregire a fost complet abandonat. Până și băieții sunt torturați de curiozitate. Din locul din spate, Stejar mă bate insistent pe braț: — Cum ai intrat, ma, în vorba cu ea?

Îi răspund că Zoia a ajuns la avion târziu și s-a așezat pe un scaun liber, lângă mine.

Luminița erupe: – Ce minți, ma? Ce, *aia*, când intră într-un avion, se așaza pe primul loc ieșit in cale? Ca la cinema, după ce s-a stins lumina? Nu se fac lucrurile așa la ei!

Le repet prietenilor mei că nici eu, nici Zoia n-aveam habar că o să călatorim în același avion. Pur și simplu, s-a-ntâmplat.

– S-a-ntâmplat că ați ajuns așa de prieteni, de ți-a dat ăsta? Luminița ridică discul, drept probă.

– Dacă zice el că așa s-a întâmplat, ce-i așa de necrezut? întreaba Marcel, de la volan.

Marcel e înalt cât mine, dar mult mai musculos: bicepși de fier, lat în spate, ridică greutați, joacă baschet. A terminat automatica și e inginer la FEA. E cel mai ponderat din grup, și de obicei oponentul Luminiței, care se supără ușor și e sarcastică și imprevizibilă, dar foarte loială ca prietena. Și blondă natural — dar nu peste tot! ne-a spus odată, când s-a îmbătat. Are pistrui de parcă i-a stropit Dumnezeu fața cu o bidinea, dar nu-i stau rău, e sexy și e singura fată din grupul nostru. Prietena și atât. „Nu-mi scot chiloții cu colegi de școală", spune Luminița. Vorbește cum vorbește toată generația noastră, drept la țintă, și ținta e aproape întotdeauna impudică și vulgară. Iubirea e o gaură, omul e un animal râgâitor, viața e un coteț — asta nu ne împiedică să ne intereseze spiritualitatea, ADN-ul, antropologia și filmele franțuzești. Dar poate că prezența Zoiei pe trotuarul aerogarii a atins un asemenea nerv pentru că, nu știu cum să vă explic, noi românii suntem o nație reală și fizică, condusă de o oligarhie absurd de abstractă — șefii noștri nu ne sunt cunoscuți și nu putem să-i abordăm. Se arată de departe, ca papa. Tot ce știm despre ei e că au sărit de la viața noastră înjositor de fizică la mandarinatul ultim: direcționarea poporului de la tribună ori dinauntrul templului politic suprem, ceceul acela albicios și fad și mare, dar cu o intrare joasă și parcă fierbând înauntru de energie ascunsă – ce-o fi înăuntru, se întreabă bucureștenii când trec pe jos pe lângă cece, ce se spune

acolo, ce se analizează, cum ni se hotărăşte viaţa? Şi nu-şi pot da niciun răspuns — viitorul nostru rămâne o taină, ca şi viaţa conducătorilor noştri, trăind în secretul ultim al ceceului, al reşedinţelor cu metereze şi miliţieni în poartă. Dar iată cum unul dintre noi, eu, s-a apropiat de acel secret! Nu mult. Dar nici chiar puţin. Am petrecut aproape două ore lângă fiica faraonului! Am existat la câţiva centimetri de ea, prezent în gândurile ei şi ea în ale mele, vreo sută de minute şi mai bine. E de mirare că prietenii mei sunt şocaţi?

Eu între timp mă apăr cum pot de mirarea lor: — Zoia mi-a dat discul fiindcă *mi-a citit cartea şi i-a plăcut*.

Luminiţa mai că nu chiuie de dispreţ: — Aia citeşte?

— Ba şi socoteşte, spune Stejar, ca s-o agaseze. Aduna, scade, înmulţeşte.. Nu ştiai că e cercetătoare la Institutul de Matematică?

Stejar lucrează ca fotograf la Institutul de Medicină Legală. Uneori ne arată poze de la scenele crimelor — în culori, cu flash, nu poţi să nu le admiri calitatea. Visul lui Stejar e să fie fotoreporter. E tot înalt şi zdravăn, joacă baschet, ca Marcel, e un tip cu o privire francă şi placută... Mă străfulgeră amintirea lui Günther. Ce s-o fi întâmplat cu el? Probabil că n-am să aflu niciodată.

— Adevărul e, familia lor poate lucra unde poftesc, spune Călin, care e scund şi slab şi e corector la un ziar pentru tineret. De când am devenit reporter, trei din grupul nostru sunt sau vor să fie jurnalişti.

Întind braţul în spatele meu, căutând mâna Luminiţei: — Ce eşti aşa de pornită? Îi găsesc mâna, i-o strâng, mi-o strânge înapoi cu căldură implicită.

— Nu ştiu de ce-s aşa de pornită, mormăie ea. Ba ştiu.

Şi ne povesteşte că, acum câteva luni, luase ea Dacia într-o seară — Dacia e proprietatea lui Marcel, dar fiindcă i am dat fiecare cât am putut din economiile noastre ca să reuşească s-o

cumpere, o conduce el ziua, la slujbă și înapoi, iar seara, rotăm mașina între noi toți cinci. „Cine fute Dacia astă-seară?" întreaba Stejar, ori Luminița, ori eu, în stilul scatologic în care vorbim de orice. Cine are o ciocnire grea, ăla ia Dacia. Luminița avea o ciocnire grea într-o seară, cu un tânar actor, așa că a luat Dacia, dar tipul i-a tras clapa. Dezamăgită, a dat un tur prin centru înainte să se întoarcă în Strada Bateriilor, pe care locuim toți cinci. A condus pe Calea Victoriei, printr-o ploiță subțire, care dizolva luminile stopurilor. — Chiar și centrul nostru, așa ponosit cum e, arată ochei văzut de la volan, spune Luminița. Și deodată...

Deodată... a trecut pe lângă Luminița un Mercedes de numai două locuri, de o culoare alb-fildeș cum mai văzuse doar în filme. Avea număr de București. Model sport, cu capota dată jos, cu nepăsare către ploaie. Și la volan, cu un fular de mătase legat peste fruntea cu zulufi castanii, cu țigara în gură și ochii mijiți să vadă prin fumul de țigară și prin ploaie, Zoia Ceaușescu.

S-au oprit împreună la un stop, una lângă alta. Mercedesul sport și Dacia 1300. Zoia și prietena noastră Luminița.

Și Luminița încheie: — Mi-a venit să sar din gloaba asta a noastră (iartă-mă, Marcel, dar e gloabă, cum sunt toate lucrurile pe care le avem noi! La care Marcel pufnește, vexat: — Sigur că e gloabă, dacă o călărim toți cinci!) și s-o trag pe Zoia din mașina ei și s-o-mping în a noastră: la condu și tu ce conduc eu, și eu ce conduci tu! Ia să te fluiere pe tine milițienii și să te tragă pe dreapta, mai ales dacă esti fata, și să-nceapă, în timp ce te șterg cu privirea de sus în jos și de jos în sus: „De ce purtați minijupă, tovarășa? Nu știți că minijupa e o modă decadentă care incita la violență sexuala, tovarășa? Sau poate tocmai de aceea o purtați? Că cine știe ce fel de viață duceți dumneavoastra, daca conduceți un Mercedes de doua locuri, ca o prostituata de lux. Ia sa vedem, câți bani aveți în poșetă?"

Mi-a venit să-i smulg poșeta și sa-i sfâșii rochia, dar s-a schimbat stopul pe verde și am luat-o pe altă stradă, să n-o mai văd. De ce-a trebuit să conducă pe Calea Victoriei tocmai când conduceam și eu acolo?

— Fiindcă există și, dacă există, o să conducă și pe unde nu vrei tu, intrerupe Marcel, încercând de fapt s-o liniștească pe Luminița, dar ea îi răspunde cu furie: — Bine, dacă trebuie să existe, să existe, dar de ce să se dea la prietenii mei? De ce? Când am văzut-o la aeroport, m-a apucat iar furia! Are tot-absolut-tot, fata aia, îi mai trebuie să se dea și la prietenii mei?

— Luminița, intervin eu, prietenii tăi nu ți-i ia nimeni.

Mă gândesc la ce mi-a spus Zoia pe trotuar. Dac-ar ști Luminița... Dar, de fapt, ce-a vrut să spună Zoia? Cum aș putea s-o ajut eu?

— Duduia aia a avut poftă de un pic de conversație, acum schimbăm subiectul, da? încearcă și Călin.

Dar Luminița nu mă lasă: — Și acum ce urmează, o să vă cunoașteți mai bine, o să deveniți prieteni?

— Care prieteni, nu-ți dai seama în ce lume e ea și în ce lume suntem noi? Cât despre cunoscut, ne cunoaștem deja, de la comitetul de tineret.

— Apropo, voi la comitetul ăla aveți puterea să hotărâți ceva? întreabă Marcel.

— Zero, răspund eu. De altfel, la luarea de hotărâri eu nu votez, numai membrii plini votează, și eu sunt doar supleant.

— Ce-i aia supleant? întreabă Călin.

— Cineva care înlocuiește, cam așa ceva. Nu mergem să mâncăm? Nu ți-e foame, Luminița?

— Nu, spune ea. Ba da.

Și eu zâmbesc de plăcerea anticipată a unei cine cum avem noi cinci, numai noi, aproape în fiecare sâmbătă. Și azi e sâmbătă.

— Ne-ai cumpărat gume la Berlin? mă întreabă Stejar.

— Sigur. Fără probleme, spun eu.

Prietenia noastră, a celor cinci, începuse în jurul unui priveghi. Eram elevi în clasa a şaptea când Bucureştiul a fost lovit de o epidemie de polio, negată ca un „zvon duşmănos" în presa de partid. Dar zvonul duşmănos a început să ia vieţi. Vaccinul antipolio, american, imperialist, fusese deja dat în folosinţă în Vest, dar nu fusese importat în lagăr, ce nevoie avea lagărul de el, starea sanitară comunistă era perfectă. Când fratele meu geamăn a fost dus la spital, se împleticea, era deja aproape paralizat; îl sprijineam sub braţul drept, şi tatăl meu îl sprijinea sub braţul stâng. Odată la spital, a mai respirat câteva ore printr-un orificiu tăiat chirurgical în gât, cu un tub de respirat în el. Auzeam cum îi bolborosea respiraţia în tub. E de neînţeles că doctorul m-a lasat să stau cu fratele meu muribund în noaptea aceea, dar m-a lăsat. De afară, din coridorul spitalului, prin uşa deschisă, auzeam vocile mamei şi tatei, care se certau. Începuseră să vorbească făţiş de divorţ cu câteva luni în urmă. Fratele meu nu mai putea să vorbească, şi mie nu-mi venea să-i spun cuvinte la care să nu poata răspunde, dar îi spuneam din ochi, uite, eşti la spital, doctorii o să te facă bine. *Crezi? Ştii tu? Am dureri rele în tot trupul. Şi mi-e frică, mi-e aşa de frică... Şi văd din ochii tăi că şi ţie ţi-e frică, pentru mine*, îmi răspundea fratele meu din ochi, din gură nu mai putea rosti nimic. Tubul din taietura aceea de la gât bolborosea de la respiraţie...

Şi, deodată, bolborositul a încetat. Când m-am uitat la ochii fratelui meu, erau sticloşi.

Fratele meu plecase.

M-am aruncat pe pieptul lui şi am început să plâng şi să strig. Am încercat să-i smulg tubul acela din gât, convins în mod absurd că dacă îi voi reuşi voi reuşi să respire. Când am

început să urlu, au sărit o infirmiera și părinții mei de afară din coridor, să mă tragă de lângă patul mortului. M-am luptat cu ei, am încercat să-i lovesc, să mă arunc iar pe trupul fratelui meu. Am căzut, am leșinat.

Abia după ce a murit fratele meu, i s-a pus diagnosticul corect și acum oficial, poliomielită bulbară. Localizată la creierul mic.

Când realitatea epidemiei a fost acceptată de partid și de guvern, au fost închise școlile. Eu, care dormisem în același pat acasă cu fratele meu, am fost plasat în carantină, pentru că fusesem expus virusului și eram aproape sigur infectat.

Am stat în carantină cinci săptămâni, în apartamentul nostru. În camera pe care o împărțisem cu fratele meu — locuiam la parterul unui bloc de șase etaje, singurul bloc de pe Strada Bateriilor și una din puținele clădiri moderne din cartierul Arsenal. La etajul șase stătea colegul nostru de clasă Stejar. De-a lungul străzii locuiau alți colegi de școală, în case negustorești dinainte de 1900, „la mahala", cum spunea Caragiale în *O scrisoare pierdută*. Părinții mei au fost și ei băgați în carantină, ca purtători ai virusului. Ore și ore, o auzeam pe mama mea plângând în camera de alături, și pe tatăl meu vorbind la telefon cu doctorul. Informându-l că n-aveam febră, că nu mă dureau mădularele și că nu mă mișcam țeapăn; la fiecare trei zile, doctorul venea să mă examineze acasă. Trăiam într-o halucinație cenușie, plicticoasă, grea. Desenam și aveam un radio mic la care ascultam muzică și teatru la microfon. Seara, auzeam degete bătând la fereastra dormitorului. Când mă uitam pe geam, o vedeam pe Luminița, ori pe Stejar, ori pe Călin, ori pe Marcel, călcând peste straturile de flori din fața blocului și strecurându-se printre niște salcâmi prăfuiți, trei băieți și o fată din clasa noastră care fuseseră așa de impresionați de tragedia gemenilor, că veneau în fiecare seară să-mi bată la fereastră, să dea din mâini, să facă mutre, să-încerce să mă facă să râd. Se știa

printre puștii din cartier ca vin să se uite la mine prin fereastră. Puștii îi asaltau cu întrebări: „A căzut bolnav și el? Ce face, e trist, plânge? Care din ei doi a murit?" Se știa că arătam așa de identic, încât, când îl chema pe fratele meu la tablă, ieșeam eu în locul lui ori viceversa, fără să bage de seamă dascălii.

Școala a stat închisă trei luni. După ce-am ieșit din carantină, am devenit prieteni, eu și cei patru. De nedespărțit și ireversibil. Uniți am trecut prin adolescență, uniți am înmugurit sexual, am terminat școala, ne-am pierdut iluziile, ne-am format iluzii noi și am suferit noi rupturi și pierderi ca divorțul părinților mei, și apoi divorțul părinților lui Stejar. Am luptat să intrăm în universitate, fiecare la alt obiect de studiu. Când s-au afișat listele, am alergat prin oraș la cinci facultăți și-am văzut, aaahh, ce oftat de ușurare, că eram toți studenți. Toți împreună, umăr la umăr. Chiar și Luminița, cea mai nesilitoare dintre noi, fusese admisă la Latină clasică, fiindcă la Latină avea o pilă! Tot împreună, umăr la umăr, am întâmpinat bizara și înfricoșătoarea zi când *el*, răgușit și cu mâna ciopârțind aerul, a numit intrarea în Cehoslovacia un moment RIIUȘINOSSS!!! Umăr la umăr în mulțimea uimită, amuțită, amuțiți și noi, cei cinci. Umăr la umăr la vizita lui Nixon (aud și azi strigătele și osanalele: „Ni l-a adus pe Nixon, *pe Nixonnn!* Cine ni l-a adus pe Nixon? *El! El!*"). Umăr la umăr cu prietenii mei am strigat osanale lui Nixon și *lui*, și peste o săptămână am săpat șanțuri de apărare, am făcut gărzi cetățenești și exerciții de evacuare a Bucureștiului și de reorganizare în grupuri de rezistență în păduri și în munți, am păzit clădiri noaptea, fabrici, uzine de apă, sedii de partid — oare ce aveau „dușmanii din afară" de capturat din sediile de partid, dosarele de cotizații? Și umăr la umăr am întâmpinat Tezele din Iulie: să înfăptuim politica partidului și mai neabătut! Mereu și mereu mai multe ore de muncă istovitoare! Să ridicăm neîncetat nivelul combativității revoluționare, mai multă și azi decât ieri și și mai multă plictiseală, și slugi și mai adânc

la tovseegen-prezconssecnat-resere, şi să combatem şi mai, şi şi mai, şi şi şi şi mai activ orrhlhei starhhhi di luchhhurrhhi negativi... şiii... influenţi dăunăthhoarrhi! Jos cu bruma de filme americane şi concerte de jazz, vom avea în schimb defilări de mii şi mii de tineri, defilări cu toată suflarea, pe model nord-corecan.

Iar noi...

Noi defilam. Defilam, defilându-ne în minte toate înjurăturile şi blestemele posibile, futu-l şi băga-l-aş, sări-i-ar şi trăsni-i-ar şi arde-i-ar, usca-i-ar şi rămâne-i-ar picioarele şontoroage şi gura ligavă, şi lui, şi mă-sii lui şi tot neamului lui, da' ia ascultă, n-are cumva cancer la gât? De la atâta strigat? Auzi-l ce răguşit e! Mi-a spus cineva că a fost operat de un polip pe corzile vocale, un polip foarte suspect... O fi adevărat? E adevărat, am auzit şi eu. Da' n-are.

Ne mai săram pe suflet cu bancuri, la cinele organizate pe acoperişul blocului, pe care eu şi Stejar îl transformaserăm într-o terasa. Căraserăm plante în glastre, agaţaserăm o foaie de cort pe nişte sârme, trăseseram becuri, puseseram o masă şi scaune şi, din aprilie în octombrie, cinam sâmbetele numai noi cinci — carnea, peştele, vinul, fructele, dacă erau în sezon, fiecare era obligat să se ocupe de aprovizionare o dată pe săptămâna. Spuneam bancuri cu *el*, firește, şi râdeam ori înjuram, apoi admiram, cu paharul în mână, asfinţitul. Aprinderea luminilor Bucureştilor. Ce frumos poate fi orice, dacă nu e văzut chiar de aproape!

Vorbeam şi de alte lucruri, de slujbe, de iubiri ori despărţiri dar mereu şi mereu ne întorceam la ce ne rodea cel mai tare. De ce erau toate ale vieţii noastre atât de ciudate, atât de greu de înfăptuit, atât de fără cap şi de nerăsplatite! Iar după tezele din

iulie, ne era și rușine să ne uităm unii la alții, fiindcă ceva părușe gata-gata să se schimbe, și noi crezuseram în acel ceva!

Luminița a spus lucrurilor pe nume: — Ne-am bucurat ca ni l-a adus pe Nixon? Uite, a rupt ambalajul lui Nixon, și din Nixon l-a scos pe Kim Ir Sen!

Fraza asta a spus-o mai ales către Marcel, care se bucura de orice e pozitiv în viață și se bucurase grozav și de vizita lui Nixon, convins că e preludiul unei deschideri. Marcel nu i-a răspuns Luminiței. Și-a turnat un pahar cu vin, cumpărat pe șest de la un țăran de lângă Drăgășani. Curat și natural, și astupat cu cocean. Demonstrând ingeniozitatea românească. Marcel a băut tot paharul, în tăcere. Eram toți îngrozitor de dezorientați și de plouați.

— Aici și acum, e pusă la încercare prietenia noastră, a spus Luminița. *Ăla* e nebun, și nu-l mai da nimeni jos, fiindcă rușilor nu le pasă dacă îi omoară pe români, iar el îl are de partea lui pe Nixon. Eu una m-am săturat și m-am hotărât: la piticul ăsta bălbăit nu mai stau. Voi ce vreți să faceți, să stați?

Nu s-a auzit nici măcar un murmur în jurul mesei.

— Bine, atunci, dacă suntem prieteni, plecăm toți împreună și ne-ajutăm oriunde ajungem cum ne-am ajutat și aici.

Era o seară călduță și plăcută, și Bucureștiul pâlpâia pașnic, după un apus lung și splendid. Din înălțimea dealului Arsenalului, la care se adăugau șase etaje de bloc, vedeam minunat în toate direcțiile. Mitropolia și centrul, turnul Intercontinentalului, și spre sud Ferentari și Bellu, și spre nord, peste coame de pomi frumoși, Parcul Libertății și Casa Scânteii. Chiar și Casa Scânteii arăta mai puțin stalinistă, așa, poleită de asfințit.

Toți gândeam același gând. L-am văzut pe Nixon, am spus *nu* rușilor, o dată, dar am făcut-o, acum de ne-ar lăsa în pace „nebunul zelos", să ne facem viețile. Dar nebunul zelos era prea [illegible] ca să ne lase în pace. Ne lansa într-un nou program spațial

al muncii istovitoare și al plictiselii de moarte, pe model nord-coreean.

— Luminița, spuse Marcel, ca să plecăm toți și să ajungem la aceeași destinație, ne trebuie pașapoarte.

— Adevărat, admise Luminița. Bine. Uite, eu, dacă-mi identificați generalul de securitate respectiv, mă culc cu el și scot pașapoartele. Ajungem toți la New York — s-a uitat la mine —, ne primește unchiul tău, preotul, și ne montează la legionarii lui bătrâni... Are prieteni legionari? m-a întrebat, ca și cum ar fi întrebat: E influent și apt să ajute cinci emigranți?

— Nu știu, am zis eu. Știu că el n-a fost legionar, a fugit fiindcă a fost acuzat că e spion american. Dacă era legionar poate n-avea de ce să fugă, poate ăștia l-ar fi *folosit*.

În apartamentul pe care-l împărțeam eu cu Stejar, pereții erau acoperiți de fotografii cu scene ale crimelor, foarte artistice, făcute de Stejar, și de poze ale familiei mele, între care la loc de cinste era portretul acelui unchi al meu preot. Fugise trecând Dunărea înot în 1948, cu grănicerii români și sârbi trăgând la țintă în el. Cumva, niciun glonț nu-l nimerise. Reușise să parcurgă Iugoslavia pe jos, să treaca granița în Italia, și azi era paroh la o biserică românească din New York City. Nu-l știam, fiindcă fugise când încă sugeam la sânul mamei. Cei din familia tatei care păstrau legătura cu el, doi unchi și o mătușă, tatăl meu fusese al șaptelea din treisprezece frați și surori, îi scriau folosind un protocol complicat, cu nume fictive și cutii poștale în provincie. Nu cunoșteam protocolul. De curând, încercasem să intru în contact telefonic cu el, din Berlinul de Est. Dar nu reușisem. Poate n-aveam numărul de telefon corect.

Stejar, al cărui tată tocmai ieșise la pensie ca general de miliție (și ne-a făcut și ne face nouă, prietenilor, tot felul de înlesniri; ca, de pildă, carnete de conducere la toți, deși numai Marcel e proprietarul legal al unui automobil), i-a atras atenția Luminiței

că nu toți transfugii sunt legionari. Unii sunt chiar foști comuniști și securiști.

— Stejar, pe foștii securiști îi acoperi tu, și pe legionari eu, a spus Luminița. Tatăl Luminței a fost legionar *bona fide* și a murit în pușcăria de la Aiud, din care motiv Luminița e total neispășită de crimele legionarilor. Și tu, s-a întors spre mine, pe cine-o fi de stânga în New York City, dac-o fi cineva de stânga.

Asta fiindcă tatăl meu a fost de stânga, chiar și înainte de venirea rușilor.

După aceste cuvinte, Luminița a băut și ea un pahar și ne-am mai însuflețit toți un pic. Am băut, am făcut conversație, mai e vreun film de văzut care să nu fie din Bulgaria ori ne ducem poate sa dansăm undeva? Dar în adâncul sufletului (cât de adânc? deloc adânc, adâncul sufletului generației noastre e la un deget de suprafață!) gândeam aceleași gânduri pe care le gândeam de când purtam pantaloni scurți. Oare nu există niciun mod să trăim fericiți aici, unde ne-au zămislit mamele noastre? Ăsta e pântecul din care am ieșit, geneza și matricea și sperma și ADN-ul din care-am fost făcuți, și continuitatea și moștenirea istorică, într-un cuvânt, TOT. Deci ce opțiuni aveam? Să trăim aici, dar nu fericiți? Ori să fugim și să devenim liberi, dar printre străini, deci tot nefericiți?

Am pus discul cu Led Zeppelin la desert, o cremă de zahăr ars făcută de Luminița, și, dupa ce ne-am desfătat cu crema și cu Led Zeppelin, a venit vorba din nou dacă face sa mai trăim aici.

— Nu face. Așa că găsiți-mi generalul, spune Luminița.

Marcel îi spune că e numai gura de ea. Încearcă să ne impresioneze.

Uite, eu lucrez la FEA, spune el. O întreprindere de securitate națională de rangul 1. Îți fac cunoștință cu generalii care asigură securitatea la FEA, dar dacă o să fie să treci la fapte,

o să faci în chiloți. E ușor să fii curvă în vorbe, în fapte e cu totul altceva.

Luminița se aprinde la față de nu i se mai văd pistruii. Nasul îi freamătă, și nările i se adâncesc: — Marcel, nu știi de ce sunt eu în stare.

— Hai, lasă, zice el, ești în stare de ce suntem toți în stare. Și noi — se uită în jurul mesei la ceilalți trei bărbați — nu suntem în stare să fim curve. În tăcerea care vibrează după ce a vorbit Marcel, aud telefonul sunând în interiorul apartamentului.

— Telefonul, spun eu, ca să sparg tensiunea. Stejar, du-te și răspunde la telefon.

— E maică-mea, spune el. Întotdeauna sună la ora asta. Las-o să sune.

Telefonul se oprește din sunat, apoi sună din nou. Eu îi dau un ghiont lui Stejar: — Maică-ta vrea să știe care ți-e viața, răspunde la telefon!

— Dă-l în p... mă-sii de telefon! bufnește Luminița. Nu mă crezi în stare să fiu curvă, Marcel? Ia vino cu mine în patul lui Stejar, chiar acum. Stejărel, e curat patul tău? Stejar cască gura. Hai, Marcel, vino, spune Luminița. Cinci minute, e destul? Ori ești cu tragere lungă? Vino cu mine în patul lui Stejar, încuiem ușa și-o facem, așa, ca să știi cine sunt. E șansa ta să mă ai, nu-ți dai seama? Și după aia ne-ntoarcem aici la prietenii noștri și jurăm toți: în șase luni, maximum, suntem plecați din porcăria asta! Vii, Marcel?

— Nu mai fi așa dramatică, spune Marcel. Dar s-a schimbat la față.

— Lasă-mă să fiu eu dramatică, și tu fii bărbat. Hai, vii?

Telefonul sună din nou, și parcă sună de pe altă planetă.

Marcel se uită la fața de masă. O clipă, mă aștept să se ridice și să accepte provocarea Luminiței: „Bine, viu." Mă întreb cum ne-am uita eu și Călin și Stejar unul la altul, în timpul celor cinci minute. Iar după ce s-ar întoarce cei doi, cum ne-am uita toți

unii la alții. Și după aceea, când am jura să părăsim locul ăsta, în care ne-am născut.

Dar Marcel se uită de la fața de masă înapoi la Luminița. După care spune, măsurat: — Nu-i nevoie să jurăm nimic. Dacă ne e soarta să plecăm, o să plecăm, o să ne găsească soarta însăși un mod ca să plecăm. Da, Luminița, te cred că ești în stare. Ai vrut să te cred, te cred.

— Bine, răsuflă Luminița, de parcă a nu fi crezută ar fi mai tragic decât a-și scoate chiloții și a desface picioarele cu un prieten din copilărie, ceea ce, îmi trece prin minte, probabil că ar distruge grupul nostru. Atunci, mai avem șase luni, avertizează ea. Tu, se întoarce spre mine, nu ești iertat de obligația cu unchiul tau; când te duci iar la Berlin, îi telefonezi! Chiar dacă ascultă nemții, da' n-o să stea ei să traducă ce vorbește un român cu alt român.

— Nu-i sigur, spune Călin.

Dar Luminița nici nu-l aude.

— Bine, Luminița, spun eu. Am să fac tot posibilul.

Câtă tristețe e în ea. De când era copilă, are o ruptură în inimă — ruptura e tatăl ei, închis și apoi decedat la Aiud. Când a fost condamnat la muncă silnică pe cincisprezece ani, Luminița avea cinci ani. Poate să fi făcut orice crime, Luminița n-a avut alt tată. Dinăuntrul acelei rupturi în inimă, Luminița are o fantezie salvatoare despre unchiul meu din America, de care nu știe nimic în afară de povestea trecerii Dunării înot, pe care i-am spus-o eu. Nutrește în suflet imaginea unui bărbat matur, stâlp al comunității, trăind în libertate, român, *și preot* ... Îmi pare rău, Luminița. Îmi pare, vai, așa de rău, dar cei ce și-au pierdut tații nu vor căpăta alți tați, cum nu-mi voi recăpăta nici eu fratele pierdut, e o iluzie.

— O să ieșim de aici, îi spun eu tare, dar pe un ton blând. Cu cât mai blând tonul, cu atât mi-e mai ușor să-mi închipui că vom ieși de după acest zid invizibil și impalpabil, dar clădit din

lespezi de netrecut. Iar noi, cei cinci, facem parte din acele lespezi. I-am spus Zoiei că tatal ei e zidul și ca ea face parte din zid, dar toți facem parte din zid. O-ntreb pe Luminița, supărat, ranchiunos: Ce ești tu așa convinsă că o să ne ajute alți români? Și chiar dacă ne ajută alți români, crezi că unde-o să ajungem umblă câinii cu covrigi în coada?

— Nu știu. Știu că vreau să fug fiindcă vreau să trăiesc ca româncă și să fac copii români în libertate, spune ea, nenegociabil.

— Și dacă barbații disponibili nu vor fi români? întreaba Călin, corectorul de la ziarul de tineret. Călin e scund, firav, cu un cap mare și un nas mare. Vorbește sec și la subiect, fără diplomație; dacă nu arată agresiv ca mascul, dacă nu e amenințător fizic, de ce-ar avea nevoie să-și aleagă cuvintele? Dacă ajungi în Africa, faci copii români cu un negru, Luminița?

— Niciodată, răspunde ea.

— Faci copii români cu un chinez ori un japonez?

— Pfui, spune Luminița. Japonezii, am auzit, au aia atâtica — ridică degetul cel mic de la mână și-l lasă să atârne. Pe loc, degetul ei pare că se transformă într-un penis minuscul și abătut; cu așa ceva să-și ducă viața Luminița? Pfui. Vreau, spune ea, o viață în libertate și un soț român-român, în America.

— Bine, dacă le vrei destul de tare, soarta o să-ți facă pe plac, spune Marcel. Și se scoală de la masă. Ne dai gumele? mă întreaba pe mine. Să ne bucuram și noi în mod popular, până una, alta?

Ne ridicam de la masă și reintram în apartament, unde valijoara așteaptă pe patul meu, facut, cu pernele înfățate frumos și proaspat de catre Stejar. În absența mea, Stejar a spalat cearșafurile și fețele de pernă și și-a facut patul lui și pe al meu. Stejar e cel mai nedezordonat tânăr pe care l-am întâlnit vreodată, Luminița a fost total ofensatoare când l-a întrebat dacă șatul lui e curat

Nici nu mi-am desfăcut bagajele încă. Deschid valijoara, cu clicuri scurte și metalice, de încuietori noi... și mă uit în neștire la un teanc de chiloți și maiouri.

Am uitat „gumele" la hotelul din Berlinul de Est? Nu, ar fi imposibil, țin minte când le-am pus în valijoară.

Pun mâinile sub lenjerie, inspectez cu degetele fundul valijoarei. Gumele nu sunt acolo. Mă dau înapoi doi pași și simt ca mă clatin. Adio trei sute de mărci și atletică sexuală fără griji pe macar două luni, pentru mine și prietenii mei, și le promisesem, le promisesem!

— Nu știu unde le-am pus, suflu eu, strangulat. Poate mi le-a luat cineva din valijoară? Și parcă mă lovește în moalele capului — hindusul? Înainte să alerge după mine cu valijoara la aeroport?

- Le-ai pus cumva în geamantan în loc de valijoară? întreabă o voce echilibrată care nu poate fi decât a lui Marcel.

Mă reped la încuietorile geamantanului și le deschid aproape rupându-le din monturi. Sunt vechi și zgâriate, geamantanul ăsta îl am în serviciu de vreo șase ani. Deasupra hainelor... uite gumele! Le scot din geamantan, le inspectez sub lumina cam chioară a becurilor din tavan. Da. Par să fie toate.

Încep să le împart. Călin ia un pachet și și-l freacă de bărbie, cum fac bucureștenii cu o sută de lei nouă, să fie cu noroc. O întreabă pe Luminița: — Vrei să mergi la un party la Lido? Intri cu mine, e invitată presa de tineret. — Nu vreau, spune ea, ce party? - Cu ambasada Japoniei și cu niște bișnițari japonezi. Hai sa te mai distrezi și tu, fără obligații, nu-i nevoie să regulezi pe nimeni... — Nu fi porc, zice Luminița. Se-ntoarce spre mine, își aruncă brațele în jurul gâtului meu, mă strânge tare și-mi șoptește: Trebuie, trebuie să fugim de-aici!

— Da, spun eu. Dar nu trebuie să fugim de-aici țienți.

O îmbrățișez și o sărut pe obraz. Se duce și-l îmbrățișează și pe Marcel — Iartă-ma, Marcel, a doua oară pe ziua de azi.

– Dracu' știe ce ai, zice Marcel, îmbufnat.

– Îl am pe piticul Carpaților, în fază terminală. Hai, pupă-mă și tu. După o clipă de ezitare, Marcel o ridică în brațe, deasupra podelei. O sărută pe obraji, o pune jos din nou. Eu cad istovit pe pat, între valijoară și geamantan. Marcel vine la mine și mă-ntreabă: – Și cu tine ce e, te-a zăpăcit de cap fiica puterii?

– Te pomenești, bombănesc eu.

Pur și simplu nu pot să-mi explic cum am decis să împachetez prezervativele în geamantan în loc de valijoară. Doar cumpărasem valijoara special pentru prezervative. Ori poate mă gândisem, în ultima clipă: ca să nu devină valijoara o țintă pentru vreun vameș zelos, mai bine să le pun în geamantan?... Și-am să duc valijoara în mână, așa, de diversiune. Dacă mă ia la ochi cineva, ia deschide valijoara, poftim: chiloți, maiouri, ochei? Dar dacă aș fi trecut printr-un proces mintal atât de complex mi l-aș fi adus aminte...

După încă un rând de pupături, Călin, Marcel și Luminița ies din apartament. În timp ce se îngrămădesc pe palierul neluminat, așteptând să vină liftul, o dubă de metal pe cabluri fără oglindă, fără balustrade de sprijin, fără nimic decât pereții goi de tablă cu vopseaua luată, o aud pe Luminița, către Călin: – Nici nu-s îmbrăcată pentru o petrecere... – Hai că ești perfectă și arzoaie, aud răspunsul lui.

Stejar și cu mine rămânem singuri în apartament. Telefonul sună din nou.

– Du-te tu și răspunde, zice el, spune-i mamei că nu-s aici.

– N-am chef, îi spun. Nu te supăra.

Ridică din umeri. De când au divorțat părinții lui Stejar, bătrânul general de miliție în retragere mutându-se într-o

garsonieră pe lângă fosta Piață a Senatului — acum are garsonieră, să vedem dacă mai are și erecțiu, chicotește Stejar —, mama lui Stejar a intrat într-o criză de vinovație anxioasă că l-a (l-au) lipsit pe singurul fiu de căldura și protecția căminului părintesc. Tot timpul sună la telefon să-l întrebe: „Stejarel, cum îți e? Cum ai dormit, ce-ai mâncat, ce faci? Ai haine de spălat? Stejarel, *știu precis* că n-ați gătit nimic azi, tu și ăla care scrie, s-alerg să v-aduc ceva de mâncare?" „Nu, mămico, nu te deranja, suntem ochei", spune Stejărel liniștitor, când îl prinde la telefon. „A gătit ceva ăla care scrie?", se interesează ea, într-un sarcasm amestecat cu alarmă. Nu-mi spune niciodată pe nume, cu multă rea-voință, pentru că i-a intrat în cap că eu l-am convins pe Stejar să împărțim apartamentul de sus și că tot eu l-am îndemnat să aleagă slujba aia odioasă, de fotografiat oameni înecați ori înjunghiați. Își sună fiul la telefon în fiecare zi, și de trei ori pe săptămână găsim un sufertaș cu mâncare gătită pe prețul din fața ușii (împletit din rafie folclorica la Aiud ori la Gherla, încă o dovadă a excelenței artizanatului românesc). Cu o notă scrisă de mână: *De la mama, totul e făcut proaspăt, mănâncă și tu, Stejărel.* Subtext: să nu mănânce doar scriitorul ăla pleșcar și calic, căruia dacă n-ar locui cu tine nu i-aș da o coajă de ceapă! Astfel, de trei ori pe săptămână, binevenitul sufertaș aburește aromatic pe palierul etajului de sus, biruind mirosul de neaerisit, umplut până la buza zimbilului de metal care cu siguranță e-n folosință dinainte să fi abdicat M.S. Regele; umplut, zic, cu stufat, ori cu limbă cu măsline, ori cu o supă de casă, și când Stejărel răcește și stă la pat câteva zile, atunci chiar mâncăm regește: sufertașul își face apariția la prânz și seara, să se-nzdrăvenească băiatul mai iute!

Astă-seară, Stejărel își pregătise aparatul cu care fotografiază crime, să ne tragă poze, ceea ce face la multe dintre serile noastre. Dar, de atâta tevatură despre fiica faraonului, n-a tras

Se așază lângă mine pe pat. Are un metru nouăzeci și numai Marcel l-ar putea birui dacă s-ar bate. Ține aparatul pe genunchi: un Ansco Readyflash cu lampă mare și rotundă montată pe corpul negru și compact (*made in Binghamton, New York*) — în America marca asta ar fi o antichitate, de mult scoasă din circulație și bună doar de exponat, însă în mâinile iscusite ale unui român, și-a găsit o a doua viață... Văzând că mă uit la aparatul Readyflash, îmi spune cum vin la el la morgă studenții de la Institutul Național de Cinematografie, să închirieze de la el Readyflash-ul ori camera de filmat reconstituiri de crime, ori luminile... — Îți dai seama, bombăne Stejar, să ai o generație de studenți la film și ei să se ducă să dea șpagă pentru echipament ori lumini, la miliție ori la morgă? Îți dai seama, repeta el indignat, că avem oameni așa dotați în toate profesiile, dar n-avem infrastructura, ori tradiția și disciplina de muncă, și, dacă le avem, n-avem sculele? Uită-te la Readyflash-ul ăsta, crezi că mai e folosit în orice altă țară?

— Da, Albania. Și ce-mi spui mie? Hai afară să curățăm și să strângem de pe masă.

Sunt într-o dispoziție execrabilă, fiindcă tot nu pot să-mi aduc aminte, am pus chiar cu prezervativele în geamantan ori nu le-am pus?

— Îți spun și eu, așa, răspunde Stejar. În caz că te mai întâlnești cu *Zoia Română*...

Râd fără să vreau: — Și, dacă mă-ntâlnesc cu Zoia Română, ce fac, îi dau o listă de ce nu merge în țară, pentru taica-său?

Poate pot să te ajut, și poți să mă ajuți și tu.

Ce-o fi însemnat și asta? O deschidere romantică? Nu prea sună.

Mă simt bizar, deși... nu foarte speriat!

Ieșim pe acoperiș, strângem masa, cărăm paharele înauntru după ce turnăm ultimele cantități de spriț nebăute la tloni.

Turnând șprit într-o oală cu mușcate așezată chiar pe parapetul acoperișului, Stejar se apleacă peste parapet.

— Ia vino-ncoa, îmi spune. Uite, colo jos... Cred că cineva încearcă să intre prin spargere în apartamentul de la parter...

Alerg la parapet și ne uităm amândoi în jos. Văd un bărbat cu umerii mari și bolțuți, oprit în fața ușii apartamentului de la parter. Probabil a bătut la ușa și n-a răspuns nimeni. Pune urechea la ușă, ascultă. Apoi scoate din buzunar un obiect — nu-l pot vedea, dar e precis mic și subțire, comparat cu mâinile lui, care, se vede de aici, de sus, sunt mari și puternice. Începe să gâdile broasca ușii.

Apartamentul de la parter, care a fost odată al familiei mele, e azi închiriat unei alte familii.

Îl întreb în șoaptă pe Stejar: — Unde sunt locatarii? Îmi răspunde la fel: — Au plecat în weekend, azi pe la prânz.

Se uită în jos, contemplând posibila hoție cu ochii strălucind de încordare. — Ăla nu cred că e spărgător... Spărgătorii nu poartă ochelari de soare, noaptea.

Mă uit, concentrându-mi privirea, în josul celor șase etaje și percep rama unor ochelari de soare, lipită de o frunte brăzdată de efort: necunoscutul continuă să aplice unealta aceea la broasca ușii... Mă rup de lângă parapetul acoperișului, fug în apartament, la telefon. Smulg receptorul din furcă, dar ezit cu el în mână... Încep să formez cu degetul numărul miliției, dar mă opresc. Pun telefonul la loc.

— Stejărel, șoptesc foarte scăzut, parcă spărgătorul m-ar putea auzi. Vino jos cu mine și ia-ți aparatul.

Stejărel răspunde: — De ce? Ce treabă avem noi cu ăla, cheamă miliția.

— Vino, și ia aparatul!

Mă uit în jur: să mă înarmez cu ceva? Dar cu ce, cu vreun cuțit de bucătărie? Lângă ușa apartamentului nostru, pe un cuier care a fost de baie, e agățat acum echipamentul fotb

Trepiedurile pe care le foloseşte Stejar la fotografiat. Strânse în snopuri de tije de aluminiu, uşor de cărat, uşor de mânuit.

Înhaţ un trepied. Deschid uşa apartamentului şi o iau în jos pe scări, cu trepiedul în mână. Aud paşii lui Stejar în urma mea. Între dupăiturile de paşi, aud un zgomot metalic, fin — Stejar apasă butonul aparatului ca să se asigure că e încărcat. E întuneric pe scări şi pe toate palierele, dar am copilărit în blocul ăsta, ce nevoie avem de lumină? Ca două stafii, plutim în jos până în vestibulul blocului, cu înşirările mute de cutii poştale uitându-se la noi, una pe stânga, alta pe dreapta.

Ieşim afară, pe treptele de la intrare.

Îi fac semn lui Stejar să se oprească pe trepte cu aparatul, în timp ce eu mă arunc cinci paşi înainte şi brusc la dreapta, dincolo de salcâmii prăfuiţi — au mai crescut de când am stat în carantină în apartamentul de la parter, la treisprezece ani; sunt mai stufoşi şi au frunze mai multe, şi sunt şi mai prafuiţi. Mă strecor printre salcâmi şi mă iţesc printre două crengi: îl văd pe necunoscut, din spate. Încă ocupat cu uşa apartamentului, încuiat şi fără lumini.

Face o mişcare pe care o ghicesc: îşi scoate ochelarii de soare.

Îi pune în buzunarul de la piept al hainei. Iar lucrează la broască.

Broasca gâlgâie, făcând un sunet învins: uşa apartamentului se deschide.

Strig din spatele lui, tare de să-i bubuie timpanele: — De ce spargi, măi, casele oamenilor?

Sare în loc, dar nu mă vede prin frunziş. Fuge spre treptele blocului; brusc, e faţă-n faţa cu Stejar, care îi face BUM! cu flashul, drept în ochi. Scapă unealta de spărgeri, ce cade tăcând un clinchet subţire, ca o pilă de unghii. Se-ntoarce spre mine şi îl izbesc cu trepiedul. Îl ratez. Îl izbesc iar şi-i prind umărul cu muchia trepiedului; mi se pare lovitura aşa de moale şi nesatisfăcătoare! Stejar sare spre noi şi-i strig ACUM!, ca la [illegible]

Bum! face flashul din nou — în fulgerarea lui, văd fața aceea îngreunată de grăsime, care acum pare golită pe dinăuntru. Recunosc trăsăturile pocite de surpriză: *hindusul!*

Ar fi fost grozav dac-am fi putut continua niţel şarada, în acest stil: *Te-am prins! Fugi la telefon, Stejar, şi cheamă miliţia poporului! Pe cine-ai vrut să furi, mă, pe bieţii oameni ai muncii? Au plecat şi ei într-un weekend, şi tu...? HOŢULE!!!*

Dar tovarăşul Coman nu s-a pierdut cu firea. Chiar dacă se ţine cu mâna de umăr, şi când încearcă să-şi scoată ochelarii de soare din buzunar, îi scoate în bucăţi. S-au spart când l-am lovit cu trepiedul.

Tovarăşul Coman împinge bucăţile de ochelari la loc în buzunar.

— Ascultă, îmi spune, am o maşină de filat cu patru operativi în ea, *chiar acolo* — arată cu degetul dincolo de salcâmi, în stradă. Apoi, vorbindu-i lui Stejar: Nu te pune şi tu cu mine, ai un pic de cap. Mi s-a ordonat să fac un dosar informativ, să fie pe biroul conducerii mâine la prima oră a dimineţii. Despre dumnealui — arată cu bărbia spre mine.

— Aşa faci dosarul? mârâi eu.

Se uită în jos la pantofi şi la un strat de flori zobit tot şi spune că n-a găsit o fişă informativă despre mine ataşată la nomenclatorul organizaţiei de tineret (uite-aşa... n-a găsit o fişă!). Dar a aflat, din date de la miliţie, că sunt domiciliat la parterul blocului, unde nu mai locuiesc de cinci ani. A găsit şi numărul de telefon al vecinului Stejar şi a sunat repetat azi după-masă. Dar n-a răspuns nimeni. Stejar şi cu mine schimbăm o privire: hindusul a sunat în timpul dramei noastre cu Luminiţa. Deci, neavând destule date, s-a deplasat la adresa presupusă curentă, ca să adune date personal.

Sunt totuşi uimit: — Ai fi spart o casă, ca să găseşti ceva de pus la dosar?

Suntem toţi trei în faţa uşii deschise. Securistul o trage în [illegible]

— Mama ta, îmi spune mie, lejer. Am fi putut să rezolvăm toate astea civilizat.

— Cine vrea dosarul, tânără? întreabă Stejar. Când Coman se uită la el, îi văd clar expresia: îl privește ca pe un om normal; la mine se uită ca la un nebun.

— Nu. *Mai sus.*

Stejar e aprins de curiozitate, dar are un fel atât de normal de a trata lucrurile — întrezăresc deodată că modul de a fi al oricărui om vine de la omul însuși. Numai individul respectiv își poate decide atitudinea, și asta e o libertate importantă. Oare n-am știut de ea până în clipa asta?

— Foarte bine, zice Stejar, întreabă-l pe domnul ce ai de întrebat și du-te să-ți faci dosarul. Chiar și per tu-ul pe care îl folosește e diferit. E nejignitor. Pare adresat altui Coman decât cel perceput de mine, ceea ce mi se pare foarte-foarte adânc!

— N-o să vrea să-mi răspundă. Coman se întoarce către Stejar: Tatal dumitale nu este generalul de miliție Antohi? Și Stejar răspunde: — Generalul de militie în retragere Antohi. Faptul că tatăl lui a lucrat în miliție îl face pe Stejar să nu fie intimidat. Cunoaște specia.

— Bine, retează hindusul aerul cu mâna. N-am fost aici, nu ne-am văzut! Și vrea să se îndepărteze către nevăzutul automobil de filat.

Mă reped după el: — Tu mi-ai mutat prezervativele din valijoară în geamantan? Se oprește, furios, obosit, ținându-se de umăr. — *Idioții*, murmură. — Așa se fac investigațiile la voi? îl întreabă Stejar. Cotrobăind prin valize? — Nu mi s-a ordonat ca-i aloc lui *tovarășu'* supraveghere prin satelit, spune Coman. După care se gândește o clipă mai lungă, apoi scoate din haină un plic și mi-l înmânează.

— Asta ce e?

— Cred că e o invitație. De la tovarășa Zoia.

— Ți-a dat plicul ăsta ca să mi-l dai mie?

— Mi-a spus să-l las pe numele dumitale (de la *tu* la dumneata, e un progres), la ofițerul de serviciu de la sediul

comitetului de tineret. Nu știu ce e-n plic, am ordin să găsesc informații despre dumneata, nu despre ea.

Cu obrajii aprinși, rup plicul. Înăuntru, pipăi ceva cartonat și tare.

E întuneric pe treptele de intrare ale blocului. Dar Coman scoate din buzunar un alt obiect mic, apasă pe un buton și clic!, raza unei lanterne cade pe o broșură a Muzeului Național de Artă, pe care o recunosc imediat. O broșură scrisă în română și engleză. Am tradus-o în engleză chiar eu, acum vreo șase luni. Traduc zeci de broșuri și pliante și ghiduri turistice care mi se trimit prin poștă, le trimit înapoi, tot prin poștă, la ONT-Carpați și la alte instituții și muzee și primesc onorariile, mici, dar constante, fiindcă lucrez prompt și punctual, tot prin poștă.

The National Museum of Art of Romania, Calea Victoriei 49-53, announces a special exhibit of Renaissance masterpieces: „The Genius of Venice". The most famous works of Bellini, Tiziano Vecellio, Giorgione, on tour in Romania — June 3rd to July 3rd.

Broșura e ilustrată cu o reproducere minusculă, *Venus dormind* de Giorgione, un nud cald și somptuos și întins pe spate. Pe marginea broșurii, fiica puterii a scris, cu litere care par copilărești, fiindcă sunt desenate grijuliu și complet:

Te-ar interesa să vezi expoziția?

Și un Z caligrafiat dedesubt, și un număr de telefon de București, banal și neamenințător.

Coman zâmbește și-i descifrez zâmbetul: „Pân-acum te-ai dat tare. Acum să te văd."

Mă gândesc: când am întâlnit-o la ședință, când am citit în prezența ei un raport ticsit și de șopârle, dar mai ales de slugărnicii, eram în mod evident un obiect al puterii, aprobat să înșire laude. Cât despre șopârle, puterea poate dorea și șopârlele, ca să se informeze dacă supușii sunt mulțumiți ori cârtesc. Cum a glumit odată Calin, într-o țară comunistă securitatea își asuma rolul sondajelor de opinie!

Acum, în ochii lui Coman, sunt un pic mai mult decât un simplu obiect al puterii, pentru că fiica puterii se poartă atât de cordial cu mine. Poate sunt pe cale să ajung un obiect al puterii de un tip superior: necesar, prețuit! Aaahh, simt o dorință aprigă să-i înmânez broșura înapoi; să nu continui jocul și să nu dau nicio explicație. Aș putea-o face, fiindcă l-am prins pe Coman pe picior greșit, ceea ce se răsfrânge și asupra Zoiei! Ori aș putea să pun invitația în buzunar — te pomenești că ea așteaptă răspunsul cu înfrigurare! — și să nu reacționez în niciun fel, o zi, două, o săptămâna, chiar mai mult! Între timp, să-mi completeze dosarul, n-au decât!

Însă...

Însă femeia-amazoană din limuzina neagră îmi țâșnește în minte. Parc-ar fi aici în fața mea, uitându-se la mine cu ochi îngustați. Nefăcând niciun gest. Cu mâinile împreunate pe poșetă. Dar emanând aceeași curiozitate ca și hindusul: „Ei, acum să-l vedem!" Curiozitatea unui animal de pradă cu victima capturată în labele-i mari, întârziind prima mușcatură, jucându-se de-a o lăsa să scape (haida-de!). Femeia aceea... *Tovarășa* mamă a *tovarășei* fiice... Un al doilea dispozitiv de alarmă sună în mine, un dispozitiv mult mai subtil și mai adânc îngropat decât acela care sună în mine curent și cotidian, și mult mai sinistru și mai sumbru...

Și, tocmai atunci, Stejar mă ia de braț.

— Vino, ma, încoa'.

Mă împinge peste florile zdrobite și, când suntem la cinci pași de hindus, îmi șoptește:

— Băi, fata aia, ce mai, e *prinsă*! Dar tu nu te mai purta de parcă ți-ar da răie, să nu iasă ceva nasol. Chestia cu dosarul mai mult ca sigur nu-i vina ei, așa e protocolul lor... Și ne-au și prins cu gumele în geamantan. Stejar spune „ne-au" fiindcă băieții o să-mi ofere să-mi ramburseze marcile cheltuite, și am să-i refuz, bineînțeles.

Deodată, în interiorul meu, mă avânt și sar peste niște metereze nevăzute.

— Ai un pix la tine, Stejar?

Se palmuie rapid pe toate buzunarele: — Nu.

Ridic vocea: — Aveți ceva de scris la dumneavoastră?

Coman mi-aude gramatica: - Poftiți? (la pluralul curteniei și el!) Ceva de scris?

Încuviințez din cap.

Scoate un stilou, mi-l înmânează, apoi ține lanterna aprinsă, în timp ce eu încerc să imaginez un răspuns la invitație, un răspuns viu și cu umor. Nu-mi vine decât:

De ce nu? Pe 2 iulie, la 3 pm? Lângă Venus dormind?

Folosind stiloul, scriu raspunsul pe trupul gol al Venerei adormite.

Dau înapoi broșura și stiloul.

Și iată că se mișcă pârghiile nevazute ale reciprocității. Coman parcă mă privește cu alți ochi. Apoi se uită la stânga și la dreapta, suntem tot singuri la intrare, și stinge lanterna. În întunericul prafos, ne vorbește lugubru și conspirativ:

— Nu știți de la mine... dar în curând va avea loc un eveniment internațional major, pornit de la *tovarășul*, inițiat și gândit de *tovarășul*... care va schimba lumea. De aceea trebuie să fim vigilenți, să știm cu precizie orice persoana care se apropie de el, în orice fel, inclusiv împrietenindu-se cu copiii... Va avea loc o transformare a planetei și sunt mulți dușmani ai acestei transformări... și ai singurului om care poate s-o facă... Pot să contez pe voi să acționați *responsabil, să nu vă dați drumul la gură, da?*

Stejar încuviințează din cap.

— Și tu? mă întreaba Coman (înapoi la per tu, dar cine mai numără?).

Încuviințez: — Și eu.

Coman o pornește, strâns și repede, către mașina nevăzuta.

Dispare. Auzim un motor pornind, o mașină depărtându-se în noaptea orașului.

— Ei, zice Stejar, când ne-am jurat prietenie veșnică, ne-am jurat să ne ajutăm unul pe altul de orice rele, inclusiv de

plictiseala comunistă, da? Ia uite ce ne-aduce soarta, chicotește el, antipodul plictiselii!

Eu între timp păşesc până la uşa apartamentului de la parter şi încerc clanţa. Uşa e încuiată bine şi corect. Când o să vină locatarii, nu-şi vor da seama că cineva a deschis-o şi a închis-o din nou.

Asta mă bucură. De ce să aibă bieţii oameni griji?

Ce dracu' eveniment internaţional i-a mai copt în cap nebunului?, mă întreb, în timp ce reintram în muţenia vestibulului, cu ochi iscoditori de cutii poştale pe ambii pereţi, iscoditori fiindcă poşta e citita de *secu*, deci şi cutiile poştale sunt nişte terminale ale *secilor*. Dar mai au multe alte terminale *secu*, şi unele poate sunt adânc amplasate în mine, şi nici nu ştiu de ele!

Zece minute mai târziu.

Stejar vorbeşte la telefon.

I-am spus să nu-şi piardă vremea sunându-i pe amicii noştri, sunt pe la sindrofii ori la baruri, căutând ocazii să se bucure de gume, dar Stejar sună şi sună până-l găseşte pe Călin: — Ascultă aici, bă, la ce se întâmplă pe lume! Cu cine crezi c-o să se ciocnească în curând amicul nostru care scrie? Îi spune de invitaţia *Zoiei*, şi îi spune şi de posibilitatea „evenimentului internaţional". Când sar să-i smulg receptorul, Stejar se luptă cu mine: — Nu mai fi aşa prăpăstios, mă, n-ascultă nimeni la telefon, n-ai văzut ce primitiv supraveghează *secii*? Luptându-mă pentru receptor, îl aud pe Călin răspunzând la capătul celălalt: — Fenomenal! Incredibil! L-ai sunat pe Marcel? Ai sunat-o pe Luminiţa? — Uite-acum îi sun! Stejar reuşeşte să mă azvârle la o parte, pe canapea, şi apoi fuge de mine cât îl lasă firul de telefon, formând alt număr pe care-l ştie pe dinafară: Marcel?

Marcel e şi el deja acasă. Stejar înghesuie vestea în trei cuvinte, şi apoi Marcel cere să vorbească şi cu mine. Îmi spune: — Ia-o calm, nu văd nicio problemă deocamdată; hai mai bine să vorbim de Luminiţa. E prietena noastră şi trebuie s-o ajutam, poate chiar s-o salvăm; e în criză, e clar. Poate e

mai bine să nu-i spunem despre toate astea... Îi răspund: — Dar dacă nu-i spunem și află, e mai rău. — Bine, atunci fii atent cum vorbești cu ea; cât despre evenimentul ăla — Marcel comentează pătrunzător și total în sfera verosimilului —, cine știe ce prostie o mai fi, ce taiere de panglică pe la ce nouă platforma industrială. Ăia de la *secu* se află-n treabă. (Marcel are perfecta dreptate, și e atât de tipic și de stoic, aaah, din tragedă copilărie am vrut să fiu ca el!)

Și astfel, orbitele planetelor mișcându-se irezistibil, peste două minute Stejar o găsește și pe Luminița, care tocmai s-a întors de la Lido, unde-a băut un whisky și a făcut un dans cu un japonez, atașat al ambasadei. Stejar îi spune veștile, după care ea mă cere la telefon și-mi declară: — Dacă te ciocnești cu aia, nu mai stau de vorbă cu tine în viața mea!

— Hai, lasă, să nu mai fim dramatici... încerc eu.

Dar ea nici nu m-ascultă: — De fapt, crezi că aia e chiar așa, *normală*?

Aaahh! Până și Luminița, cu un picior peste graniță, probabil ar întârzia încă cinci minute în dosul zidului invizibil, ca să afle cum e fata puterii, adică să afle cum e puterea însăși. Puterea asta pe care n-o știm, n-o înțelegem, n-am ales-o noi. Puterea asta severă și îmbufnată ni s-a băgat în viață și în pat, printr-un drept istoric de neînțeles, și trăim urmându-i oracolele obscure și insuportabile! Până și Luminița, dacă e să scape din cușcă, ar vrea să știe, de ce fel a fost cușca? Și eu, *eu*... poate am datoria să pipăi cușca, s-o măsor din ochi, să-i aflu forma și conturul, și materialul din care e făcuta, și s-o descriu ca esență și ca înfățișare! Poate am datoria asta nu doar față de prietenii mei și de mine însumi, dar chiar față de mașina mea de scris (înregistrată la miliție), care adastă în această clipă pe biroul meu, improvizat dintr-o masa de ping-pong — dar nu se vede că a fost masă de ping-pong, pentru că turnurile de cărți înghesuite pe ea și teancurile de pagini batute la mașina, bifate și rebifate, din cartea noua pe care o am „pe șantier" deghizează modestia mesei, învăluind-o în aura de haos a creației... Biroul meu, poate și biroul celorlalți romancieri din lume!

Și, poate, datoria mea de romancier e să deveniu cușca vieții noastre.

Luminița, rostesc eu, cât pot mai afectuos.

Și-mi amintesc de fetița care batea seara în fereastra colegului de clasă devenit notoriu prin moartea fratelui geamăn. Luminița, Luminița. Luminița făcându-mi mutre, dând din mâini, chiar aruncându-mi mici sărutări, ca să mă înveselească ...

– Luminița, îi spun, tu mi-ești prietenă. Numai asta contează. Că suntem toți prieteni și nu vom înceta niciodată să fim prieteni, da?

– Da, spune ea, după o tăcere. Ca și cum ar îngădui planetelor să-și continue rotirea.

– Am să rămân vertical, Luminița, promit eu, și ea începe să râdă.

Asta e o glumă a noastră.

Într-o recenzie despre primul meu roman, cineva m-a lăudat că sunt un romancier vertical. Și Stejar, care se împinge în mine să audă ce spune Luminița, râde și face gesturi obscene: – Dacă te ciocnești cu aia, n-o aduce aici s-o culci în pat, la orizontală. Ia-o cu asalt în parc, sprijinită de-un pom! Vertical!

PARTEA A TREIA

În ziua de 2 iulie, ora 3:30 pm, la Muzeul de Artă

Un tânăr și o tânără s-au întâlnit acum o jumătate de oră, în sala Giorgione a expoziției „Geniul Veneției".

Acum stau unul lângă altul și privesc capodopera *Venus dormind*, care a fost pictată la Veneția în anul 1510.

Tânărul îi explică tinerei că pictorul Giorgione n-a reușit să termine cerul și alte câteva elemente de fundal, fiindcă s-a îmbolnăvit și a murit de ciumă. Peisajul și fundalul au fost terminate de Tiziano Vecellio, învățăcelul, prietenul și apoi plagiatorul lui Giorgione. Tânarul, căruia i s-a publicat de curând un roman și care lucrează îndârjit la al doilea, îi spune tinerei că Giorgione a murit sărac și în conflict cu autoritatea ducală și cu Biserica, în timp ce Tiziano a devenit răsfățatul dogelui și al papei și al capetelor încoronate ale Europei. Tânăra, care a absolvit facultatea de matematică, se uită în jur; pereții sălii sunt tapițați cu nuduri celebre. Comentează: — Ce se înnebunea așa lumea, pe vremea aia, după goliciuni? Nu ți se par nerușinate? Tânarul se-ncruntă, pare aproape întristat de cuvintele ei. Buzele i se strâng, narile îi freamată, profilul i se lungește: — Nimic nu e nerușinat în artă, declară el cu tărie, dacă e *misterios*! — Misterios în artă, ori în viață? întreabă ea. El, înfierbântat și nemulțumit că n-a fost înțeles, o privește. Se uită amândoi unul la altul.

Ea e îmbracata într-o bluză albă, un blazer cu revere largi și umeri îngustați și ridicați și pantaloni dintr-un material argintiu, ca

de astronaut, prinși cu supieuri sub talpă, în interiorul unor baschetți Nike, cu talpă triplă. Supieurile fac ca pantalonii să pară și mai mulați pe forma gambelor și a pulpelor. Are părul pieptănat cu cărare la mijloc și ondulat în segmente scurte pe lângă obraji (ca Bianca Jagger, a gândit tânărul; ce știe el despre mode și coafură e aflat de la o fată cu care are relații intime, dar cu regulat și nu exclusiv; fata aceea lucrează ca manechin la Romarta). Tânăra careia îi vorbește el acum, fuca puterii, în hainele ei radicale și cu baschetți Nike cu talpă triplă, arata ca o adolescentă isteață și teribilistă dintr-o bandă desenată americană. S a îmbrăcat așa ca s-o placă el, care, tânăra a citit în dosar, e un superoccidentalizat și a-nvățat engleza singur, în timpul unei carantine de boală. O vorbește, ca și alte trei limbi străine, în mod deștept și disprețuitor; dar fata crede că sub poza lui de tip cool și pe față se ascunde o mlaștină de ani triști, de copilărie sfărâmată. Ceea ce o face să se simtă apropiată de el. „Dacă mergem undeva după muzeu, poate-i spun de copilăria *mea* sfărâmată? Dar poate că lui nu-i plac fetele cu simțăminte și vrea fete sport? Bine că am *lucrul celălalt* de discutat cu el." Îi place tânărul, ceea ce o îmbujorează, și cum e din naștere palidă, chiar puțin măslinie, îi sta bine cu un pic de roșu natural în obraji. Adineauri s-a întors în fața lui, brusc, sprinten... Trupul ei ingust are pe vino-ncoace... Uneori, tânăra se îndoiește că poate atrage un barbat, orice barbat. Dar azi, nu știe de ce, simte o îndrăzneală alarmantă și e sigură că el i-a observat întoarcerea iute și sinuoasă a trupului.

Nu-i place cum e el îmbrăcat: un maiou de baseball cu logoul unei universitați americane, sub un top de poliester care se-nchide cu fermoar, ca să ascundă maioul de reacții imputatoare de la milițieni: „De ce porți mata maiou de *bezbol imperialist*, de ce nu de fotbal, ce, n-avem și noi Dinamo și Steaua?" Blugi evazați, ochei... baschetți Converse, de pe piața internă, mhhhh... Bine ca e chipeș, că la îmbrăcat e cam dezastru. Și bine că e deștept. Chiar și un băiat și o fată din medii așa diosebite, rationează ea, se pot înțelege dacă sunt amândoi deștepți. Se poate chiar și mai bine dacă sunt amândoi deștepți. Tânăra

a extras și acum aplică această gândire din matematică, unde nimic nu e absurd, ori imposibil, ori incompatibil. Însă trebuie găsită formula de echivalare corectă și, dacă e găsită, cele mai surprinzătoare realități ori entități pot fi corelate la fel de ingenios și, în același timp, la fel de explicabil ca și $E = mc^2$.

— Ți-am citit fragmentul din romanul cel nou, îi spune ea tânărului. Mi-a plăcut.

Fragmentul a fost publicat acum o săptămână, într-un săptămânal literar din capitală.

— L-au masacrat la cenzură, oftează el.

Și apoi își dă seama ce-a spus. Să încerce să repare cumva? Să pretindă că a zis-o în glumă?

Nu, nu poate să repare ce-a spus și știe deja că ea e prea deșteaptă ca să ia o asemenea declarație în glumă. Dar în același timp mai știe că, în anumite limite, poate să se plângă în fața ei de stringențele sistemului. De ce anume, știe și asta: fata îl place.

— Ce ești așa de obsedat de cenzură? întreabă ea.

El mai că nu sare în sus: — Ce, glumești?

Ea e de fapt încântată că au ajuns la acest cam periculos acord, că, da, există cenzură! Pe de o parte, e mândră că poate accepta noțiunea. Pe de alta, simte că ea și tânărul au trecut de o graniță nevăzută; șansele apropierii între ei sunt acum mult mai mari. Băiatul ăsta trăiește ca să scrie! Îi e grozav de poftă de o țigară, dar FUMATUL INTERZIS e afișat în toate sălile. — Nu, serios, spune ea, dacă Giorgione n-avea atâta de luptat cu cenzura, de unde știi dac-ar fi ajuns unul ca el așa important în artă? Ori.. unul ca tine? I-a făcut o lauda atât de fățișă, și el n-a dezmințit-o, ceea ce o sperie brusc. O fi tare-tare înfumurat? Nu există decât un mod de a afla. Să continue cu laudele. — Oricum, mi-a plăcut mult fragmentul din romanul nou. Are atâta viață.

El pășește mai aproape de ea. Ea nu se retrage, dar îmbujorarea i se face și mai roșie.

— Am citit fragmentul fără să mă opresc, nici n-am clipit până l-am terminat.

El, confirmat, încântat, se întoarce de la ea către *Venus*

— Uită-te la pictura asta, spune cu inspirație. Uite câte aluzii erotice delicioase sunt în ea!

Și îi arată fetei diverse detalii ale Venerei culcate pe spate și surâzând în somn. Nudul frumos și cald ocupă întreaga lărgime a picturii. O sută șaptezeci și cinci de centimetri, o proporție generos realistă. — Când au venit curtenii dogelui, și apoi trimișii Bisericii s-o vadă, li s-a tăiat răsuflarea de atâta corporalitate într-o singură ramă și s-au repezit să obiecteze la mărime, uitând de aluziile erotice. Dar ele sunt risipite pe tot întregul picturii. Ia uită-te la cotul drept al Venerei! Doarme cu brațul îndoit sub pletele-i castanii. Capul Venerei e plasat chiar lângă rama stângă a tabloului, degetele piciorului întins (celălalt picior e flexat la genunchi, sub cel întins), chiar lângă rama dreaptă. Astfel, explică el, nuditatea pare prizoniera ramelor, dând o senzație de dorință neîmplinită. (Fiica puterii își lasă capul pe umărul stâng, ajustându-și privirea la zâmbetul zeiței; fața ei și cea a tânărului sunt la nici câțiva centimentri una de alta.) Uită-te aici — tânărul indică subsuoara zeiței, pictată fără un singur fir de păr —, *purissima*! Și aici: dincolo de țărmul rotunjit al cotului, Giorgione a pictat în fundal un dâmb negru și tepos; părul pubian, interzis în locația-i firească, genialul pictor l-a transpus în vegetația dâmbului! Tânărul zâmbește triumfător de ingeniozitatea lui Giorgione. Și acum, uită-te la buzele Venerei. Giorgione le-a făcut roșii-roșii, și tot roșie-roșie a făcut catifeaua pe care doarme Venera, care e mototolită sub trupul ei cum e și cearșaful de satin alb, ambele ravășite. Ce-a vrut el să sugereze, decât că Venus a adormit istovită de dragoste? Tânăra tace, inundată de atâta înțeles ascuns.

— Cum se poate să nu vezi? o întreaba tânarul. Uite, buzele parcă-s sărutate, și uite cât de senzual e celalalt braț, întins de-a lungul corpului, și cum acopera mâna stânga pubisul Venerei — mâna formează o cupa cu vârfurile degetelor dispărând în talia pubiană... Gest de modestie obligatoriu, pentru îmblânzirea cenzurii Bisericii, dar care de fapt atrage atenția asupra sexului femeii! O alta [illegible] erotică a [illegible]! Tânara privește acel

zâmbet, în timp ce tânărul se uită iute peste umăr: dar afară de ei doi nu mai e nimeni în sala Giorgione...

Ea se-ntreabă cum să reacționeze la ce spune el. Fiindcă a fost crescută cu mult puritanism muncitoresc, și el spune niște chestii cam... șocante e puțin spus. Sunt de-a dreptul atâtătoare... Nu vrea să pară îngustă la minte, dar nici fără demnitate...

Expoziția n-a fost un succes răsunător. Nu ies bucureștenii în hoarde la niște pictori morți de peste patru sute de ani. Ei, dac-ar fi fost Adriano Celentano! Plus, e joi după-masă, cetățenii de rând sunt încă la lucru.

— Dar, izbucnește scriitorul cu un ultim avânt de inspirație, triumful lui Giorgione împotriva cenzurii e că a culcat-o pe Venus pe spate! Poziție interzisă de Biserică în acele timpuri: nudurile lui Botticelli stau toate în picioare! Dar Venus de Giorgione... doarme pe spate!

Se oprește. Își trage răsuflarea. Se simte însuflețit și conectat.

Ea spune, moale, omenește: — Mor după o țigară. Nu vrei să... ieșim un pic?

— Da... sigur....

Se gândește o clipă. Se uită la fiica puterii. În concluzie la ceva discutat înainte, anunță: — Mă duc să dau telefon. Dacă tot ieșim, să ne ducem undeva cu ponii...

— Nu telefona, nu-i nevoie. Pot merge și cu autobuzul.

Tânărul scriitor ascunde un zâmbet. Ar fi ceva s-o urce pe fiica puterii într-un autobuz al poporului care merge la Parcul Kiseleff ori la Herăstrau! Autobuzul 31! Ori troleibuzul 82! E aproape ora cinci. În câteva minute, și 31, și 82, și toate celelalte transporturi în comun vor fi țesite de oameni ai muncii întorcându-se de la serviciu. Bucureștenii care au automobile personale se lăfaie în ele, dar care-i procentul lor față de ceilalți?

Scriitorul i-a spus Zoiei că nu pune piciorul în Mercedesul ei alb-fildeș. N-a dat explicații de ce.

Îi răspunde fiicei puterii: — Iau mașina lui Marcel, am vorbit cu el

Oare sună ca o minusculă tradare, să divulge numele lui Marcel? Dar de când s-au întâlnit în avion, scriitorul se tot rostogolește pe un tobogan al tradărilor...

Căutându-se prin buzunare de fise pentru telefonul public, scriitorul iese din sala Giorgione. Trece pe lângă un bondoc în uniformă de paznic de muzeu. Cu ochi pustii, sastisit de capodopere. După ce trece scriitorul, bondocul scoate un radio portativ din buzunar și îl întoarce la „on": *Zou doi... tocmai acum a plecat el din sală. Cred că se duce la veceu. N-am nicio indicație ce planuri au. Mai raportez într-o juma' de oră. Ea ce face? Nimic, zâmbește și dă ochii peste cap.*

La telefonul public, scriitorul a și inserat o fisă și a format un număr.

— Mai am o jumătate de oră de program, îi răspunde scriitorului prietenul său Marcel. Dar, dacă vrei, pot să cer să plec mai devreme. Să duc Dacia la parcarea Lido, s-o parchez acolo și să-ți las cheile la băiatul de parcare?

— Ochei. Mersi mult.

— Succes cu duduia, zice Marcel, și începe să râdă. Nu uita, fii vertical.

— N-am să uit. Mersi.

(Vedeți? Ați observat ce-am făcut?

Am schimbat cuvintele!)

Am schimbat, de fapt, un singur cuvânt. Cuvântul *eu*. L-am înlocuit cu *el*.

Dar uite câte alte schimbări a pus în mișcare o singură înlocuire: eu cu el!

V-am mai spus, cuvintele sunt ca niste peșteri adânci și sonore și mișunând de viață. Peștera cu viața cea mai bogată și mai complexă, mai surprinzătoare și plină de secrete e peștera *eu*. Prin comparație, *el* e o peșteră atât de strâmtă, de neadânca și de lipsită de ecou! Încerc să evadez din *eu*, să observ personajul *el*. Scriitorul, *el*, s-a dus să telefoneze, să împrumute o mașină, ca să încheie restul serii cu fisa dictat... Ei, și? Sunt atâtea

țări pe lume în care sunt dictaturi, și atâția dictatori care au fiice! A fost fiica acestui dictator amestecată în moartea fratelui scriitorului dintr-o grava eroare sanitară bazată pe ideologia comunistă? (N-AVEM NEVOIE SĂ CUMPĂRAM VACCINUL SALK DE LA IMPERIALIȘTII AMERICANI!) N-a fost. A fost implicată ea în arestări și deportări rezultând în moartea, boala, dezafectarea, depresia în masă și sinuciderea a sute de mii de români? N-a fost. A fost complice ea la secerarea cu mitraliera a țăranilor anti-colectiviști din Vrancea? N-a fost. A știut ea că rude ale scriitorului și ale prietenilor lui au fost deținuți politici, încarcerați la un loc cu hoți și violatori și ucigași? Scriitorul a avut trei unchi la politici, la trei penitenciare; prietenul lui Călin a avut pe taică-său; prietenul Marcel, care le împrumută autoturismul personal astă-seară, rude de gradul întâi; și Luminița... mai întrebați? Din cinci prieteni nedespărțiți, numai Stejar n-a avut pe nimeni „la pension".

Ei, și?

Ea, Zoia, n-a știut nimic, și dosarul proaspăt alcătuit al scriitorului nu include referințe la niciunul dintre punctele de mai sus.

Tot așa, Zoia n-a știut, în '56, că toată conducerea românească, inclusiv tovarășul azi la vârf, au insistat la ruși să zdrobească exemplar revoluția maghiară — în '56, Zoia avea doar șapte ani. Macar a știut Zoia că, la mai puțin de doi ani după ce-a venit la putere, tatăl ei a ilegalizat chiuretajele și prezervativele? Că, după ce se băgase în viața tineretului în orice mod imaginabil, i s-a băgat și în pat? La vremea decretului baba-sau-laba, Zoia avea șaptesprezece ani. Vârsta înmuguririi sexuale. Ar fi trebuit să știe. Un asemenea eveniment ar fi trebuit s-o atingă și pe ea. Dar hai să zicem c-a știut: ce-ar fi putut să facă?

Iar eu — nu un el oarecare, nu un tip anonim dintr-o țară neștiută, ci eu, cum mă știu eu pe mine —, eu ce fac?

Ce pot să fac? Iac ce-ar face, cred eu, majoritatea bărbaților în locul meu.

Cordial și cu maniere, revin de la telefonul public, înapoi spre Zoia.

Și Zoia (care mi-a spus că, fără obladuirea tatălui ei, n-aș fi fost în stare să scriu o carte tare — *proasta*!) zâmbește bine dispusă și scoate din sac o pereche de ochelari de soare, rotunzi și negri ca niște uriași ochi de albină.

Își pune ochelarii și-mi zâmbește iar pe sub ei:

– Ce zici, dacă port ăștia pe stradă, mă recunoaște cineva?

– Nu știu, răspund. O să vedem.

– E timp frumos. Vrei să mergem la șosea?

Dau din umeri. – De ce nu?

Și *trădez, trădez în continuare*; fiindcă romantele bucureștene, de la liceeni la pensionari divorțați și văduvi, încep cu plimbări la șosea. Asta e tradiția iubirilor bucureștene. Să mi-o ia și pe-asta? Dar nu mi-o ia. I-o dau eu de bunăvoie!

Ieșim împreună de la Muzeul Național și ne îndreptăm pe jos către Lido.

Traversăm Știrbei Vodă, și apoi Calea Victoriei. Mergem nici două sute de metri pe trotuar prin fața hotelului Athénée Palace și traversăm iar. Deambulăm pe Exarcu, traversăm iar, o luăm la dreapta, traversăm, o luăm la stânga pe Franklin, spre Magheru. Eu o întreb pe Zoia nimicuri despre matematică. Nu-i ascult răspunsurile. Încerc tot timpul să mă uit peste umar ori în vitrine, să văd dacă zăresc „garda". N-o zaresc. E mai mult ca sigur în spatele nostru, dar n-o pot depista; poate a primit ordin să fie invizibilă. Pe colț la Magheru e un stand de ziare. Îl știu de când lumea, e ținut de un invalid cu un singur picior care nu folosește o proteză, nici cârje. E tânăr și musculos. Se deplasează țopăind pe singuru-i picior, ajutându-se cu brațele atletice de rafturile standului. Se mișcă cu atâta ușurință, parc-ar fi în imponderabilitate. Îl întreb de săptămânalul literar.

– S-a vândut, îmi spune invalidul. S-a vândut tot săptămânalul literar.

Imposibil să nu mă treacă gândul că s-a vândut tot, ceea ce nu e prea obișnuit, datorită fragmentului meu de roman! Dar nu zic nimic. Zoia observă că n-o ascult și amuțește în spatele

ochelarilor. Ieșe de la Lido o bandă pe care-o știu de la bairamuri și cineva îmi spune: — Salut, ți-am citit fragmentul ăla nou. — Cum ți s-a părut? întreb eu, cu sufletul la gură. Tipul mă măsoară cu ochii, cum mă măsoară tot grupul, cu frumoșii ochi de asfalt ai tinerilor care-au hotărât: nu mai vrem să ne doară nimic, nu mai vrem să simțim nimic, nu mai vrem să ni se umezească ochii, jos cu emoția, gata, stop! Cartea ailaltă era bună, *tristă*, îmi spune tipul. Cartea asta nouă n-o înțeleg, despre ce-ai scris aici, despre patriotism roșu? (Noul meu roman e despre patru tineri care-și fac stagiul militar.) Nu că nu mi-a plăcut, povestea nu-i rea, dar... eroii tăi stau drepți și privesc cu... nostalgie?... Când se ridică drapelul la cazarmă? Zoia se holbează ocult de după ochii ei de albină, așteptând să spun ceva de ea, să menționez că e de față. — Nu, zice altcineva, n-ai citit bine cum e descrisă ridicarea steagului, nu-i cu nostalgie, e cu revoltă și sarcasm. — Nu-i sarcasm, insistă primul, te-ai dat cu ăștia. — De ce nu scrii ceva sexy? zice altcineva. Un roman polițist *tare*, cu crime și cu femei? Zoia mă trage discret de cot, mă trezesc: — Pardon, dumneaei e o prietenă, *Zoia*...

De necrezut, nu-și dă nimeni seama cine e. - Apropo, ce face Stejar, ce face Marcel? Voi patru și Luminița, tot mai sunteți prieteni? — Da. — Numai-numai prieteni? — Da. — Straniu. Ei, când apare cartea nouă? — În trei luni. — Grozav, facem un bairam. Salut.

Se duc, și ea se uită fix la mine: — Ai fi putut să le spui cine sunt.

— Pardon, nu te-ai îmbrăcat așa, și cu ochelarii ăștia, ca să rămâi incognito?

Își scoate ochelarii și văd că e enervată.

— Mda, murmura. Dacă aș fi purtat o rochie bleumarin închisă până la gât și cu mâneci lungi, aș fi fost cum mă vrea lumea... Unde ți-e mașina?

— Uite, chiar aici, zic eu.

Lido. Parcarea. La tabelul cu chei, iau cheia de la un valet în uniformă și-i dau doi lei.

Se urcă în Dacia lui Marcel.

Bag în viteză smucit. Ieșim din parcare. Mă lupt prin hățișul de sensuri unice. Zoia fumează, trăgând lung și nervos. — De ce-o iei pe-aici? Nu mergem spre Kiseleff?

— Ba da. E mai puțin trafic pe-aici.

Am luat-o pe Știrbei Vodă, de unde vreau să tai spre șosea pe străzile vechi, favoritele mele. Grivița, pe lângă Matache... Ca să pot face conversație despre colțuri vechi și pitorești, despre orașul pe care-l cunosc... Frânez în spatele unui TVE2, în comă în trafic. Mașinile îl ocolesc claxonând. Modelul articulat, proiectat și fabricat în țară, îi amintesc Zoiei, e mult mai avansat decât modelul normal — acela transportă 87 de pasageri, cu 25 pe scaune; articulatul transportă 120 de pasageri, cu 23 pe scaune, și e și mai economic: încălzirea interiorului iarna e zero. Zoia nu apreciază umorul meu: — Te-ai împotmolit aici, de ce nu te-ntorci pe Ana Ipătescu? — De ce să mă-ntorc pe Ana Ipătescu, hai, uite că ne mișcăm, zic eu, izbucnind din spatele articulatului și frânând catastrofic ca să las să treacă un sprinten autobuz Leyland Ashdod, fabricat în Israel. Când a fost importat Ashdod-ul, a fost primit cu intens scepticism de către corpul șoferistic din București: „Cu transmisia făcută-n Israel? Eu, unu', nu conduc așa ceva!" Plus, Ashdod-ul are un sistem de aer condiționat de nu pot nici șoferii să-l oprească, să mai economisească și ei un pic de gaz de revândut: e acționat de temperatura mediului exterior! De nervozitate, Zoia își tot pune și-și scoate ochelarii: — De ce conduci așa de repede? Și unde suntem? Între timp, eu am scăpat pe Grivița în sus, am lăsat Matache, acum fulger pe Banu Manta. Continuă să protesteze, o întreb: — Vrei să conduci tu? Dovada cât de bine mă orientez, într-o clipă am ajuns la Docenților, de unde pot să ies și spre Aviatorilor, și spre Arcul de Triumf.

Daca nu, atunci taci, eu îți sunt companion, nu șofer!

Își plesnește palmele de genunchi, de tupeul meu: — Conduci *atroce*, și-ți sare și mustarul?

Opresc pe o străduță prafuită, ca să mă uit la ea. Clipește des din ochi, ale căror gene, din profil, sunt încărcate cu kohl ca niște muguri de [illegible]

Pe urmă spune, scăzut: — Te rog, nu ridica vocea la mine.

Iau dreapta de pe volan și o pun pe mâinile ei împreunate pe genunchi: — Scuze. Dar, hai, recunoaște... ești obișnuită să ți se facă pe plac.

— Uite, îmi răspunde, atinsă, aș fi vrut grozav să nu cădem în toate locurile comune care mi se întâmplă de obicei cu bărbații. Și până acum două minute, eram așa de fericită că n-am căzut în ele! Nu sunt obișnuită să mi se facă pe plac... Nu sunt! Imaginează-ți!

Pe urmă tace. Pe urmă, pe un ton neutru: — Vrei să bem un pahar, la Bufet?

— Nu știi Bucureștiul. Eu îl știu.

— Sunt convinsă. Și dacă? Am căzut la examen?

Decid că am fost imposibil, și acum vreau neapărat s-o fac să zâmbească.

Îi spun: — Pe un milion de lei, există o stradă și o stație de tramvai în București, și nici nu-ți închipui după cine-au fost numite! Vrei să ghicești?

Deschide ochii largi: — După tine?

— Într-un fel, da.

Ține palma mâinii stângi, deschisă, în fața mea: — Unde-i milionul?

— Nu-ți pot da milionul, fiindcă nu-i un da perfect. Strada și stația Romancierilor. E în Drumul Taberei, pe linia lui 35.

Începe să râdă, dând din cap și lăsându-se pe spatele scaunului: — Nu te cred.

— Cine-ar putea inventa așa ceva? Strada Romancierilor, toți la un loc? Ca de la partid, să fie mobilizați toți romancierii. Toți!... O văd că i se zbat pleoapele și pun mâna din nou pe mâna ei.

— Știi ceva, n-am să mai fac aluzii sarcastice. Ochei?

Ea dă din cap. Și trece o clipă.

Mă întreabă: — Dacă ne oprim să luam ceva, pot să te invit eu?

— A, nu, nu, absolut! Prima seară e-a mea. Am o sută la mine, și dacă-mi rămâne rest și mă-ntorc acasă-n zori, apuc și laptele!

Râde de-a binelea, și simt o atracție periculoasă. Ce mai vorbă, emană o undă caldă ființa asta, și nici nu știu ce fel de undă e. Dar o simt, n-am nicio îndoială. Întind mâna și-i trag jos ochelarii: — Și-acum, ce vezi?

— Vad un tip care-ar avea farmec, daca n-ar fi așa de aprins. Mergem?

Îmblânzit, bag iar în viteză, dar conduc mult mai moale. Și mă tot uit în oglinda retrovizoare, unde-i garda? Tot n-o văd.

În două minute, suntem la Bufet, unde e loc de parcat și sunt mese grămadă, fiindcă mâine e zi de lucru.

Ne așezam. Cer un whisky cu cuburi de gheață pentru ea și o bere pentru mine. Sosesc amândouă repede, împreună cu o tavită cu arahide.

Aș vrea să mă comport, în funcție de posibilități, vertical în fața Zoiei. Nu ca la ședința aceea. Ca să-mi încep verticalitatea, o opresc de la a șasea (am numărat) Pall Mall fără filtru.

— Da, spune ea, fumez prea mult. Ar trebui să mă las, pe mama mea o exasperează, dar cred că tocmai de aceea nu ma las. Când eram mai mică, dădea buzna la mine în cameră să vadă dacă fumez și, dacă mă prindea cu țigara-n gură, scotea niște țipete de îngheța milițianul în poartă. (Surâde neașteptat, pentru că amintirea din copilărie e amintire din copilarie și își are dulceața ei.) Uneori, dacă era Valentin acolo, lua el țigara, să creadă mama că fuma el.

Trage din țigară și încheie: — Ce importanță are? Nu cred c-am să mor din fumat, și oricum, așa cum e lumea de azi, putem muri toți în viitoarele cinci minute... Ești de acord? Dau din cap, sunt de acord.

Așa că tu crezi în dragostea la prima vedere?

(Ha? Chiar așa, nici măcar nu i-am atins piciorul pe sub masă, și... nici macar un bombeu în gleznă din greșeala, oh, pardon, vai, nu face nimic!)

— De ce întrebi? ripostez. Ești în criză de timp?

— Sunt într-o criza de timp disperata. Glumesc. Bine, hai să vorbim serios: cred că tu ma poți ajuta ca-l ajutam pe tatăl meu.

Zoia devine foarte însufleţită, şi vorbeşte logic şi convingător. Pentru români, lucrurile merg bine, pe plan global. Dar există şi puncte de întrebare, probleme care ar putea părea mici, dar nu sunt mici, care nu pot fi ignorate. Sigur, e bine că toată lumea în România se bucura de succesul *lui* internaţional, deşi aşa ceva nu se mănâncă pe pâine, îmi vine să spun, dar spun în loc: — Da, şi a devenit şi televiziunea mai interesantă. Canalul acela porecliţ de mine şi de amicii mei Canalul Unu-Ceau (Zoia zâmbeşte, nu pare jignită) e ca un documentar despre Europa şi alte continente. Dacă ştii cum sa te uiţi printre el şi ea, zăreşti Parisul, ori Vaticanul. Noi îi mai spunem show-ul *El şi Ea în lumea largă*. Zoia parcă nici nu m-aude, îi dă înainte cu: Vizita cu papa a ieşit bine şi *s-au înţeles*, cu toate că lumea spune că nu s-au înţeles. Pentru ce contează cu adevărat, s-au înţeles. A ieşit bine şi cu Golda Meir, cu Sadat, cu Arafat, şi acum câteva zile cu un reprezentant al Crucii Roşii pe toată America de Sud... E foarte importantă America de Sud, înţelegi?

Răspund: — Nu. (Nu înţeleg ce amestec aş putea avea eu, nici cum mi-aş putea arăta verticalitatea.)

Zoia soarbe din whisky-ul cu cuburi de gheaţă. Se strâmbă un pic, e tare. Eu beau din berea mea, subţire, rece şi stupidă.

— O să fie mai bine, mult mai bine, afirmă ea, daca se realizează evenimentul.

Stau drept în scaun, nemişcat, ascultând-o pe Zoia explicând: — În ultimele săptămâni ale lunii august şi primele săptămâni ale lunii septembrie, se va întâmpla un eveniment extrem de important pentru România şi pentru lume. Şi să nu crezi ca sunt naivă ori orbită. Acum se uită la mine adânc, fără ochelari. Are ochi frumoşi, incontestabil, cu ceva fumegos în ei. Senzaţia pe care o degaja înainte, în maşina, o învăluie acum din nou: un tel de farmec al febrilităţii, dar... e şi altceva, da, altceva... E captivantă o femeie delicată şi subţire care porneşte la lupta vieţii ei de femeie cu armele pe care le are. Cu graciliatea, cu timiditatea, cu deşteptaciunea, şi graba... Părul i s-a răzvrătit, acum e învolburat, electrizat, şi-l tot dă la o parte de pe frunte,

tot trage o cosiță după o ureche și vorbește inspirata. Ca Audrey Hepburn într-un clasic alb-negru.

— Orice mare conducător lucrează la așa de multe lucruri singur, și uneori nici nu-și da seama că trebuie ajutat. Tu poți să mă ajuți să-l ajut.

A explicat; acum soarbe încă o lacrimă din whisky-ul cu cuburi de gheață.

Spun: — Iartă-mă. Ce spui tu nu că nu are logica...

Mă întrerupe: — A pierdut tineretul, l-a pierdut tocmai când avea mai multă nevoie de el.

Hm! Într-un film clasic, un film de spionaj și suspans, cu un bărbat și o femeie aruncați împreună de soartă, vorbind cu abnegație despre succesul misiunii când, de fapt, tot ce simt e atracția unul față de altul, acum ar urma un *dolly out*, metodic și lung, cu camera ridicându-se ca să includă câteva alte personaje, secundare, dar cheie. Chelnerul care ne-a adus băuturile e la doi pași în spatele meu; trage cu urechea? Casierița șoptește cumva într-un radio portabil? Și când camera ajunge în afara restaurantului (macara/plan general), ar fi normal să-l găsim acolo și pe Coman, ascuns după vreun camuflaj firesc, boschet ori havuz cu apă țâșnitoare... Într-un film, așa s-ar întești suspansul, și atracția dintre cei doi, firește.

În realitatea mea, la Bufet, chelnerul se apropie de masa noastră și întreabă dacă mai dorim un rând. Îi spun Zoiei: — De fapt, parc-aș bea și eu un whisky.

— Nu comanda altul, termină-l pe al meu. E și așa destul de scump.

O spune atât de firesc. Mă lăfăi în mângâierea acestei fraze comune, în care găsesc loc pentru atâtea gânduri în conflict, ei, e totuși o fată normală, cine știe, poate că ar fi și *el* un tip normal, dar poate nu-l lasă sistemul... (Cuvinte, cuvinte!)

— Ei, ce zici de ce ți-am spus?

Peste buza paharului ei, din care sorb acum, o văd că pune coatele pe masă și își lasă bărbia pe brațele încrucișate.

Și-a scos jacheta. De la umerii intersectați de baretele bluzei, trecând prin coate, ajungând la încheieturi și la palme, simt

șerpuirea unei creșteri a trupului care abia s-a încheiat. Stângace și totuși supla, ca și cum oasele au luat-o înaintea cărnii ori viceversa. Arata așa de tânara! Nu mai e febrila, dar emană acea atracție în continuare. Ori poate m-a încalzit whisky-ul. Mai sorb o dată, și parcă-i simt curiozitatea pielii și naivitatea mâinilor care n-au muncit niciodata fizic (iar matematica nu ofera cunoaștere despre munca de jos!), parcă-i simt și lipsa de experiență, și stângăcia cu care ar mângâia un bărbat. Parca îi simt complexele, abia lăsate în urma, și totuși învinse. E așa de entuziasmata de ce idee a avut și de cum o va pune în aplicare...

— Nu știu ce să-ți spun, vorbesc gros și din gât. Eu scriu povești în proză, asta-i toată importanța mea.

— Hai, hai. Te oprește lumea pe stradă, spune ea, cu o căldură în privire care e atât de personală, mă sperii un pic. Undeva, în ea, ea și cu mine suntem... uh... împreună, cum se zice, pe un anume plan!

— Bine, și... Ce-aș putea să fac eu?

— Să discutăm, raspunde ea, apoi se îndreaptă de spate. Nu vrei să mergem în altă parte?

Ezit: — Nu știu... Nu trebuia să beau, sunt la volan. Daca mă oprește miliția?

Nu te oprește nimeni, spune ea, aproape cu umor. (Mă gândesc că poate mi-ar putea anula amenzile de circulație neplătite, am două!)

Îmi dreg vocea: — Mai bine mergem un pic pe jos... Nu mă mai pot abține: Da' *tovarășii de la pază și ordine* unde sunt acum?

— Pe undeva, pe-aproape, spune ea. Nu-s importanți. Și dacă au ordin să nu-i vada nimeni, nu-i vede nimeni.

Mă gândesc revoltat: „De ce n-au avut asemenea ordin când mi-au scotocit în geamantan?" Sunt gata să i-o și spun, dar mă apucă un fel de milă, ce să-i stric seara? Fata asta, care nu-i frumoasa frumoaselor, însă iată că o găsesc tot mai atragatoare!, trebuie și ea ajutată un pic...

Ah, câte lucruri verticale aș putea să-i spun, îmi dau seama, în timp ce fac semn chelnerului să vină pentru plată. De pildă...

El a pierdut tineretul? N-a avut tineretul niciodată! Treizeci de lei whisky-ul ei, doisprezece berea mea. Nu că ar fi fost chiar așa bătrân când s-a urcat la cârmă, avea sub cincizeci de ani! Dar încăpățânarea să-i țină pe tineri încorsetați, să le facă programe, să-i oprească de la bucurii, să-i sâcâie și-a dovedit-o imediat. În mod clar, și asta o și spune, vrea să-i prefacă pe tineri, de la cea mai fragedă vârstă, în secunzi de nădejde, în activiști cu răspundere, în... bătrâni! Cinci lei arahidele. Dau bacșiș alți cinci lei, nu-s sigur că ea bagă de seamă, dar chelnerul începe să bolborosească, nu-i nevoie, nu-i nevoie, de-a dreptul speriat. Mă uit la el odată, scurt, și ia banii, parcă lovit de fatalitate.

Tot nu văd garda personală nicăieri, dar am început să uit de ea.

Mergem pe jos, eu și Zoia. De la Bufet, ne-ndreptăm spre nord, și pe urmă virăm est, către Aviatorilor.

Știu Bucureștiul așa de bine, când închid ochii îi văd străzile ca pe hartă. Cu împărțirile în patrate, cu cartierele și locurile istorice, cu abrevierile și indicațiile de scară. Vorbesc despre locuri cu elitismul băștinașului de generații, numindu-le cu nume auzite de la tatăl meu, care și el le-a auzit de la tatal lui. Țărmul Dâmboviței e Cheiul Gârlei. Piața Victoriei e Capul Podului. Și eu, născut în dangătul clopotelor de la Sfinții Apostoli, dacă mă-ntorc în orice direcție, nord, sud, est, vest, pot citi sunetele și mirosurile pe care le poartă vântul, fără greș. Bubuiturile astea sunt de la muniția trasă la Fortul Câțelul. Și vâjâitul de roți de tren vine de la Gara de Est. Și fumul ăsta e de la câmpuri arse la Buftea ori la Moara Vlăsiei. Și mireasma asta de lunca uda, proaspătă, dar și de putrefacție, e de la Dunarea umflată de ploi, hăt către Giurgiu... Mirosurile, aromele, parfumurile sunt întotdeauna mai tari și mai răscolitoare seara. Ori noaptea.

Ori în zori. La orele când stupefiantul brutal al vieții active, al muncii ne-a mai ieșit un pic din trup...

— Ce miroase așa frumos? întreabă ea.

— Teii, spun eu (mă mir că nu i-a recunoscut, n-a mai mirosit tei?).

Respirăm împreună parfumul. Teii sunt departe, pe malul Herăstraului, dar în seara asta e o boare constantă, aducând un parfum atât de puternic, parc-am fi înconjurați de ei.

— Ei, ce zici? mă-ntreabă ea.

Strâng din umeri, evaziv.

Câtă vreme nu-i dau un răspuns clar, ea îmi va spune tot mai multe amănunte despre *el*.

El e un tip care a învins multe handicapuri și complexe personale, însă nu și-a trăit tinerețea. Dar a rămas atât de tânăr în spirit, și tinerii sunt preocuparea lui numărul unu. Dar are nevoie să cunoască alt tip de tineri decât cei care se învârt în jurul conducerii. Dacă ar cunoaște tineri ca mine, spiritul lui de observație ar asocia și compara și produce tot felul de idei noi. Simțul lui istoric ar fi stimulat pozitiv. Instinctul lui politic ar integra, șlefui, plămădi...

O întrerup.

— Uită-te la străzile astea, îi spun, desfăcând brațul și lopătând cu mâna peste vechi, somptuoase grupări de verde vegetal. Încuibate în verde, lămpile electrice au o strălucire fermecată. Ascunse după pomi, ca niște făpturi vii în spatele unor grilaje naturale, totul e fermecat, sunt casele copioase și ornamentate pe care le-au clădit moșierii de mii de hectare, și petroliștii, și bancherii, și oamenii de afaceri... și acum stau în ele ștabii comuniști. Câte o casă, ici-colo, e reședință de ambasador străin ori sediu de asociație colegială, altfel nouăzeci la sută din aceste conace sunt ale ștabilor, clădite de ștabii vechi, moștenite de ștabii noi.

Zoia ascultă metafora mea fără să aprobe ori să dezaprobe; așteaptă să vadă unde bat. Eu nu vin din ștabi, cum aș putea eu să-l ajut pe ștabul ștabilor? Zoia neagă cu însuflețire; mă apucă de braț și se ridică în vârfuri pe baschetii ei americani cu talpa tripla. Cum pot să vorbesc așa? Tatăl ei e al treilea din nouă copii, fii și fiice de țărani născuți în sărăcie lucie în Scorniceești, Olt!

— Asta e o excepție numai în aparență, replic eu. În realitate, ștabii noi, rușii, au făcut un ștab pe viața din el și din restul încercăturii

Apleacă un pic capul într-o parte, ca și cum schimbarea de unghi vizual ar putea-o ajuta să mă înțeleagă mai bine. Apoi exclamă: — Dar el e împotriva rușilor!

— Bine. N-are importanță ce cred eu.

— Chiar că n-are, spune ea tăios. Și mai lasă-te de descărcat sacul, că ți l-ai deșertat pe mine toată seara.

Se uită la mine de jos în sus, și apoi privește în jur. Ne oprim pe un trotuar fără crăpături, sub coroane de copaci frumoși, în parfumul teilor nevăzuți. Sub picioarele mele e un capac de canalizare, din acelea mari și rotunde. BUCURESCI CANALISARI scrie pe perimetrul capacului.

— Bine, hai că nu-mi mai descarc sacul. Doar una, o singură întrebare, cerșesc rapid, cu mâinile împreunate, și ea zâmbește: — Ochei, numai una. — Ești de acord, o întreb, că *el* are mai multă putere asupra vieții noastre decât a avut orice alt conducător al României? Mai multa decât orice prim-ministru burghez ori decât Antonescu ori decât regele Carol?

Răspunde cu vioiciune: — E necesar. E necesar, dar temporar!

Ne aflăm în acea parte a zonei Șosea în care parcurile vechi ocupă orice spațiu necîădit. Oriunde te uiți, alei greblate se deschid la stradă, căi de acces către luminișuri cu bănci și, ici și colo, câte o statuie.

— Vrei să stăm jos? întreb eu.

Zoia dă capul pe spate. O frântură de lună se ridică peste liziera groasă și verde a pomilor și ne uităm la ea amândoi, o clipă lungă, până mi se pare că luna s-a mișcat. N-ar fi trebuit să beau whisky pe inima goală. O iau de braț și pășim pe o alee greblată, cu luna lunecând după noi și ițindu-se prin frunziș. Începem să zărim perechi pășind pe alei în căutare de bănci; majoritatea băncilor sunt deja ocupate, și se aud conversații și râsete în surdină. Trecem de un cuplu, un băiat și o fată cu brațele de gât, se sărută și nici nu ne bagă de seamă, fericiți. Chinuie, Doamne, cât vrei seminția românilor tineri, dar da-le din când în când o noapte în parc! Un strop de lună, o perdea de frunze, o bancă șchioapă, cu picioru-n tango, după expresia lui Călin, și ți-e[illegible] fericit! Zoia e surprinsă cât de mulți

băieți și fete sunt în parc la ora asta, mâine nu-i zi de lucru? Râd la ea, și ce dacă? Unii vin și stau la iarbă verde toata noaptea, și dimineața se spală pe ochi la fântâna aia țâșnitoare, și direct la școală, ori la pontat. Ce randament dau la lucru, asta-i altceva...

Și iată că eu și Zoia găsim o bancă și ne așezăm; noapte, bancă, lună...

Mă înclin spre ea.

Dar se putea, când crezi că le ai pe toate, fata, banca, luna, să nu fie totuși ceva stricat ori lipsă? Banca e șchioapă. Tanghează de pe un picior pe altul.

— Vino lângă mine, spune Zoia. Dacă stăm amândoi la mijloc se mișcă mai puțin, explică ea cu agerime matematică.

Mă așez atât de aproape, încât ni se ating umerii. Zoia îmi spune cu vioiciune că dacă acel eveniment se produce cu succes, atunci lucrurile se vor schimba radical, și în lume, și în România! Mi se pune un nod în gât: — Asta înseamnă, vom fi mai liberi? — Liberi pentru ce? face ea, dând candid din umeri. Dacă oamenii mănâncă mai bine și nu mai așteaptă doi ani la o Dacie ori șase luni la un post de telefon nou, crezi că mai vor să fie liberi? Șocat de răspunsul ei, șed drept pe bancă, și banca tanghează iar.

— Banca asta e stricată, spune ea ridicându-se, hai să căutam alta.

Pe o altă alee, la mică distanță, o pereche tocmai se ridică. Pornim spre banca lor.

— Ai putea să mă iei de braț.

O iau de brațul stâng, deasupra cotului. Fibra mușchiului e lungă și tare.

Oare atracția erotică poate fi cauzată doar de putere? Se uită la mine cu ochii negri și lucitori, deschide gura aceea cu buze subțiri... și mă întreabă inum: — Chiar nu vrei să faci și tu parte din ceva istoric și de anvergură?

Am ajuns la bancă. Se așază. Mă așez lângă ea. Lemnul e cald de trupurile dinaintea noastră.

Încerc să-mi spun că, probabil, tocmai acum, supravegherea organelor s-a intensificat. Adică, dacă urmează ceva între noi, e observat cu siguranță. Dar... ce-ar trebui să urmeze? Sunt

nervos la culme; Zoia se mișca și devin și mai nervos. Scoate țigările și bricheta. Cât am mers pe jos n-a fumat. Se oprește cu o țigară în mână: cineva, de aproape, rostește un cuvânt, care are o sonoritate ciudată: *sukkuze*...

Vocea amuțește. Zoia activează bricheta.

— *Sukkuze, sukkuze*... repetă acea voce.

Vine din spatele nostru.

Mă-ntorc, înfig privirea în striațiile de vegetație, în șiruirile de frunze: într-un desiș de crengi, dar la numai doi pași, o altă bancă. Strângând ochii, deslușesc o pereche aglutinată. Cuvântul acela răsuna din nou, repetat, aproape ca o cerere de ajutor. Apoi vorbește o femeie.

— *Lasă-mă pe mine*, șoptește femeia. *Lasă-mă pe mine.*

Zoia aude vocile. E gata să se ridice, dar eu încă nu mișc: ce se întâmplă pe cealaltă bancă pare prea misterios și fascinant. — *Așa*, spune femeia. Parcă mulțumită că e ascultată. Barbatul nevăzut suspină brusc. Zoia sare în picioare. Mă ridic și eu și o iau de braț, atent să nu par impulsiv. Bărbatul acela murmură iar: — *Sukkuze*... Ce fel de accent are? Frunzișul se zbate, tare, dar scurt. Se aude foșnit de haine. — Haidem, că e prea plin de lume aici, încuviințez eu către Zoia, dirijându-ne pe amândoi înapoi spre stradă.

Dar aleea face o buclă și se întoarce în semicerc. Urmând bucla, trecem chiar pe lângă banca de care voiserm să ne-ndepărtăm. Văd o tânără cu hainele zbârlite pe ea și un bărbat cu cravata într-o parte. Aproape mă împiedic în mers și o iau pe Zoia strâns de cot, împingând-o, să trecem cât mai repede. Ei doi, de pe banca, și noi doi, trecând, ne uităm unii la alții. Tânăra e Luminița, ținută în brațe de un bărbat cu o expresie de stinghereala cu totul aparte. E foarte tânăr și palid, chiar gingaș. Purtând un costum de vara bine tăiat, respirând neutralitatea diplomației... barbatul care și-a cerut scuze pentru neîndemânare... e japonez!

O împing pe Zoia spre strada, dar ea întoarce capul, absorbind imaginea Luminiței. — Ce s-a întâmplat? mă întreabă, crispată. Ajungând la stradă, zvâcnește să-și traga brațul din mâna mea. — Cine-i doi[illegible]ceara aceea, o cunoști? Și ce-ai fugit așa de

ea? mă întreabă, jignită, posesivă, scormonindu-mi fața cu privirea. Nu știu ce vede ea pe fața mea, dar pe fața ei se vede totul: vulnerabilitatea, surpriza, gelozia potențială. „E prinsă bine, fata șefului", ar spune prietenul meu Stejar.

Conduc încet, pe o stradă luminată din plin, cu o lungă parcela de flori între părțile carosabile. Nu e trafic deloc, dar sunt mașini multe parcate la ambele trotuare, lucioase și negre ca niște scarabei uriași.

E trecut de miezul nopții.

Am senzația că șofez în vis.

Casele, ca niște forturi familiale, sunt protejate de ziduri la stradă. Frumos armonizate arhitectonic cu stilul caselor, zid de stuc la casă de stuc, zid de cărămidă la casă de cărămidă și, firește, nu tu un gard de lemn. Villettele florentine se întretes cu cottage-urile englezești, cu chalet-urile elvețiene și mini-castelele de pe Loara, armonios, consonant — cu excepția gheretelor cu acoperișuri joase și plate de la mai toate intrările, făcute din lemn și vopsite cum sunt vopsite magaziile de scule, prin gări, într-un fumuriu șters, muncitoresc. Casele sunt toate deosebite ca stil, dar gheretele sunt identice, și ștampila pe care o pun ele pe toată strada e ștampila a ce e real și nu se vede. Ce se vede nu e real. Liniștea nopții, lipsa de forfotă, milițienii zăriți în gherete, frânturi de uniforme, frânturi de fețe, toate astea-s decor. Mucava. Ce e real sunt ștabii, ascunși înăuntrul caselor, atotputernici, dar clandestini. Viața mea e-n mâna lor, puterea care mă poate strivi în palmă ori numai ține strâns, îngăduindu-mi să răsuflu, le va rămâne lor, asta-mi va fi viața și de-aci înainte. Doar dacă...

Mă uit la Zoia, așezată în mașină în dreapta mea.

Nu vorbește. Nu vorbesc nici eu.

Lămpile stradale sunt puternice și noi, niciun bec lipsă. Lumina spala asfaltul într-o transfigurare neobișnuită, ca într-un vis straniu. Cândva, în viitor, lumea va fi ca această stradă: căi publice și case, fără populație vizibilă. Dar casele,

înăuntru, vor avea tot ce le trebuie, ca niște orașe. Poate că nu va mai exista soarele, deci nici lumina zilei, dar planeta va voiaja fără greș, în noaptea galactică, luminată artificial.

Parchez.

La un etaj de sus, chiar sub acoperiș, lucește o fereastră aprinsă.

Zoia înclină tâmpla dreaptă către acea fereastră.

– Lucrează, spune ea, de-a dreptul cu cuvioșenie, despre locatarul acelui birou de la ultimul etaj.

– Ei, lucrează, spun eu. Are fată care iese cu băieți seara, stă și-o așteapta până se-ntoarce acasă.

– Nu, nu, lucrează, suflă ea blând.

Ne-am certat deja, prima noastră ceartă! Despre Luminița: de ce-am reacționat eu cum am reacționat când am văzut-o pe Luminița, și cine e? I-am replicat malițios: – Chiar nu știi cine e? Ce fel de dosar mi-au întocmit ăia?, apoi i-am povestit cum am devenit prieteni, Luminița și eu și ceilalți trei. Expresia Zoiei s-a închis neașteptat. A tăcut, aproape ostila, și, după o destul de lungă tăcere, m-a întrebat:

– Ei, ai să-mi dai vreun răspuns?

Am fost destul de surprins de reacția ei. Când pomenesc despre moartea fratelui meu, nu că asta aș vrea să obțin neapărat, dar poveștile triste ajuta cu fetele mai miloase. Dar Zoia a devenit morocănoasă cum am văzut-o în ocazii oficiale, din fuga motorcadelor. Chipul ei îngust, pe o bancheta din spate, așezată lângă fereastra limuzinei, cum stau juniorii conducerii, în timp ce la mijloc stau *ei*, adevărații deținători ai puterii...

– Am crezut că ți-am oferit o seară plăcuta, pronunț cu voce tare.

– Ah, da... Parcă-și aduce aminte de întreaga întâlnire, de la capăt, începând cu goliciunile pictate! Surâde, dar vag și crispat, iar eu, să mă bată Dumnezeu dacă știu de unde-mi iese fraza: – Ce zici, vrei să ne mai vedem?

– Trebuie să-mi spui dacă ești de acord, ca să pot să-i spun *lui*.

Și face semn cu tâmpla, dincolo de geamul Daciei, la acea fereastră luminată

Mă gândesc, aha. Ochei. Deci de-aia e vorba. Interesul e pentru mine e numai politic; simt o bruscă dezamăgire.

Ochei. Care ar trebui să-mi fie verticalitatea, acum? Să raspund nu, imi pare rau, dar nu cred că pot sa-l ajut pe șefu'? Ori sa răspund da, din prea plinul patriotismului? Îngân: — Nu zic nu... deși nu-s convins că pot sa-i fiu de folos...

Ca o mască de optimism, urmând uneia încruntate, se însuflețește toata. Precum o actriță acționată de un talent supra-spontan, sărind dintr-un rol în altul, îmi spune, cu ochii sclipind, cu buzele strălucind și cu părul învolburat de trei ori mai mare: — Bine. De cum am ceva ferm să-ți spun, te sun.

Și iese din Dacia. Trântește portiera. Mă aplec să mă uit la fundul ei nubil, îngust, fără un atom de grăsime, pe când ea bate la o poartă cu două batante grele. Se deschide o ușă într-unul din batante, Zoia se strecoară înăuntru, poarta se închide cu un trântit metalic, eu am rămas cu ochii la trupul ei... dar... Mă împresoară, mă asaltă negurile, în timp ce întorc cheia și demarez, devenind singurul punct mișcător din acest decor futuristico-macabru. Trecând în viteza a doua pe lângă scarabeii cei negri, parcați, văd *seci* așezați înăuntru, la volan, și cu ochelarii de soare pe nas, *of course*!

Văd cel puțin trei echipe, după care ies din bulevardul puterii și încep să gonesc nebunește, în viteza a patra, prin orașul aproape pustiu.

A zis că nu mă oprește nimeni? Să vedem, macar asta să fie adevărat!

Și când parchez în fața casei lui Marcel, la nici o mie de metri de blocul meu și-al lui Stejar, Dacia scoate fum din frânele dogorite și cauciucurile chinuite, dar nu m-a oprit nimeni!

Nu există început oficial al verii în București. Acum trei zile, ori acum trei nopți, primavara a virat în vara într-o singură noapte. A doua zi, la prânz, se topea asfaltul. Brusc, deodată, instantaneu, ucigător ca și cum un plici ar izbi o muscă pe un ochi de geam, e vară! Pliciul ucide musca, dar, mai corect spus, e

dezagregă, o face fărâme mici-mici, micromolecule de trup paros, de ochi polifațetați și aripi reticulate și sânge. N-am să înțeleg niciodată cum o ființă fără inimă poate să conțină sânge, dar musca are în ea un suc gros și roșu, care e sângele ei mușteș!

Așa și vara bucureșteană, ucide. Ucide întâi parfumurile de flori, până mai ieri stăpâne ale zilei și nopții, pentru că din guri de canale și din șanțuri de construcție reîncepe să pută cimitirul acela antic pe care e clădit orice oraș vechi; ca-n fiecare an, duhoarea de canal invadează jumătate din București (sunt și cartiere care-și mai păstrează prospețimea aerului, de la pajiștile bine stropite) și domnește până-n octombrie, când ploile reci și bruma reîngheață hoitul acela de sub oraș. Până atunci, pe lângă parfumurile naturale, moare și răcoarea de orice fel. Apa la robinet e caldă, nu de la boilerul blocului, ci de la solul prin care trec țevile de alimentare cu apă. De unde „dimineața pe răcoare"? În zori, cobaltul topit al cerului se revarsă de la prima lucire, și proaspeților mici pionieri, când fac drepți la steag, în careu la școală, le curge sudoarea pe tâmple ca de muncă. Aroma de sudoare a orașului e pe locul doi după canale. Pe locul trei e gazul de eșapament, și mai sufocant în aerul cald, cald și eșapamentul, cald și aerul, parcă se iau la întrecere. Moare senzația aceea de deschis și liber, care în alte anotimpuri e sinonimă cu Bucureștiul scund și răsfirat. Mor gulerele apretate, iar subsuorile curate la cămăși, bluze și rochii se transformă în hărți saline. Moare cheful de făcut amor, cine dracu' vrea să se frece, ud, de altcineva ud?

Bucureștenii reacționează cu ingeniosul know-how al unei urbe de câmpie. Gospodinele deschid ușile și la apartament, și la balcon, pentru a se face curent. Vizitezi pe cineva într-un bloc, auzi numai tranc! tranc! tranc! de la uși trântite de curent, plus chelălăiala mamelor și bunicilor: „Marieeeee-laaaaa, Luminiii-țaaaaa, Ciiii-ciiiii, n-auzi că iar s-a-nchis ușa aia, de câte ori ți-am spus s-o propteșți deschisă cu ceva? Trebuie să sar eu de-aici, nu mă vezi ca-s până-n coate în vinetele astea, și mai am și tensiune? S-a întors taică-tau? Ia să vezi că iar a uitat să cumpere gheață!" „Nu pot, mami, că var la ușă, tocmai mi-am

tăcut unghiile de la picioare!" „Unde-i Nelu, unde-i frate-tău?" „Ce mă-ntrebi pe mine, știi foarte bine unde e, la șirand!" Armate, hoarde de oameni ai muncii trag chiulul de la slujbă zilele astea, ca să se ducă la șirand. Toata lumea, te-ai aștepta, cum sunt toți vlăguiți de căldura, să nu se mai și certe, dar le sare la toți țandăra din nimic, toata ziua până seara, când se duc la gradini de vară și beau bere, dacă e bere, și se mai liniștesc... Și se duc iar la serviciu a treia ori a patra zi — „De ce n-am venit ieri și-alaltăieri, șefu'? Am facut insolație, șefu'! A trebuit să stau în pat, e bine? Nici de mâncat nu mi-a tihnit, e bine?" Apropo, aroma de vară numărul patru e de la gătit. Nici poveste de salate ușoare ori supe reci și răcoroase: fiindca legumele sunt adesea stricate când intră-n aprozar, se gătesc ciorbe și iahnii și stufaturi și alte mâncăruri grele și înăbușite substanțial, să nu se simtă daca ingredientele nu sunt proaspete, esențialul e să întremeze bietul organism cu mineralele și proteinele scurse prin transpirație...

Tocmai am luat o pauză de la mașina de scris; mi-am pus în cap să-mi termin romanul cel nou în trei săptămâni. Ies din apartament afară, pe acoperiș, clipind în lumina de prânz, halucinantă, supraexpusă.

Trag în nări bucatariile bucureștene, emanând nutritiv și bogat, pipărat și dătător de viață, ca un borhot. Aaaahhh... Borhotul Bucureștiului, ce nesaț!

Apoi reintru în apartament.

Ma reîntorc la sclavia mea fermecată.

Iar bat la mașina de scris.

A fost vineri și mi-am luat învoire de la redacție să stau acasă. Vine sâmbăta și-mi mai iau o permisie de la redacție. Vine duminica... e duminica. La fel ca vineri, la fel ca sâmbăta, duminică bat la mașina, îndârjit, neobosit. Îmbracat în pantaloni mei scurți „de munte" și un maiou căruta i-am adâncit decolteul cu foarfeca, și niște papuci vechi, calzi, gretoși, dar de trei zile, de când am început șvungul ăsta, n-am avut răbdare să-mi caut sandalele de plaja și nu vreau să umblu prin casă desculț, ca n-am avut timp nici să dau cu matura, așa de îndârjit scriu.

Luni, prin telefon, îmi iau iar învoire.

Bat și bat, o pagină după alta, un capitol după altul. În copie triplicată, cu un teanc de foi virgine și un top de indigo lângă scaunul pe care sunt așezat.

Cunosc scaunul meu de lucru așa de bine! Îl cunosc milimetric-pătrat, de la vârful spătarului la adâncirea șezutului, care e patinata lucitor de câte funduri s-au frecat de ea. Îmi știu scaunul de lucru în mod intim, din contactul zilnic, repetat nenumarat, prin fese, omoplați și șale. Există (în Vest) niste scaune de birou „ergonomice", cu înalțimea și unghiul de sprijinire reglabile. Cu spătarul și șezutul mulându-se după curburile trupului uman, le văd în reclame din revistele străine. Sunt proiectate să protejeze curbura spinării și să reducă înțepeneala gâtului. Scaunul meu e din lemn, provenit de la o masă de sufragerie. Nu se mulează el la trupul meu, ci eu la al lui: scaun comunist!

N-are a face, când scriu cu spor, ca acum, uit de scaun. Uit de toate.

Mă opresc o clipă din scris, să ascult liniștea apartamentului.

Parcă sună telefonul?

Nu, nu sună.

Fac o baie, ies din cadă ud, mă mișc încoace și-ncolo dezbrăcat și parcă mi-e mai puțin cald.

Îmi schimb maioul.

Zăresc sandalele de plajă, sub niște teancuri de ziare necitite. Îmi pun sandalele, împing papucii sub pat.

Iar bat la mașină.

Azi, luni, căldura s-a ridicat cu încă trei grade la umbră. Toată lumea care poate să traga chiulul zace în pat ori pe vreo saltea din plastic, pe vreun balcon îngust, la bloc, la umbră. Eu bat la mașina mea de scris sovietica Zvezda, înregistrată legal la miliție.

Zoia n-a sunat.

Ei, cine știe ce capriciu a avut și ea, câteva săptămâni. Dar i-a trecut.

Încet-încet, mă obișnuiesc cu ideea că probabil n-o să mai sune.

Și bat la mașină cu foc și cu obidă, până termin penultimul capitol al cărții noi. Mă opresc pe urmă și chibzuiesc că tatal meu ar putea să-nceapă să-mi citească manuscrisul, în timp ce

mai moșmonesc eu la ultimul capitol, care întotdeauna îmi ia cel mai mult timp.

Îl sun la telefon pe tata.

Îmi răspunde doamna, soția a doua, actrița. Tata se-ntoarce în București mâine. Scrie des cronici dramatice la teatrele regionale care au apărut în țară precum ciupercile, și ieri s-a dus să vadă o piesă pusa în scenă la Petroșani.

Îi spun doamnei că aș vrea să-mi citească tata un material nou.

Îmi spune să trec și să-l las unde stau ei, în dosul Ateneului Român.

Perfect, am să mă duc sa las manuscrisul mai pe seară. Îi mulțumesc doamnei. Pun receptorul în furcă și mă frec la ochi de efortul vizual din ultimele două săptămâni. Ori sunt deja trei?

Ascult tăcerea apartamentului și mă uit la telefonul din bachelită, negru și lucios și mut.

Mi-am promis solemn. N-o sun eu pe ea. Să mă sune ea pe mine. Chestie de verticalitate.

Sosește Stejar de la lucru. Ca întotdeauna vioi și optimist, deși s-a dus și s-a-ntors de la lucru cu trei tramvaie, să fotografieze o scenă a crimei tocmai la Chitila. Mă abordează vesel:

— Hai să-ți spun ceva care-o să-ți facă plăcere, fata autopsierului de la noi de la medico-legal i-a spus lui taică-său cât i-a plăcut fragmentul tău cel nou. Și el mi-a spus mie, eram chiar în pauza de prânz toți la un loc, și tot laboratorul a început să vorbească de tine și de cum scrii tu. Se oprește și inhalează aerul: Da' ce s-a-ntâmplat, ai ars ceva aici în bucătărie?

— Am ars ibricul tău de cafea, l-am uitat pe foc. O să-ți cumpăr altul.

— De ce-ai făcut cafea în ibricul meu, și nu în al tău?

- Am luat unul la-ntâmplare, eram chiar în mijlocul unei pagini. N-am băgat de seamă.

— Macar arde-ți vasele tale, nu pe ale mele, spune Stejar, deși nu foarte supărat. Și-acum, ia tă o cafea proaspătă, în ibricul tău, dacă tot l-ai ocupat pe-al meu.

Fac o cafea mare, din cafea adevarata pe care o avem de la tatal lui Stejar, tov. general Antohi are relatiile lui.

Suna cineva la usă. Călin. A venit în vizita de parc-ar fi mirosit cafeaua.

Ai terminat de scris? mă întreabă el. Arati ca un vampir.

Am terminat, zic eu. Şi cred că merge cartea.

– Dacă zici tu că merge, trebuie să fii grozav de mulţumit. Ascultă, la noi la redacţie vorbeau doi, azi, despre fragmentul ala nou al tău.

– Ai auzit ce spuneau? Între timp, scot din dulap trei căni curate, nu trei pahare desperecheate, ci trei căni din acelaşi serviciu, şi le pun pe farfurioare. Adaug linguriţe. Adaug zahariţa, toate pe o tavă de metal incrustată cu o femeie blondă în bikini, care bea Coca-Cola direct din sticlă, undeva pe o plajă. Tavă originală din America. Cine ştie cum a ajuns la Bucureşti, şi a fost achiziţionata la talcioc.

Servesc cafeaua, cu dichis, pe acoperiş.

Stejar şi Călin şi cu mine stăm jos, şi Călin soarbe şi spune, ţuguindu-şi buzele: – Aaahh, ce bună e cafeaua veritabila, mamă-mamă. Da, aia doi de la redacţie au început să dezbată ce-nseamnă patriotismul pentru tinerii care-şi fac armata. Adică, poţi să simţi ca eşti patriot chiar şi-n armata comuniştilor? Şi dacă nu simţi că eşti patriot, fiindca armata e a comuniştilor, asta de fapt ce inseamna? Că nu eşti român, ori, dimpotriva, că eşti? Ce e mai românesc, să fii cu România oricând, sub orice drapel, sub orice fel de guvern, ori cu unele guverne sa nu fii, şi cu altele sa fii? Cum poţi să fii patriot mai bine, fiind patriot, ori nefiind patriot? Ce mai, s-au aprins de s-au şi certat, şi au început să-ntrebe alţii din jur, unde-i cartea aia, a aparut deja?

– Zău? zic eu.

Trag aer în piept şi aproape mă înec. Sunt încântat, neras şi cu spatele în coma de la scaunul de batut la maşina, şi exultând de fericire. Sorb o gura mare de cafea, şi fiindcă n-am mâncat nimic azi, cafeaua imi cade în stomac ca o bomba gastrica şi explodează. Mă înfurnichie în stomac şi în tâmple; sar să caut

niște aspirine, mă duc să cotrobăi în baie, strigând peste umăr la Călin: – Și altceva ce-au mai spus?

— Ce ți-am spus nu-i de-ajuns? face el. Nu ți se pare suficient de promițător? Să scrii despre o chestie așa atoasă ca patriotismul și nu numai să citească lumea, dar să se și înfierbânte? Soarbe din ceașcă oftând extatic, în timp ce eu sosesc din apartament mestecând două aspirine acre, fără apă. Ei, ți-a telefonat aia? adaugă Călin, foarte natural.

— Nu. Și nici nu-mi pasă.

— N-a ținut, comentează Stejar. Se-ntâmplă. Da' îi trece lui, mai ales dacă-i iese o carte nouă.

— Păcat... îmi spune Călin, cu o expresie visătoare. Ce chiloți o fi având aia! Să tragi și tu niște chiloți din dantelă, nu tetra! Izbucnim toți trei în râs, și sună telefonul, dar mă simt atât de vertical în clipa asta că nu mă scol de la masa de pe acoperiș. Se duce să răspundă Stejar.

Se-ntoarce și ne spune că era Luminița. Pentru onomastica mea, a zis că face un merengue dacă găsește destule ouă — și cum îmi mai merge mie cu scrisul? — I-am spus să te dau pe tine, dar a zis că e grăbită.

Hmm. De când am văzut-o cu japonezul pe bancă, Luminița și cu mine ne-am întretăiat de câteva ori, rapid și neconcludent, aruncându-ne mici pastile înțepate — eu: „Salut, ce faci?" Ea: „Pozitiv, și tu?" Eu: „Similar, salut." Pare ocupată, zilele astea, telefonează mai rar, și la cafeaua asta, de pildă, ar fi fost normal să pice și ea.

Am s-o sun mai târziu. La urma urmei, de ce să fim țepoși unul cu altul, ea și-a călcat principiile cu un singur japonez. Iar eu, eram chiar așa de gata să mi le cale pe ale mele cum mi se pare în clipa asta? Nu știu. Oricum, n-a fost să fie.

Lâncezesc două-trei ore citind din paginile dactilografiate, ici și colo. Mi se pare bună cartea. Chiar verticală!

Pe la zece seara, iau paginile dactilografiate, le pun într-un [illegible] și, cu cele la subsuoară, pornesc de acasă, din Arsenal, către

centru. Ajung la Calea Victoriei și fac la stânga, luptând cu șuvoiul uman încă gros și plin de viață, spre biserica Kretulescu. Lumea e pe străzi, sperând să se mai fi răcorit aerul. S-a răcorit poate o jumătate de centigrad. Merg în sus pe Calea Victoriei, către palatul a cărui aripă de nord adăpostește Muzeul de Artă. Mă întreb dacă a fost un vis că am contemplat „Geniul Veneției" alături de fiica puterii, acum câte săptămâni, trei? Trei, cel puțin. În câteva zile, eu și prietenii mei sărbătorim Sfinții Apostoli Petru și Pavel, pe care părinții mei au încetat să-i sărbătorească după ce a murit fratele meu, dar acum câțiva ani prietenii mei au reînceput să-i sărbătorească cu mine, ca un prilej în plus să ne revedem, să bem, să ne facem reciproc cadoul amiciției noastre... Vine și tatăl meu câteodată — mama mea, să n-o prinzi sub același acoperiș cu soțul renegat! Vine mama lui Stejar, firește, și uneori vin și părinții lui Marcel și Călin.

Ce-ar fi, mă întreb, trecând pe lângă clădirea CC-ului, pătrată, cu coloane dreptunghiulare grele și severe în stil mussolinian (ironia istoriei), dacă în mijlocul grupului nostru cald și omogen și consolidat cu amintiri comune... ar apărea Zoia?

Râd singur, în timp ce las în urmă Biblioteca Centrală Universitară, și continui spre Athénée Palace. Toate clădirile mi se par așa de înghesuite una în alta! Sunt frumoase, dar cum să le savurezi frumusețea dacă sunt așa de înghesuite? Îți scapă ochiul pe lângă o clădire și cade în altă clădire, în alt stil, altă estetică, altă istorie. De unde vine înghesuiala asta, de la supraviețuire? Mă uit în jur. Calea Victoriei. Străbunicul meu l-a văzut odată pe Eminescu, mergând pe jos pe Calea Victoriei, descheiat la palton și cu părul cascadat pe spate. Și înăuntrul colosului ornamentat al hotelului Athénée Palace, într-un apartament secret, regina Maria s-a iubit discret cu un actor pe care l-au aplaudat trei generații din familia mea. Și tatăl meu, tânăr și simpatizant al stângii, a fost bătut de legionari în fața restaurantului Floarea-Soarelui (azi Cina, tot restaurant, tot select, și cântă Aurelian Andreescu). Și o femeie care i-a șters tatei fața de sânge cu batista a devenit soția lui, și mama mea și a fratelui meu... Vai de mine, ce mi se întâmplă? Mi se umezesc ochii?

Nu. Respir ușurat. Sunt doar transpirat de la mersul pe jos.

Tot pe Calea Victoriei, într-un pasaj acum în spatele meu, a fost o școală de dans renumită. Prin '49, când lumea tremura de prima generație de bombe atomice, tatăl și mama mea își lăsau tânculi acasă, în grija unei vecine, și se duceau să danseze la „Școala de Dans ACHIM ȘI ZALARU — Tango!". În 1950, au închis-o comuniștii. Tot ei au închis, la mansarda Casei Capșa, bordelul lui Madam Patulea. Locași de uitare a istoriei elegant și scump, cu fete tinere și pline de viață, nu rosături triste, ca în Crucea de Piatră. Ce-i mai bine — să uităm sau să nu uităm istoria?

Mă afund în străzile scurte și încâlcite din spatele Ateneului. Întunecoase. Toate pravăliile din zona, mici, bucățele de capitalism care cumva încă mai respiră, au tras obloanele. Galeria de artă e și ea închisă.

Te-ar interesa să vezi expoziția?
De ce nu? Pe 2 iulie, la ora 3 pm? Lângă Venus dormind?

Ei, asta a fost.

Nu contează.

Nu contează decât scrisul meu și cititorii mei, mă gândesc eu, pășind cu dinții încleștați pe lângă bucățelele de capitalism care mâine dimineață, în mod paradoxal, își vor deschide obloanele iar (da' acu-acu o să-i închidă și pe ei, ai să vezi, prezice lumea, ăla nu trăiește dacă nu închide ceva!), și ajung la un bloc cubist pe Strada Exarcului ce are multe asemănări cu blocul în care locuiesc eu, inclusiv întunericul total din vestibulul de la intrare. Și muțenia pasivă și totuși amenințătoare a cutiilor poștale, din tablă galbenă, cu fante orizontale la capătul de sus, în care poștașii pun scrisorile. Aș putea îndesa paginile de manuscris în cutia poștală a tatei, ar încăpea dacă le-aș îndoi un pic. Dar resping ideea de a le brutaliza și urc scările până la etajul doi.

Sun la ușă. Soneria funcționează. Scoate un zgomot, parcă ar face cineva gargară cu pietriș. Dindărătul ușii întunecate, [illegible] întreabă cine e

— Eu sunt, am adus manuscrisul.

— A, da. Nu pot să deschid, sunt dezbrăcata. Pune-l în fața ușii.

— Bine, mulțumesc. Noapte bună.

Pun plicul în fața ușii, pe preșul gros de șters pantofii.

Mă întorc în întuneric, cobor treptele. Tatăl meu a scris toată viața. Scrie și azi și crede încă în cultură și educație. Ce-o să rămână din scrisul lui? Un preș identic cu cel pe care-am călcat? O ușa de apartament închisă? O cutie poștală, încuiată și oarbă? Ce-o să rămână? Simt deodată, atât de puternic și de acut, că nu-mi voi mai vedea tatăl niciodată, încep să gâfâi. Ca și cum s-a deschis un hău sub mine, ca și cum un ocean ar rupe realitatea în două, și eu și el suntem pe țărmuri opuse...

Ies în stradă. Ca o desfidere a ceea ce am simțit, se oprește un taxi la bordura trotuarului. Cu o geanta de voiaj în mână, coboară din ea un bărbat de cincizeci de ani bătuți, dar vioi, cu părul întreg și negru, cu umerii ridicați, și fără burtă. Trântește agil și tare portiera taxiului. Se apleacă în fereastra deschisă a taximetristului. Îi dă un bacșiș și spune o frază de la revedere, ca și cum în timpul cursei ar fi pălăvrăgit amical. Taxiul pornește. Bărbatul de cincizeci de ani e scund, dar bine clădit; a fost frumos și focos; se uită acum în sus, spre etajul al doilea al blocului, ca și cum s-ar pregăti de o întâlnire ostilă. Apoi se uită în jos și mă descoperă: — Hei, salut! îmi spune, surprins plăcut, și totuși oarecum timid.

— Heei, spun și eu și îl îmbrățișez în mijlocul străzii necirculate.

— Ce mai faci? întreaba. Cum îți e?

Mi-e bine, totul e-n regula. Ți-am lasat niște pagini.

Îl îmbrățișez iar.

El mă apucă de braț cu vioiciune: — Sigur, încep să le citesc chiar noaptea asta... Dar să te-ntreb ceva... Se uita în dreapta și în stânga, apoi spune că un amic al lui era la Bufet într-o seară, recent, și m-a văzut în tête-à-tête cu... Zoia Ceaușescu? Mă privește cu curiozitate, și în același timp nervos și protector. Mă prefac surprins: — Ah... mdaaa, acum vreo trei săptămâni? Am băut o bere cu ea. Fără consecințe

Tata pare un pic ușurat: — Bine, vrei să vii sus? — Nu, mersi, e cam târziu... — Bine, te sun de cum termin de citit, da?

Îl îmbrățișez iar și plec. Dar mă opresc înainte să dau colțul și-l zăresc, cu geanta de voiaj în mână, intrând vioi, și totuși ca și cum și-ar lua inima în dinți, în blocul din Strada Exarcului.

Merg înapoi spre Dealul Spirii, sperând că marșul forțat de-acasă până-n centru și înapoi o să mă ajute să adorm.

Văd fete cu băieți.

Mă gândesc că, dacă aș fi alt soi de om, adică întreprinzător, vesel, optimist, ce mai, tipul care din glumă în glumă fute toate fetele, m-aș duce chiar acum până la sediul organizației de tineret, e la doi pași, lângă Bulevardul Magheru, și i-aș lăsa o notă Zoiei, la ofițerul de serviciu de la sediu.

Foarte plăcută a fost seara aceea.
Mai facem una?
Vrei să te sun?

Dar ezit, în timp ce pașii mă poartă înapoi către Arsenal, și deci distanța dintre mine și sediu se mărește cu fiecare pas.

De ce s-o sun eu? De ce nu m-a sunat ea? Numărul meu de telefon îl are la dosar!

Hm. Dacă-i scriu, și îmi răspunde în scris, naiba știe cât ar trece până să-mi răspundă, și cum o să-mi răspundă, prin poșta obișnuită? Dar de ce-mi sparg capul cu prostiile astea, când aș putea să pun mâna pe acest telefon public pe lângă care trec chiar acum și s-o sun? Mi-a dat numărul ei, ce indicație mai clară poate da o femeie unui bărbat că nu e inoportun? Am numărul la mine, am rupt bucățica de broșura cu numărul pe ea și am depozitat-o în portofel. Din ce alte motive n-o sun, în afara de verticalitate?

Ei, sigur, știu că telefoanele sunt ascultate. În perioada în care se pregătește evenimentul, cum de altfel ne-a și explicat tovarășul Coman, oricine se apropie de șefu', chiar și prin copii, trebuie supravegheat. Dar nu de asta nu i-am dat telefon Zoiei, ci pentru că [illegible] cum aș întreba-o, temperat, sper, dar nu rece,

nu, sigur nu rece: „Cum se face că nu m-ai sunat? Seara aia erai foarte deschisă, chiar ai flirtat cu mine un pic, și apoi... nimic?"

Încep să urc Dealul Spirii.

Aud undeva, nu prea departe, o izbitură repetată, scurtă și joasă. Ca de la o macara-bilă, omorând o clădire veche.

Ce-o mai fi ordonat să se dărâme nebunul zelos?

Circulă zvonul că vrea să construiască un nou centru al Bucureștiului. Cel vechi nu-i reprezentativ, mai cu seamă pentru o țară multilateral dezvoltată.

Decid: am să-i scriu Zoiei, ori poate chiar am să-i telefonez, am să fac eu primul pas.

Ca să înțeleg mai bine de ce am hotărât ce-am hotărât, schimb iar cuvintele.

Deci:

Tânărul de talent care e eroul acestei povestiri, cum să vă spun..., nu știe precis ce simte pentru fiica puterii.

Tânărul de talent a pornit de la o premisă puțin greșită: că ea era interesata de el, dar el nu era interesat de ea, ori mai puțin decât ea. A făcut o eroare. Ea a fost interesată de el, și poate mai și este, dar nu e clar din ce motiv. În timp ce el, în ultimele câteva ore, și-a dat seama că fumătoarea aceea înrăită a făcut asupra lui o impresie erotică extrem de puternică. Da, erotică, nu există alt termen corect. Tânărul încearcă să analizeze de ce. Conchide că ea, fiind cine este, emană o aromă afrodiziacă specială: puterea. El, neavând experiență cu acel afrodiziac, la început nici n-a observat. A flirta cu o femeie ce are putere, i se revelează acum, e o tentație incredibilă. Fata puterii îl captivează, e clar, și nu numai pe plan intelectual! Dac-ar fi să se găsească singur cu ea, într-o *incipere*, intuiția de bărbat îi va spune că ar asedia-o vânjos și de multe ori în șir. Dar...

Trece strada, pierdut în gânduri. Un taxi întârziat frânează abrupt, și șoferul îi strigă o vulgaritate. Tânărul nici n-o aude.

Continuă să deambuleze, luând pieptiș căldura nopții. Își rememorează detaliile atractivității ei: nr. 1, febra ei nervoasă. Dar și aparența ei fizică, nu de stil american, nu de top-model, ci de tânără născută din popor. Această atractivitate nr. 2,

rurală-dar-și-șlefuită în aceeași persoană, are o uluitoare putere de seducție. Timiditatea fetei de la țară, gestul delicios de a-și ridica brațul ca să-și ascundă zâmbetul într-o mânecă de ie nu-i sunt nefamiliare tânărului orășean; le-a întâlnit în alte dăți, le ține minte, chiar dacă nu le-a dat curs. Interesul către un bărbat, mărturisit și dezis în același timp. Și o anumită puritate crudă, vecină cu auto-interdicția unei călugărițe, toate coexistă în acea mică ființă salbatică. Privirea ei și-o amintește ca fierbinte, rapidă, disperată, ca și atingerea mâinii. Se gândește, categoric și plin de simpatie: romînca e o femeie nepregatită pentru sex ori pentru romanță. E nepregătită fiindca a fost, de sute de ani, neîntrebată și lipsita de posibilitatea de a alege, fiindcă a fost, de mii și mii de ori, pețită pe neașteptate, la un târg, de un bărbat necunoscut posesor a două perechi de boi, e bun, au zis pe loc mama și tata, ori o livadă de pruni, e bun, ori o moară, ori o sută de oi. Gata, bem aldămașul, și femeia e coborâta din căruța tatei și urcată în căruța soțului, și diseară, într-o casă necunoscută, într-un așternut strain, cu gura căscată de surpriză, ori cu dintii înfipți în buza de jos ca să nu plângă, ea își va începe destinul de femeie...

Această Golgotă a romîncei, tânarul simte că o înțelege, deși el e dintr-un oraș mare, în care femeile nu mai sunt chiar așa năpăstuite ca în trecut. Și totuși... Deschiderea spre placere, spre compatibilitate, spre feerie e atât de bruscă și scurtă în soarta romîncei, încât așteptarea acelei clipiri e plină de temeri. Cumva, poate... fiica puterii e la vârsta acelei clipiri?

Ei, ce prostie! La douăzeci și patru de ani, a avut deja cu siguranță trei, patru amanți!

Și totuși, încetinindu-și mersul pe trotuare tot mai vechi, unele cu cocoașe de cămilă de la rădăcini de copaci care au bucșit asfaltul, tânărul scriitor simte că acea așteptare a iubirii e ceea ce fata puterii are mai pur, și mai special, și mai greu de respins de către un bărbat. Și...

Și mai e ceva. Când e vorba de autenticitate țărănească, românii care s-au săltat deasupra acelei autenticități simt o crudată vinovăție că au parasit-o! Da, da! Generații de români care au ajuns în vârful civilizației și educației simt că un anume

etern valoric a rămas în viața țărănească, și ei, cei care-au părăsit glia... o regretă! Oare de asta a scris Liviu Rebreanu cu precădere despre țărani ori maximum șefi de gară? Și cum s-ar lega regretul pentru glie de faptul că românii (și însuși tânărul în chestiune) îndură un conducător atât de agramat și, să nu ne exprimăm brutal..., total lipsit de darul oratoriei? Pentru că, printr-un fel de justiție inversă, cel mai tont merita să recupereze nenorocul tuturor celorlalți tonți? O, doamne... Uuuuuhhh...

Trebuie să schimb cuvintele iar, trebuie să schimb cuvintele, pentru că aceste gânduri îmi vin *mie*, *și nu altcuiva*, și mi-am încleștat dinții de mă înjunghie gingiile, în timp ce continui să urc dealul către casă, pentru că...

Oare prostia e istețime în alt univers? Simt o dorință neașteptată să vorbesc despre asta... chiar cu Zoia: „Spune-mi, crezi că e posibil ca cel mai tont să fie cel mai deștept? Există cumva vreo axiomă matematică egalizând zenitul și nadirul, și pe *el* cu Albert Einstein?"

Încep să râd. Ce tont sunt eu, că-mi pierd vremea cu asemenea speculații!

Dar mă simt tulburat și nemulțumit de mine (de ce?!) și încerc alt joc mintal ca să mă liniștesc, jocul de-a etimologia cuvintelor importante. De pildă, catharsis, ce noțiune importantă și nobilă; dar câtă lume știe că vine de la verbul grec *a evacua*? — adică, pe bune, catharsis înseamnă clismă? De-a lungul secolelor, ia uite ce noțiune nobilă a ajuns să exprime! Aaaahhh, câtă imaginație și inventivitate e în gândirea umană! Câte feluri de a-ți umple timpul cu fleacuri savante! Uite, *el* nu-și umple timpul cu asemenea fleacuri! Rihtuitorul (termen tehnic cizmăresc) e un om de acțiune și de anvergură! *El* e pe dimensiunea planetei! N-o fi având cancer la corzile vocale, da' anvergura are!

Ajung acasă.

Descui ușa apartamentului. Aprind luminile.

Stejar nu-i acasă, dar mi-a lăsat o notă: „E rândul meu la [illegible]"

Mă așez la „birou", ca să-i scriu Zoiei. Dar când încerc să mișc carul mașinii de scris la dreapta, ca să încep de la capătul rândului, aud un crak! înauntrul mecanismului. Carul înțepenește. S-a rupt sârma arcului care îl mișcă. Trebuie dreasă.

Deci nu pot folosi mașina de scris. Aș putea să-i scriu de mână Zoiei, dar nu mai am răbdare astă-seară.

Și, când mă întind în pat, încep să realizez că n-am să-i scriu. A fost frumoasă fantezia cu fiica puterii, las-o să rămână fantezie. Lumea ei și lumea mea nu se pot amesteca.

— Generația voastră e extrem de norocoasă, declară tatăl meu, două săptămâni mai târziu. Stând la masa noastră de pe acoperiș, cu cotul sprijinit pe teancul de pagini ale noului meu roman. L-a citit cu atenție, știu: paginile sunt stivuite inegal, și o mulțime din ele au colțurile îndoite. Face note pe marginea manuscriselor. Abia aștept să se termine seara, să mă urc cu manuscrisul în pat, cu planșeta mea de scris proptită între genunchi și stomac și, cu paginile răsfirate pe ea, să-i aflu opiniile. În total, mi-a spus deja la telefon: „E bine." Apoi a insistat să vină sâmbătă seara la masa noastră, ca să poată să cântărească dacă romanul meu e „de generație". L-am avertizat că amicii mei nu-s amatori de dezbatere literară când petrec. Voi fi concis, mi-a răspuns. Dar e important pentru mine să-mi dau seama *cât de integrat ești tu în generația ta*.

Și a venit cu soția, cu șaptesprezece ani mai tânără decât el, și foarte tapată. Au bătut la ușă, am deschis. Ea și eu ne-am aruncat o privire precaută. El mi-a zâmbit larg, dar fără să-și arunce brațele de gâtul meu. Au intrat. El mi-a înmânat o sticlă de vin. Ea a pășit către pozele de înjunghiați și înecați ale lui Stejar.

Faci poze tot mai bune, i-a spus. — Nu-i așa? a raspuns el. Astea de-aici, le vedeți?, sunt cu un obiectiv nou. Și a început să-i explice ce fel de obiectiv. Între timp, tata s-a uitat în jur, la patul meu, la masa mea de scris. Cu expresia cam intimidata a fără vârstă divorțat

— E foarte bun romanul tău nou, îmi spune, la ureche și strângându-mă tare de braț. Ascultă... (e nervos și profetic). E așa de bun, e imposibil să nu fie remarcat de toată lumea și, cine știe, atât cât poate o carte să schimbe ceva, poate că... va schimba ceva. Se uită emoționat la mine: Nu te supăra, mi-a plăcut foarte mult, de-aia am vrut atât de mult să vin să te văd.

- Bine, spun eu, foarte flatat și stânjenit și plin de gratitudine. Dar ai răbdare cu laudele, lasă-le pentru mai târziu. Nu i-ai văzut de mult pe prietenii mei. Vorbește și cu ei...

— Absolut, îmi răspunde, cu o vitejie de tată emoționat.

Dintre ceilalți părinți n-a venit decât doamna Antohi, mama lui Stejar. Un singur tată și o singură mamă prezenți, din zece care ne-au conceput. Dar sunt destui ca să ne facă să ne controlăm vocabularul și să ne purtăm cum credem că vor ei să fim, nu cum suntem noi: încă tineri, agresivi, hormonali, romantici! Încep să râd de unul singur, cum a fost posibil, la ce le-a stat mintea întemeietorilor mișcării de stânga, când au inventat formula „partidul-părinte"? Cum de nu și-au dat seama că un partid-părinte nu poate fi pe placul tinerilor?

Deci, noi cinci, tatăl meu cu soția și umila doamnă Antohi, care când sunt alți părinți de față se comportă și mai umil, bem și mâncam. Apoi, cu fața scăldată în patima purpurie a asfințitului, tatăl meu ia cuvântul: — Prietenul vostru de aici (adică eu) s-a născut când pleca Gestapo-ul și sosea enkavede-ul. Nici nu vă dați seama ce înseamnă asta. Vă spun eu, și vă spun cu tărie, ce-a fost mai rău, ce-a fost mai greu a trecut.

E un pic băut. Îi spun din ochi: „Lasă, dacă nu ne tragi o perorație nu-nseamnă că n-a ieșit bine seara..."

Îmi răspunde tot din ochi: „Dar vreau să le vorbesc despre tine și despre *scrisul tău*!". Și eu, la fel: „Nu le pasă lor atâta de scrisul meu, mă au pe mine, originalul, chiar aici."

Tata renunță la perorație, dar reîncepe să vorbească despre mine cu prietenul așezat cel mai aproape de el, Călin: — Realizarea talentului fiului meu mă bucură enorm, pentru că garantează că va rămâne aici, își va îndeplini menirea aici. Nici nu știi... Se întoarce de la Călin la mine: Și nici tu nu știi câtă

artă e în paginile astea. Le apasă cu cotul. Dar ce mă îngrijorează e sentimentul pe care îl exprimă: nemulțumirea, durerea internă, *divizarea*. Nu se poate trăi schizofrenic, și tocmai asta exprimă aceste pagini. Acum se uită direct la mine: Cum poți să vrei să fugi, și în același timp să rămâi? Cum poți să iubești o patrie... pe care o și detești? Un suflet artistic nu poate trăi cu un asemenea conflict!

— Dacă vă temeți cumva de fuga ilegală din țară, ripostează Călin (e calm; el și doamna Antohi n-au băut nimic), nu vă mai faceți griji, tocmai se fac niște acorduri noi, inclusiv cu americanii, să nu mai primească români fugiți. Mai ales dacă ai pașaport de serviciu, aleluia, americanii nu te iau, englezii nu te iau, și francuzii și nemții semnează și ei acorduri similare.

— Da, țara e închisă ermetic și etanș, spune soția tatălui meu. Râde neplăcut și sus, ca și cum s-ar distra de mâhnirea pe care o avem toți. Eu aș fi putut fi o actriță interesantă în Occident. O mică piatră aruncată tatei, fără de a cărui influență, sunt convins, doamna în chestiune ar fi rămas figurantă.

Tata se uită în jurul mesei. — Ce faci, Luminița? o întreabă pe fosta noastră colegă de clasă, pe care o știe de când ea și cu aveam treisprezece ani.

— Mă fac curvă, spune Luminița prompt. Se caută cadre noi, să eliminăm și aici înapoierea României. Nu-i greu, tot ce trebuie să-nveți e să sugi și să oftezi.

Marcel, care stă lângă Luminița, înțepenește în scaun, iar tatăl meu se face roșu de jenă. Noi, ceilalți, bem, râdem. Actrița râde pe o notă și mai sus, iar doamna Antohi, careia nu-i trebuie niciun dram de alcool ca să dea drumul la robinet, începe să plângă în surdină: — Voi știți ce-nseamnă să vă fi crescut, să vă fi hrănit, și după aia să stăm cu inima pierită că fugiți din țară?

— Nu fugim, doamna Antohi, că n-avem cum, spune Luminița.

— Al meu precis nu pleacă, întărește tata. E legat de limba noastră, n-are cum s-o înlocuiască... Știu ce vrei să spui, mă întrerupe pe mine, ghicind că vreau să protestez. Dar polonez-britanicul tău, Conrad, n-a scris nimic în poloneză. Deci

nu era legat! — Nu știi ce vorbești, spun eu, Conrad putea să scrie în orice limbă, a fost un geniu lingvistic, punct. (Polonezul cunoscut drept Joseph Conrad, polonezul care-a scris *Taifun* și *Lord Jim*, am o fotografie a lui mică cât o palmă, alb-negru, pe care o cunosc la milimetru pătrat. Am lipit-o cu scotch de carul mașinii de scris, deci mă uit la ea în fiecare zi.) Îmi vine să fiu mojic cu tata, așa, pentru că simt că a îmbătrânit și își arată slăbiciunea. Îmi vine să-l întreb, sarcastic, „Ce nu-ți merge, te înnebunește de cap nevasta mai tânără? N-ai vrut-o tu? N-ai vrut altă viață? Acum trăiește-o! Ori poate-ți pare rău că ai lăsat-o pe mama?" (care s-a mutat din București înapoi în urbea ei natală, Turnu-Măgurele, la Dunăre, s-a lăsat de predat, era profesoară de istorie la liceu, și acum plivește o grădiniță de doi metri pătrați pe țărmul Dunării). Dar tac, pentru că surprind privirea Luminiței, se uită de la mine la tatăl meu și înapoi cu atâta dorință de a-și fi cunoscut propriul tată, că aproape roșesc de mojicia pe care n-am spus-o. Apoi, o ia de braț pe mama lui Ștejar. Afectuoasă: — Vreți să luați desertul înăuntru, doamna Antohi? Vreți să ne uităm la televizor? Ștejar e imediat pe față: — Da, mamă, hai înăuntru să ne uităm la El și Ea în Lumea Largă! Intrăm toți în apartament, și Ștejar fuge să pună canalul El și Ea în Lumea Largă: toată sâmbăta asta, a transmis obsesiv secvențe de la Disneyland sau din alt parc de atracții din America, în care El și Ea sunt catapultați în susul și-n josul unui montagne-russe uriaș, filmați din față de o cameră de filmat montată chiar pe montagne-russe. Forța G care-i izbește în față pe pasageri îi face să caște gurile și să strige nebunește; toți țipă cu zeci de guri. Numai Ceau și doamna nu țipă, ci rânjesc ca la o vizită oficială! Vântul și viteza sparg părul doamnei Ceau, transformându-l într-o vijelie, și amândurora le lăcrimează ochii, și totuși amândoi zâmbesc, zâmbesc, strălucitor!

Toată lumea a intrat în apartament. Tata se oprește lângă masa mea de scris și se uită la poza lui Joseph Conrad, polonezul care a subjugat limba lui Shakespeare, lipită de carul mașinii de scris, vetustă, sovietică, marca Zvezda. Tata simte că seara s-a terminat. Spune o frază banală de la revedere, își ia

doamna de braț și o îndrumă spre ieșirea din apartament. Lansându-mă după ei ca să le urez noapte bună și să chem liftul, aud telefonul sunând și îl înhaț din mișcare.

— Da?

O voce de barbat, cunoscută parcă: — Bună seara... Nu vă supărați, știu că aveți lume ... dar puteți veni jos în fața blocului numai câteva minute?... Doreste cineva să vă ureze la mulți ani.

L-am recunoscut: securistul Coman.

— Nu știu... zic eu, cam sugrumat. Puteți să mi-o dați la telefon?

— Nu pot, că nu suntem impreuna. Eu sunt în mașina de filaj, va vorbesc prin radiotelefon. Și ea vă așteaptă deja la intrare. Vă rog, veniți jos.

— Bine. Două minute.

Pun telefonul în furcă și privesc în jur.

Doamna Antohi se uită la El și Ea, băieții beau vin și ciugulesc din meringue-ul făcut de Luminița, tata și doamna lui au pășit afara, pe palierul întunecat, unde el apasă ochiul roșu al butonului de la lift. Dubița din tablă fară oglindă ori alte ornamente era probabil opritá doar un etaj mai jos; o aud sosind, țăcănind și zdrăngănind. Alerg și-l iau de braț pe tata înainte să deschidă ușa liftului: — Se poate să plecați așa de repede? Haideți înapoi, mai stați un pic, abia ne-am vazut... Consoarta îmi aruncă o privire iscoditoare, dar tata aprobă cu aceeași cumsecadenie de leu îmbatrânit. Îi împing înapoi în apartament. Apoi...

Ma avânt în lift în locul lor, cobor în zdrangănit de cabluri...

Ajung jos, la vestibulul gol. Zbor catre ușa de ieșire.

Și țâșnesc afară. Ca într-o melodramă, în care persoanele, întâmplările, gesturile, frazele sunt simultan și false, și reale, o găsesc pe Zoia așteptându-ma chiar pe scarile de la intrare. Parcă mă izbesc de ochii ei, mari și plini de noapte, și aproape o-mbrâncesc cu pieptul, din viteză.

Mă-ntepenesc în călcâie și gâtâi: — Pardon... Bună seara...

Ține în ambele mâini o cutie mare și dreptunghiulara, din carton.

— La mulți ani!

— Ha? A, da... mersi... de fapt, ziua mea nu-i azi...

— Păi... n-ai invitați? întreabă ea cu bun-simț.

Ce senzație bizară: parcă am uitat cum arata! Îmi rememorez nasul drept, pielea palidă, buzele subțiri și un pic contractate. E nervoasa. Mă învăluie într-o privire de inventariere; poate nici ea nu-și amintea exact cum arăt. Deodată, misterul mintii unei fete îmi apare drept cea mai plăcută enigmă din lume! Zoia surâde de-a dreptul dulce, peste capacul cutiei. O ridică la nivelul sânilor, iar pe mine mă apuca panica: măcar atâta știu și eu, ca scriitor, din observarea vieții, că femelele și masculii atrași unul de celălalt sunt atât de în lună când se întâlnesc, că se topesc unul în altul fără nicio prevenire, pur și simplu se lichefiază unu-n altul! Fac un efort și reușesc să rămân distinct de ea, dar zâmbindu-i de la o ureche la alta, în timp ce în mine crește, crește panica, până când răbufnesc (dar în șoaptă!): - L-ai întrebat pe hindusul „Unde-i Petru asta-seară?" și ți-a spus „După șapte, îl găsești acasă. Vin toți prietenii lui și fac un fel de chermeză"?

Zoia ghicește cine e hindusul și îi lucesc ochii de amuzament.

Simultan, își dă seama că sunt șocat, poate chiar mâniat de apariția neașteptată: — Iartă-ma că am venit neinvitată, îmi spune. Cu o voce cam răgușită, în care găsesc totuși o catifelare de deferență și regret: Știu că nu-i prea firesc (firesc?!?) să te întâlnești cu o fată sub atâta supraveghere... Dar... te-am propus să faci parte din grupul de presă care-l va însoți pe tatăl meu în America de Sud... Și, în câteva ore, grupul de presă va avea un instructaj cu tatăl meu... Face o pauză; eu nu spun nimic; dar aud până și frunzele din arțarii prăfoși, frecându-se una de alta. Toți membrii grupului vor fi convocați în ultima clipă, din motive de securitate... Dar am vrut să-ți spun eu direct... adică, *să te rog să accepți*, în loc să fii anunțat oficial...

Se oprește din vorbit.

E îmbrăcată într-un trening simplu, bleumarin, nou, n-a fost dus la spălătorie niciodată, sunt convins. Și altă pereche de Nike de atletism, cenușii, discreți.

Când ne-am dus la expoziție, și apoi la Bufet, era fardată. Acum nu e. Îmi place mai mult nefardată.

— La mulți ani, spune ea, bătând des din pleoape.

— Ochei, zic eu, în sfârșit. Ochei. Ce-ar fi fost să mă întrebi pe mine dacă vreau să fac parte din grupul de presă, înainte să mă propui?

— *Cum*, întreabă ea, cu mirare nejucată, ai fi spus nu?

— Ce-i în cutia asta? o întreb, în loc de ce-ar trebui să întreb: Dacă aș spune nu acum, la ce repercusiuni m-aș expune?

— Un cadou pentru tine. Vrei să vezi ce e?

Fără să-i iau cutia din mâini, trag de laturile capacului, bine îmbinate, dar făcute să se desfacă ușor, e din *Vest*, știu după calitatea cartonului. Cutia se deschide.

Ce zăresc înăuntru e un obiect nou-nouț, care oglindește o sclipire de lumină rătăcită din stradă.

N-am replică.

Apoi îi iau cutia din mâini. (Simultan, mă cercetez: oare mă port ca un gigolo ieftin? Ori ca unul scump — depinde de cât o fi costat cadoul?)

— Vino sus, îi spun.

Se mișcă repede, supusă. O îndrumez în vestibul, și apoi înăuntrul liftului de tablă, în care, cu becul gol scânteindu-ne în creștete și cutia ocupându-mi mâinile, îi fac semn din ochi: apasă tu butonul.

Întinde brațul să apese. Nu poartă nicio bijuterie, nici măcar ceas pe încheietura stângă, îngustă și dezvăluită agreabil din mâneca moale a treningului. Liftul pornește. Ea se apleacă spre mine și, pentru că n-am cum să fac un pas înapoi, am cutia în mâini și sunt cu spatele la peretele liftului, mă sarută pe obraz. Sfielnic și rapid, și apoi rămânem amândoi imobilizați de surpriză, în timp ce urcăm etajele.

Zoia și cu mine am intrat în apartament și s-a lăsat o tăcere de s-auzi un ac căzând pe podea. Apoi ea s-a îndreptat spre tatăl meu și i s-a prezentat: — Zoia Ceaușescu.

Apoi s-a prezentat consoartei actrițe, Zoia Ceaușescu, apoi mamei lui Stelian, la fel. Am crezut că doamna Antohi o să leșine

când Zoia și-a spus numele, demnă și cu stil, a treia oară. Ce mai, a intrat, s-a prezentat, a învins. Călin, Marcel, Stejar au trecut rând pe rând să-i strângă mâna. Luminița i-a strâns-o și ea, cordial și surâzând cu grație, îmi pare bine, Luminița Banu, și mie, Zoia Ceaușescu. Când două femei se cunosc pe neașteptate și își zâmbesc strălucitor, îmi aduc aminte de boxerii care, după ce intra în ring și se bat pe umeri colegial, încep să se pocnească.

Zoia și Luminița s-au analizat din ochi atât de exhaustiv, de parcă și-ar fi numărat fibrele de material pe centimetrul pătrat de trening și de rochie super-mini dezgolind umeri și brațe bronzate la șezlong. Dată cu un ruj de buze roșu-coral, discordând puțin cu blondețea-i bronzată, Luminița arată ca o nordică rătăcită în peisaj, în timp ce Zoia e brună, autohtonă, sudică sadea și... drăgălașă și atâtătoare prin puritate!

Am pus cutia cu cadoul pe masa mea de scris.

O aud pe soția-actriță spunându-i Zoiei: — Tovarășul, tatăl dumneavoastră, m-a văzut pe scenă, în *Gaițele* de Kirițescu. Dar aia a fost așa, o apariție... La toamna mi se dă niște Cehov.

— A, Cehov, bun, răspunde Zoia.

Apoi îl aud pe Stejar spunând: — Eu fac fotografii artistice. Dar și realiste. Aud tot grupul deplasându-se către scenele crimelor. Visul meu e să fiu fotoreporter...

— Doamne, doamne, murmura Zoia, cu ochii la fotografii.

Am scos obiectul din cutie. E atât de mic și de extraplat, pare aerodinamic. Are clape și un cablu electric împachetat separat într-o husă transparentă din plastic. Pe o etichetă, Dante Alighieri, cu profilu-i încununat cu lauri, bate la o mașină de scris ultramodernă: *Olivetti Elettrico-Manuale, per i migliori scrittori del mondo!*

Sufl u peste carul mașinii Olivetti. E atât de lustruit, aburește subtil, și clapele negre, cu litere albe, capătă un glanț diamantin.

— E și portabilă, spune Zoia, moale. Acum e lângă mine, și toată asistența se împlutonează în jurul nostru.

— Ce mișto e, oftează Luminița, punând mâna pe umărul meu și lăsând-o acolo. Ei, ce crezi, scrie singură?

— Îți place? îl întreabă Zoia.

Dau jos mâna Luminiței, dar gentil, ca să trag mai aproape scaunul meu de dactilografiat. Plasez scaunul la masa de scris, mă așez. Față în față, eu și mașina Olivetti.

— Să vedem, murmur printre dinți. Nu c-aș fi dificil, dar eu bat la mașina de scris de multă vreme... am, cum să spun, tabieturi...

— A învățat să bată la mașină la paisprezece ani, singur, spune tata, cu afectuoasă mândrie. Când era în clasa a opta, a scris o compoziție despre proza lui Vlahuță, la mașină, și directoarea liceului, o încuiată, a vrut să-l dea afară din școală. Zicea, tot colectivul a scris de mână, și tu?...

— Lasă, tată, nu-ți mai aminti, spun eu, punând o foaie imaculată în mașina Olivetti.

— Am citit niște gazetărie de dumneavoastră. De pe vremuri, îi spune Zoia tatălui meu.

Tata râde flatat: — N-aveam nici pe departe energia lui, la aceeași vârstă. Dar fiecare e altfel, și are altă soarta... (Într-adevar, altă soartă! De pildă: tânărul scriitor a primit o mașină de scris de la fiica puterii! Oare o s-o dea înapoi? Nu cred c-o s-o dea înapoi. Trădare! Da, trădare! Bun... și?)

Mă așez mai adânc în scaun, mormăind peste umăr: — Știu că e o marcă de calitate... Dar nu știu dacă pot să accept...

— Dar de ce să nu accepți? întreabă ea, logică și prietenoasa.

Îi surprind în ochi o mângâiere reținută, dar și autoritară: „Nu refuza!" Trag cablul din husă, conectez un capăt la mașina Olivetti, iar pe celălalt îl înfig în priză. O vibrație fină cuprinde micul instrument, parcă i s-a făcut o injecție tonică.

Bat clapele. Bat două versuri:

Something hidden. Go and find it! Go and look behind the Ranges!
Something lost behind the Ranges! Lost and waiting for you Go!

— E din Joseph Conrad? întreabă Zoia și, când mă uit la ea, îmi texteză din ochi: „Nu-s proastă, vezi?"

— E din Rudyard Kipling.

Scot fila și i-o arăt; câteva litere sunt batute de două ori... altfel dactilografia e splendidă.

— Trebuie să fii atent să nu bați tare, mașina asta e foarte sensibilă, mă sfătuiește Zoia cu finețe.

Tata își scoate țigarile, se apropie de ea cu pachetul și cu o scrumieră în mână.

— Nu, mersi, încerc să fumez mai puțin.

— Și eu, oftează el.

— Când călătoresc, adaugă ea, fumez mai puțin. Și către mine, dar o aude toată lumea: Începem vizita la Fidel Castro, continuăm în Costa Rica, Venezuela, Columbia, Peru... și încheiem în Chile, *la tovarășul Allende* — din jungla cubaneză în Anzii Cordilieri, va fi o vizită prin șapte țări, deci avem nevoie de o prezență de presă numeroasă, ca să ilustreze România multilateral dezvoltată...

Mă-ntreb dacă-mi fulgeră pe față imagini din Anzii Cordilieri. Luminița s-a-ncruntat, doamna Antohi nu știe nici pe ce lume e, băieții tac. Eu răspund: — Zoia, dacă grupul de presă care însoțește trebuie să fie reprezentativ, poți să pui o pilă să fie inclus în grup și Stejar? N-a făcut niciodată reportaj foto, dar e un reporter înnăscut (arăt cu mâna la mărunțaiele revărsate pe pereți). Ce zici, *Zoia*?

Stejar se broboneşte la rădăcina părului.

Zoia ezită: — Grupul de presă e planificat să-l întâlnească pe tatăl meu *mâine*... Scoborând glasul: asta am venit să-ți spun, în afară de la mulți ani...

Dreaptă ca o vargă lângă tatal meu, expresia doamnei actrițe declară: „Așa șansă să fi avut și eu, să fi întâlnit și eu un moștenitor al puterii, cum a-ntâlnit-o pe moștenitoarea mucosu' ăsta!..."

— O să fii convocat să mergi cu grupul de presă, spune Zoia spre mine, să vi se facă instructajul. Și spre Stejar: Să vedem dacă poți fi inclus, e cam în ultima clipă, dar poate sunt șanse... Crezi că te poți învoi de la serviciu? Vizita începe în două săptămâni și va dura aproape o lună

— S-o ia dracu' de [illegible], mi-i dau demisia! gâfâie Stejar, sufocat.

— Bine, spune ea. Îmi cer scuze, nu pot să mai stau. *Dar am să mă ocup.* Du-ma până jos, la intrare, îmi spune mie. Și apoi la toată lumea: La revedere, mi-a părut bine...

În mai puțin de un minut, suntem iar în lift amândoi și mă gândesc: oare ce-aș putea face acum, care să para vertical?

Zoia pune mâna pe brațul meu: — Nu te-ai supărat, nu? Dau din cap, nu. — Bine, râde ea, cu o sclipire de triumf în ochi. Sper că aveți un costum închis la culoare, și tu, și prietenul tău. Cât e ceasul? Mă uit la ceasul de mână: — E trecut de douăsprezece. — În două ceasuri o să vină o mașină să vă ia. Să fiți îmbrăcați în costume și cu cravate, e foarte important.

— Deci instructajul e în noaptea asta?

— Instructajul e mâine dimineață. Noaptea asta vă deplasați la locul instructajului. N-am voie să spun unde.

— Ochei. Bine. Și... tu?

— Mă duc să-mi fac valiza, îmi spune, ca o puștoaică deșteaptă. N-ai vrut să fie inclusă încă o persoană? Trebuie să mă duc acolo și să vorbesc cu cine e de vorbit...

Întotdeauna ți se face pe voie? întreb către ochii ei lucioși, către expresia de sfială și în același timp de *scop* neabătut, concentrat în ființa ei. De fapt, dacă vreau s-o zăpăcesc, să i confuzionez un pic busola, nu trebuie să mă feresc de contactul cu ea, ci dimpotrivă, trebuie să o ating! Așa că o iau de mână: Bine, ochei, atunci ne vedem mâine?

— Da.

Îi strâng mâna în mâna mea și se tulbură un pic, chiar își ferește ochii către tabla scrijelită a liftului. Într-un film, în acest punct, eroul ar săruta eroina. Eu nu fac decât s-o țin de mână, sunt foarte nervos, dar și ea e nervoasă, vorbește la-ntâmplare: — Aveai nevoie de o mașină de scris ca lumea... nu? — Da... și îți mulțumesc. — Plăcerea mea... — Ne vedem mâine...

Iese din lift, o urmez, traversăm vestibulul. Ieșim afară. Ca într-un vis, o văd pășind către o mașină neagră așteptând lângă trotuar.

Se urcă în mașină, părând că devine altcineva. E cea cu care am vorbit, dar e altcineva. Și mașina pornește.

La trei și un sfert, în greul nopții, sosește un microbuz să ne ia pe mine și pe Stejar. Ne găsește pe treptele de la intrare, rași, pieptănați cu grijă, Stejar și-a dat și cu briantină. Suntem spilcuiți în costumele noastre închise, al lui, bleumarin, al meu, negru, costumele de sala palatului, așa le spune Stejar. Stejar și-a pus și cravata. A mea e împăturită în buzunar.

Singurul meu bagaj e mașina de scris, pe care o duc ca pe o valijoară, ținând-o de mânerul lateral.

Singurul bagaj al lui Stejar e aparatul foto.

Mult peste viteza legala, dar lin, fiindcă microbuzul, marca Renault Estafette, are suspensii clasa una, străpungem mahalalele adormite.

Ieșim din București și săgetam spre est, fulgerând cu farurile, luminând tăblițele unor localități ghemuite în noapte. Pantelimon, Brănești, Islaz... Drumul spre Constanța. Drumul din copilărie, spre vacanța la mare, cu trenul pufăind nouă ore prin Bărăganul nesfârșit.

De data asta ne va lua sub cinci ore, călătorind într-o ghiulea pe roți.

Șoferul e un bărbat fără un fir de păr pe cap. Stejar l-a întrebat cum îl cheamă, n-a vrut să răspundă. Dar când l-a întrebat de ce se rade în cap, șoferul a raspuns că nu se rade; i-a căzut părul din cauza unei boli contractate în lagarul de prizonieri la americani. După care s-a îngropat iar în mutenie și a mărit viteza, iar eu și Stejar ne-am minunat dacă șoferul fusese cumva vreun superspion, trimis de noi și prins de americani, eliberat mai apoi în cadrul unui schimb și acum servind, în liniște și neștiut de nimeni, pe lângă șefu'! Și acest scenariu, odata sinistru și funest, nu mi s-a mai părut deloc așa. Ba mi-am zis, și chiar cu un fir de orgoliu, de ce să n-avem și noi spionii noștri?

După aceea Stejar și-a pus capul pe umărul meu ca să aţipească un pic. L-am avertizat că o să-și mototolească cămașa, dar el s-a tolănit pe umărul meu și chiar a-nceput să sforăie.

Doamna Antohi rămăsese în apartament după plecarea Zoiei și insistase să-i calce o cămașă lui Stejar, ba chiar și mie. Rămăsese acolo toată lumea și am băut toți vin ca să ne venim în fire — până și Călin a băut, eu am băut un pahar mare până la fund, singura care n-a băut a fost mama lui Stejar. Stejar era așa de surescitat, răscolea apartamentul în sus și în jos căutând balene pentru gulere de cămașă — fiindcă, scurt după ce-a plecat Zoia, a sunat la telefon hindusul să ne spună să fim gata la trei, și ireproșabili. „Nici măcar un colț de guler de cămașă să nu vadă șefu' îndoit mâine!", a poruncit hindusul și a închis. Nici eu, nici Stejar n-aveam balene de gulere pentru cămașă; s-a repezit Marcel până la el să ne aducă balenele lui și, când s-a întors, doamna Antohi ropotea de plâns: „Ai să fugi în America, Stejărel, ai să fugi în America, îmi spune inima!", stropind cu lacrimi când o cămașă, când alta, sub fierul sfârâind de încins, ceea ce ajuta la călcat.

— Cum o să fug eu fără mămica mea? Niciodată! a răspuns Stejar, îmbrățișând-o cu fier, cu tot.

— Nu Stejar pleacă, doamna Antohi, a spus Luminița. Ce pleacă, și a și plecat, e viața noastră de prieteni la toartă. Și ce dulce-a fost! Mai un vin sâmbăta seara, mai un bane, mai un bairam — a făcut un gest cu brațul cuprinzând toată căldura apartamentului, risipită în obiecte familiare, până și matel: imortalizate de Stejar făceau parte dintr-o rutină călduță și liniștitoare. Luminiței i-au dat lacrimile, deși mult mai în surdină decât doamnei Antohi: Visul meu a fost să fug cu voi patru, fiindcă am avut în voi patru *frați*. Patru bărbați deștepți și bine înfipți în viață, nu mojici, nu mârlani, dedicați unul altuia, unde mai găsesc eu asemenea sprijin și protecție? Gata, s-a terminat!

— S-a terminat copilăria, Luminița, a spus tatăl meu; fusese atât de tăcut, uitasem de el. Nu prietenia s-a terminat, ci copilăria. De acum, fiecare își urmează șansele lui în viață. Iar

tu, s-a uitat la mine cu aerul acela profetic-inspirat, nu te mai îndoi atâta de tot ce alegi și ce faci. Până și șefu' ăsta imposibil, poate e ceva uman în el? Ceva de român, dar e prea încorsetat de timp și de sistem, nu credeți că-i posibil?

— E uman, joacă popice, a confirmat Călin, și e român, are brutăria lui personală unde-i face pâine de secară, să nu se îngrașe, că e prea român ca să se lase de pâine!

Am râs toți, și tatăl meu a râs și el și ne-a spus: — Bucurați-vă cu ce vă dă viața, distrați-vă! Asta-i ce n-a știut să facă generația mea! Hai acasă, doamnă, i-a spus nevestei. Apoi s-a uitat iar la mine cu o privire care spunea și bravo, și bagă de seamă și m-a îmbrățișat puternic, cu brațele vlăguite de emoție. Fii bărbat! mi-a șoptit la ureche. Nu spun la revedere, să nu spună nimeni la revedere, fiindcă suntem și rămânem împreună! Apoi și-a luat de un braț nevasta, și pe doamna Antohi de celălalt braț: Generația noastră spune nu la revedere, ci noapte bună.

Și au plecat acasă.

— Te iubim, Luminița, a spus Marcel, o clipă mai târziu.

— La pluralul majestății, Marcel? a întrebat Luminița. Și și-a șters lacrimile cu dosurile palmelor. Mersi că nu m-ai înghesuit niciodată, Marcel, ești un gentleman, și acum amânam toate hotărârile de viață până la întoarcerea eroilor... înapoi în cușcă! S-a-ntors spre mine și Stejar: Macar o să vedeți cușca pe dinafară, baftoșilor! Ne-am îmbrățișat toți, am mai băut, și apoi eu am făcut doua cafele, două gingirlii ca la carte, intens dâmbovițene, ca să ne trezim la cap eu și Stejar.

Și acum suntem în microbuzul care buzduganește în noapte, trecând pe lângă sate cu nume neașteptate. Florica, Ileana, Dor Mărunt. Romantice. Ori consonantice și de neexplicat: Lehliu, Dâlga. Nume al căror mister nu poate fi ghicit, și nu-l voi ghici nici eu.

Cu o strângere de inimă ciudată, dulce-amară, mă gândesc și încerc să resping gândul, dar nu reușesc: mă îndrept nu către o destinație, nu către un punct în spațiu, ci către un om. Omul în care e înmănunchează România, în modul cel mai nefiresc, și totuși cel mai real. Cu lușătorul suprem. Toate tirele duc la el

Şi toate drumurile, inclusiv şoseaua înceţoşata pe care gonim acum. Mă cuprinde aceeaşi sâcâitoare îndoială, aceeaşi obsesivă furie pe mine însumi pe care n-am simţit-o la tinerii din Berlinul de Est. Cine ne conduce? Şi de ce el? N-a fost ales prin vot liber, mulţimile habar n-aveau de el până a apărut brusc la putere, ca o mână dezvăluită dintr-o mănuşa, şi totuşi uite cum ne-am învăţat toţi să-l acceptăm, cu sau fără scrâşnete, admitem că el e *şeful*, singurul şef! Aşadar, e omul destinului? Se pare că e. A fost sortit să domnească asupra acestei ţări? Se pare că da. De ce? Nu ştiu. Nu ştim.

Dar el, el ştie de ce?

Toate dezbaterile despre el, clevetirile şi plângerile, înjurăturile şi blestemele şi întrebările rămase fără răspuns pe care le-am auzit ani de zile sunt treze în mine acum, în timp ce microbuzul mă catapultează în noapte, spre întâlnirea cu el. Ce e mai chinuitor, să ştii ori să nu ştii? Să accepţi ori să nu accepţi? Întrebările fără răspuns sunt cele mai chinuitoare. Un popor întreg, douăzeci şi mai bine de milioane, se întreabă zi de zi de ce şi cum ne are în mână *omul acesta*, şi nu altul, şi prin ce merit ne e stăpân? El, cizmarul, rihtuitorul, ce e în el care îl ridică şi îl sfinţeşte? Că a stat faţă în faţă cu Nixon? Dar... reamintindu-mi ziua când el şi americanul s-au întâlnit, când el l-a întâmpinat pe vesticul acela înalt şi bine hranit, al cărui trup însuşi era un portret al vieţii civilizate... el, dunăreanul scund şi stângaci, într-un fel, m-a impresionat mai mult. Fiindcă, deja i-am ghicit nervozitatea şi l-am văzut neîndemânatic, nervos şi fără stil... din când în când s-a uitat la american cu o cosmică îngâmfare: „Dovedeşte-mi *tu*, spunea privirea lui. Eu n-am nimic să-ţi dovedesc, am trăit şi fără tine, pot trăi şi fără tine şi de-aci înainte!"

— Păi, sigur, a dat atunci voce gândurilor noastre Călin. Al nostru-i mai tare. Dintre ei doi, cine are putere de viaţă şi de moarte? Al nostru.

Şi noi, eu şi Călin, şi Stejar, şi alţi prieteni ai noştri, noi cei care încă putem să facem ceva, cei care nu suntem încă prinşi în vârtejul ireversibil al catastrofei şi al luptelor pentru carneiă, a

zămislirii și creșterii de copii și a compromisurilor de zi cu zi și oră de oră — noi ce vom face în ce-l privește pe acel șef enigmatic?

Nu știu.

Dar în ce privește propriul destin?

Nu știu.

Mă gândesc la ființa brună și gracilă care mi-a dat obiectul lucitor pe care îl țin pe genunchi.

Știe multe lucruri pe care nu le știu eu, și totuși nu știe mai mult decât mine.

Și nu de la ea aștept o explicație.

După ce trecem de Dâlga, cerul spre est începe să se descătușeze de greul nopții, și spaima aceea salașluind în rădăcina ființei, noaptea! noaptea!, începe să scadă. Spaima ancestrală de întuneric, aproape ca o presimțire de rău, a fost învinsă, încă odată, de rotirea soarelui. E iar lumină? Sunt viu!

N-am dormit o clipă.

Stejar moțaie pe umărul meu. Șoferul conduce tare și uniform.

Soarele răsare pe când ne apropiem de Vadul Oii, unde nu de mult automobilele, ca să treacă Dunărea, trebuiau încarcate pe bac.

Deodată, șoferul râde singur, clănțănind parcă metalic. În fața noastră, pe șoseaua altfel pustie, zăresc un mic convoi de microbuze.

Șoferul nostru apasă pe accelerație și întrece microbuzul din coadă. Și pe când flutură un braț, salutându-l pe șoferul celuilalt microbuz și apoi depășindu-l, Stejar sughite în somn de atâta hățăneală și deschide ochii, și amândoi îl vedem pe... *șeful*, dormitând pe o banchetă în celălalt microbuz! Mă trec la ochii roșii și apoși de nesomn și mă uit din nou. E acolo, îmbrăcat într-un pulover anonim, cu tâmpla sprijinită de stiela ferestrei, cu gura, cum o ține el, întotdeauna întredeschisă, ca și cum ar număra în minte ceva — gura aceea aburește un colac de respirație pe stiela ferestrei...

— Nu-i șeful, spune calm șoferul, e frate-său ăla de la presă. Și ăla de la securitate e în al treilea microbuz.

Mărește viteza și mai mult: văd în alt microbuz cinci-șase bărbați moțăind ori căscând cu o expresie de resemnare mofturoasă, boieri siliți la un program neplăcut! Seniorii presei românești, îi știu de la motorcadele oficiale și de la primirile de conducători străini. O clipă îmi bate inima de vanitate: baronii se uită enervați la mine și la Stejar, cine-s puștii ăștia?

— Uite-l și p-ăla de la securitate, spune șoferul, și zăresc iar obrajii bosumflați, nasul subțire, buzele întredeschise pe dinții albi, dar inegali, ca o răzătoare de dinți, și ochii căprui sfredelitori ai unui alt frate. Când e patru-cinci din ei la un loc, atunci să vezi hazul dracului, spune șoferul, sibilinic. Fratele de la securitate se uita la mine pe când zbor pe lângă el, mă analizează și încrustează în memorie. Brusc, podul peste Dunăre se deschide în fața noastră; șoferul se-nfige pe culoarul opus și, fără să clipească, întrece și primul microbuz, claxonând chiar pe pod!

Zburând peste Dunare, lăsam în urma convoiul.

Șoferul scoate mâna pe fereastră. — Canalul, spune el scurt, indicând un tranșeu adânc și larg, pustiu de vegetație și punctat cu pietre uriașe și triste.

Ramâne în urmă, ca o fantasmă, în timp ce gonim către estul orbitor, și apoi virăm spre sud. Arsura Bărăganului e înlocuită de pomi și costișe joase. Lumina zorilor e intensă.

— Mai avem mult de mers? întreb, și automatul de la volan răspunde: O oră.

Exact la șapte și un sfert, albastrul înalt și neliniștit de tras cu linia al mării apare în stânga microbuzului.

Undeva între Costinești și Neptun, microbuzul părăsește șoseaua. Pe un drum secundar anormal de bine pavat, zburăm către un zid înconjurând o moșie larg așezată, ale cărei porți se deschid, și prin deschiderea lor ne îndreptam către o casă de vacanță, mare și nouă, în stil hacienda.

Deasupra de casă, văd marca.

Oameni de pază, îmbrăcați în negru anonim, îi fac șoferului semn să încetinească. Întrezăresc o parcare întesată de automobile, alei de pietriș, sere...

Pajiștea e plină de fântâni arteziene noi-nouțe, care împroașcă nori joși de apă. Există și un havuz țâșnitor în mijloc, dar în dimineața asta e sec și mut.

Și mă ridic pe banchetă, iar Stejar se ridică și el. Pe o alee pavată cu pietriș, un bărbat îmbrăcat banal, în alb, privește marea. O vede dincolo de laturile casei, o vede zbătându-se în țărmuri, huloasă, cu mici creste de valuri spumuind până la orizont, liberă și totuși prizonieră. Marea.

Omul care o privește e un om de câmpie, știu. El se uită la mare cu aceeași îngâmfare reținută, dovedește-mi tu mie, eu nu-ți sunt dator să-ți dovedesc nimic, încât... parcă îl simte marea! Parcă se chinuie în fața lui pentru că... eternă cum e, ea simte poate, printr-o simțire a naturii, că dacă acest om la jumătatea vieții, îngrășat de trai bun în jurul șoldurilor și coapselor, ar vrea s-o mute din matcă ori s-o secе, omul acesta și-ar face gustul, omul acesta ar paria și câștiga cu imposibilul, și de aceea marea se chinuie și se zbate ca o ființă în pericol.

Sar în scaun, cât pe-aci să izbesc tavanul microbuzului cu creștetul. Dar nu e decât șoferul, bătându-mă pe braț și apoi arătând cu degetul la gulerul cămășii. Smulg cravata din buzunar și încep să mi-o pun la gât, în timp ce șoferul ne sfătuiește: — Vizita începe în Cuba, la Fidel, da? Fiți atenți că Fidel o să-l ia la mișto pe șefu'. Că nu-i destul de revoluționar, că se-mbracă la fel ca un casier de la o bancă capitalistă și de ce vindem romul lui prea ieftin. Cât sunteți la Fidel, fiți pe șase continuu, numai în haină încheiată, numai în cravată, numai cu hârtii în mâini, și să nu-l contraziceți vreodată pe șeful. După Fidel, o să fie mai ușor. Hai, uite-i p-ăilalți.

Gonind și derapând, celelalte trei microbuze apar și apoi, zvârlind pietriș din roți, se opresc lângă al nostru. Trei și palizi, baronii presei se revarsă din ele, îmbrăcați în costume. Unii și-au adus, în saci cocheți de voiaj, pantofii făcuți lună, cu care se încalță acum, pe pietrișul parcării, alții, privindu-se în

oglinzile retrovizoare ale microbuzelor, își refac nodul cravatei. Unii au în mâini truse de voiaj marcate: Panamerican, TWA, Air France. Reporteri de vârf.

— Tu ești ăla care scrie romane pentru tineret? mă întreabă cineva pe neașteptate. Se prezintă: Buzescu, *Scânteia*. Un tip scund, cu capul mare, firav, nedormit, prietenos. Te citește nevastă-mea, și fiică-mea. În mod normal, aș fi flatat, dar în anturajul ăsta de masculi referința la scrisul meu mi se pare cam frivolă... dar ochei, ochei, mi-am pus costumul negru și manierele de duminică... Îngân: — Îmi pare bine, Popescu... Mai vin și alți redactori-șefi, eu îl prezint pe Stejar, ne dăm mâna toți, Antohi, Popescu, Bolovan, Liliac, Aoiței, Cerbu, Duhan, Staroste, Aanei, Antohi, Popescu, Antohi, Popescu. Între timp, frații șefului s-au dat și ei jos din microbuze și trec pe lângă șeful, conversând unul cu altul. Îl salută pe șeful; el nu răspunde; ei, neafectați, se-ndreaptă spre casa-hacienda. La ușă, se întretaie cu trei persoane în alb, un bărbat și două femei, poate-or fi un doctor și două felcerițe, și apoi se arată dinăuntru încă o femeie. Femeia care a venit s-o ia pe Zoia de la aeroport.

Când ajunge lângă soțul ei, pare mai înaltă decât el. Are părul tapat înalt și foarte rotund, ca un stup inversat balansat pe cap. Ochii îngustați. Bronzată. Îi văd ridurile de pe frunte, cu mici interstiții de alb între ele, de piele neatinsă de soare. Are nasul mare, bărbia dublă, torsul îngreunat și planturos, și șoldurile late, încărcate. Mă fulgeră gândul că Zoia va arăta cândva ca ea. Bărbatul, care pare atât de diminuat în lumina dimineții, concurează belșugul fizic al femeii printr-o singură trăsătură supraabundentă: părul mare, carunt, dar plin de viață, pe care tocmai începe să-l are cu un pieptene bej. N-ajută deloc, părul îi rămâne sălbatic, ca un nor de explozie nucleară. Gura îi e ruginită și deschisă tot timpul. Acum două ceasuri, pe drum, când am început să strâng ochii de dimineața dobrogeană excesivă, mi-a trecut prin cap de ce e șeful mereu încruntat: nu vrea să poarte ochelari de soare. Ochii lui strânși și înfundați în orbite sunt ochii dacului de la câmpie, păgân, sărac, tribal, înfrățit de sărăcie și de vecinătatea cu o Romă mereu mai

bogată și mai puternică; ochii țăranului copleșit de căldura torida a muncii la câmp, în lumina brutală a soarelui și istovit și excedat de o muncă pe care o urăște. Strângerea sceptică, ostilă a ochilor exprima severitatea luminii și a climei și asprimea vieții și lipsa de speranță, transferate în trup, preluate genetic. Veșnic istovit, veșnic pierdut în singurătate, veșnic nenorocos, omul de la Dunare s-a închis într-un sine certăreț și acru, care-i ucide naturaletea și cheful de viață.

Pe un cântar portabil apărut ca prin minune, personalul medical cântărește... niște pietre.

Pietrele sunt plasate egal în doi saci de spate, cafenii și pătrați, ca niște ghiozdane. Apoi, el și ea își pun ghiozdanele în spate.

Pentru prima oară, când e cu ea, el își pierde acea expresie provocatoare, dovedește-mi, arată-mi! Vorbește cu ea despre vreun nimic conjugal, și amândoi arată foarte în largul lor unul lângă altul, ca o echipă. Alături, cu ghiozdanele în spate, o iau în mers susținut către un crâng de mesteceni, ce arată ca un transplant care n-a prins. Crengile, trunchiurile par uscate. Bărbați în salopete de grădinari înviorează crângul cu furtunuri de apă țintite drept în sus, în frunzișul anemic.

Un câine apare de undeva, mărișor, bine hrănit, negru, dând din coadă. Se ia după tovarășii, si conducătorul îl atinge, scurt și amical, cu piciorul. Apoi el și ea dispar, și câinele se afundă în mesteceni după ei.

— El și Ea la Ei Acasă, șoptește Stejar.

— Patruzeci de minute de pregătire! strigă cineva, și când mă uit în direcția vocii, îl recunosc pe Coman, nedormit, dar vioi și îmbrăcat și el ca de nuntă.

Coman ne trece în revista, însoțit de un lord de la partid a cărui jurisdicție sunt Externele. E înalt, aproape uriaș în comparație cu șeful, și are nasul încovoiat și ochii iscoditori. Numele îi e inclus des în circularele informative ale conducerii. La cutare eveniment, la cutare întâlnire, deschidere, așezare de piatră de fundație, a participat și tovarășul Șerban Anton,

membru în Comitetul Central al... Șerban Anton ne examinează, pe mine și pe Stejar, dar nu cu enervarea mărunta a plevuștii. Pare practic și rece, în timp ce spune, cu o voce cântată, disjunctă de răceala privirii, și tare, să audă toți:
— Boeing șapte-zero-șapte! Avionul nou al tovarășului! (Prin grupul de presă trece un freamăt: „Boeing șapte-zero-șapte!") Tocmai mi s-a raportat că a aterizat la Otopeni!

— Boeing șapte-zero-șapte! Fiiuuuu! fluieră Stejar Fi, zmeule! Îmi dă un ghiont: Uite-o pe tată!

Mă uit spre casa largă și împrăștiată. Are ferestre cu obloane vopsite în verde, unul oxidat și neautentic față de cel al mării.

La una din ferestre, obloanele își schimbă înclinația. O siluetă subțire și feminină se desenează în spatele lor.

— Hai, că-i fată de comitet Zoia, spune Stejar.

Lipsa de ingeniozitate a glumei e așa de gustoasa, că râd cu dinții încleștați.

— Să vezi că vine jos la noi, a și pornit-o, spune Stejar; eu nu reușesc să văd decât că nuanța fină de întuneric dintre obloane a dispărut.

— Grozav ochi ai, îl laud pe Stejar. — Șoimul patriei, râde el. Bine că te place fata. Șefu', după mine, adaugă Stejar uluindu-mă, te omoară fără să bată din pleoape. Oricum, n-a zis taica-tău să ne distrăm cu ce ne dă viața? Hai să ne distrăm cu *șeful*.

PARTEA A PATRA

Patruzeci de minute mai târziu

Reşedinţa şefului, pe litoralul Mării Negre, între staţiunile Neptun şi Jupiter
18 august 1973

— Să înceapă ciniva, spune Ceauşescu către grupul de pres

Suntem la o masă lungă, afară pe pajişte. Toată presa e aşezată pe o parte a mesei, pe două rânduri de scaune. Stejar şi cu mine stăm în rândul al doilea.

De partea cealaltă a mesei, sunt numai două scaune. Pentru el şi ea.

În spatele lor, în picioare, stau Coman şi Anton, lordul de la Externe.

Şeful se întoarce des şi îi vorbeşte lui Coman, ori lui Anton, dându-le directive care-mi scapă, tot ce aud e felul în care pronunţa sunetele. Jumătate din sunetele lui sunt un *i* bazal, care înlocuieşte aproape toate celelalte vocale, şi uneori mănâncă şi din consoane. Ce am auzit în toate ocaziile când vorbea în public înainte, toate imitaţiile celor care încearcă să i redea pronunţarea, cumva, nu se potrivesc cu felul cum vorbeşte aici. Între ai lui, aş zice. Vorbeşte atât de încet, orice cuvânt pare să dureze dublu decât normal. Îmi fac o notă mintală: să observ, când începe să vorbească mai repede, dacă asta corespunde cu o stare de [illegible] de pildă. Apoi mă concentrez din nou asu[illegible]ra

sunetelor pe care le scoate. Are sunetele lui, numai ale lui. Aproape că îmi vine să cred că, odată, cineva a creat un limbaj conspirativ, el a trebuit să învețe acel limbaj și... a rămas cu el. *l*-ul din toate cuvintele, chiar și din cele care n-ar trebui să aibă *l*, din ce altă pricină l-ar pronunța așa? Dar *r*-ul? Care nu e ca *r*-ul nemților ori al francezilor (acela e graseiat). E un *r* de nedescris. Și pare atât de greu de pronunțat, față de *rrrrrr*-ul românesc normal! Pe scurt, sunt cu totul uimit.

Zoia e undeva pe pajiște. Am văzut-o adineauri, stând în picioare nu departe de ușa haciendei. M-am uitat la ea. Părea îmbrăcată în același trening de aseară, dar sunt gata să jur că e altul, adică unul curat și proaspăt. Ținea brațele încrucișate peste sâni, subțire și îngustă și așa de nemișcată, ca și cum ceva extrem de interesant, ori de primejdios s-ar fi petrecut la masa de instructaj.

— Nu vrea să-nceapă nimin'? Di ei suntem adunați aici?

Un freamăt de nervozitate trece prin tot grupul. Chiar și gazetarii cei mai bătrâni par nervoși și se freacă de scaune.

Șefului îi place această spaimă de școlari. Se lasă pe spătarul scaunului, își împletește degetele pe stomac și se amuză de confuzia grupului. Grupul, experimentat, știe că, dacă joacă bine comedia nervozității, supărarea dascălului va fi blândă.

— Hai, Buzescu, spune Ceaușescu. Veteranul Buzescu ridică mâna, deși are deja dezlegare să vorbească. Îi arunc o privire lui Stejar: „Ei, te distrezi?" — Sigur, spune el, *sotto voce*, amețindu-mă cu îndrăzneala lui. Se lasă și el pe spate în scaun, cu aparatul pe burtă și cu degetele împletite pe aparat. Veteranul arată că vizita tovarășului în America de Sud va crea o „forță a treia în lume". România, prin independența ei, multilateralitatea ei, *democrația* ei și know-how-ul ei, va conduce acea nouă forță.

— Iar noi ne vom strădui din răsputeri, încheie Buzescu, ca să descriem rolul tovarășului în lume cu cât mai multă acuratețe și într-un limbaj cât mai al maselor! Se așază și soarbe dintr-un pahar cu apă.

— Bini, spune șefu. Scepticismul i s-a șters complet de pe față, [illegible] de plăcerea savurării unui cântec favorit. Știe

cântecul notă cu notă, dar execuția e ce contează. Șeful pune picior peste picior, zărește un atom de scamă pe genunchiul pantalonului stâng, îl elimină cu un bobârnac. Obrajii i s-au rotunjit și mai mult. Ceilalți baroni ai presei iau cuvântul și ei, Șeful aprobă din barbie, mulțumit: oamenii de presă subliniază tocmai *ceea ce știe el despre el*, în mod secret și intim. Șeful se transforma într-un tinerel încântat ca e lăudat. Ridică brațele să protesteze, distul!, în timp ce fața i se umple... da, da... de un fel de farmec! Farmecul copilului nenorocos, al orfanului sorții care a fost în fine răsplătit! S-a făcut dreptate!

— Bini, repetă el, cu o expresie destinsă. Să munciți.

— Gata, îmi șoptește Stejar, am trecut la examen.

Șefa se ridică și îi spune șefului ceva, scăzut. Apoi pleacă fără să-și ia la revedere de la grup. Șeful închide și împinge la o parte dosarele grupului, la care nu s-au uitat nici el, nici ea. Se ridică, și presa sare din scaune ca să-l înconjoare. Șeful e amical. Flecărește cu Buzescu și cu ceilalți baroni.

— Ce zici, zmeule, îmi șoptește Stejar, de ce ușor a fost examenul?

— Dacă știam, îi răspund eu, îi ceream Zoiei să-l aducem și pe Călin. De ce să nu vadă și el Cuba și Anzii?

— Data viitoare, spune Stejar. Acu, du-te la duduia și întreab-o dacă mergem la plajă.

Mă uit la Zoia. Încă stă nemișcată, supraveghind scena. Dar după cum își descrucișează brațele, citesc ușurarea din ea. Totul s-a terminat cu bine. Mai mult decât cu bine, nici n-a trebuit să ne spunem numele (lucru care, desigur, ar fi fost o formalitate)!

— Fii atent, vine tat-său spre noi, spune Stejar.

Zvârl mâinile în sus la guler și îmi centrez nodul cravatei. Colțurile gulerului sunt încă tari, menținute de balenele lui Marcel (ah, Marcel, *sacra amicitia*!).

— Da' di undi știi? Cu mototcada de *gipuri*? Cine ți-a dat ție informația asta? izbucnește deodată șefu, care o clipa mai înainte era bucuros; acum tună de supărare, vorbind de două ori mai repede. Grupul de presa răbufnește în afară ca aerul dislocat de o explozie abandonându-l în mijloc pe veteranul Buzescu

explicând că Fidel Castro întotdeauna folosește motorcade de tip militar, *gipuri*! — Absolut nu și nu! spune șefui cu tărie, nu mă duc în motorcada de *gipuri*, nu mă duc! — Asta folosește Fidel, confirmă și Coman, în timp ce lordul de la Externe se apropie cu grijă de șef, ca un dresor de un tigru dezlănțuit. — O să studiem ce e de făcut, spune el, dar știți, Fidel... Nu termină fraza, dă numai din umeri și face un gest de desconsiderare. Dar șefui patrulează în loc, extrem de enervat. — Da' ci cridi el? Ci om di stat important vini în *gip*? Ci misaj dă el la ăilalți di acolo? Lordul de la Externe susură împăciuitor: — Dar Fidel e favorabil la cererea cealaltă, să menționeze „indicațiile dumneavoastră prețioase". În discursul de bun sosit, va spune *indicaciones preciosas*, citează lordul, uitându-se într-un carnet mititel și curățel. Șeful face o mutră de dispreț: — Aia nu-i strică lui Fidel imaginea lui de revoluționar?

Și, poate de furie, a spus fraza asta fără cusur!

— Mai e ceva, tovarășul prim, adaugă Coman (ca și cum, dacă e să înfrunți o furtună, o înfrunți toată deodată!). Toate motorcadele din America de Sud o să fie prea scurte, raportate la alea de la președinții nord-americani.

— De ce? întreabă șeful, tot foarte corect, și amenințător.

Coman se uită la lordul de la Externe. Lordul spune, speriat, dar cursiv: — Raportez că motorcadele președinților SUA, de la Kennedy încoace, sunt extrem de lungi, și ca număr de automobile, și ca lungime a fiecarui automobil. E o problemă tehnică, tovarășul prim. Nord-americanii folosesc până la treizeci de vehicule, uneori chiar mai multe, toate foarte lungi. Cât are Continentalul lui Nixon? 7 metri lungime! Sud-americanii nu folosesc decât vreo treisprezece-paisprezece vehicule fiecare... — Dar nu *gip*! insistă șefui. Lordul de la Externe confirmă din cap, nu *gip*. — Câte mașini și ce lungime avea motorcada lui Lenin? întreabă șefui brusc. Cine știe? Mi se pare că se uită la mine și își dreg glasul. Lordul Anton intuiește că dacă aș fi întrebat direct aș da un răspuns; zâmbește și chiar face un pas spre mine: — Poate știe tânărul, tovarășul prim,

întrebați-l! Ochii lui șefu' au o asemenea forță îmbufnată, încât parcă îmi coclesc vorbele din gură: - Lenin n-avea motorcadă...

— Ei, zice el, neîncrezător, cum nu avea? Avea!

— Să ascultăm, să ascultam! spune lordul, cu mult ghes.

Mi se face un gol în cap. Dar reușesc să formez fraze cu subiect și predicat.

— Lenin a folosit rar automobilul... Rusia anilor lui avea automobile puține... Moscova și alte centre urbane aveau multe baze hipo, de căruțe și birji trase de un cal. În funcție de sezon, Lenin se ducea la serviciu, la Kremlin, pe jos ori cu birja. Doar în ultimul an al vieții, când era foarte bolnav, a folosit un automobil.

Mă opresc. Tăcerea e totală.

— Deci, n-avea motorcadă? mă îmbie Șerban Anton ca un șarpe hipnotizând o pasăre.

Ridic din umeri: — Nu, n-avea.

— De unde știi? întreabă șeful, tot așa de alarmant de corect și cu o burzuluială care conține curiozitate. Și eu explic că, din respect pentru tatăl meu, care a fost de stânga de tânăr, am citit tot soiul de cărți despre întemeietorii stângii... Șeful mă taie nerabdator: — Ce președinte nord-american a avut primul motorcadă? Și eu îi răspund: — Probabil Woodrow Wilson... Dar n-a avut niciun președinte american o adevarată motorcadă până la Franklin Delano Roosevelt, care prefera automobilul oricărui alt mijloc de locomoție, fiindca picioarele-i erau paralizate de polio...

Parcă am atins ceva în mine care e atât de plin de mâhnirea trecutului, mă cutremur și apas capacul înapoi, să închid la loc acea veche mâhnire. Nu, nu... ! Poate că mâhnirea se oglindește pe fața mea. Șeful îmi aruncă o privire cu adevarat personală, dar numai o secunda. Se întoarce către lordul de la Externe.

— Am să pun Externele să preseze asupra lui Fidel, spune Șerban Anton zelos. Tovarășul prim! Externele Să facă și ei ceva!

Cu acea expresie atât de împământenita - „Dovedește-mi!" întunecându-i din nou fața, șeful se întoarce batos și pornește [illegible] Brzezescu se uită la mine ca la un animal

dintr-o specie necunoscută. Pare speriat, dar și ușurat; furia șefului s-a transferat asupra altcuiva. Stând în fața caset, arătând de aici ca un fel de floare subțire și neagră, fiica puterii a contemplat scena. Șeful pășește aproape ca un om tânăr. Trece pe lângă ea fără să-i vorbească. Zoia îl urmează în casă. Grupul de presa se răsfiră din jurul nostru și deodată sunt singur cu Stejar.

— Mamă! suflă Stejar, când suntem singuri și nu-l pot auzi decât eu. Dac-aș fi tras o poză, ce poză ar fi fost!

Vegetăm pe pajiște vreo jumătate de oră și nu se uită nimeni la noi; toata presa s-a strâns într-un grup compact la alt capăt al pajiștii și li s-au adus sucuri și cafele pe tăvi. Îi declar lui Stejar că eu, unul, am să plec. Am să părăsesc reședința prezidențială, chiar dacă o părăsesc pe jos.

— Stai, c-o să vină fata afară, spune Stejar cu bun-simț. — Ce putere are ea? bombănesc cu retoric. — Nu fi tâmpit, spune el, are mai multă putere decât toți ăștia de aici, și dacă îi placi ei în continuare, n-ai cum s-o sfecleștI! Ochei? De fapt, ia ia-o tu într-acolo, și îmi arată direcția porților de ieșire. Ia prefă-te că te cari. Blufeaza și tu un pic, dar nu prea mult, doar atât cât e nevoie, și să vezi că te cheamă înapoi.

Eu stau pe loc, cântarind sfatul lui Stejar.

Apoi îmi iau inima-n dinți și pornesc către ieșire.

Nu se întâmplă nimic.

Apoi se întâmplă. Aleargă după mine Coman, cu radiotelefonul în mână: — Aveți nevoie de ceva? (Pluralul nu mi se pare de bun augur.)

— Aș vrea să mă ducă cineva la Constanța. De-acolo pot să iau un tren spre București. Am o carte de terminat.

— Așteptați un pic, să văd ce pot aranja, spune Coman.

Și se îndepărteaza vorbind la radioteleton.

Aștept. Stejar se apropie, serios, dar nici pe departe panicat, și îmi spune: — Ascultă, nu fi *negativist*. Fata aia, am văzut-o ascara, era udă dupa tine și-n ochi. Dar fii cum trebuie cu ea, înțelegi ce vreau să-ți spun?

— Mersi de sfat. N-am să mai am ocazia.

— N-ai tu idee ce-ai să ai și ce n-ai să ai.

— Bine, bine.

Mă plimb pe iarba pălită, cu un sentiment de șansă ratată cum n-am avut de când mă știu. (Dar, în fond, de ce-ar fi ratată? Șansa mea e să scriu, să scriu! Nu-i așa?)

În fine, reapare Coman și îmi spune: — V-am aranjat transportul până la Constanța, urmați-mă.

— Pot să vin și eu? întreabă Stejar.

— Am instrucțiuni numai pentru tovarășul, spune Coman.

Și o ia către zidul exterior al reședinței. Mă întorc spre Stejar:

— Mersi de sfat, șoimule. — Gratis, spune el. Mă rup din loc și alerg după Coman.

Trecem de zid. Trecem de niște sere. Ajungem la o terasă din asfalt, cu un elicopter militar parcat pe ea. Începe să-și rotească elicea de cum ne apropiem de el. — Atenție la cap! îmi strigă hindusul. Ușa aparatului se deschide dinăuntru. Mă cațăr neîndemânatic și mă așez. Coman se urcă și el, se așază lângă mine, îmi face semn să-mi pun centura.

Ne ridicăm. Zburăm în direcția nord, spre Constanța.

Ce plăcut e să vezi lumea de sus, din elicopter! Nu-i de mirare că ștabilor le place să zboare cu elicopterul. De sus, Jupiter și Neptun și Olimp și Costinești par o singură localitate, albă și tolănită pe malul mării ca un mini-Rio de Janeiro.

Mă întreb ce s-a întâmplat în reședința prezidențială, după ce conducătorul a părăsit pajiștea. Nu reușesc să construiesc niciun scenariu credibil.

Trecem Eforiile. Trecem lacurile nămoloase. Ciocănim aerul cu palele elicei, peste plaje de zahăr ars, cu umbrele colorate, cu trupuri pe cearșafuri, multe, puzderie. E vânt, biciuind marea și spărgând-o în valuri mici. Zburam peste mici golfuri și promontorii spumuite de spargerea valurilor. Zburam peste vapoare comerciale, navigând spre sud, cu siajurile arcuite parcă-mi spun la revedere! Zburam iar peste mlaștini, peste

schelete de copaci otrăviți de apă sărată, încărcate de cuiburi de cocori și egreți. Zburăm peste portul Constanța. Coborâm către zona peninsulară.

Elicopterul atinge asfaltul unei promenade cu balustrade albe. Ametit, îmi desfac centura. Coman sare din elicopter. Vorbește la radiotelefon. Sar și eu, gheboșindu-mă sub elicea care încă se învârte.

Văd sezoniști înnegriți de soare, pe trotuare, mirați de apariția elicopterului. Văd și un ofițer în impunătoarea uniformă albă a marinei române, oprit pe trotuar cu o plasă de cumpărături goală în mână, încercând să înțeleagă ce se întâmplă. Am aterizat cu elicopterul între Cazino și restaurantul Vraja Mării.

O văd pe Zoia: fumează sprijinită de o balustradă albă, uitându-se la valurile care explodează dincolo de dig. Se întoarce, aruncă țigara în mare, îmi face un gest din cap și o ia spre ușa Vrăjii Mării, pe care e agățat semnul ÎNCHIS.

Zoia încearcă clanța. Ușa se deschide. În restaurant, un chelner și o chelneriță, tineri, șterg pahare.

Când ne văd rămân cu gura căscată. Zoia le face un gest drastic, să dispară, apoi se întoarce spre mine, vâlvoaie și fierbând de furie. „Cum am putut, CUM AM PUTUT să-l contrazic pe tatăl ei, în fața celorlalți? Și nu numai că l-am contrazis, o greșeală și mai gravă e că *i-am explicat*! Lui nu-i explică nimeni, el explică altora!" „Doar e la mintea cocoșului, țipă ea la mine, atât de surescitată și furioasă, că bate din picior, și un tâmpit și-ar fi dat seama că treptele pe care le-a ridicat ea ca să urc eu către întâlnirea de azi au fost extrem de gingaș construite, și eu... am riscat să se prăbușească totul, totul!"

Peste umărul ei, văd chelnerul și chelnerița. După ce a intrat Zoia așa de vijelios și le-a făcut semn atât de autoritar, s-au retras către ușa bucătăriei; dar s-au oprit lângă ușă, fata încă ține un pahar în mână, și ne privesc de acolo.

Zoia e nedormită, îi văd cearcănele. A manevrat fără odihnă. E atât de istovită încât pare gata să izbucnească în lacrimi. — Nu mai vorbesc, protestează ea, ca mai era acolo și sarsele ăla de la

Externe, care abia aştepta o ocazie să te bage la apă! Nu l-ai auzit? Să ascultăm, să ascultam!

Un moment uit de aparentul dezastru. Să mă bage la apă pe mine? De ce?

Se sprijină de o masă acoperită cu alb curat, apretat, şi scrâşneşte că lordul se crede a fi singurul *intelectual adevărat gravitând la vârf* (chiar astea-s cuvintele pe care le foloseşte!) şi firesc că întotdeauna sabotează şi va sabota şi în acest caz apariţia altor intelectuali la vârf. -- *Dar asta n-are nicio importanţă*, geme ea în continuare, *importantă e impresia tatălui meu. Nu ştiu ce impresie i-ai făcut. A trecut pe lângă mine şi nu mi-a spus nimic, n-am reuşit să-mi dau seama ce hotărâre o să ia. Nu ştiu..*

Trag o suflare lungă, lungă, în care miros marea, cu toate că ferestrele restaurantului sunt închise. Vraja Mării e acel local select pentru care, când sunt în vacanţă pe litoral, economisesc bani ca să-mi permit o seară de cină şi dans, cu o iubire fugară ori cu o pipiţă. Merită banii. Dar acum, în lumina amiezii, nu recunosc locul. N-are aceeaşi poezie, deşi marea, dincolo de ferestre, e nedescris de frumoasă. Pun maşina de scris pe faţa de masă curată şi proaspătă.

— Trebuie neapărat să-mi promiţi..., spune Zoia.

Îi tai fraza: — Iartă-mă, dar cred că e mai bine să punem punct aici Tu şi eu. Şi lăsând maşina de scris pe masă, mă întorc şi mă îndrept spre uşă. Mă văd în oglindirea geamului cu semnul ÎNCHIS: încercănat, în costumul meu negru, James Bond blufând-o pe faţa şefului.

Însă esenţialul înţelepciunii lui Stejar a fost: Blufează-o nitel, dar nu prea tare.

Într-o clipită, aleargă după mine şi îşi pune mâna pe mâna mea apăsând clanţa ca să deschid uşa. — *Cum?* spune ca uimită. După toate, tu faci pe nebunul?

— Nu fac pe nebunul, răspund, luptând împotriva undei aceleia de atracţie pe care o simt acum mai tare decât oricând . româncele, brunete şi dramatice, răscolite de hormoni şi în acelaşi timp pline de patima justeţei cauzei lor! Tare greu e să le

rezişti! Nu fac pe nebunul, repet eu; dar ai schimbat regula jocului, tu ai schimbat-o! Nu mi-ai spus că mă vrei pe post de scriitor care spune lucrurile pe şleau? Asta am crezut că o să-mi fie rolul. Daca şi la o prostie ca aia cu motorcadele nu pot spune nimic, ce rost are? — Nu-i o prostie, spune ea, foarte fiartă. Nu-nţelegi politica.

— Asta-i adevărat. N-o-nţeleg. Lasă-mă să trec.

Mă aşteptam să-şi apese mâna pe a mea mai tare. În schimb, şi-o retrage şi se dă înapoi. În acelaşi timp, James Bond din oglindirea sticlei se uită lung la mine. „Ăsta nu mai e joc, îmi spune el. Până acum, hai, era joc. Dar acum nu mai e. Gândeşte-te bine la ce faci şi la ce spui!" Surescitarea îmi trece într-o secundă. Când mă uit la tânăra pe care am lăsat-o în urmă stupefiată, îi vad în ochi un luciu galben, felin. O promisiune de pedeapsă, nu pătimaşă, ci mocnită, sigură. Timiditatea, fragilitatea n-au nimic cu dârzenia tăcută a femeii dezamăgite. I-a plăcut mult jocul dintre noi, mai mult chiar decât am crezut. Şi ar fi aprig de înfuriată dacă s-ar termina. Ceea ce mă face să simt o mulţumire subtilă şi vertiginoasă, ca un drog. Plină de anvergură, şi de verticalitate.

— Chiar pleci? mă întreabă ea, duşmănoasă şi în acelaşi timp pledând în faţa mea: „Îmi faci aşa ceva, spune expresia ei, după câte avansuri ţi-am făcut?"

Am lăsat maşina Olivetti pe masa aceea înfăţată. Cu braţele libere, o înfăşor pe Zoia în jurul taliei; nu se aşteptă, îşi pierde echilibrul şi aproape cade către mine.

Scriitorul tineretului o sărută pe fiica puterii, fumegos şi lung. Ea încearcă să se desprindă de el, odată, şi încă odată, dar cade pradă atracţiei trupurilor lor încordate şi nedormite. A buzelor lor amare, de la tensiunea nervoasă şi de la gustul de nicotină. Cade prada necunoscutului şi neobişnuitului. Amândoi trădează, fiecare în felul lui, şi amândoi gustă dulceaţa şi uşurarea trădării. Îşi pierd răsuflarea. Se despart ca să-şi reumple plămânii cu oxigen şi cu mirosul mării.

Şi se sărută iar, ignorând universul, momentan eliberaţi

PARTEA A CINCEA

La Compañerita y El Suplente
Havana, Cuba, 31 august

- Ridică mâna mai sus, îmi spune Stejar. Ține-o în bătaia soarelui.

Ridic mâna mai sus. Pe podul palmei mele sunt bucățele de banană cojită, foarte coaptă, a cărei aromă dulceagă inundă aerul ploios, și fluturi.

În fața hotelului Maury, în inima fostului district financiar capitalist, Stejar fotografiază fluturi tropicali, unii oranj, alți albaștri ultramarin. Vâslesc către mâna mea, îngreunați de ploaie — a plouat în rafale, scurt și drastic, acum o jumătate de oră —, se așază pe hrana pâstoasă și dulce, derulează trompe subțiri ca niște fire de păr, mănâncă, și apoi mor. Sunt în comă deja, nu știu de ce, poate de la ploaie, ori poate ciclul lor de viață era programat să se sfârșească azi.

Stejar trage poze. E la a doua rolă. E încă în pijama.

Aburul dimineții neînchipuit de umede parcă îmi șterge fața cu un șervet muiat în apă caldă.

Mașini americane, Buick-uri Dynaflow din anii '59, '60, '61, sunt parcate în fața hotelului, presărate cu fluturi muribunzi. Presărate cu fluturi sunt și tractoarele agricole noi noute, din România, parcate printre hârburile americane.

Tinerii tartori din Havana folosesc tractoarele românești drept [illegible] personale. I-am văzut în trafic, oprind la stopuri,

duduind veseli, strigând la fetele pedestre. Seara, i-am văzut duduind în trafic iar, cu fetele lângă ei în tractor, uneori trăgând câte-o duşcă dintr-o sticlă de rom când aşteaptă la stop.

Îmi făceam cravata sus în cameră, când a început ploaia, făcând o baltă pe covor prin uşa deschisă a balconului. M-am dus să închid uşa şi l-am văzut pe Stejar în stradă, fotografiind cu o mână şi ţinând motoneala în mâna cealaltă. Am alergat jos la recepţie, am împrumutat o umbrelă, am deschis-o, am fugit în stradă să-l ajut. Dinspre est (dinspre România), răsăritul înfigea cuţite de soare în scena cu maşini vechi şi fluturi. Fluturii mor. Vor veni alţii. Vor veni alte ploi în Cuba, şi alte ploi, şi alţi fluturi.

Îi spun lui Stejar: — O să te vadă chelneriţele de la micul dejun şi-o să vină-n stradă să se toemească să le vinzi pijamaua.

— Am promis-o deja, râde Stejar.

— Cui ai promis-o?

— Recepţionistei de noapte, spune el. Ţi-o arăt care e, când ne ducem înapoi înăuntru. E o frumuseţe de fată.

O ştiu pe recepţionistă. De la ea am împrumutat umbrela adineauri.

Recepţionista cubaneză e mai înaltă cu un cap decât Stejar ori decât mine şi poartă la rever o insignă cu Fidel zâmbitor, pufăind dintr-un trabuc. Are pielea neagră ca de ciocolată vie, neteda şi fără măcar o vână vizibilă. E aşa de frumoasă, mi-a trecut prin cap că noi, europenii, cu tenul nostru făinos întreţesut de vine albastrii umflate sub epidermă, suntem nişte rebuturi ale creaţiei.

De cum am sosit la hotelul Maury, cu o zi şi jumătate înainte de şeful, angajatele hotelului au năpădit pe noi, oferindu-se să cumpere de la noi orice articol vestimentar... contra unor amiciţii de o jumătate de oră. Au toate fraţi şi taţi pe care-i iubesc, unele au şi soţi, şi e criza de haine bărbăteşti în Cuba comunistă.

Deci, şosete, chiloţi, cămaşi, curele de pantaloni, pijamale. Dacă sunt în stare bună, o jumătate de oră se poate face o oră, şi o oră poate deveni o noapte

– Nici nu știți ce era Havana înainte de Castro, ne-a spus veteranul Buzescu. Eram aici, reporter debutant. Un lupanar, cu peste un milion de cocote săturând flotele americane, iar tații lor ori frații și copiii lor le luau banii și dormeau în hamace ziua, și seara lucrau pentru ele ca pești. Uite ce frumusețe, a adăugat, arătând cu brațul în jur.

El și cu mine și cu Stejar ieșiseram pe Malecón, bordura oceanului, cu valurile portocalii de la asfințit, și cu Florida la 90 de mile distanță, acolo unde apunea soarele.

Mi se părea că aud valurile rapsodiind: 90 de mile de ape. Numai 90 de mile!

Mă simțeam ca la bastingaj lângă Vraja Mării. Florida la orizont, alt orizont interzis. Și între mine și orizontul interzis stătea de pază *compañerita*.

De cum a sosit Zoia, cubanezii ori au ghicit, ori li s-a spus că suntem un fel de pereche, și au pornit la chicoteli, șușoteli și făcut cu ochiul: *la compañerita y el suplente* (tovărășica și supleantul), *la compañerita y el suplente, he, he, he!* Încântați de ideea unei romanțe. Și când s-a prezentat motorcada de *gipuri*, aici Fidel și-a atins ținta, erau nu vehicule americane, ci niște GAZ-uri sovietice militare, deschise, nu era nimic de capul lor decât că erau un pic mai bine lustruite, la coada motorcadei era un *gip* cu un semn de carton sub ștergătorul de parbriz: *compañerita/suplente* (!).

– Au! plânge Stejar, masându-se discret la stinghie, fata de azi-noapte a făcut amor cu mine *violentamente*.

– Să-i spui sărut-mâna lu' șefu', zic eu.

– Am să-i spun, declară Stejar țăcănind fericit din aparat.

Și mai ia câteva poze, și termină rola.

– Mor, îmi zice el, după fetele astea de-aici, get-beget Caraibe, sadea, neaoșe și corcite, astea n-au fost frigide o secundă în viața lor, astea au ieșit orgasmice din burta mamei, de-aia-s așa de corcite.

– Să nu iei vreo gonoree corcită, îl ironizez eu.

– Nu iau, iei pe dracu', când ai noroc, ai noroc.

Stejar schimbă iar rola și îmi spune că programul oficial de azi o să-nceapă cu întârziere, știe de la securistul lui cubanez (și eu am un securist cubanez al meu, cel care conduce gipul). I-a spus securistul că a-nceput un val de greve în Chile. Președintele republicii Chile, *tovarășul* Allende, are de furcă cu sindicatele camionagiilor, dar se presupune că este subminat de CIA, și ceceul cubanez se-ntrunește în dimineața asta să emită un mesaj de solidaritate. Asta înseamnă întârzierea programului cu cel puțin trei ore.

— Așa! gâlgâie Stejar de entuziasm, fiindcă am ridicat mâna cu fluturi drept în bătaia soarelui.

— De ce nu te duci să dormi un pic? La noapte plecam spre Venezuela, avionul nostru decolează primul.

— Am prea multe obligații, spune Stejar. Și poate nu plecăm azi, ci mâine. Toate guvernele din regiune discută situația din Chile. Àia din Venezuela au și altele pe cap, nu numai vizita șefului. Instalează un dispozitiv antiaerian nou, la Caracas.

— Asta tot securistul cubanez ți-a spus-o?

— Nu, asta mi-a spus-o șefa de cadre a hotelului. Are un soț în consiliul de apărare local al Havanei. N-ai o cămașă în plus în geamantan? Ori vreo două perechi de chiloți?

Fuseserăm chemați pentru decolare noaptea și descărcați din microbuze chiar pe pista Otopenilor, unde securiști epuizați și irascibili ne-au făcut apelul și ne-au trântit fiecăruia în mână pașaportul și un mic teanc de dolari — diurna pe următoarele cinci zile! Și ne-am bulucit către avionul Boeing 707, lucind ca vrăjit în noapte, dar securiștii istoviți au început să țipe la noi: „Nu acolo, presa, nu acolo! Mai la dreapta!" Mai la dreapta de Boeing-ul șefului așteptau avioanele „de suport", două cvadrimotoare mari și uzate, Iliușinuri sovietice, cu elice cu patru pale atârnând scârbit în întuneric, ca niște mustăți uriașe.

Echipajele au aprins luminile și ne-am instalat...

Rotoarele vechi s-au învârtit, au pornit...

Apoi luminile s-au stins, apoi s-au aprins din nou, iar s-au stins, și tot așa de vreo patru-cinci ori, de mi s-a făcut și frică, să nici măcar nu-l aveam cu mine pe Stejar, care fusese programat să zboare în al doilea avion.

Fiindcă Iliușinurile erau nu numai lente, dar aveau nevoie să ia benzină de două ori până în Cuba, soluția era să plecăm înaintea șefului cu aproape două zile. Pentru ca presa să nu se simtă diminuată în importanță, a zburat cu noi însuși Coman. Coman s-a așezat lângă mine pe când luminile se stingeau și se reaprindeau, după care a văzut cine-i era vecin și a dat din cap: „Asta-mi mai trebuia..." Dar ma decisesem să nu fiu cel drăcuit cu nimeni, așa că i-am spus, omenește: – Tovarășu' Coman, n-ați putea să-mi faceți rost de discursul cu care o să-l întâmpine Fidel pe șefu'? Că dacă n-am nimic de făcut în zbor, îmi scriu reportajul dinainte. Și i-am arătat mașina de scris Olivetti, pe care o duceam cu mine în husă. — Asta-i jurnalism? m-a întrebat el cu gura căscată. Dar eu am insistat: — Tovarășu' Coman, vi-l dau să-l citiți după ce-l scriu, vreți schimbări, le fac pe loc, și dacă îl telexăm din Havana la București, poate fi dat la București chiar în timpul sosirii șefului, ca și cum ar fi în *direct*! De ce să nu facem ceva ca lumea? Și, hai să fim cinstiți, asta o să-mi lase un pic de timp în Cuba să mă duc la vreun maneu local, cu Zoia, dacă e interesată... Că doar nu pentru meritele mele jurnalistice sunt eu aici! După care l-am lăsat pe Coman să digere chestia asta.

De fapt, eram într-o stare de spirit total ciudată. Voiam să fiu folositor!

Am reflectat, în timp ce zburam peste Islanda făcută din munți de gheață netopiți de milenii, că poate treceam printr-o schimbare personală nu ușor de prins în cuvinte. Simțeam o anume compasiune pentru toți pasagerii avionului, cu excepția lui Coman, care a adormit peste Islanda și a început să sforăie, împăcat. Era un om care muncea din greu, Coman. Merita somnul.

Ce-i cu sentimentalismele astea copilărești? m-am întrebat. Poate-s bune pentru Stejar, dar pe mine nu mă prind! Destul, gata cu ele!

Dar am continuat să simt la fel, erau ca niște plăcute emoții molcome și normale, într-o situație anormală.

Când am aterizat să luăm benzină la Gander, în Canada, am căutat tot aeroportul până am dat de o librărie. M-am repezit în ea și parc-am plonjat într-un ocean de cărți. Era anunțata o vizită a lui Joyce Carol Oates, care avea să le vorbească cititorilor despre moartea romanului american.

M-am uitat în jur. Oceanul de carți se-ntindea la nesfârșit, clipocind din valuri identice și totuși fiecare cu soarta lui, valuri de cărți, valuri de talent, risipindu-se în librărie și pe toată planeta. Toți scriitorii mei favoriți ori cei pe care abia așteptam să-i citesc, toți condeierii interziși la noi, din unii mai obținusem câte-un exemplar pe care îl văzusem în mână la cine știe ce american rătăcit în vreun restaurant din București — „Nu vă supărați, *mister*, volumașul ăsta, v-a costat numai $1.95, scrie pe copertă...". Tipul cu volumașul tocmai gusta dintr-o salată de vinete, inedită pentru el, cu vreun Styron ori Saul Bellow în format de buzunar deschis pe masă, lângă farfurie. „Eu studiez limba engleză, nu-mi dați mie cartea asta după ce-o terminați de citit?" La începuturile acestui tip de achiziționare, mă mai înroșeam din când în când; uite, la masa ailaltă, îmi spuneam, cineva citește revista *Luceafărul*, unde azi public și eu o povestioară!... Se poate, scriitor fiind, să cerșesc cartea unui confrate? Dar se făcea să-i explic turistului respectiv că sunt și eu scriitor? Unde mi-ar fi fost demnitatea? „Sunt student la limbi străine, student, insistam eu." Și, în nouă cazuri din zece, călătorul îmi dăruia exemplarul lui de buzunar.

Și acum, iată-i pe toți în fața mea. De la zeul meu Conrad, prin Hemingway și Dos Passos, la James Baldwin și John Cheever, și la Truman Capote și Doris Lessing, toți cu coperte frivol de satinate, cu belșug de fotografii ori grafică pe coperte, cu tipar plăcut... ca o oda înălțată nu frumosului, ci plăcutului, agreabilului. Aah, ața lume

Sunt unul dintre voi, le-am spus în gând autorilor mei favoriți.

Sunt la fel cu voi, chiar dacă nu mă veți ști niciodată. Și nu mă veți ști.

Și apoi, fiindcă n-aveam mult timp, am rugat-o pe vânzătoarea din librărie să caute pentru mine titlul ăsta și ăsta și ăsta, le scrisesem pe o bucată de hârtie, în timp ce eu căutam prin alte rafturi: ăsta, și ăsta, și ăsta ... Am reapărut din librărie, în ultima clipă înainte de decolare, cu brațele încărcate.

Am urcat în avion cu bărbia înfiptă în teancul de cărți, ca să le țin stabile. Coman patrula nervos în spațiul de serviciu al stewardeselor. Avea niște pagini făcute sul în mână. Furios, a șuierat la mine: — Ca să fii avertizat, tovarășu' Popescu, statul nostru a făcut convenții cu toate statele pe care le vizităm, dacă ne lipsește un membru din delegație, sesizăm organele locale și ni-l aduc înapoi pachet! Daca mai dispari așa odată, pun poliția locală să te aducă înapoi la mine de guler și de păr!

Bine, mi-am spus eu în gând. E surmenat. Nu-i răspunde.

M-am dus la locul meu favorit, la coada avionului, unde-mi lăsasem mașina de scris.

Mi-am presărat cărțile pe trei scaune neocupate.

Coman a venit după mine și a șuierat iar: — Cât ai de gând să stai acolo?, arătând cu degetul spre cărți.

– Două zile de diurnă, i-am răspuns, și mersi de avertisment.

Am deschis *Herzog* de Saul Bellow și mi l-am arborat în fața nasului.

S-a așezat lângă mine. A sunat stewardesa. A comandat un whisky, s-a gândit, a chemat stewardesa înapoi, a comandat un whisky și pentru mine. – Ce e cu *voi*, mi-a întrebat după ce au venit whisky-urile, de nu ne plăceți pe *noi*? Voi, cei mai deștepți și mai pregătiți tineri din câți a avut vreodată România, nu sunteți *cu noi*!

L-am întrebat dacă are copii. Mi-a spus că are un fiu cam de vârsta mea. Violonist. – Întreabă-l pe el, l-am sfătuit eu.

Tot țineam romanul *Herzog* în fața nasului, dându-i ocazia să se uite la o poză a autorului de pe spatele satinat. Cum [illegible] m-a întrebat [illegible] exceptional. Coman a studiat fotografia,

din care se uita la lume un domn cu păr puțin și albit, cu zbârcituri discrete, cu o expresie melancolică. — American? — Da. (De fapt, Bellow e canadian, dar de ce să mă încurc în mărunțișuri?) — E și jidan, cumva? a întrebat cu pătrundere Coman. — Sută-n mălon, i-am răspuns, ca să-l enervez. Apoi am pus jos romanul de Bellow și am luat un volum de Joseph Conrad, toate romanele într-un volum, pe o hârtie subțirișimă. Avea și o biografie a autorului, din care, pe neașteptate și surprins de ce mi-o fi venit, am început să-i citesc și să-i traduc... lui Coman (!): — La moartea lui Joseph Conrad, confrații au scris nu că era un mare autor, ci că vorbea engleza cu un accent oribil... înțelegi? Coman a clipit din ochi: — Înțeleg. Făceau câței pe inima de invidioși ce erau pe el, da? Am dat din cap, satisfăcut că el și cu aveam același sentiment. Și Coman a spus: — Așa sunt ailalți conducători din lume... *cu șefu*'! Și apoi a desfăcut hârtiile facute sul și mi-a spus, arătându-mi patru pagini dactilografiate: Poftim, discursul de întâmpinare al lui Fidel.

— Cum, chiar aveți deja discursul? (Eram sincer impresionat.)

— Eeeeiii, surâse Coman, ca un artist contemplându-și capodopera. Cum să nu-l avem? Astea se negociază.

M-a apucat un râs irezistibil. Am scos mașina Olivetti din husă, am pus hârtie proaspătă în ea și butonul la „manual", și tot nu mă opream din râs.

Și așa a început calatoria fermecata, cu mine scriindu-mi reportajele în avans, și când a sosit Boeing-ul la Havana, cu șeful destins și odihnit și șefa destinsa și odihnită, și fiica puterii idem, Șerban Anton m-a părât imediat la șetul de cum imi bat eu joc de „munca de presă". Mi-a spus dupa aia chiar fiica puterii. Dar fiica aflase și ea de ingeniozitatea mea, în timp util. Așa ca șetul i-a spus lui Șerban Anton să nu mai înabușe talentili creatoari, și Șerban Anton, doua ore mai târziu, la prima recepție oficială în cladirea congresului cubanez, arata ca bolnav de galbinare. Delegația română a sosit în motorcada de *gipuri*, și pe la sfârșitul recepției a ajuns și a fost primit ca un erou fiul mezin al

tovarășilor, tovarașu' Nicușor. Acesta călătorea prin regiune de vreo săptămână pe propriul circuit, de la o întâlnire de tineret la alta, ca un fel de ambasador extra.

Nicușor, pe care nu-l văzusem niciodată de aproape, mi s-a părut, în lucirea candelabrelor congresului cubanez, bărbat foarte bine. Subțire ca tras prin inel, purta un costum negru care-l făcea pe al meu să arate ca de Cenușăreasă, cu umerii ridicați și subliniați, cu mânecile hainei așa de proporționate, nici un milimetru în plus ori în minus peste manșeta cămășii - nu ca la costumele pentru mase, la care o mânecă ori amândouă atârnă parcă-s de capatat. Și manșeta cămășii era apretată de m-așteptam s-o aud scârțâind. La o încheietură purta un ceas-brățară, larg și cam jos, și pe cealaltă încheietură un lănțișor cu o plăcuța având gravat numele lui. Foarte multă lume s-a repezit spre Nicușor, iar eu m-am îndreptat spre Zoia, cu un pahar de daiquiri în mână. Ne văzuserăm în ziua aceea deja de două ori, dar eu eram cu presa, și ea cu faraonii, așa că moțăiserăm doar din cap unul către altul și atât. Acum, sub auciul candelabrelor, îi spun din privire: „Mulțumesc că m-ai salvat cu reportajul." Și ea răspunde la fel: „Cu plăcere", și pe urmă, tare: — Unde-i prietenul tau, fotograful?

– Stejar nu-i de schimb la recepția asta, am răspuns, educat de-acum în ale delegației.

— Cum se adaptează? Îi place vizita?

Mi-a luat mâna pe neașteptate, facându-mă să vărs un pic din paharul de daiquiri, așa că l-am dat pe gât și l-am pus pe tava unui chelner. Trec tăvi cu pahare pe lângă noi, în sus și-n jos, ca într-un dans mecanic. — Îie cum îți e? mă întreabă Zoia. — Bine, bine. Ma... adaptez. E fardată complet, ochii, fața, buzele, până și pielea gâtului și a umerilor are o rumeneala de fard, artificiala, dar elegantă. Interesantă. Umerii tăiați de barete nu-mi mai par așa înguști.

– Cum ți-e ție? o întreb, mirunându-mă că avem un ton al nostru așa de amical, aproape intim. Ești obosită?

— N-am fumat de doua zile, șoptește ea, ca și cum ar descrie o lume pe viață și pe moarte.

— Te lași?

— Nu știu. M-am lăsat de mii de ori. Vrei să mergem să vedem casa lui Hemingway mâine? O să fim singuri... De fapt, ca și singuri... Vrei? Mă trage de mână spre centrul sălii. Mă las dus, uitându-mă la buzele care-i par un pic umflate sub ruj. Îmi apropii fața de a ei, ca s-o aspir așa, nefumată de două zile. Inhalez forța gracilă a tinerei cu planuri și cu toate mijloacele de a și le pune în practică. Inhalez aroma de corp nubil, care mi-a rămas în nări de la Vraja Mării. Țin minte acea aromă ca pe o esență a nedormirii. Nervoasă și doritoare de sex. Mâna mea e încă în a ei. Îi țineam minte strângerea de mână ca mai dramatică, mai transpirată. Astă-seară, are palma caldă și zvântată, foarte plăcută, și parcă mult mai carnoasă decât o țineam minte.

— Am citit odată ceva despre nicotină, îi spun Zoiei. Că e greu să te lași de ea, fiindcă nicotina face anumite celule din creier să secrete dopamină, care e substanța plăcerii. Dopamina creează adicție, la cocaină, la morfină ori la alcool...

Agitat, îi strâng mâna în a mea. Ea susură: — ...Ori la scris? Am auzit că ai cheltuit două diurne pe cărți de scriitori americani.

— Ți se raportează tot?

— Nu tot. Numai ce mă interesează.

Mă gândesc: nicotina acționează asupra creierului... dar și o fată acționează asupra creierului... și ce-ar fi dacă aș săruta-o chiar acum, ori dacă... i-aș trage o palmă? (Dumnezeule, ce gând demenț!). Ea mă trage spre Fidel, care sta fix în centrul sălii și vorbește repede, cu buzele roșii despicându-i barba aceea pubică. E îmbrăcat în verde revoluționar, e cu șefu' și cu Nicușor și cu doi interpreți, un cubanez care știe românește și un român care știe spaniolește. Și cu lordul Anton.

Dacă i-aș spune Zoiei acum... lasă că mă duc eu singur să fac sluj; tu ieși de-aici cumva, nu mă întreba cum, descurcă-te, și du-te înapoi la hotel, și așteaptă-mă la tine în cameră. În pat. Sub cearșafurile trase până la gât, goală și tremurătoare. Da?

Deodată, parcă îmi ia foc privirea: a intrat în câmpul meu vizual tovarășa Hecza, într-o rochie din lame și cu o poșetă tot

din lame oglindind candelabrele. Poartă și ea barete peste umerii dezveliți, dar acestea sunt mult mai late, și umerii mult mai carnoși... Domul părului tovarășei e extrem de înalt... poartă pe cap un fel de bijuterie diademată, despre care parcă am auzit că i s-a făcut cadou într-o vizită în Iran...

— Va distrați? întreabă tovarășa Elena spre noi doi.

Totul e mare în ea, doar ochii îi sunt mici și plini de rapiditate.

Îmi zâmbește ca o mătușă examinând bărbații tineri la o horă

Apoi se uită înapoi la Fidel și la Nicușor și la șefu', care sunt foarte serioși, prin interpreți.

Dau bună seara. Strâng o mână mai mare ca a mea. Tovarășa vorbește cu trăsăturile nemișcate, ca un ventriloc, o iscusință învățată la ocazii oficiale... Vorbește, uitându-se la Fidel și la șefu'... despre reportajul meu! Am scris în el că tovarășul i-a dăruit o fabrică de ciment lui Fidel, nou-nouță. — Ne costă mult, Fidel, spune tovarășa cu un râs uscat; fața nu-i râde, fața îi e protocolară. Sondele maritime dimprejurul Cubei, le-ați văzut din avion? (mi se adresează la plural, notează mintea mea, altfel în alarmă ca marinarii unui vas în furtună, unii la cârmă, alții la pompe). Toate sondele sunt de la noi. Mă gândesc dacă să menționez și eu tractoarele, dar tac. Trebuie să scrii mai bine, îmi spune tovarășa, mai hotărât, și mai *clar*. Rolul tovarășului nu e clar. Se uită la mine țintă: am văzut c-o țineai de mâna pe fiică-mea, îmi spune ea din ochi, *dar de ce nu e rolul tovarășului clar?*

— Am crezut că am scris clar, spun eu.

— Nu e clar faptul cel mai important, că tovarășul se impune. În orice situație. Să fie clar.

Lordul Anton se uită la noi peste umărul secund al șefului; când îi întâlnesc ochii, sunt uluit. Ochii lui îmi transmit o prietenie nețărmurită.

— Încă n-a lucrat niciodată cu noi, îmi ia apărarea Zoia. O să lucreze cu noi, la bucățile viitoare, direct cu noi. Îmi aruncă o privire scurtă: „Spune da, încuviințează!"

— [illegible] da... îngân eu.

— Toți trebuie să muncim, spune Elena, înțelepțește. Și trebuie să-l ajutăm pe Allende, noi cu conducerea, tu cu scrisul tău. Se poate întâmpla ceva grav în Chile.

— Mamă, mă taci să vreau să fumez, spune Zoia, pe un ton social, și tovarășa râde către mine, ei, ce zici de ea? Nicușor părăsește vecinătatea lui Castro și vine spre noi. Pare și el foarte serios; dă din cap la mine, ne strângem mâna, muzica cubaneză atacă, Nicușor spune: — București?... Meciuri? Cred că mă-ntreabă ce echipă de fotbal îmi place. Ridic glasul și strig: Steaua, Steaua! Cha-cha-cha. Tovarășa Elena ridică glasul și ea: — Să fie cât mai clar! *Faptul că se impune!* Zoia spune și ea ceva, vorbind despre mine. — Pot să rescriu reportajul acela, îi spun eu tovarășei, uitând prostește că a și fost publicat. — Lasă, că scrii altul, îmi spune Zoia, veselă — lucrurile par să meargă bine! Hai să plecam, îmi spune ea.

Dar, tocmai atunci, ca o planetă care se rotește foarte încet pentru că orbita ei e imensă, nesfârșită, tovarășul însuși se desprinde de Castro și vine spre noi. Când e la doi pași, îmi dau seama că acum, pe loc, ceva îl face foarte *viu*, ceva care emană autenticitate. Castro e în spatele lui, potrivindu-și pașii de om înalt pe cei ai șefului. *Indicaciones preciosas*, rostește Castro, serios și pufăind din trabuc. Elena ridică palma în fața nasului, să se apere de fumul de trabuc, în timp ce șeful, cu buza de sus transpirată, îi spune lui Castro, nu-l aud din cauza muzicii cha-cha-cha, dar... extraordinar, după două-trei zile în preajma lui, pot să-i citesc cuvintele pe buze (asta, pentru că are pronunțarea aia unică). Aș pune pariu că zice: „Trebuiii să lucrăm împriună... să-l ajutam pi Allendi!" Își ia de brat nevasta, și amândoi fac echipă împotriva lui Castro și a universului. Șefu' e furios, și șefa îi preia furia imediat, poate prin atingerea brațului, ca un vas osmotic; furia ei se vede mai bine, îi vibrează umerii carnoși. Castro parează schimbând subiectul. Către Nicu și Zoia, și către mine: — *La juventud*, răspunde Castro în sunete sibilante, *la juventud comunista, si! Venceremos!* Face și cu ochiul, ca să mențină veselia. Îmi face și mie cu ochiul: *Venceremos!*

— Haidem, imi spune Zoia mie, și o ia spre ieșire, și reflectez rapid: o urmez? rămân?

O urmez.

În mai puțin de un minut, suntem în gipul *compañerita/suplente*.

— *Donde, compañerita?* întreaba șoferul în uniformă verde oliv (Unde, tovărășico?).

— La hotelul Maury, raspunde ea.

Maury e hotelul presei. Șefu' și toate celelalte vârfuri stau la Havana Hilton, care a fost, poate încă mai e, cel mai bun hotel al orașului.

Și vehiculul nostru deschis merge săgeată de-a lungul Malecónului, pe fâșia pavată lungă-lungă cu blocuri de-o parte și valuri leneșe de alta, cu un vânt de coastă înfiorând palmierii și trăgând de părul Zoiei și cu luna în primul pătrar... Mă înclin spre ea, încerc să inhalez parfumul a ce se va petrece între noi în următoarea oră... dacă se va petrece... Inhalez vânt cald, salin, și părul ei îmi mângâie obrazul.

— Zoia... tot ce-i dăm noi lui Fidel, de ce-i dam gratis?

— Asta-i prețul vizitei în Cuba, spune ea, cu mâna strângând-o pe a mea și parând rătăcită de romantism, dar și de un scop interior năucitor de important.

— Dar de ce-a trebuit să înceapă vizita aici?

— Ca *el* să dea un avertisment Americii, răspunde ea.

— Și...? întreb eu.

— I-a dat avertismentul, spune ea. Acum, să vedem ce-o să se-ntâmple...

Se sprijină de mine și, când îmi pun brațul în jurul umerilor ei, trupul ei are o moliciune neașteptată, din penetură, mi se pare. Se uită la mine parcă spunându-mi: „Mă las în mâinile tale...”

Tragem în fața hotelului Maury. Mă întreb unde-o to[illegible] Eu și el împărțim o cameră... Mă întreb, [illegible] cer Zoiei [illegible] a[illegible], dar și să mă duc întâi sus, să fiu sigur că nu [illegible]

ocupată? Sigur, aș putea folosi telefonul interior, dar știu deja că telefonul interior e stricat la hotelul Maury ...

Sar din mașină și alerg de partea cealaltă, la portiera Zoiei, și ea îmi dă mâna ca să coboare.

Se aude muzică dinăuntrul hotelului. Cuba după asfințit, revoluție, ne-revoluție, pulsează de cha-cha-cha.

Din întâmplare, mă uit lateral la piscina hotelului, care se vede de aici, sunete de cha-cha-cha răzbat și de la piscină, și văd trei mulatrese tinere înotând și stropindu-se cu apă în piscină. Una e chiar superba recepționistă de noapte.

Toate râd și fac semne unui bărbat alb, care stă în picioare pe buza piscinei, gol-goluț, mai puțin chiloții și pantofii negri, dar fără șosete.

Pluftf! Bărbatul se prăbușește în piscină cu pantofi, cu tot, înalțând un vulcan de stropi diamantini, și când zbucnește iar la suprafață, netezindu-și părul leoarcă și tușind apa de piscină, îl recunosc... e Stejar!

Bun! Estimez cu repeziciune: dacă Stejar e aici, camera e neocupată și sigur pot ajunge la cameră cu Zoia înainte să iasă el din piscină!

— Facem doi pași? mă întreabă ea, luându-mă de braț și arătând spre cerul stufos de palmieri și spre luna necoaptă.

S-o îmbii să meargă sus cu mine, în cameră? Nu. Mai bine să n-o presez. Când o să fie momentul, o să-mi dea ea să înțeleg, cumva. O iau de braț. Mă trece o scurtă tristețe nenumită, nu știu în legatură cu ce, dar, deși e scurtă și neexplicabilă, e adâncă și puternică. Dar de ce tristețe? Ce motive am să fiu trist?

Ieșim pe trotuarul dinspre Malecón. Trec Buick-uri și tractoare.

Vreau să-mi pun brațul în jurul taliei Zoiei. Ea mi-l respinge, dar fără bruscheță, și-mi spune că mă așteaptă un plic la recepție, cu toate informațiile necesare despre Venezuela și Columbia și Peru, inclusiv discursurile de întâmpinare, și că să-ncep să-mi scriu reportajele următoare încă din noaptea asta.

După care se uită la mine mai personal și îmi spu[illegible] știu ce-i cu tine, când ești cu noi, adică atunci când sunt[illegible] de față, ori mama, ori *el*... te schimbi, nu te porți natural.

— Serios? De unde știi cum sunt eu când nu ești tu de față, dacă nu ești de *față*?

Începe să râdă. Parcă se moaie un pic: — Bine, ai dreptate. Dar asta-seară... nu cred că te-ai distrat...

— Nu-s obișnuit cu voi, spun eu. Ce știu eu ce are tacâmul în cap, ori mama ta, ori chiar tu? Asta nu face conversația ușoară, nu ești de acord?

— Ba da, spune ea moale. Sunt de acord. Trebuie să te-[illegible]

— Să mă-nvăț?

Deodată, îmi pierd controlul și m-aud mărâind: — Voi, chiar nu vă dați seama, nu vă dați seama deloc că adevărata problema a sistemului... — Care problema? replica ea mai[illegible], dar și atinsă, mi-ai înșirat deja nici nu mai știu câte probleme. De când ne cunoaștem... Dar eu, eu sunt iar la butonul *loose*[illegible], pe care nu l-am apăsat cam de mult, îl simt că e aproape înțepenit și ruginit! — Problema sistemului, îi erup eu Zoiei în față, e că pe lângă faptul că n-are legitimitate, e cel mai secretos și mai ascuns sistem din lume, și fiindcă e cel mai secretos, e și cel mai netiren! Uite... uită-te la noi, acum... Apoi, alarmat de ce-am spus, caut o scuză. Trebuie să-i dau să înțeleagă că am izbucnit din nerăbdarea frustrată a unui bărbat atras de o femeie.

— Uite cum ne ascundem, tu și cu mine... și în același timp, se știe tot și, mai ales, *tu* știi tot...

— Bine că mi-ai adus aminte, spune ea. Uite ce trebuie să știi tu: șarpele de la Externe a și-ncercat să te mănânce de câteva ori. Dar Coman vrea și el să-l mănânce pe șarpe, spune Zoia, dintr-odată amuzată și bine dispusă. Nu se au bine de mult, ei doi. Coman și cu mine o să fim atenți, să salvăm situația, și dacă te sprijină Coman, și tata te place, și eu te plac...

— Da? Și cât de mult mă placi tu? Și de ce?

— Vrei chiar așa, să-ți descriu?

Face o mutră boțoasă. Dar... îi ghicesc adevărata expresie, e [illegible] își ascunde sentimentele, și asta, pentru [illegible]

orice bărbat, e ca și cum ar întrezări o nuditate. Nuditatea emoției femeii care, ochi în ochi cu iubitul potențial, admite, în timp ce-i mângâie respirația cu a ei: „Da, sunt gata să-ți dau ție toată puterea mea. Acea putere conținută în nedesfacerea trupului. Sunt gata să-mi desfac trupul și să ți-l dau. Risc. Mă abandonez. Oare meriți?"

Și, cum mă știu de fraier, adică n-am rezistat niciodată la sinceritatea unei femei, las ochii în jos și mă uit la umbrele ciufulite ale palmierilor pe asfaltul Malecónului și-mi aduc aminte de o seară când eu și Marcel și Călin și Stejar am vorbit de femei. Eram toți patru de optsprezece ani, abia străpunseserăm misterul sexual și beam bere și vorbeam despre femei, când nu era Luminița de față. Stejar a descris o scenă intimă într-un mod care mi s-a gravat în minte: — Am luat-o în brațe, am dezbrăcat-o, am început să fac dragoste cu ea și n-a spus nimic, n-a scos niciun sunet, nici n-o mai auzeam dacă respiră... ne-a povestit el, și magia acelei dăruiri era toată în faptul că femeia nu spusese un cuvânt, nu scosese un sunet...

Zoia îmi pune palma ei sub bărbie și îmi ridică fața spre ea.

Îmi spune ceva, despre Allende și că exista anumite puncte pivotale în orice situație, și acestea sunt recunoscute de toate teoriile matematice — Allende e un punct pivotal, și dacă e fragil, el trebuie întărit. Scrisul meu poate întări acel punct pivotal, șoptește ea, atât de erotic și de sugestiv și insinuant...

Am crezut că numai fizicul poate fi fizic. Numai eroticul poate fi erotic. Dar se vede că mai am multe de învățat.

Politicul poate fi și el erotic, ori vrăjitoarea asta mică l-a transformat în erotic, așa, stând cu mine într-o seară în Cuba, între doi palmieri.

Când mă mișc amețit înapoi către hotel, și ea se urcă în *gip* și-și flutură mâna a la revedere — „Pe mâine, la casa lui Hemingway!" —, îmi dau seama că... dacă întăresc acel punct pivotal... atunci și numai atunci voi avea parte de matematiciana excentrică pe care o socoteam așa de ușor de cucerit, iar cât despre secrete, ale ei ori ale sistemului, trebuie încă să-mi câștig dreptul inițial de a [illegible]

Intru în hotel. Mă gândesc să beau ceva la bar, dar îmi spun că am băut trei daiquiri la recepție și am de lucru noaptea asta.

La recepție, mi se înmânează un plic gros cât un dosar, pe care cineva a scris în spaniolă *Por el suplente*.

Pentru supleantul.

Mi s-a spus supleantul în câteva zile în Cuba mai des decât într-un an la București!

Când mă îndrept spre lifturi, mă ajunge din urmă Stejar, ud și cherchelit, și nu mai are nici pantofi! Numai chiloții leoarcă îi mai apără demnitatea.

— Ei, îmi spune el, tu și cu mine putem împărți hainele tale până la Caracas? Acolo o să merg la cumpărături!

Am scris reportaje încă neîntâmplate jumătate din noapte.

A doua zi în zori a plouat și l-am ajutat pe Stejar să fotografieze, și apoi eu și Zoia ne-am dus la casa lui Hemingway. Care era o cocheție din ce fusese, abia cu câteva obiecte personale rămase. Dar pavoazată cu poze mari ale lui Fidel dându-și mâna cu Hemingway — Fidel avusese grijă să se pozeze repetat cu Hemingway înainte să-l expulzeze de la ferma pe care autorul și-o cumpărase cu bani munciți din scris, și după aceea din Cuba.

După-masă, am fost toți în provincia Oriente, unde Fidel și șefu' au inaugurat linia de ciment nou-nouță. Fidel a spus în discurs că șefu' a dat și dă tuturor oamenilor muncii, din toată lumea, *indicaciones preciosas*. Figura șefului s-a îngrășat de plăcere, în timp ce a lui Fidel exprima un entuziasm sănătos și sportiv. Fidel a vorbit trei ceasuri, integrând toate punctele din discursul negociat, dar adăugând nenumărate anecdote și amintiri personale și alte digresiuni. Delegația română stătea pe trei rânduri de bănci etajate, ca la un meci, și mulțimea cubaneză înnegrea locul în fața băncilor și a tribunei, și de câte ori Castro spunea: *Cubanos!* sau *Patria o muerte!* sau *No al imperialismo yanqui!* cubanezii bubuiau în ovații.

Zoia stătea pe banca a doua a delegației românești și se [illegible] în cap la [illegible] care mine, care stăteam pe banca a

treia, în spatele ei. Se uita la mine cu un aer rătăcit și romantic, și chiar dacă nu se întorcea decât o clipă, mi se părea că o vede tot universul uitându-se la mine. Și, înaintea inaugurării liniei de ciment, Buzescu de la *Scânteia*, ghicind cumva ce se întâmplă în culise, i-a oferit lui Stejar o cămașă și niște lenjerie și șosete de-ale lui (la haină și pantaloni nu se potriveau la măsură), așa că Stejar a fotografiat inaugurarea liniei de ciment în cămașa și chiloții și șosetele lui Buzescu, dar făcându-și datoria de tânăr român cum și-o făcuse și cu mulatresele din piscină cu o seară înainte. Și seara s-a terminat târziu de tot, și eu am zburat din Cuba cu primul avion, dar Zoia a găsit prilejul să-mi comunice, prin Coman, că poate data viitoare zbor și eu cu Boeing-ul, cu șefu' adică — și totul era ca un vis, ca un vis, ca un vis!

Caracas, Venezuela, 9 septembrie 1973

Telefonul sună oribil de tare. L-am pus pe pernă, chiar lângă urechea mea, să mă trezească atunci când sună.

Azi-noapte, dac-am dormit două ceasuri.

Când ești istovit și apuci să te scufunzi în somn, ajungând în fine la acel strat de relaxare unde inima bate molcom și tot trupul e-n starea de reparații generale, să te smulgă cineva din somn e o tortură.

— Poți să fii jos, în holul hotelului, în cinci minute? mă întreabă Zoia.

— Ci-inci minute? mă schimonosesc eu, cu ochii închiși și limba greoaie în gura.

— Da, cinci minute. Să te văd și eu o clipă înainte să plec în program.

— Bine.

Dau să pun receptorul în furcă și nu nimeresc furca. Înștac telefonul și-l arunc, apoi mă dau jos din pat îndoit din spate și apăsându-mi palmele pe ochi.

În cinci minute, în holul hotelului Avila. Ne vom întâlni lângă un televizor cu un ecran de doi metri pătrați care transmite la orice oră ultimele știri din toata America de Sud.

Știrile cele mai urgente vin din Chile. De la o dimineață la alta, știrile din Chile sunt tot mai dramatice.

Ca să folosesc timpul în mod optim, mă rad în picioare sub duşul fierbinte, pipăindu-mi faţa cu mâna. Mă tai, bineînţeles, şi pe bărbie, şi pe buza de sus. Trag o răsuflare adâncă şi mă uit la firişoarele de sânge prelingându-se pe marmora duşului. Măturate de apa fierbinte, instantaneu.

Ca o metafora a eficienţei capitalismului. Sânge pe marmoră? Se spala la comanda!

În baia mea de la hotelul Avila, totul funcţionează. Nu e nimic stricat, ori şubred, ori greu de pornit, ori peticit. Nimic. Duşul e o bucurie, să tot vrei să fii curat. Totul pare să funcţioneze la hotel. Totul pare să funcţioneze în centrul oraşului Caracas: serviciile, obiectele, oamenii. Pe străzi, în baruri, în piaţă, în restaurante, văd capitalismul putred, şi pare... în foarte bună stare. Cât am putut să-mi dau seama de când sunt aici, de cinci zile. Timp în care delegaţia română a terminat vizita oficială în Venezuela, apoi a zburat la Bogota, în Columbia, a executat vizita şi acolo şi s-a întors la Caracas pentru două zile de odihnă.

Şefu' a vizitat deja patru ţări. Mai are trei de vizitat: Ecuador, Peru şi Chile.

Dar în Chile criza e serioasă. Televiziunea, radioul, ziarele prezic căderea lui Allende. Ceea ce, de la o zi la alta, a generat un val de ziarişti americani, împânzind Chile şi alte ţări sud-americane. La hotelul Avila, e plin deodată de americani, în caz că se întâmplă ceva şi în Venezuela. Şefu', sosind înapoi de la Bogota, a observat că forfotesc cam mulţi yankei peste tot locul şi l-a întrebat pe lordul Anton: „Da' ci-s atâţia americani aici di-odată?" Şi lordul Anton i-a spus lui şefu' că ziariştii americani au venit ca sa scrie despre şefu'. Şi şefu' a dat ordin să i se aducă la citit relatarile americanilor, de cum sunt publicate.

Eu fusesem detaşat din grupul oficial, ca să rămân la Caracas şi să scriu.

Scriu acum toate reportajele despre întâlnirile lui şefu'; le scriu pentru *Scânteia*, şi *Scânteia Tineretului*, şi *România Liberă*, şi *Munca*, şi *Informaţia Capitalei*, şi chiar pentru *Femeia Socialistă*. Scriu toată ziua şi scriu între trei şi şase ore în fiecare seară. Când nu mă văd cu Zoia, vorbim la telefon, de la

cameră la cameră. O întreb ce-i nebunia asta, ăilalți ziariști nu mai scriu reportaje?

— Ba da, spune ea, dar ce scrii tu, noi folosim ca să creăm un nou ton în presă, că tu scrii *altfel*.

— Și dacă încep s-o zbârcesc, de oboseala?

— Lasă, că n-o zbârcești. Ultimele trei-patru bucăți, ai început să înțelegi stilul tovarășului.

Și râde iar la telefon și parcă-i văd fața: surâzând și aratând bine. Agitată, dar bine. Nițel încercănată, dar bine — mi-a spus Stejar că au început să observe și alți membri din delegație că Zoia noastra, mascota delegației, e într-o formă neobișnuită.

Ca și în Cuba, Stejar și cu mine împărțim camera de hotel, dar Stejar n-a mai adus pe nimeni în cameră. S-au terminat escapadele, s-a terminat ospățul și nici n-ar avea timp, îl fugărește Anton cum fugărește tot corpul de presă, fiindca șefu' e nervos de ce se-ntâmplă în Chile, și tovarășa e și ea nervoasă, și Nicușor, pe unde-o fi (în Costa Rica, am auzit), trebuie că e și el tensionat, dar... Zoia e în formă. Când îmi fac azi apariția în lobby, cu petice de ziar venezuelean lipite pe bărbia scrijelită la ras, Zoia trece cu neastâmpăr prin lobby, purtând nu un trening, ci un impermeabil nou și sexy, cu nasturi mari și lucioși. S-a dus la cumpărături ieri cu nevasta ambasadorului la Caracas. Arată cum arată fetele când poartă ceva masculin ca tăietură: excitant. Presa e toată în lobby, la coadă la un bufet breakfast cu mormane de ouă *à la* Anzi, cârnăciori Inca-style, suc de portocale pe care și-l stoarce în pahar chiar acolo, la masa de bufet, și cafea paradiziacă. Presa se uită lung după coapsele Zoiei, care i se rotesc sub haina de ploaie, către ieșire, și după picioarele-i zvelte... — Ce zici de matematiciană? fluieră Stejar, la coada cu mine, și amândoi cu tarfuri de breakfast cât niște castroane în mâini.

Buzescu stă la coadă în fața mea și a lui Stejar. Se întoarce spre noi. — Ai adus-o la viață pe tânara? mă întreabă în sulul acela al lui, demisec. Cu toată criza, Buzescu a dormit azi-noapte, i se vede pe față. Vrei să te-ajut, să scriu eu jumătate din „teme"? se oferă veteranul. Că daca nu scriem și noi mai mult și mai repede râde Buzescu (dar alți ziariști din jurul

nostru nu râd), ne dă şefu' afară când ne întoarcem la Bucureşti şi te angajează pe tine.

– Lăsaţi, spun eu. (Sunt prea obosit ca să-i apreciez gluma.) Îl scriu eu singur. Mulţumesc de ofertă.

Buzescu continuă şi îl aude jumătate din grupul de presă: – Anton i-a zis lu' şefu' că de ce nu scrii tu o ciornă pentru toată echipa în fiecare zi? Ca o temă a zilei. Şi noi toţi să pornim de la tema ta?

Ridic şi eu vocea, să fiu auzit: – Adică să fie toţi ziariştii noştri făcuţi foc pe mine?

– Cam aşa ceva, spune veteranul, vesel. *Good luck*, îmi urează, ca un actor american într-un vechi film cu gangsteri: arătând cu mâna în josul unei străzi lungi şi pustii, dar cu ferestrele clădirilor lucind de ţevi de puşcă. O iei în jos într-acolo, şi când începe să se tragă-n tine, aruncă-te pe burtă şi-ncepe şi tu să tragi. Care pe care, poate-i găureşti tu pe ei, nu ei pe tine. *Good luck*.

Frecându-mi ochii care-mi sunt atât de roşii şi de uscaţi, mi-aud pleoapele scârţâind sub buricele degetelor, observ când redeschid ochii că Zoia s-a oprit la ieşirea din lobby şi se uită la mine.

Ştiu rutina. Ies din coadă şi mă duc la ea.

– Ce-i cu ochii tăi? suflă ea la mine, şocata. Cheamă doctorul hotelului, să-ţi dea ceva de pus în ochi.

– Care doctor al hotelului?

– Toate hotelurile ca lumea au doctorul lor.

– Arăţi grozav, îi spun eu, clipind dureros, dar de ce te-ai îmbrăcat de ploaie?

– Ca să mă vezi tu în ceva nou, ciripeşte ea.

Încep să râd: – Cu ce mi-a rămas din vedere, arăţi super.

– Mulţumesc, îmi face bine aerul andin, şi altitudinea.

– Bravo. Cât mai durează regimul ăsta, tu te distrezi, şi eu scriu ziua şi noaptea?

Dar ea îmi suflă repede că nu se distrează, doar că acum se duce să joace tenis cu fiica preşedintelui Venezuelei, dar altfel are

proprule corvezi: îi citește lui taică-său ce scriu eu despre vizită, fiindcă *el* nu folosește ochelari (niciodată, îi fac o spuzeală pe mucbea nasului, mi-a explicat Zoia) și, dacă nu i se dau la citit texte imprimate de vreo opt ori mai mare decât litera normală, trebuie să i le citească altcineva. Și tocmai s-a stricat mașina aceea de scris prezidențială, cu litere de opt ori mai mari; o să i se aducă alta prin avion, însă durează. — Dar totul e bine, spune ea plină de entuziasm, dacă îi citesc eu ce scrii tu, știu ce zice despre tine și... Figura i se umple de frăgezime, arată încântată: Lucrurile merg chiar bine, înțelegi?... Dacă n-ar fi tragedia asta din Chile...

Îndrăznesc o privire înapoi, spre masa de bufet, pe care o văd printr-o ceață roșiatică. Presa și-a umplut castroanele, și acum se risipește trăgând cu ochiul la noi. Eu și fata șefului. Fata șefului și cu mine. Senzație interioară de prostituție? Da' de unde-aș ști eu ce-i aia prostituție?

— Ce tragedie? îi răspund Zoiei, cam răgușit. Îmi dreg glasul: Prostul ala de Allende, dacă dă înapoi minele de cupru la americani, scapă de orice probleme.

Și ea dă din cap, oh, doamne!, ca o amorezată iertând neroziile bărbatului care i-a căzut cu tronc. — Minele sunt ale poporului, Allende *trebuia* să le naționalizeze. — Atunci, zic eu, e să-l mănânce minerii cu salariile neplătite, împreună cu camionagiii (ieri, într-o clipă furată, Zoia și cu mine ne-am uitat la o hartă a republicii Chile; o ciosvârtă de țară înghesuită între Anzi și Pacific, îngustă-îngustă, patru mii de kilometri de la nord la sud. Fără camioane e-n comă).

Dar e greva generală în Chile, și nu se mișcă un camion, și armata chiliană fierbe în cazărmi, și televizoarele și radiourile vâjâie și clocotesc, Allende e-n primejdie! Socialismul chilian e pe cale să fie rupt în bucăți și devorat de crocodilii *yanqui* — de la reporterii noștri din Buenos Aires, *urgente*! Din Lima, *urgente*! Din Santiago de Chile, *urgente, urgente, urgente*!

— Așa-i adevărata gazetarie, i-am spus lui Stejar, târziu azi-noapte. Te duci, vezi cum sunt lucrurile și le scrii pe șleau, fără să-ți te uite nimeni peste umăr. Stejar își masa spatele, pe

care-l simțeam ca de ciment de atâta stat la scris, și ne uitam amândoi, pe micul ecran, la destrămarea lucrurilor în Chile.

— Așa-i adevărata viață, a oftat Stejar, cu schepsis.

Și, nu știu de ce, dar m-am gândit atunci, ce-o mai fi acasă? Ce-or fi făcând Marcel ori Luminița?

Pentru că Stejar parcă spusese ceva despre prietenia noastra.

Și acum, față în față cu fiica puterii, aud sunete de tăvi golite, ridicate de pe masa de bufet. Bufetul o să se închida curând. Îi zâmbesc fiicei puterii.

— Mâine, când te sun să ne întâlnim, spune Zoia, să ai gata scris un portret politic al *lui*, ca pentru presa de aici... înțelegi? Prezentat într-un stil care să placă publicului de aici. Înțelegi?

— Înțeleg, îngân eu.

— De fapt, scrie două portrete. Trei, dacă ai timp.

— Trei portrete politice, până mâine dimineață?

— Da. Mâine dimineața ... Se apleacă spre mine; oare o să-și furișeze mâna în a mea, într-una din acele strângeri de mână care ei îi țin loc de sărutat, de îmbrățișat, de sex? În fața întregului lobby, larg și forfotind? Nu, nu-mi ia mâna. Îmi spune: Mâine dimineață *el* o să aibă timp. Am să-i citesc portretele lui scrise de tine ... și să fii și tu acolo..

(Cum e posibil? Cum e posibil sa am înca niște resurse de energie neștiute, din care să pot să vibrez din cap până în picioare? Cu o senzație de excitare și amețeală, și chiar ... un pic de groază?)

— Bine, am să fac tot ce-am sa pot. Nu te duci să joci tenis?

— Ma duc.

Se uita la mine cu o delectare de... hmm... de amantă satisfacută? Nu, pentru ca nu suntem amanți. Atunci, de ce? De Mecena care-și vede intuiția confirmată? Așa s-o fi uitat papa la Tiziano, mulțumit de picturile lui — desigur, la cu totul altă proportie?

— Era să uit ... ți s-au dat niște diurne în plus?

— Da, mi s-au dat.

Îmi aduc aminte să fiu politicos. — Mersi

Acum câteva zile, frânt, i-am bodogănit hindusului că, dacă fac ore suplimentare, să mi se dea niște dolari suplimentari. Coman a clătinat din cap: — Ești aici ca să muncești, mi-a spus el. Dar eu am insistat: — Lucrez mai multe ore decât toți membrii delegației! — Să vorbesc cu Zoia, a propus Coman, cu îndoială. Dar pe urmă, chiar înainte ca echipa să plece în Columbia, a venit la mine și mi-a dat un plic subțirel: pentru cafele, gustări incidentale ori... *răcoritoare nealcoolice*! a subliniat el, amenințându-mă cu degetul.

Plicul cântarea cât o pană. Dar când l-am deschis, mi-a zâmbit din el o hârtie de o sută de dolari!

O sută de dolari! Nu văzusem niciodată o bumașcă americană mai mare de douăzeci.

Se poate să nu-i spun Zoiei, da, mi s-au dat niște diurne în plus, *mersi*?

— Pentru puțin, îmi spune ea. Pe mâine. Da?

Îmi urează ceva plăcut, din ochi — și pleacă să-și exerseze trupul misterios la tenis.

Bufetul s-a închis. Mă milogesc la o chelneriță să iau pe farfurie măcar niște jumări de ouă reci. Dar chelnerița se scuză, e prea târziu pentru bufet, mergeți și comandați *à la* carte. Sunt prea obosit să mă duc să comand *à la* carte. Poate comand ceva în cameră. Nu-mi vine să cred cât de repede au strâns bufetul. Capitalismul, îmi spun eu, e prompt. Și la livrare, și la sistare.

Dar când mă duc sus la mine în cameră, găsesc o tavă cu un morman de mâncare, adăpostit sub capace de staniol, să nu se răcească, un termos de cafea și o notă pe un agreabil cartonaș de corespondență de la hotelul Avila: „Viața merită trăită. Poftă bună! de la Toto Stejar". Și trei feluri de pâine, Stejar mă știe de pâinar. Și când întorc nota pe partea cealaltă: *Fata ăia ar trebui să ți-o tragă măcar din gratitudine...*, scrie Stejar mărunt, *dar unde-o să te ducă, să nu vă vadă nimeni, poate-n lift?* Râd, rupând nota în petece mici-nuci. Viața merită trăită. Duc niște chifle și o ceașcă de cafea afară pe balcon. Parcă n-am mai mâncat vreodată chifle așa de proaspete. Le mănânc pe balcon, muiate în cafeaua verde-albăstrie, tare și parfumată. Viața merită trăită.

Mă uit la orașul capitalist Caracas, superb în palma Anzilor.

Și decid, cu mintea bubuind de oboseală și de excitare: scriu portretele politice dimineața asta și pe urmă, gata, ies din hotel! Măcar câteva ore! Chiar dacă mă raportează cineva la șefu'! Nu-mi pasă!

Dar... Nu știu cum se face, rămân la hotel.

Fiindcă încerc să scriu, și nu se leagă.

Și timpul trece.

Până la amiază, scriu trei pagini pe care le arunc la coș. Apoi mănânc singur lunch-ul la restaurantul hotelului, atent la ce comand, mesele individuale sunt din diurnă și caut să o economisesc, și mă întorc sus în cameră.

Dar nu pot să scriu.

Încerc să mă inspir trecând în revistă ce-am aflat în ultimele două săptămâni despre viața la vârf. Și despre perechea conducătoare. Și despre o Românie de care n-aveam habar înainte. România plutind în stratosfera puterii.

România piscurilor politice. România hotărârii destinelor tuturor celor *care n-au acces* la aceasta România a piscurilor. România ascunzișurilor și secretelor...

De fapt, despre Zoia, care se poartă atât de deschis cu mine, am aflat cel mai puțin!

Dar am aflat, de pildă, că tovarășa are o uriașă influență asupra tovarășului — de așteptat, nu?

O influență pe care și-o exprimă în cuvinte puține, dar cheie.

Când tovarășa e mulțumită de performanța lui tovarășu', îl aproba uscat și succint: „Bine, te-ai impus."

Când nu e mulțumită, mărâie: „Nu te-ai impus!"

Cei din anturaj care-i știu pe tovarășii au început să se dezlege la gură în fața mea. Încep să am o înțelegere personală a perechii conducătoare. Sunt așa de plini de temperament și de ușor de călcat pe coadă și țipa cu ușurință la oricine, dar mai ales la cei apropiați și de încredere, și chiar unul la altul, când nu te-aștepți. Așa, în mod obișnuit, *en famille*. Ca-ntr-o ogradă în

care stau prea multe rude, și se bruftuluiește mama cu fiica cu sora cu mătușa cu tatal cu tata-mare cu fiii cu nepoții și cu slugile la vite, toți cu toți și toate cu toate. Irascibili și belicoși. Li se întâmpla și în văzul delegației. Delegația se face că nu observa (deși toți vibrează de tensiune și se-ntreabă, azi cine-o să fie scurtat de cap?). Pe șoptite, El și Ea sunt insultatori unul cu altul. Nu se previn de crize în mod amical, cum crezusem în acea dimineață pe litoral, când îi văzusem pornind la plimbare cu pietre în ghiozdane, ca Hansel și Gretel. Nu. Și sunt foarte ținători de minte, mai cu seamă ea: o întârziere, a unui avion ori a unui chelner, o face să spumege și se uita la respectivii, chelner ori președinte de companie aeriană, parc-ar face în minte o crestatură pe un par: la trei crestături, ești demis!

Încep să simt care e atmosfera între El și Ea, chiar când nu-s destul de aproape de ei ca să-i aud cum își vorbesc. Îi văd după cum șed unul lângă altul, departe, în capul meselor oficiale. Bățoși. Deja, de mai multe ori, la câte-o ieșire din mașină, la un început ori sfârșit de primire, am fost martor la cum se freaca unul pe altul: de ce n-ai făcut, de ce nu te-ai gândit, nu ți-am spus, n-am zis să, n-ai promis? Uneori par gata să se ia de păr. Dar apoi, din nou, își îngemănează zâmbetul, către anturaj și către lume...

Mă gândesc că au fost timpuri când se certau și mai aprig — anii de uzură nervoasă maximă, din timpul urcușului spre putere.

Când e extrem de pornită, ea îl bicuie pe el cu o frază nimicitoare: „Te-ai lăsat călcat în picioare!"

Și el, el termină pe cineva, cinci minute mai târziu. Are de unde.

Trece după-masa. N-am putut scrie.

Nu pot scrie portretele șefului.

Mă târăsc din cameră, jos la bar, cu un carnet și un pix. Doar-doar.

De la bar mă duc pe peluza din spatele hotelului, de acolo iar la bar și apoi iar în cameră — toata lumea e încă la program —

întrebându-mă, ce văd acum, ce simt acum, ce voi mai trăi până la sfârșitul vizitei... e oare un vis?

Sunt pur și simplu uluit de puținătatea complexității *lor*: cum pot ăștia doi să conducă o țară? Adică o mulțime întreagă de oameni, complecși și contradictorii, și vii? Cu metode și concepții atât de sărace și de puține, cum de fac față?

Dar iată că fac față!

Și, urmând sinusoida nervilor *lor*, delegația trece de la momente de supremă încordare la relaxări abrupte, chiar la dezumflări psihice, când *iesim din ochiu' lu' șefu'*, cum spune Coman; acele dezumflări se întâmplă după terminarea programului, noaptea la hotel, ori în avion. „Ai să vezi tu ce mult o să-ți placă avionul, îmi prezisese Coman încă din Cuba; în avion răsufli, în avion te aduni, te pișii, mănânci, te deșerți, scrii cărți poștale acasă, ce mai, *avionul e luxul muncii cu șefu'*!"

Căutând să par natural, am încercat să-i pun întrebări despre Zoia. Ce fel de fată e Zoia?

Dar despre Zoia, Coman nu mi-a spus nimic, parcă atinsesem sfânta sfintelor.

Cine ești tu, de fapt, Zoia? o întreb în gând, pe când mă așez iar la mașina de scris Olivetti. Și cine sunt eu, în prezența ta și față de tine, și cine voi fi mâine, în prezența *lui*?

Și, din aceste întrebări, parcă îmi vine un fel de inspirație.

Încep să scriu.

Termin portretele politice pe la doua noaptea.

Hotelul e încă plin de zgomot și de viață. A avut loc o recepție jos, în sala de bal, o recepție în onoarea tovarășei Elena, dată de sindicatele femeilor muncitoare din industria ușoară venezueleană. Recepția încă nu s-a terminat. Aud râsetele și aplauzele venezuelenelor sus la mine, în cameră.

Când mă duc jos și dau târcoale sălii de bal, chibzuind că poate o găsesc pe Zoia, îl văd pe Stejar tragând poze. Pe Zoia n-o văd. Venezuelenele nu se mai satură să discute cu tovarășa despre soarta femeilor în socialism. I-au adus și cadouri, între

care o colecție de poncho-uri, mantalele acelea din lână de lama purtate de indienii din Anzi. Au motive geometrice și culori tari, vegetale, și nu-s toate doar așa, o pătură cu o gaură pentru cap. Unele sunt chiar tăiate pe măsură. Tovarășa tocmai s-a ridicat de la masa de onoare, și președinta asociației venezuel ne o ajută să-și pună un poncho peste taiorul ei gri; taiorul tovarășei arată și proletar, dar și Diorissimo. Eu mă tot uit după Zoia. N-o văd. Tovarășa își încurcă bustul cărnos și capul cu părul super-tapat într-un poncho stilizat mai îngust decât celelalte; nu poate să și-l scoată din nou, de cărnoasă ce e, și o ajută venezueleneie, abțiguite și bine dispuse... oh, oh, s-a rupt poncho-ul la cusătură! Tov. Elena, roșie la față, iese din lâna aceea de lama... Femeile râd... Stejar, deștept, se oprește din fotografiat... Mă îndepartez către lobby-ul cu televizorul transmițând alte incidente din Chile, manifestații pro și contra, străzile-s pline de polițiști cu căști...

— la te uita, spune o voce înaltă și cântata. Vorbești de lup uite-l și pe lupușorul tânăr...

De surpriză, mă-ntorc în loc și aproape mă împiedic.

Lordul Anton și vreo cinci alți barbați — unul, îl recunosc, e ambasadorul României la Caracas — fumează trabucuri și sorb cocktailuri din pahare lungi, așezați pe scaune adânci și confortabile trase de la barul din hol, încă deschis, și aranjați inum într-un cerc.

Mă trece o tremuratură lungă, ca de frig. Poate [illegible] oboseala. Cu toate că lordul mi-a spus mie lupușor, adunarea pe care o văd are ea ceva lupesc. Ceva ca de haita tolănita.

Lordul strivește trabucul într-o scrumieră și se ridică și vine spre mine cu paharul în mână.

— Buna seara, buna seara... Nu vrei să bei un pahar cu noi? Pe care tovarăși nu-i știi? Să-ți fac cunoștință?... Uitându-mă circular la mica gloată, îl identific și pe ministrul de [illegible] Călătorește cu Boeing-ul șefului. E șters și nememorabil, cu ochi nemișcați și foarte scund. Se zice că-și datorează cariera [illegible] când apare cu șefu', e mai scund ca el. La vârf, singurul ca [illegible] Anton. Ei, și-ar vrea ei locul de mine

la vârf, fiindcă sunt și eu înalt..., mă gândesc, cu mintea parcă-n pauză. Fețele astea mi-au devenit familiare în timpul vizitei, de ce nu le știu numele? Uite, ăla e de la comerțul exterior, alălalt e șeful cu paza invitaților delegației. Dar de ce nu le știu numele? Le-aș fi reținut dacă-ar fi intrat în vorbă cu mine la vreun banchet, dar... rolul acestor bărbați e să fie prezenți, nu să vorbească... ei sunt cei cunoscuți și totuși necunoscuți, trebuie să se știe că există și atât, hmm... Uite-l și pe ziaristul Buzescu, care parcă nu se potrivește cu acest grup... Când mă vede, Buzescu se scoală de pe scaunul adânc și plin de moliciune și se duce să-și rumple paharul la bar.

Ministrul de Externe se ridică și el și se postează față-n față cu mine, lângă lord. — Tovarășu' Popescu? (Îmi dau seama că nu-i știu vocea — e lângă șefu' zi de zi, dar nu l-am auzit vorbind...) Mata, face ministrul, ești tânărul care se înalță fulgerător, dar fără să-și vândă demnitatea? Ha, ha, ha, face el. — Ha, ha, ha, fac toți ceilalți, și Buzescu se uită la mine de la bar și soarbe din cocktailul reîmprospătat. Dar rămâne la bar. Îmi pare bine, to-va-ră-șu Po-pes-cu..., scandează ministrul de Externe.

Mi-a părut bine și mie, spun eu și fac stânga-mprejur spre ieșiri.

Dar lordul îmi taie retragerea: — Unde pleci? Un moment...

Mă confiscă de braț. Îl miros deodată: trasnește a whisky și a trabuc, a prea multe mese abundente și târzii, a prea multe băuturi tari și a încordare. — Fă-mi o favoare, îmi spune el repede, târându-mă afară din raza auditivă a celorlalți. O clipă n-am curajul, apoi îmi smulg cotul din mâna lui.

— Cât de repede poți scrie ceva în engleză? mă întreabă.

Cât de repede pot scrie ce? O scrisoare personală?

— Nu. Ceva un pic mai complicat... Zâmbește, și mi se face frică de zâmbetul lui. Un articol de ziar. Un articol de ziar american, despre importanța vizitei șefului aici. În engleză.

Vreți să-l trimiteți la un ziar american?

Nu... Hai, nu face pe prostul... E plin de ziariști americani aici, și șeful se așteaptă să scrie despre el — cum ar fi de fapt *faur*, spune lordul într-un spate filosofic... (Îmi aduc

aminte că i-a spus șefului că americanii sunt aici atrași de prezența lui, nu de criza din Chile...) Dar, până scriu ei, scrii mata unul pentru mâine dimineață?

Ha? zic eu. Adică... Mă uit în jur, doar-doar o apărea hindusul; cu el de față, cumva pare-aș reacționa mai potrivit la nerozia asta.

– Hai, nu-mi spune că ți-e greu, știe toată lumea că vorbești engleza ca pe apă și cari după tine un vraf de Hemingway... Scrie un articol despre șeful, ca de la un ziarist american. Unul singur. Până mâine dimineața.

O clipă mă gândesc: as putea? Da... dacă n-aș dormi deloc noaptea asta... Oricum am terminat portretele politice...

– Dumneata glumești? întreabă o parte normală din mine, care e încă trează și autonomă.

– Nu glumesc. Mi-ai face o favoare, și chiar îți cer această favoare. (Tonul lordului e insistent, dar și înalt: eu, Dumnezeu, am venit din cer să cad la mâna ta.) Hai, că știi ce trebuie să spui. Până mâine, la prima oră, de la corespondentul lui *New York Times* la Caracas?

– Dar stați puțin... îngaim eu. Nu trebuie să fie în *New York Times*?

– Nu, nu trebuie. Nu înțelegi? El nu se uită la ziare. Lui i se dau numai extrasele care îl interesează, separat.

Deodată mi se face lumina în creier. Mi-a spus Zoia, șeful nu citește cu litera obișnuită! Știu de la Zoia. Lordul poate să-i arate orice și să spună că a fost publicat oriunde!

– Nu se poate, spun eu. Nu pot să scriu așa ceva, ar fi un fals

Lordul dă nerăbdător din cap, parcă împingându-mă la locul meu cu acea mișcare a capului: Ce importanță are? Dac-am avea timp, crezi că n-am găsi pe cineva în America să scrie ce trebuie scris? Problema e, nu avem timp... și trebuie neapărat mâine... vrei să-l dezamagești pe acest om?

– Ca să-l dezamagesc, ar trebui să-i spună cineva... ai de gând să-i spui? îngaim eu, ca într-un vis urât în care toate se spun pe șleau, așa de pe șleau, viața n-are niciodată atâta adevăr exprimat compact... parcă îmi recunosc șira spinării, deși vertebralitatea

mea, dacă asta e, nu mi-o recapăt în fața omului suprem, ci în fața acestui curtean abil și influent... Hmm, acum o clipă lordul mă încruntase; deodată, în mod straniu, nu mă mai sperie.

— De ce i-ai promis ce nu puteai să faci? îl întreb pe lord. Fără să ridic vocea, dar notând că are o tresărire rapidă, nu așa vorbește lumea cu el.

— Ascultă... Știu că Zoia te place... dar fetele au sentimente care se pot schimba rapid... Dacă-mi faci favoarea asta, faci ceva pentru mine și pentru toți acești tovarăși importanți, care îți pot fi foarte utili ca prieteni... Arată cu mâna către scaunele umplute de acei oameni tăcuți și fără nume. Mai utili decât capriciul unei fete de douăzeci și patru de ani... Ar fi ceva bun și pentru tine, și pentru...

— Nu, spun eu. Nu pot. Cu adevărat nu pot. Sunt frânt, explic eu plat, și pe urmă... mi s-a cerut să fac și alte lucruri, de mai mare... precădere...

— Vasăzică, nu? întreabă lordul, ca și cum n-a auzit bine.

Mă mișc. Fac un pas invers, și încă unul. Pipăind cu piciorul covorul holului.

Dacă i-aș întoarce spatele lordului și aș pleca firesc... ce s-ar întâmpla? Nimic, probabil, și totuși... cea mai bună armă cu care să-l țin la respect e îndrăzneala de a-i face față, deși... Dacă m-aș întâlni undeva noaptea cu un cuțitar care-ar vedea în mine o pradă sigură? L-aș sfida din ochi? Ori cu un mardeias fără treabă, care să rânjească la mine: „Ce faci, bă, calci pă scuipatul meu? Ce, nu știi cine sunt eu?" La o asemenea amenințare, desigur, m-aș întoarce și aș fugi, dar acum...

Îmi dau seama fulgerător: dacă fug, mărturisesc că nu-mi știu atuurile, oricare ar fi ele...

Nu fug. Dar îi părăsesc pe lord și pe amicii lui, mergând de-a-ndăratelea.

Lordul rămâne în urmă, cu o plăcere rece pe față, parcă.

Și astfel se încheie, pentru mine, ziua de nouă septembrie, la [illegible]

10 septembrie, la şapte şi jumătate dimineaţa

Zoia mă aşteaptă lângă televizorul din hol.

— Hai, îmi zice de cum mă vede, şi se îndreaptă către o uşă care duce, dincolo de un mic patio cu tufe de jacaranda şi cu papagali indigeni zburătăcind printre plante tropicale, către o aripă numită La Estancia Presidencial, ferma prezidenţială.

O urmez către ferma prezidenţială.

Ajungem la intrarea aripii pentru cei mai distinşi oaspeţi, clădită ca un ranch stilizat dintr-o regiune muntoasă şi deşertică. Acoperişul e complet plat, şi structura nu are burlane: ploaia săracă a înaltelor platouri e suptă şi drenată prin acoperiş, către şi în interiorul clădirii.

— Crezi că a avut timp să se uite la ele? o întreb, lăsând deoparte orice pretenţie că m-aş gândi la altceva decât la cele patru portrete politice, care au fost ridicate, într-un plic lăsat în faţa uşii camerei mele, şi apoi duse la aripa prezidenţiată, de către nişte nevăzuţi amploiaţi ai hotelului.

Asta s-a întâmplat cam la vreo oră după încontrarea mea cu lordul.

Nu dormeam. Am auzit paşii amploiaţilor care transportă poşta intrahotelieră.

Zoia îmi zâmbeşte: — Sigur. I-am spus mamei să nu le lase necinste. De ce eşti aşa nervos?

— Ce, tu nu eşti?

— Deloc. Nici măcar n-am citit tot ce-ai scris... nu ca aş fi avut timp. Hai înauntru.

Deschide o uşă la care nu stă de sentinelă nimeni. Dar când păşim într-un fel de anticameră arhitecturată şi ea în stil ranch, cu mobilă colonială şi bârne de plafon joase pe care sunt tinuite puşti de vânătoare, potcoave şi bice pentru adunat cirezile, mă trezesc într-o fortăreaţă. Patru dintre securiştii Boeing-ului prezidenţial şi doi sud-americani posaci şi bine clădiţi îşi îndreaptă spatele în scaune ori pe banci rurale de lemn, lustruite [illegible] rustica de aici e un decor.

Văd figuri pe care le știu, de partea românească. Nu pot să le citesc expresiile.

N-am dormit aproape deloc. Încontrarea cu lordul îmi lăsase un gust atât de nasol, n-am avut chef nici măcar s-o discut cu Stejar, care probabil m-ar fi readus în simțiri cu un logic „Cât nu te certi cu fata șefului, n-ai probleme, numai că... ce-i de fapt între voi doi? Nici tu nu i-o tragi, nici ea ție? A ce aduce chestia asta?"

— Poate-am să-i fiu așa, de inimă, îi spusesem lui Stejar când își exprimase ultima oară această îndreptățită nedumerire.

— Cu inima aia, a arătat Stejar către dinaintea pantalonilor mei, câștigi inima asta, și a arătat la stânga pieptului.

I-am răspuns că e un vulgar și un ieftin.

— Vulgar oi fi, dar ce se-ntâmplă nu-i normal.

— Nu e, am aprobat eu. Dar e frumos. E o fată... deosebită. Ochei?

Ațipisem un pic pe la vreo patru, iar Stejar dormea vârtos, când a bătut cineva la ușa camerei, tare, bubuind. Am țâșnit din pat. Securitatea, mi-am spus. Gata, din cauza conflictului cu lordul, mă aruncă cloroformat într-un microbuz al ambasadei, nu, nu într-un microbuz, într-o dubă și mă hurducă pe drumuri adânc până la un aeroport secret, de unde mă zboară în România să-mi aflu sentința, unde și pe câți ani. Dar... securitatea *noastră* vorbește în spaniolă?

— *Soy el doctor*, strigă cineva din coridor.

Am deschis și a intrat un bărbat grizonant și bine, în uniformă de marină. — Doctor Abril, s-a prezentat el, în serviciul președinției venezuelene, unde-i oaspetele *rumano* rănit la ochi?

Zoia, drăguța de ea, se informase târziu noaptea dacă vreun român din delegație ceruse un doctor și i se spusese că nu. Se gândise, zăbăucul ăla, orbește până mâine dimineață. Și, cu dramatismul ingenios al fetei tinere, a cooptat ajutorul președinției venezuelene. Abril mi s-a uitat în ochi cu un pix-lanternă, a mormăit în spaniolă că se așteptase să fiu ars de napalm (îi înțelegeam binișor spaniola, m-am gândit eu pe un plan paralel; poate-o [illegible] în țara asta... Dar să și scriu în

spaniolă, poate? Nu, exclus. Aaaahh...!). Mi-a pus picături în ochi, mi-a dat cu o unsoare pe toată aria pleoapelor, de sub sprâncene până peste pomeți, și mi-a spus să beau mai multe fluide, că umectează și ochii, iar zona andină e o zonă uscată, în ciuda zăpezilor veșnice din piscurile cordiliere. — De obicei clima e mai ploioasă în luna septembrie, dar acum e neobișnuit de secetoasa. Luați fiola asta de lacrimi artificiale, s-o păstrați în buzunar și să picurați în ochi de vreo trei-patru ori pe zi. Și-a strâns trusa și a plecat. Stejar, în răstimp, a dormit neîntors. Încă dormea acum un sfert de oră, când am ieșit din cameră în vârful picioarelor, ca să mă întâlnesc cu Zoia.

Securiștii români și cei venezueleni o recunosc pe Zoia; dau din cap către ea, dau din cap și către mine, sunt cu ea. Unii se reîntorc la televizorul din anticamera prezidențială, ca să urmărească știrile din Chile. Zoia se uită în jur...

Pe neașteptate, apare de undeva Coman, părând un pic pleoștit, și îi spune ceva la ureche Zoiei. Ea reacționează cu mirare. Coman dispare pe o ușă lângă care stă un securist pe un scaun, citind un ziar. Ghicesc deodată că în spatele acelei uși e apartamentul *lor*.

—Ți-e mai bine la ochi? mă întreabă Zoia, aruncând o privire rapidă la ceasul de mână.

— Da, mersi. Doctorul a fost de mare ajutor. Zâmbesc: Sunt numai bun să scriu alte patru portrete politice.

— Era destul și trei, spune ea.

— Plăcerea mea, spun eu. Le-ai citit?

— M-am uitat rapid. Știu c-ai făcut treabă bună.

Pot să fac și mai bună, mă gândesc eu, cu abnegație. Cum să spun, în ciuda situației ciudate și a decorului exotic, simt cumva că România s-a concentrat în această aripă de hotel, da, toată România e prezentă simbolic dincolo de această ușă de dormitor închisă, și eu, capacitățile mele, simțămintele mele, adâncile parâme cu care sunt legat de fondul meu cel mai intim (care e... cum să fiu scriitor român, parcă asta ar fi? Da, asta e.) plus tot ce mai sunt eu ca aspirație și persoană, totul va fi judecat în

funcție de ce impresie fac douăsprezece pagini dactilografiate cuprinzând ... cuvinte!

Coman reapare, și Zoia se grăbește spre el.

Coman îi spune ceva, și ea se schimbă la față.

— De când sunt înăuntru? întreabă ea.

— De vreo jumă' de oră, spune el.

— De ce i-ai lăsat să intre? îl mușcă Zoia, n-am auzit-o niciodată vorbind pe un asemenea ton. Dur, aspru.

Și Coman, nu în panică, dar tulburat și el, spune către mine, ca să nu rămân în întuneric: — Tov. Anton și cu tov. ministru de Externe... au intrat la șeful neprogramați. Ma dusesem la veceu. Cred că s-au uitat înăuntru, pe aici — indică o fereastră străjuită pe dinafară de tufele de jacaranda —, și m-au văzut plecând de lângă ușa dormitorului, că mă postasem chiar lângă ușă... Și băieții ăștia tineri, ce, pot să oprească un ministru și un membru în ceee? Zoia pășește rapid în sus și în jos, se uită iar la ceasul de mână și i se zbate o vinișoară la gât.

— Vino cu mine, îmi spune, cu energia hotărârilor supreme.

— Nu, nu vă duceți înăuntru, pledează Coman. Dacă s-a-ntâmplat ceva, reparăm noi mai târziu...

— Vino-ncoa, îmi spune ea fermă. Și bate în ușă, cu totul de formă; în secunda următoare a deschis și s-a năpustit înăuntru, și eu mă simt supt în urma ei, ca de un vid creat instantaneu... Un birou și el în stil ranch, cu coarne de bovine lustruite atârnate de bârne expuse; așezat la birou, într-un halat purtat peste o pijama cu gulerul un pic înnegrit de la transpirația somnului, cu un cot sprijinit pe birou și cealaltă mână odihnindu-se în poala halatului, cu picioare care mi se par prea albe și cam durdulii plasate pe covorul rustic, fără papuci, cu un aer relaxat, chiar agreabil... șeful suprem dă ascultare... dă ascultare citirii unor pagini dactilografiate, ținute, în fața nasului încălecat de ochelari, de către lordul Anton. Paginile sunt portretele politice pe care le-am scris asta-noapte.

Pe ministrul de Externe nu-l văd.

Ba da, e aici. Două scaune sunt așezate față-n față cu biroul șefului: lordul e așezat pe unul, și ministrul pe celălalt. Dar

ministrul arată așa de șters, încât l-am confundat cu tapițeria scaunului.

Lordul citea și se oprise din citit, ghicesc după cum stă pe scaun, iar ministrul oferea un comentariu, văd după cum i-au rămas buzele întredeschise pe când întoarce capul ca să vadă cine a intrat pe ușă. Ca într-un film pornit din nou, după o ruptură la proiecție, lordul îmi spune mie, fără nicio tranziție: — Să nu crezi că am vrut să te critic *ca scriitor*... Și iar spre șeful, obiectiv: Tânărul supleant a-ncercat să facă așa cum a știut mai bine. Patru articole scrise într-o noapte... Dar mai are până să vă cunoască bine stilul, tovarășe prim. Eu cred ca trebuie să-l trimitem înapoi la București. A fost o formulă interesantă să fie adăugat la grup tovarășu' Popescu, și energia lui a fost, într-un fel, stimulatoare... Se uită iar la mine, ca și cum mi-ar atrage atenția că se comportă *fair*.

— Dar, spune tapițeria celuilalt scaun, într-un moment atât de delicat, cu atâtea mize mari ale politicii dumneavoastră încă nefinalizate, nu putem să circulăm materiale care se joacă așa cu cuvintele...

Mă uit la covorul de sub noi toți și mă gândesc: cuvintele, cuvintele...

Când mă uit la paginile mele dactilografiate, ceva parcă îmi sfârtecă câmpul vizual: s-a produs o mișcare bruscă în fața mea, o mișcare bruscă și albă la culoare: Zoia s-a întins spre lord și i-a luat foile din mână. Aud ușa din spatele nostru deschizându-se: aud pași. Coman a intrat și el. Se îndreaptă spre birou și se oprește în picioare chiar lângă Zoia, care parcurge paginile mele atât de rapid, când îi cade o șuviță de păr în ochi sufl ă din buze, fuu!, în sus, ca să-și elibereze fruntea, în timp ce trece a doua pagină citită în cealaltă mână și începe s-o parcurgă pe a treia.

Ce vrei? îl întreabă șeful pe Coman, și Coman răspunde, ori calm, ori joacă bine calmul: — Nimic, doar să vă amintesc că mai aveți o oră până la prima acțiune.

— Sunt foarte bune, spune Zoia restituind paginile mele. Cele două vietăți din scaunele de audiență, incostumate și încravatate, încearcă să se uite semnificativ și la ea, și la omul în halat.

Anton trage aer în piept. Spune: – Eu, să fiu iertat, nu înțeleg ce vrea să spună tovarășu' Popescu în aceste... speculații... Poate e prea deștept pentru noi toți, adaugă el cu o ironie palidă.

Șeful se întoarce spre mine. Mă uit la el, întrebându-mă dacă o fac din curaj ori din lașitate. Din amândouă. Are o iritare reținută, amuzată parcă. Ghicesc: se prăpădește să fie centrul atenției, chiar și într-un cerc mic, dar să pedepsească pe cineva e o plăcere și mai mare decât atenția.

– Eu sunt modirnist? ma întreaba. Di ce modirnist, eu?

– Ah... modernist... Fără să vreau, îmi râd buzele și gâtlejul, singure. Dacă e citit fără context, sigur, modernist e un cuvânt ciudat...

În portretul politic, 1, disperat să scriu ceva original, am făcut teoria că șeful, când era tânăr, a dat dovadă de o originalitate cu totul modernistă, decizând să intre în mișcarea de stânga în România anilor '30. Și, continuând acea metaforă, de care mă bucurasem grozav că îmi venise, țesusem și înnădisem celelalte portrete în aceeași concepție: 2, că el e un înnoitor fără pereche, a înnoit tot comunismul mondial când nu ne-a lăsat să intrăm în Cehoslovacia, 3, că a înnoit și înnoiește totul în jurul lui și în timpul acestei vizite (Ce înnoiește? America de Sud, climatul politic, gândirea oamenilor, politica liderilor, totul!) și am terminat, în portretul 4, explicând natura indicațiilor prețioase: niște iluminări care vin dinăuntrul acestui om al cărui instinct pentru nou îl preface într-un expert spontan în orice domeniu... Dar...

Dar șefului nu i-a plăcut ceva în paginile mele. O fi doar cuvântul modernist?

– Pot să văd și eu? întreabă Coman molcom și ia paginile.

Șeful devine atent și așteaptă opinia lui Coman bătând cu degetele pe birou.

Coman parcurge paginile; nici nu știu unde mi-e mintea între timp; Zoia se uită peste tot în jur, examinând mobilele camerei. Ghicesc că se uită după țigările plasate în rezidința de către direcția hotelului. Dar se pare că nu-s țigări, nicăieri.

– Tovarășu' prim, spune Coman, ridicându-și ochii de la paginile

mele, tânărul scrie de politica dumneavoastră ca s-o înțeleagă cititorii de aici. În alt stil, cu alt fel de înfloriturі. Dacă o lua ca la noi, cu dacii și romanii, era prea ca la noi...

Anton, ca și cum ar oferi o părere separată, însă rostită s-o audă toata camera, îl întreabă pe ministru: — Dumneata crezi că e înțelept ca un comentator al politicii tovarășului să o descrie ca (Anton râde scurt și sec)... modernista? Ministrul de Externe (care am auzit că scrie eseuri în timpul liber și e membru al Uniunii Scriitorilor Români, filiala București) pungește gura ca de la o îmbucătură de sare: — Nu, nu, e prea hazardat... dar decizia o să fie a tovarășului. Auzind asta, am impresia că Zoia-și pierde capul, fiindcă o zbughește în adâncul apartamentului prezidențial, deschide altă ușă, întrevăd o fâșie de dormitor — deodată... Zoia parcă se dedublează: într-un capot cu falduri ample, alături de ea, intră în birou și tovarășa.

Tovarășa ține în mână un fier de ondulat părul. După cum îi sunt vălurite în sus capetele cosițelor, tocmai și le-a ondulat chiar ea, ce omenesc! Zoia îi turuie ceva tovarășei Elena, dar ea pare să nu înțeleagă. Întreabă, către el: — Da' de ce faceți atâta zgomot, s-a-ntâmplat vreo problemă de stat?

— Noi sperăm să nu devină, interjectează lordul, uitându-se la tovarășa parc-ar spune „Eu unul iau lucrurile în ușor, ca să ajut!"

— Sunt cum trebuie astea, după mine, spune Coman, punându-i paginile mele pe birou. Sigur, sunt mai bune pentru ăia din afară decât pentru noi...

Zoia parcă răsuflă. Externii se foiesc în scaune, dar apoi devin țepeni, pentru că el se uită la mine și, deși e indispus, e și interesat, și curios și nu știe exact cum o să mă admonesteze.

— Di ci nu cu dacii și cu romanii? mă întreabă el, întinzându-se mai la larg în jilțul de birou. Aruncă o privire și lordului, și ministrului de Externe. Acum trebuie să calculez rapid ce să fac, dacă să-mi explic și să-mi protestez inocența către lord și către ministru ori direct către el...

Transpir de la pura complicație a momentului. N-ar trebui poate să încerc să zâmbesc acum către șefu' și să pledez, umil, tovarășu' prim, ce mare tevatură câteva pagini neinspirate.

abia câteva mii de cuvinte, dacă nu vă înfățișează în mod *corect și fidel*, scriem alte cuvinte, la mine (scriitor) cuvintele-s ca talașul pentru tâmplar... să arunc la coș paginile astea? Vreți să-mi dați indicații prețioase despre cum să scriu altele?

Zoia se uită scurt la mine și nu știu cum să-i interpretez privirea..

Parcă am văzut scena asta deja. Într-un film: un căpitan de vas în furtună, neștiind dacă să învârtă timona la stânga ori la dreapta. Asupra provei vasului în furtună se năpusteau, din două părți ale orizontului, două valuri: un val uriaș, evident ucigător, și încă un val, și mai înalt, și mai ucigător. Căpitanul era Tom McWhirr, din *Taifun* de Joseph Conrad... Căpitanul a întors timona deodată și a îndreptat tăișul provei către valul cel mai înalt, realizând că, dacă alege valul mai mic, valul mai înalt va prinde vasul din urmă și va nărui pupa fragilă — eu, eu citeam acel roman cu sufletul la gură, când aveam paisprezece ani. Ce carte pentru bărbați, scrisă falnic și bărbătește de un adevărat bărbat! Ce decizie! Ce autor!

Ei, bine, am și eu furtunile mele...

Întorc timona către șeful.

Ignor valurile mai mici, cum ar fi șefa și fiia de la Externe, le las în urmă, îndreptând prova spre valul cel mai înalt — dacă m-aș dezvinovăți către Anton, aș scădea fulgerător în ochii șefului. Nu, *lui* trebuie să-i răspund, și îi răspund fără șovăială:

— Dacii și romanii? De ce nu-s buni ca metaforă dacii și romanii pentru cititorii de aici, tovarășu' prim? *Sunt învechiți!*

Am lovit valul cu prova. Simt că mă țin de cuvântul „învechiți" ca McWhirr de basmalele îndoite ale vasului Nan Shan, în timp ce curge un munte de apă peste vas și peste căpitan.

Ascultați-mă (cerința inutilă, tovarășu' prim mă ascultă cu ochii țintă la mine). Dacă v-ați arătat încrederea că am ceva în cap, aveți curajul să folosiți ce am în cap!

Într-adevăr, am pronunțat această frază. Vibrațiile ei acustice izbesc timpanul și ciocănelul și nicovala și scărița din urechea șefului. Ochii lui, rotunzi și fixi, parcă sunt în dialog cu ușa cu

buzele răsucite în afara: ochii, excitați și curioși, suflă gurii, nu vorbi, nu te angaja, ai răbdare — da, daca asta e inteligența lui politică, e perfectă, și-a dat ordin să nu izbucnească și nu izbucnește. Cutez să mă uit la Zoia, care se uită în jos la covor, dar simt cumva că Zoia a câștigat o victorie față de părinții ei. Eu, protejatul ei, nu m-am scofâlcit în fața lor... Dar...

„Fii discret în victorie", a spus un mare conducător, cândva.

Dar nu-mi pot permite să fiu discret în victorie. Dacă mă uit și eu în jos, la covor, voi fi sfârtecat. Mă uit în continuare la el, în timp ce tovarășa preia complicația situației, o preia deștept și pretins femeiește: — Hai să nu mai discutăm de nimicurile astea, spune ea, sunt alte lucruri mai grave de rezolvat. Azi, lucrurile stau și mai rău în Chile... *El*, el o are de partea lui pe *ea*, dar eu o am de partea mea pe fiica puterii și mai am de partea mea gravitatea momentului! Șeful își ia privirea de la mine, bosumflat ca un copil căruia i s-a tăiat cu zece minute răgazul de joacă. Se ridică. Se îndreaptă spre dormitor.

Și totuși, în acest mod psihopat, el și cu ne-am vorbit, chiar ne-am încercat puterile și am făcut remiză!

— Tovarășul se va impune, spune tovarășa, adresându-se nimănui și tuturor.

Apoi, pentru că tovarășul a părasit scena, toate celelalte incidente parcă își pierd importanța și timpul parcă se desfășoară superaccelerat. Zoia vrea să fie singură cu tovarășa și lordul se duce la ușa dormitorului și încearcă să-i vorbească șefului prin ușă, și ministrul de Externe îi spune tovarășei că azi după-masă va pleca în Chile cu un avion special, ca să evalueze dacă e vreun pericol ca delegația română să fie primită ostil acolo, și tovarășa nici nu-i răspunde, și pe Coman nu-l văd. Deci n-am nici măcar pe cine să întreb dacă mai pot fi util cuiva, și când mă întorc și plec de capul meu din ferma prezidențiala, probabil că nu bagă nimeni de seama!

Și astfel, când părasesc ferma prezidențială, sunt aproape sigur că au să mă trimită acasă.

Dar... le-am ținut piept oarecum, în sensul că le-am dat de gândit? Poate că da, încerc să mă conving, în timp ce mărșăluiesc, ușurat oricum, către recepția hotelului, unde, ajungând într-o clipită, mă interesez dacă Stejar Antohi a plecat deja.

— Da, a plecat să fotografieze, mi se răspunde.

— Bine, aș putea să-i las o notă?

Înșir grabit, pe un cartonaș elegant geamăn cu cel pe care mi l-a lăsat Stejar cu acel mic dejun: „Șoimule, cred c-am încurcat-o cu șefu', s-ar putea să mă șuteze din delegație. Dar ai dreptate, viața merită trăită. Dacă nu ne vedem asta-seară, ne vedem acasă."

— Hei! strigă Zoia, ajungându-mă din urmă, grăbită, dezamăgită și părând deodată abandonată de toată lumea: de putere, adică de părinții ei, de eternul ei confident, Coman, și chiar de mine. Un' te duci?

— Să respir un pic, îi răspund eu, peste umăr.

— De ce chiar acum? E așa de enervată, a găsit cumva, undeva, o țigară și și-o aprinde cu gesturi bruște. Ce, crezi că nu mai ai nimic de făcut pe-aici?

Mă întorc spre ea: — Cum se explică faptul că ăia doi au intrat la taică-tău tocmai înainte să venim noi?

— Ce importanță are? izbucnește ea, la fel de furioasă ca mine. Asta oricum s-ar fi întâmplat și se putea întâmpla mult mai rău! De fapt, totul e bine! (Mă întreb dacă nu e țicnită — bine? bine, cum?) Doar că tu, tu te turtești din orice critică!

— Bine, îngân eu. Și deodată izbesc cu pumnul în contuarul din lemn colonial sculptat al recepției. Uite, jocul ăsta, să fie toți cu ochii pe mine, tu l-ai învățat și știi să-l joci, dar eu nu cred că pot să-l învăț. Plus că... *El*, dacă tu nu-i spui nimic, dacă nu-i spune nimeni nimic, niciodată, o să rămână la aceleași cuvinte, la aceleași idei, cu care se simte foarte bine, dar restul lumii așteaptă altceva de la el... Ah, cât de român mă simt în această clipă, român iremediabil, român ne-eliberabil! Și eu, ca toți din nația mea, utilizez din instinct *minciuna sinceră*... mințind lumea, și pe mine și, firește, și pe conducătorul căruia nu-i spun

că simplitatea lui afișată nu e intenționată, ci în mod clar îi vine din limitare și analfabetism.

Dar minciuna sinceră are modul ei de a se afirma ca adevăr. După cum Zola calca înapoi și aproape scapă țigara, văd că a înțeles ce-am vrut să spun și că e jignită!

Se întoarce și fuge înapoi spre reședința prezidențială, oprindu-se o clipă la capătul coridorului, ca să-și arunce țigara în glastra unui palmier de seră.

Mă duc la biroul *concierge*-ului și cer un ghid al orașului Caracas. În spaniola mea, un pic sumară și sunând a română, îl întreb pe *concierge* cum să ajung la Centro Bolivar, inima orașului, și îmi spune să iau autobuzul 4.

După aceea ies din incinta hotelului.

— Hei, strigă cineva după mine.

De data asta recunosc vocea lui Coman. Nu mă opresc.

Coman aleargă după mine într-un trap apoplectic, dar îi sună în buzunar radiotelefonul și, când se oprește să-l scoată din buzunar, eu dus am fost, pe strada din fața hotelului, tăcută și liberă.

Zăresc imediat o stație de autobuze, și apoi încă una, vizavi, pe celălalt trotuar.

Nu știu în ce direcție ar trebui să iau autobuzul spre centrul Bolivar.

Am în mână foile dactilografiate. Le împăturesc și, când le strecor în buzunarul pantalonilor, simt sub degete o hârtie uitată în buzunar. Bag foile pliate și scot hârtia cealaltă.

E bumaşca de o sută de dolari pentru orele suplimentare.

PARTEA A ȘASEA

Două minute mai târziu a apărut, parcă în mare grabă, un autobuz însemnat cu un patru mare și roșu, și n-a fost nevoie să întreb pe nimeni care era direcția corectă spre Centro. Scria Dirección Centro pe autobuz, chiar lângă număr. Capitalismul nu e secretos la direcțiile mijloacelor de transport. Ori la orare. Orarul autobuzului 4, specificat pe stații, e afișat înăuntru, în spatele șoferului.

Autobuzul era pe jumătate plin și mi-am dat seama că n-aveam bani locali să scot bilet. Dar aveam suta de dolari, pe care am arătat-o șoferului, care era și taxator. Șoferul și trei pasageri mai apropiați mi-au explicat binevoitori că pot schimba dolarii în moneda locală oriunde în Centro. Cât despre bilet, șoferul a făcut din mână, n-ai alți bani? N-ai moneda locală? Am dat din cap, nu.

— Bine, e gratis, stai jos.

Am stat jos.

M-am uitat prin stiela ferestrei, un pic prafoasă.

Caracas arata ca un București în spaniola, doar mai mare și mai viu și proptit între un lanț cordilier și altul. Mă așteptasem să fie frumos. Era. Și era plin de oameni de toate culorile și vârstele și toate stilurile de haine și toate expresiile și, din când în când, printre ei, apărea un fel de specie pedestră mai aparte, purtând plapumi din lâna de lama, ca alea pe care le primise tovarășa cadou de la femeile venezuelene.

Londres i-am întrebat eu pe ceilalți pasageri din autobuz.

– *Indios andinos*, au răspuns câțiva dintre ei, cu gravitate.

Bărbații indieni purtau un fel de băști din lână colorată pe cap, și femeile indiene purtau pălării fedora, din fetru, și mulți dintre barbații și femeile *indios* erau desculți. Aveau niște picioare groase și robuste în jurul labei și la călcâiele cafenii și călcau printre automobile și peste bălțoace și chiar pe gunoaie fără nicio problemă. Mi s-a părut că ceilalți venezueleni, mai europeni, aveau față de indieni un fel de reținere respectuoasă. Aceștia duceau saci pe cap, echilibrându-i cu frânghii ori curele trecute peste frunțile asudate; din mersul autobuzului, i-am văzut cum descarcau sacii pe trotuare ori în piețe în aer liber, cum scoteau cântare portabile din buzunar, cum se așezau, se tocmeau și vindeau oale colorate, lăptuci ciudate, semințe policrome, păsări în cuști mici și țesături. Veneau din munții lor și aveau să se întoarcă tot acolo. Tot uitându-mă la indieni, am mers cu autobuzul mai bine de o oră, până am ajuns în inima orașului, unde străzile s-au transformat în niște canioane din ciment și oțel și sticlă.

M-a bătut cineva pe umăr, aici e Centro, și m-am dat jos din autobuz.

Trei milioane de venezueleni își trăiau viețile în jurul meu și n-aveau habar de mine, mi-am spus, în timp ce alunecam, așa, ca pe un caldarâm ud, de pe pavajul străzii pe podeaua lucioasă a unui complex comercial cu neoni strălucind în miezul zilei și cu manechine sexy în ferestre de magazine de mode și restaurante și baruri, și aici se vorbea engleza aproape la fel de mult ca spaniola. Am văzut și o librărie, mare cât o hală, avea o secție întreagă marcată *ingles*, și prețurile erau afișate în două monede, escudo și dolar US. Am traversat libraria, avea intrări pe toate laturile, am ieșit pe una, m-am urcat într-un lift din greșeală, am urcat douăzeci și patru de etaje și am văzut orașul Caracas de sus.

Părea imens, prelingându-se în toate direcțiile, până și pe cele mai depărtate coame de munți deșertici se vedeau șiruri-șiruri de case plate de argilă uscată la soare, care erau cartierele cele mai sărace și izolate, în timp ce miezul era intersectat de trei autostrăzi pulsând de aglomerație către cartierele avute și către

zgârie-norii centrali. Cerul, care stropise un pic de ploaie mai înainte, acum era iar ca lacrima. Printr-o spartură în Cordiliera Litoral puteam vedea peste munți portul La Guaira, cu vapoare oceanice și cu petroliere, și tragându-mi privirea înapoi vedeam iar sălbăticia invadată de umanitate, sub o lună gravidă rătăcită în cer la amiază. Venezuela capitalistă arăta atât de superioară Cubei socialiste, să plângi și mai multe nu.

Am luat liftul înapoi către parter, studiind un ghid al centrului Bolívar găsit în lift, într-un mic coșuleț cu pliante pentru orientare atârnat lângă blocul de butoane. Ghidul avea de toate în el, până și avocați de cum să ceri azil politic în Venezuela, cu numele firmelor și etajele respective. Mai erau și două piețe alimentare, un cinema cu patru săli, o policlinică, un post de poliție, niște agenții turistice, o sală de masaj „oriental" (?) – ghidul avea un index de la A la Z. Magazinele umpleau mai multe etaje. Erau și săgeți către alte atracții turistice, inclusiv casa în care se născuse Simón Bolívar. Mi-am făcut o notă mintală să nu plec fără să văd casa Bolívar. Pe urmă, am scos din buzunar suta de dolari, m-am uitat bine la ea, nu știam când o să mai văd alta, și am intrat într-un magazin din care nici n-a trebuit să mai ies să caut altceva prin altă parte, avea ce cu mintea nu gândeai, fiind un magazin universal.

Vroiam să cumpăr cadouri pentru acasă.

Și am cumpărat:

Pentru mama, conform cerinței ei personale, un mic parfum franțuzesc. Mama se repezise de la vacanța ei la mare, pe care o petrecea cu religiozitate în fiecare vară într-un sat lângă Mangalia, să mă vadă la București înainte să plec.

Același mic parfum franțuzesc pentru nevasta tatălui meu, pentru că precis n-avea cum să o întâlnească pe mama și să compare parfumurile. Nevasta tatei nu-mi ceruse nimic; dar i-am luat un cadou și ei ca să-i fac plăcere tatei.

M-am gândit că i-aș putea cumpăra și Zoiei același parfum – șansele ca Zoia să o întâlnească pe mama mea ori să o reîntâlnească pe nevasta tatălui meu în viitorul apropiat erau minuscule.

Dar mi-am zis că Zoia avea probabil deja parfumuri franțuzești, și cel pe care-l alesesem eu poate nu era chiar clasa întâi.

Oricum, ceva m-a reținut să-i iau parfum și Zoiei, deși îi datoram ei această ocazie să fac daruri mai mult decât oricui altcuiva.

I-am cumpărat tatei un frumos portofel din piele de bou, autentic venezuelean.

Și Luminiței... După un pic de căutare, am găsit pentru Luminița un ceas-brățară mic-mic - ceasul ei se stricase chiar înainte să plec. Un ceas aurit, tare minuscul și plăcut și, m-a asigurat vânzătoarea, n-o să lase urme verzui pe încheietură ori urme negricioase, nu, niciun fel de urme.

Răsuflând ușurat, m-am dus înapoi la librăria pe care deja o identificasem, la secția de discuri, să mă ocup de băieți. Ei, știam precis, voiau muzică mai mult ca orice, și pentru plăcerea lor personală, și ca fundal pentru cioceniri. În timp ce cumpăram dezlănțuit albumuri Rolling Stones și Grateful Dead și Led Zeppelin, dar și unele mai noi și mai radicale, pentru că... dacă vrei să ți-o tragi cu o fată mai obișnuită, Stones ori Led sunt destul, dar dacă ai de-a face cu o fată mai dificilă ori mai cunoscătoare, e nevoie de Aerosmith ori de Kiss... Le-am explicat vânzătorilor de la raionul discuri că plecam cu avionul noaptea asta, departe, departe, în România (cel puțin acum, pe loc, eram convins că șefu' o să ma expedieze înapoi!). Așa că voiam discurile într-un ambalaj cât mai trainic cu putință.

Mi-au spus că pot să mi le pună într-un pachet consolidat cu bambus, dacă plătesc pentru pachet și daca aștept câteva minute.

Am spus da, plătesc pentru pachet și o să aștept cât e nevoie.

Și, ca să-mi omor timpul, am trecut înapoi la raionul cărți.

Aici, mi-au căzut ochii pe o istorie a matematicii și fizicii și am cumpărat-o.

Și de la cărți științifice, am ajuns la sociologie și politica contemporană. Aveau, și în spaniola, și în engleza, o mulțime de cărți despre invadarea Cehoslovaciei, și despre Rusia, și despre Nixon, Nixon și Vietnamul, Nixon și Watergate, doctrina Nixon, o carte despre Nixon și România, și alte cărți despre România, nu cărți de artă ori turism, numai geopolitică... poate aveau România — turism la alt raion. Mă usturau ochii. Am scos fiola [illegible] de la talia pantalonilor și

mi-am picurat lacrimi în ochi. M-am uitat la cărțile despre România, dar rapid și fără curiozitate; știam genul, de la București; printre americanii pe care îi palmasem de materialul personal de lectură erau și niște sociologi și politologi – *Please, mister*... cartea asta în care se vorbește de economia și de forma de guvernamânt și de drepturile omului în România, nu mi-o dați mie? Îmi place mie așa, în mod pervers, să citesc cum România multilateral dezvoltată cheltuiește pe materii prime mai mult decât câștigă prin exporturi și e înglodată în datorii și din asta rezultă sărăcirea maselor, fiindcă belșugul, atât cât e, se împarte între atât de puțini profitori, te și miri că e fidela patura [illegible] unui sistem care nici nu-i dă voie a huzuri ca lumea. Și apoi, România e o țară mică, și țările mici nu-și pot permite să fie independente, nu pot! E o realitate obiectivă! Ca să i se dea voie să fie independentă, România se spetește dând gratis produse și tehnologii, în dreapta și-n stânga și-n jos și-n sus, ce-i de mirare că plevei populare îi rămâne te miri ce și mai nimic! Citisem destule asemenea analize, cu concluziile lor sprijinite prin cifre necruțătoare și într-un stil presarat cu *despite the fact... even though... in theory... whatever the good intent... unfortunately... unfortunately... unfortunately*... care se traduc: în ciuda faptului, deși, cel puțin în teorie, și oricât de bune ar fi intențiile, din păcate, din păcate, DIN PĂCATE!!! Toți autorii străini foloseau expresia „din păcate..." Ce expresie cu tâlc, „din păcate"! Poate chiar vrea să însemne, din cauza păcatelor cuiva? Dar ce păcate grele a comis acea insulița de țară, și de ce, de ce, de ce?

Aveam nevoie, neapărat și urgent, să mă gândesc la cu totul altceva, la ceva optimist!

Am alergat înapoi la raionul de discuri.

Îmi construiseră un pachet cu albume muzicale pe care îl puteam duce sub braț; era comod de transportat, dar fâșiile de bambus dinăuntru îi dădeau o fermitate plăcută și suplă.

Am achitat. Mi-au mulțumit.

Măcar voi, băieți, să le-o trageți fetelor care vă plac, în ritmul și-n sunetele lui Led și-ale lui Aerosmith și Kiss! m-am gândit eu, măgărește. Am luat pachetul cu discuri, mi-am luat și punga

cealaltă, cu cartea despre istoria matematicii, și am ieșit din complexul Bolivar.

Când trecuse timpul? Am văzut pe un orologiu rotund ancorat de fațada unei bănci că era aproape nouă seara și am renunțat să mai vizitez casa unde s-a născut Bolivar. De altfel, la ora aceea, casa-muzeu era probabil închisă.

Încă încercam să mă gândesc la lucruri practice și brutale. Și tot nu reușeam.

Din acea nevoie de practic și de brutal, m-am întrebat: câți dolari mai am, vreo treizeci, poate? Cu treizeci de dolari, aș putea oare cumpăra un bilet de avion ori de autobuz, până la frontiera Venezuelei cu Brazilia?

Pentru ca țările vizitate de delegația guvernamentală făcuseră tratate cu statul român... dacă încerca să fugă cineva din delegație, l-ar fi adus înapoi poliția respectivă de guler și de păr, cum bine îmi spusese Coman. Dar Brazilia nu era pe lista țărilor vizitate, deci dacă treceam frontiera acolo, nu mă aducea nimeni înapoi de guler și de păr.

Și mi-am închipuit cum, undeva la hotarul a două țări exotice și tropicale, la un punct de frontieră înecat în invazia nepăsătoare a junglei, scriitorul tineretului ar trece frontiera ilegal, nesuspectat, necapturat...

Dar... din oboseală ori din simțământul că soartei mele încă nu-i venise sorocul să se schimbe, n-am alergat înapoi către una dintre agențiile de voiaj, să mă informez cum să ajung la cel mai apropiat punct de frontieră cu Brazilia, ci am pornit-o pe strada încă plină de lume și de activitate, căutând stația de autobuz de unde ma dădusem jos la amiază, din autobuzul 4...

Mergeam ca în vis. Aveam senzația că eram la București. În acea seară când, după ce-i lăsasem tatălui meu manuscrisul noului meu roman, mă reîntorsesem pieton, din centru până în cartierul Arsenalului, gândindu-mă la Zoia.

Și de la Zoia lăsându-mi gândurile s-o ia razna despre soarta românceloг...

Mi se părea că îmi continui gândurile de atunci.

Mă gândeam la Golgota românceloг, în timp ce în jurul meu forfoteau femeile tropicelor...

Viața românceloг mi se părea rezumabilă în trei ecuații tragice: întâi și întâi, viața lor n-avea cum să fie autonomă de viața bărbaților (ecuația 1). Iar bărbații români nu puteau avea mândrie (nu puteau, li se interzicea!) și deci nu puteau avea generozitate față de femei (ecuația 2); un bărbat, numai dacă e îngăduit un pic de viață, să fie periat și mângâiat pe spate și lins pe cap și gâdilat la tălpi măcar cu măturica bunăvoinței, dacă nu cu pana laudei și a proslăvirii, numai în asemenea condiții poate să fie cu adevărat binevoitor și prevenitor cu o femeie, facând-o deci cât de cât fericită. Date fiind aceste două ecuații, se înfiripă de îndată a treia ecuație: cum ar fi putut româncele să aibă puritate și speranță? Dacă femeile nu aveau esențialul vieții femeiești, adică luxul de a fi răsfățate, alintate, avantajate și privilegiate, măcar ca fete, înainte să cadă în hăul odios al desfacerii picioarelor oricând și oricum, nu numai la soț, dar la orice mojic care are putere asupra lor, și în hăul odios al responsabilității și al slugărelii la copii și al îmbătrânirii și plictiselii – dacă femeile nu se bucurau de acest drept esențial... atunci?

Trei ecuații fundamentale: bărbați fără mândrie, femei fără puritate și nefericire generală – cum de putusem să trec pe lângă ele fără să le observ, în toată viața mea de până acum? Cum reușisem să nu le bag de seamă? Dar știam cum: umplându-mi capul cu importanța cuvintelor, și mai nou cu aceea a puterii și cu capriciile Zoiei și cu toanele bosumflate ale șefului.

– I-ai cumpărat un cadou și *ei*? mă întreba deodată cineva.

Am tresărit.

I ununița mergea în pas cu mine, pe același trotuar. Amândoi luptându-ne cu șiroaie de venezueleni noptatici, cei mai mulți tineri și îmbrăcați provocator, oprindu-se să se uite la tarabele înțesate de *los ondas*, râzând, glumind, ieșiți la distracție.

— Da, i-am cumpărat o carte. Dar ție, Luminița, ți-am luat un cadou mai frumos.

Luminița era fardată și rujata ca pentru o soarea și purta una dintre minijupele ei cele mai îndracite. Dar aici, în Caracas, Venezuela, n-o oprea nimeni pe stradă să-i țină o predică.

— Luminița, i-am spus eu, tare, în românește, Luminița, mi-s ochii așa de obosiți, îmi dau lacrimile... Dar să nu crezi că plâng. Adică, *nu vreau* să plâng. Luminița, apropo de ce-ai spus în seara de onomastica mea, că vrei sa te faci curvă, stânjenindu-l atât de tare pe bietul meu tată... Nu poți să zici mă fac curvă așa, ca și cum ar fi un sport pentru doamne neglijate. S-o spui ca pe o frază șocanta e una; să-ți intre pe ușă *orișicine* și s a trebuiasca să i te dai, e cu totul alteeva. Nu râde de mine. Am crezut că pot să-mi prostituez gândurile și cuvintele fără să mi se aplece, dar uite că nici măcar gândurile și cuvintele nu-s ușor de prostituat, am facut-o și mă scoate din minți că am făcut-o, pare-aș fi lins sudoarea murdară a altcuiva...

Luminița era cea pe care o știam, dar expresia zugrăvită pe fața ei m-a făcut atât de trist, am crezut că nu e loc în inima mea de mai multă tristețe. Dar tristețea Luminiței... nu era că mă compătimea pentru prostituție... era pentru că mă găsea necopt și nepregătit de viață, și asta tare o întrista și o îngrijora!

M-a întrebat, scăzut, aproape n-o puteam auzi de zgomotul străzii: — Ce-i cu tine și cu fata aia? De ce te bălăbănești atâta cu ea?

- Zoia? Nu știu ce vrea de la mine... m-am văitat eu, dar cam simțind cumva că spun o minciuna.

— Dar tu, tu ce vrei? Ce fel de barbat ești tu?

— Poftim? am îngânat, încercând să mă zgudui, să mă trezesc din vis. Dar visul cu ochii deschiși continuă, și Luminița, cu cruzimea ei speciala, continuă să mă întrebe: — Clanța aia a ta, de mai jos de buric, și mare și natânga, de ce ți-a dat-o Dumnezeu, dacă n-o folosești? Una din două — Luminița se oprește pe trotuar, forțându-mă să mă opresc și eu, și își pune mâinile în șolduri —, ori fugi, cum credeam c-ai și făcut deja, ori te-ntorci, și dacă te întorci la mosia lui puticu', măcar fii tu vechilul lui de

lux și aruncă-mi și mie un os cu carne! Una din două, *pila sau pula!* dă Luminița sentința în limbajul crud al Arsenalului, pe care ea și eu și toți prietenii noștri îl știm de mici copii. Nici nu-mi vine să cred, dar cine îmi dă acest sfat, să nu fug dacă nu-s făcut să fug, e într-adevăr ea, prietena mea Luminița, care odată, cu ani în urmă, m-a salvat de la cea mai adâncă disperare!

Și tot ea, văzând că încerc să deschid gura să-i răspund, se stropșește la mine: — Taci din gura! Nu știi tu ce-nseamnă cu adevărat să fii curvă, că nu ești femeie, numai femeile știu! Dar dacă e vorba de ce contează la curvasărie, *cine e clientul*, aia *contează*! Și la capitolul cine ți-e *tu* client (Luminița rostește cuvântul „capitol" cu sarcasmul cuvenit unui termen scriitoricesc), ai tu mai mult noroc la capitolul ăsta decât toți oamenii pe care-i cunosc! Eu înmărmuresc de câtă dreptate are. Tu, amatorul, ai clienți de anvergură și habar n-ai ce să faci cu ei, darmite cum să te vinzi lor la prețul de sus al pieței!

— Bine, spun eu. A ... a ... ai dreptate!

Îmi trag răsuflarea.

— Da, îi repet prietenei mele din copilărie și surorii mele de suflet. Ai dreptate. Foarte curând, trebuie să fac o alegere...

Și închid ochii, pentru că lumina din expresia Luminiței e pur și simplu prea orbitoare.

Când îi redeschid, Luminița ...

Luminița a dispărut, așa cum dispare orice fantasmă a conștiinței.

Trece pe lângă mine, și din întâmplare nu mă vede, un bărbat a cărui siluetă îmi e familiară. Merge parcă tăind o pârtie prin înghesuiala străzii.

O pârtie destul de largă, pentru că e vârstnic și corpolent și străbate prin mulțime fără ezitare.

Îl recunosc: e Coman.

Mă reped în spatele unui rastel înalt de covoare de rafie colorată și alte produse din piei vândute de niște indieni.

Dar Coman nu m-a văzut; continuă să se deplaseze, uitându-se în jur, ca și cum ar căuta pe cineva, apoi mișcându-se din nou.

Pun a trece [illegible] dintr-un vis în altul... mă iau după el.

Deodată, tărâie un radiotelefon. Îi recunosc soneria înainte să-l scoată Coman din buzunar.

Da, spune el în radiotelefon.

Trece o clipă. Coman nu se oprește din mers, dar încetinește și se uită în jur cu mai multă atenție.

– Nu, spune el. N-am încă nicio informație. Închide radiotelefonul și îl pune în buzunar. Apoi scoate și desfășoară o hartă stradală; o studiază rapid, dar concentrat, o reîmpăturește și continuă să pășească mai departe.

Și, ascunzându-mă după standuri de răcoritoare și de cârnați andini prăjiți la minut, pășesc pe urmele lui.

Inima începe să-mi ticăie atât de tare, încât mi se pare că o aud.

Inima-mi ticăie în ritmul pașilor mei și ai lui Coman.

E în căutarea mea, știu precis că e. Tocmai a raportat că nu m-a găsit.

Coman se întoarce în loc. Norocul meu, o colonadă comercială îmi dă posibilitatea să virez în spatele unor mormane de mărfuri – Coman trece cu raza privirii peste toată strada și nu mă vede. Cu inima bătându-mi ca un clopot, mă furișez iar pe urma lui, ametit de gândul paradoxal: îl urmaresc eu pe el, nu el pe mine.

De oboseală, uimire și excitare nervoasă, mi-e gura uscată ca lemnul.

Strada se deschide ca o pâlnie, într-o plaza rotundă, plantată cu straturi de flori, cu trotuare pe care artiștii străzii au pictat mozaicuri pe pavaj; pășesc pe lângă o panoramă a Anzilor, pe lângă o figură a lui Simón Bolívar, una a lui Marilyn Monroe, alta a lui Che Guevara... Și niște nuduri de femei planturoase și brunete, oferite pe pavaj. Piața are ceva deosebit, un gust etnic, pe care îl simt, dar nu-l pot defini.

Trecem amândoi pe lângă un semn pe o tăbliță din acelea cum se folosesc la demarcarea atracțiilor turistice: La Chingaderia.

Coman se oprește. Mă opresc și eu, în spatele lui și un pic mai la dreapta...

Și văd că suntem față în față cu un soclu de vreo doi metri și jumătate, pe care, încremeniți în bronz, sunt sculptați patru

bărbați cu instrumente muzicale, împrumutând instantaneu nopții o senzație de România, de București.

În mijlocul pieței e statuia unui taraf de lăutari

Un taraf cu doi scripcari și un cobzar și un năier au fost imortalizați în mărime naturală, cântând. Ca într-o fotografie, doar că fotografia e din bronz în loc de emulsie chimică. De unde mă aflu, strângând ochii, citesc inscripția de pe soclu:

Dedicado a Los Musicos Gitanos
[Dedicat muzicanților țigani]

Mai jos, e un text cu litere mai mici, dar tot reușesc să le citesc, și dacă ratez cuvinte ici și colo, nu-mi scapă tonul. Tocul e omagial, filial:

La colonia Gitana de Caracas dedico
este monumento en el año 1949, por el centenario de la primera
presencia registrada de los Romi en Venezuela. Vinieron de
Grecia, de Turcia,
de Rumania, y de otros paises, vinieron con ninguna riqueza o
provecho, salvo
suyos instrumentos, suyos talentos, y suyas almas.

...au venit din Grecia, din Turcia, din România și din multe alte țări, au venit fără nicio avere ori alt avantaj, doar cu instrumentele muzicale și talentele și sufletele.

Mă uit în sus, la muzicanții imortalizați.

Inscripția le onorează reușita în această patrie nouă.

Pășesc înainte, pe lângă omul care contemplează statuia, până trec de partea cealaltă a statuii.

Scot fiola cu lacrimi artificiale, dau capul pe spate, îmi picur lacrimi în ochi. Clipesc, îmi șterg ochii cu dosul mâinii.

Văd mai limpede acum. Pe fața lui Coman, în lumina suficient de puternică a pieței, văd valuri de emoție. Văd o mândrie parcă nelăsată în voie. Coman e tulburat, recitește inscripția și, fiindcă înțelege spaniola sumar, se oprește să șoptească un cuvânt, apoi alt cuvânt, parcă asta l-ar ajuta să le pătrundă înțelesul. Dar înțelesul e clar. Nu e nimic enigmatic despre acest

omagiu adus sângelui lui și curajului seminției lui. Nu trece o clipă, și mândria lui Coman devine triumfătoare și irepresibilă.

Coman își încrucișează brațele. Sta în fața monumentului țiganilor ca un pelerin ajuns la destinație.

Apoi se scutură, parcă s-ar trezi din somn: se aude iar acel țârâit. Duce iar mâna la buzunarul interior, scoate radiotelefonul, își potrivește buzele la gaurelele ca de strecuratoare ale receptorului.

– Da, tovarășa Zoia, spune el.

O scurtă pauză.

– Da, tovarășa Zoia, spune din nou. Sunt tot aici, în zona respectivă. Nu, încă nu am nicio informație.

O scurtă pauză.

– Da, știu. Când a părăsit hotelul, a întrebat la recepție cum se ajunge la centrul Bolívar. Am fost la centru, dar n-am dat de el. Acum dau o raită pe străzile din jur.

Privirea lui Coman se întoarce la lăutarii din bronz, și parcă își ia la revedere de la ei.

– Nu, tovarășa Zoia, spune liniștitor. Nu cred că a fugit. Nu are unde să fugă, tovarășa Zoia. Știe singur că nu poate fugi, și nici n-o să încerce. E prea *legat*, tovarășa Zoia. Da, e prea legat.

Încearcă, mi se pare, să găsească niște cuvinte mai neobișnuite și se uită la soclul statuii ca și cum și-ar lua inspirația din ce e scris pe el. Tovarășa Zoia, ascultați-mă... el o fi așa cum nu-s mulți, dar e făcut tot din sămânța de acasă și e prea deștept ca să nu știe din ce-i făcut...

Adâncul înțeles al cuvintelor *din ce-i făcut* plutește în aer. E cuprinsă în acele cuvinte o asemenea robie a obârșiei, a rădăcinilor... Coman râde molcom, neliniștea de la celălalt cap al liniei radioteletonice îl amuză.

– Nu, nu, stați liniștită... și nu va mai uitați la ceas, s-a dus și el hai-hui, e tânăr și zdravăn, poate-o să umble și până în zori. Dumneavoastră domoliți-vă. Se întoarce sigur ori să nu-mi spuneți mie pe nume... Da, bine. Vin și eu curând la hotel.

Cât a vorbit, am tras cu urechea, s-o aud pe Zoia, dar eram prea departe.

Coman închide radiotelefonul și îl pune în buzunar. Se mai uită o dată la statuia muzicanților și aproape nu se poate despărți de ea. Dar apoi, călcând gânditor, traversează piața și urmează strada mai departe, către Anzii luminați de lună.

Și eu îl urmez.

Direcția lui e și a mea.

Și strada, una cu adevărat din America, adică tra[illegible] chiar prin inima sălbăticiei, o stradă pe care nu mă pot [illegible], mă duce drept și fără greș înapoi la hotelul Avila.

La nici două sute de metri de intrarea hotelului, u'[illegible] indieni își adună mărfurile ambulante. Mă opresc și cumpăr un buchet de flori albe de la niște florărese andine desculțe și purtând pălărioare de feltru.

$2.00, flori de câmp.

Dar flori de câmp ca în Venezuela: au tulpini înalte și inflorescențe bogate, și parfumul lor e așa năvalnic, aproape mă face să strănut.

Când mă întorc, fără grabă, dacă tot mă-ntorc la viața mea obișnuită, la ce m-aș grăbi, îl văd pe Stejar postat în stradă și-mi dau seama până și după cum îi stă părul pe cap că mă așteaptă pe mine. — Salut, îmi spune, și sună de parcă ar zice slavă domnului. La care îi replic enervat: — Ce p... mă-tii faci în stradă? — Nu se vede, prind țânțari de coadă, îmi răspunde, ton la ton. Și Zoia te-așteaptă în holul hotelului și s-a reapucat de fumat din cauza ta. Și eliberându-mă de jumătate din pachete, îmi mai spune că a avut loc acum o oră un atentat la viața lui Allende, un atentat cu tancuri montat de elemente reacționare ale armatei chiliene. Atentatul a eșuat, dar nu se știe precis dacă delegația mai merge în Chile, o să știm mai multe mâine, când aterizăm în Peru. Fiindcă Peru e chiar lângă Chile. Și azi după-masă, când eram amândoi plecați, încheie Stejar, a sunat din România Marcel, căutându-ne pe noi doi. Și apoi a sunat și tatăl meu.

— N-au lăsat niciun mesaj, nici Marcel, nici tata, adaugă el. Și [illegible] că Știu: e preocupat, chiar îngrijorat. Nu din cauza

situației din Chile, ci din cauza celor două telefoane de la București. Nu-i stilul lui Marcel, să ne sune așa, de dor de noi.

– S-o fi întâmplat ceva? îl întreb. Aveai o înțelegere cu taică-tau, să te caute dacă e vreo problemă?

Nu, ce înțelegere? Maică-mea e-n bună stare, nu cred că i s-a întâmplat nimic.

– S-or fi uitând și ei la știri, sugerez eu. Între timp, am ajuns la doi pași de intrarea hotelului Avila. N-ai zis c-a fost un atentat cu tancuri la Santiago? Li s-o fi părând că ne ducem în gura lupului...

Poate, spune Stejar, calmat un pic de logica mea. Se întoarce pe pragul intrării, se uită înapoi la strada luminată atât de robust, ca-n ajunul unei sărbători. Îți dai seama cum ar arăta Bucureștiul nostru, dac-ar avea o luminație ca lumea? murmură el. A, uitasem să-ți spun: azi la prânz am șterpelit-o și eu de la program vreo oră și am dat o raită prin oraș... știi cât de mulți români trăiesc în Caracas? – Habar n-am câți, îi răspund, cum ai aflat tu, într-o singură oră? M-am uitat într-o carte de telefon, sunt nume de români cu găleata de multe și sunt trei asociații culturale venezuelo-române, uneia îi spune Argeș! mă informează Stejar, însuflețit ca un pușcan.

Intrăm în lumina tamizată a holului. Mă uit în jur. Văd umbrele străjuind în cotloane. Protecția prezidențială.

– Bine, eu am să mă duc să mănânc ceva, spune Stejar, și tu, dacă mai dispari, fetei aleia spune-i dinainte, că n-are nervii mei. Și mi-o arată pe Zoia, șontâcaind în ciorapi de nylon în fața recepției hotelului.

Zoia tocmai îi întreabă ceva pe cei de la recepție. Ei îi răspund negativ.

Zoia se duce și se așază într-unul dintre scaunele acelea adânci-adânci, lângă o măsuță cu un vas cu portocale și alte fructe. Și o ceașcă de cafea, care arata nebăută. Televizorul din hol a fost împins îndatoritor fața în fața cu acea masuța. Zoia ia telecomanda, o îndreapta spre ecran: poc! Văd de la intrarea în hol: tancuri pe străzile orașului Santiago de Chile; atentatul de care vorbea Stejar. Poc! Zoia trece la alt canal. Iar tancuri. Trafic

oprit: trupe de poliție, cu căști, cu arme automate. Pe alt canal. Se trag gloanțe! Sonorul e la minimum, dar văd agenți de poliție în civil, împușcând cu pistoale și cu carabine retezate către niște automobile mari și negre, ca dintr-o motorcadă oficială...

Fuzilada de pe ecran e atât de dramatică, îl înșfac de braț pe Stejar: — Ce i în Santiago? Război civil?

— Ține-ți nervii în frâu! îmi spune Stejar, dându-mi un cot. Pe canalul ăla e filmul *Filiera franceză*!... Nu-ți amintești, lupta de la sfârșit, dintre poliție și mafie?

Da, acum mi-amintesc, Luminița și cu mine și cu băieții am văzut *Filiera franceză* de douăzeci de ori, pe o casetă cumpărată la negru de Marcel...

— Mersi, și tu ține-ți coatele acasă! îi trag și eu un genunchi, cât pot de tare, apoi îi îngrămădesc pachetele mele în brațe, păstrând doar florile și istoria matematicii. Și-i fac vânt spre restaurant, iar el îmi face peste umăr: — Succes!

Mă apropii de Zoia, cu florile în mână.

O văd că pune deoparte telecomanda și scrie ceva cu un pix, pe un șervețel.

Scrie semne matematice, unele ca niște S-uri elongate. Mă apropii suficient ca să citesc: $\int f(x)\,dx = f(a) - f(b)$, lângă desenul unei forme ovoide culcate pe o parte, cu lățimea și înălțimea marcate cu litere și cifre.

— Bună seara, îi spun, și pun florile pe masuță, pe șervețelul adnotat și peste mâna ei cu pixul.

Se uită de jos în sus la mine, și... dumnezeule, cu ce ură te pereche le-ai înzestrat pe femei, când le-ai dat expresivitatea lor inegalabilă! Parcă fiecare minut al așteptării s-a întipărit pe fața Zoiei, fiecare minut pe care l-a stat în holul hotelului, îl simt! Simt și cum a bătut holul în sus și în jos, până și-a scos pantofii, că-i omorau picioarele... a fumat un pachet întreg, îl văd mototolit pe masă, în spatele cești de cafea... Și acum — o relaxare ca o înmuiere pe dinăuntru îi invadează fața. Gândurile i se opresc [illegible], orbească și chinuitoare... Toată lumea

ei se destinde... (Fiindcă mă vede pe mine? Dar ce alt motiv ar avea?...) Ridică mâna și atinge florile...

— Ce-ai scris acolo? o întreb, zăpăcit de prea multul ei sentiment.

— Am calculat integrala unei portocale, îmi răspunde ea, cu o enervare în total contrast cu zâmbetul și lucirea ochilor. (Îmi amintesc, deși nu-s sigur, că integralele se folosesc pentru a calcula suprafețe neregulate și volume atipice...) Se apleacă să miroasă florile și se și îmbujorează un pic. Dar e tot enervată: Mi-ai adus flori, după ce te-am așteptat patru ore ca o caraghioasă?

— M-am gândit la tine, raspund. Și așez istoria matematicii lângă flori. Și apoi îi iau mâna să i-o sărut (obicei demodat și neproletar, dar nu dă greș!). Dar ea își trage mâna din a mea: — Ce faci? Ne văd toți!

— Tocmai, zic eu. Vreau să dezmint zvonurile că m-aș lăsa greu...

Chiar și furioasă, zâmbește. Dar nu-i chiar așa moartă-coaptă ce dorul meu, îmi spun eu... Dorința aceea, ca viața să aibă un fel de etaj de refugiu, un fel de nișă de adăpost, care să fie atracția dintre barbați și femei, uitarea în îmbrățișare, în sărut, în împreunare... Fuga din real în sexual, dar nu orice fel de sexual, ci un sexual cu gingășie și simțire și potrivire (iubire, cum s-ar zice!)... asta-i dorința din mine! Are și ea această dorință, paralela dorinței mele? Cum să aflu? Nu cumva asta-i doar dorința mea, oglindită pe fața ei? Febril, îi scotocesc ovalul figurii să aflu vreun semn de chin amoros, în timp ce-l aud în minte pe hindus, la radioteleton — „Stați liniștită, tovarășa Zoia, că nu fuge *scriitorul*!" Am năzuit, am visat, pe drumul înapoi spre hotel, că dacă nu fug, și, cum se vede, nu fug!, măcar la mama fetei ăsteia să pot depăși granițele, să fug peste o frontieră emoțională, cu o parteneră la fel de interesată de evadare ca mine! Dar e ea partenera mea? Cum să aflu? Cum s-o întreb?

O întreb: — Vrei să mă duc să scriu despre tovarășu' cu dacii și romanii?

— Nu. Sunt alte de făcut aceste zile, mă urgentează.

– Ascultă. (Simt că reîncepe să se dezlege tunul legat din mine.) Liniștește-te. Poate Allende n-o să fie ținta unui atentat personal...

– *El e ținta, el e ținta a tot ce se întâmplă!* izbucnește ea, nelăsând nicio îndoială cine e el. Ce dracu', am crezut c-ai înțeles măcar atâta de când ești în delegație!

Fac un pas înapoi. Trag cu coada ochiului la televizor. *Filera franceză* intră în secvența finală, cu o apoplexie de gloanțe și de sânge. Film american.

– Să știi că nu câștigi nimic dacă mă tratezi ca pe un servitor, îi spun eu, plat. Asta apropo de relația noastră, în general...

– Vrei să vii în camera mea? mă întrerupe ea, așa de simplu și de imbatabil, timp de o clipă ceva strigă înauntrul meu, vezi, vezi cât de hămesită e de tine, te vrea pe loc, imediat! Dar în același timp... Oricât am deplâns eu Golgota românceleor (în care eram gata s-o înscriu și pe ea), tonul ei e prea casant, prea ritos! Poate că nu-s decât un țânțar pentru ea... dar și-un țânțar prins de coaie are dreptul să-nțepe! Între timp, mă minunez de ciudățenia altui gând: vasăzică, *asta sunt femeile*, când se luptă disperate să nu cadă pradă bărbaților ori măcar să nu cadă la pat cu ei chiar când vor ei... chiar dacă se prapădesc după acei bărbați, ele știu că, dacă se dau, sunt pierdute. Dacă se dau, sunt în puterea barbaților și nu vor putea să-și recapete propria putere decât furând-o, dinlauntrul lanțului conjugal, cu prețul copiilor și al obligațiilor de viață și al mesehinăriilor odioase, gâlcevitoare și acre, de zi cu zi...

– Unde-s... ai tăi? o întreb, rece și binecuvântând sfârșitul duziei. Rece însemna lucid, însemna matur, însemnă că, poate, am și alte opțiuni!

Ea ridică din umeri: – S-au dus la aeroport să-l întâmpine pe Nicușor... care vine din Guatemala... Toata lumea e la lucru. Toată lumea are ceva de facut! Bine. Unde-ți sunt pantofii? o întreb pe Zoia cu o voce admirabil de împăciuitoare...

– I-o fi strâns vreo femeie de serviciu... n-are importanță, vino.

– [illegible]r. Vrei să bei ceva întâi? Hai să stam acolo un pic.

Îi arăt, la peretele cel mai îndepărtat al barului din hol, o sofa de pluș.

– Bine, spune ea.

Mă gândesc: o, ce minunată și nespus de surprinzătoare și in același timp de duplicitară este mintea omenească! Dar de ce spun eu duplicitara? Mintea mea acționează simultan pe mult mai multe planuri! Cine poate să numere planurile minții mele, la momentul exact când gândurile sar de la un plan la altul, ca niște acrobați? Prin ce acrobație trec gândurile mele acum? Numai eu știu, și femeia de lângă mine nu știe!

Barul hotelului e scaldat într-o luminá roșie ca de cameră obscură. Barul e gol. Un barman ștergând paharele și atât.

Sofaua pe care stăm e cumva clădită ca să sugă în jos trupurile care se așază pe ea. Ca un fel de mlaștină plușată. Când ne așezăm, altitudinea trupului meu scade pe loc cu vreo patruzeci-cincizeci de centimetri.

Zoia s-a așezat lângă mine și s-a scufundat și ea, dar, chestie de fizică elementară, un corp mai ușor se afundă mai puțin decât unul mai greu. Subțirică și ușoară, s-a afundat în canapea numai vreo douăzeci de centimetri — dacă o să ne mișcăm, canapeaua ne va suge înăuntru și mai mult, exact ca o mlaștină, dar, proporțional, Zoia va continua să plutească la vreo douăzeci de centimetri deasupra mea!

Barmanul vine la mlaștina-canapea și ne întreabă dacă dorim un rând de *pisco sour*, băutura lor cea mai de succes.

Pisco sour e un cocktail din țara vecină, Peru. Un amestec de rom, zahăr, sifon, albuș de ou și suc de lămâie care-l face acru (*sour*) într-un mod atât de delicios, e din clasa senzațiilor celor mai șocante și sugestive. Și are atâta potență alcoolică!

Bem un rând. Mai comand unul.

Apoi îmi cer scuze o clipă și mă ridic din mlaștina-canapea să mă duc la telefonul de la bar. Sun recepția și întreb dacă s-a primit vreun telefon din România pentru tov. ... pentru domnii Antohi on Popescu.

– Nu. Dar dacă se primește, vă putem comunica la bar, îmi promite recepția

– Bine. Sunt gata să închid telefonul, dar îmi vine o idee: Când vine telefonul, puteți să-l înregistrați cu taxă inversă?

Recepția răspunde: *Si, señor*, dacă doriți, îl vom înregistra cu taxă inversă.

– Puteți să-l treceți în contul camerei 440?

– Desigur. Îl vom trece în contul camerei 440.

Am dat, cu impertinență, numărul de cameră al lordului Anton! Să plătească el telefonul cu taxă inversă! Și dacă îmi spune ceva mâine, o să-i raspund, a, da? Îmi pare rău, a fost o confuzie neintenționată.

– Ați putea să-mi faceți legătura cu un număr din România, de aici, de la bar?

– Sigur, spune recepția, rămâneți pe linie. Ce număr? Dau numărul lui Călin. Aștept cu înfrigurare, în timp ce telefonul sună din Venezuela în sus, în spațiu, la un satelit făcut de CIA, și de la satelit în jos la rețelele europene, rețeaua România, rețeaua București, abonatul Tomulescu, C.S. (C.S. fiind inițialele pentru Călin Sorin), care nu răspunde, e aproape opt dimineața la București, o fi plecat deja la serviciu?... Călin, răspunde, răspunde, te rog! Stejar și cu mine i-am lăsat cheile de la apartamentul nostru. Călin, te implor, du-te degrabă la apartamentul nostru, adună toate foile dactilografiate de pe masa mea, nu-mi pasă dacă-s în ordine. Da, fac parte dintr-un manuscris nou... mi-l trimiți cu poșta expresă la hotelul El Condor, Lima, Peru (mâine, delegația pleacă în Peru; detaliile cazării în Peru le știu de la Coman). Oricât ar costa, îți dau banii înapoi, dar am nevoie de paginile acelea, să le am cu mine, să le țin lângă mine... paginile, cuvintele... răspunde odată!

– *No contesta, el numero del señor Tomulescu*, îmi spune recepția. Nu răspunde. Vreți să încercați alt număr?

– Da. Mulțumesc. Dau numărul lui Marcel. Sună și nu răspunde.

Dar era de așteptat, oamenii muncii din România sunt deja la pontat, ori dacă n-au ajuns încă la locurile de muncă, se grăbesc

Dau și numărul Luminiței și o sun și pe ea, și nici ea nu răspunde, ceea ce mă surprinde. Luminița nu pontează. Luminița e de obicei încă în pat la opt dimineața.

Când mă gândesc să-l sun și pe tatăl meu, observ că Zoia și-a ridicat fața din mlaștina de pluș și e enervată că o fac să aștepte.

Pun telefonul la loc în furcă. Barmanul, un băiat tânăr, ține o carte deschisă pe bar. Îl întreb dacă pot să văd ce anume citește. Îmi arată coperta. *Tifon, y otras novelas cortas*, *Taifun și alte romane scurte*. De Joseph Conrad.

— Pot să împrumut cartea dumneavoastră o clipă?

— *Si, señor*, spune barmanul și îndoaie pagina pe care o citea, închide volumul și mi-l oferă.

Cu *Taifun* în mână, mă întorc la Zoia și mă scufund lângă ea în mlaștina-canapea. Atât de strâns lângă ea, o simt lipită de mine de la șold la genunchi. O iau în brațe și n-o las până când toată buza de sus și bărbia îi sunt ude de sărutat; respir o aromă de pori deschiși, de epidermă încălzită, de corp relaxându-se și devenind intens olfactiv, mai olfactiv decât hainele ei și ale mele, decât parfumul ei franțuzesc ori izul zaharos al băuturilor ori plușul sofalei, menținut curat cu detergenți și deodorante. N-o las din brațe până n-o simt că se înmoaie, nu mai are încordarea aia uscată mereu la pândă, ca un corp străin în ființa ei, ca un fir de materie indiscretă. I s-a topit încordarea. I se zbate pieptul, de la nevoia de oxigen, dar rezistă până în ultima clipă, își ține sfârșit se trage înapoi, respiră, gâfâie:...

Am trecut împreună acel prag psihologic, când tot ce e elegant și aranjat e părăsit în favoarea a ce e instinctiv și grotesc; dar grotescul nu mai e grotesc, e natural și e singurul mod de a face lucrurile... Dizgrația ciudată a apropierii dintre două trupuri. Stângăcia lacomă și instinctivă a împreunării. Sunt frumoase, îmi pierd răsuflarea de cât de frumoase mi se par... și totuși, îmi spun, acum aș putea să mă tocmesc cu ea... Știu după moliciunea expresiei ei că, dacă aș vrea să-i pun condiții, i le-aș

Observ că barmanul se uită la noi, perechea de pe sofa. Cartea pe care-am împrumutat-o de la el... e undeva pe sofa, printre noi doi... O găsesc, o readuc la suprafață...

Mă aud spunând ceva fără înțeles pentru ea, dar cu înțeles pentru mine... Cărțile... Cărțile sunt ca niște avioane sau ca niște vapoare... cărțile călătoresc necontenit, în timp și-n spațiu... zburând, navigând... cărțile... cuvintele... Eu, eu sunt născut să fiu lansator de cuvinte, cum alți oameni sunt lansatori de nave ori de avioane... Nave ale marii și ale aerului, zburați și navigați din mâna mea... Când mă uit la Zoia, ochii i s-au făcut negri-negri.

– Cărțile sunt partea din tine pe care o înțeleg cel mai puțin și mă sperie cel mai tare... spune ea.

– Mi-am închipuit, îi șoptesc. Dar să te întreb altceva. Pentru tine, ce facem acum e sport?

– Nu, spune ea cu buzele ude și ofensată. Nu e sport..

– Bine, haidem.

Mă ridic și o trag după mine. Se pune pe picioare, cu părul zbârlit. Îmi răstorn paharul, în care mai sunt câteva sorbituri de *pisco sour*. Mă ud la un genunchi; restul e supt de plușul canapelei. Dar am reușit să salvez cartea.

– Haidem, n-are importanță.

Trecem pe lângă bar. Pun volumul pe bar și îi spun barmanului *Muchas gracias*, și el răspunde *Por nada, senior* și ieșim din bar, urmând coridorul care duce spre ferma prezidențială.

Mă gândesc la Luminița. Am senzația sinistră că i se întâmplă ceva Luminței, chiar acum, chiar în clipa asta...

Prostu, ce i s-ar putea întâmpla Luminței?

Eu și Zoia ajungem la ușa care dă în acel patio interior. Luminița e în siguranță, în perfectă siguranță, în România încuiată ermetic și încingată în spaima fiecărui cetățean că dacă acum e rău, în viitor poate fi și mai rău!

Apăs clanța și deschid ușa către patio și o las întâi pe Zoia să treacă pragul. Pătrundem în catifelatul miros de flori exotice, de magnolia și iasomie...

Papagalii dorm pe crengi ori se ciugulesc molatic, unul chiar își ia zborul de la o creangă prea încărcată la una mai periferică și mai puțin aglomerată...

În patio, Zoia mă ia de pieptul cămășii și mă trage spre ea. Mă aplec spre fața ei umedă... în timp ce îi promit în gând: în câteva minute, am să te supun unei posesiuni pe cât de bărbătești și de vânjoase, pe atât de nepăsătoare la suspinele tale de durere ori de surpriza neexperimentată. Am să-ți arat eu ție, am să-ți plătesc polița pentru gealații tăi cu radiouri în buzunare. Și pentru cât de ușor crezi că m-ai luat ostatic. Am să-ți arăt ce înseamnă un bărbat adevărat, numai în pat, deocamdată... dar cine știe, poate o să-ți pot arăta și în alte feluri, curând...

Deodată, din spatele nostru...

– Filmele americane! spune cineva, tare. Filmele americane!

E vocea tovarășei.

O dâră largă de lumină, ca de la un far, inundă curtea interioară. Cineva din personalul hotelului a aprins lumini suplimentare în curte. Ușa dinspre hotel se deschide: tovarășa apare din hotel, îmbrăcată într-un taior cam de activistă, cu o poșetă mică și nepretențioasă, foarte nereprezentativă... și peste taior poartă un poncho. Tovarășul și Nicușor și Coman și alți ofițeri de pază se arată în prag după ea, profilați în lumină. Coman dă un ordin cuiva, lumina e brusc redusă la un sfert. Familia pășește în patio, încruntați toți trei, și Coman după ei, mototolit, cu obrajii nerași; a alergat după mine prin oraș, a alergat într-o mie de alte locuri, i-a văzut și pe frații săi *chinganeros* imortalizați în bronz, și totuși, *e pur si muove*, Coman încă funcționează.

– Mai sunt și alți aspecți, spune Ceaușescu, căutând s-o domolească. Dar ea e teribil de pornită: – Filmele alea americane poc-poc! El face gesturi cu mâinile, MAI ÎNCET!, arătând spre copaci și spre papagalii semi-adormiți, dacă sunt microfoane în copaci? Ori chiar în papagali? Ea coboară vocea: — Să le interzici pe toate, un film american să nu se mai cumpere, și să-i dai afară pe áia de la rețeaua de filme, pe toți, pentru câte porcării cu poc-poc! au cumpărat în ultimii ani! Nu vezi că toți își iau exemplul de la poc-poc? Face gestul de a trage cu pistolul pe care l-am văzut cu mici o oră înainte, în *Filme a franzeză*. Dar ce-i aia?

Două vorbe, și poc? Alte două vorbe, și iar poc, poc? Nu mai cumpărăm niciun film american, niciunul, să se termine cu...

– E ușor să interzici filmi, spune El, încruntat și încordat ca un arc. Poartă o șapcă, una dintre acele șepci pseudo-muncitorești cu care se arată când vizitează un c.a.p. Proletară, dar neîntinată de ulei ori funingine și deschisă la culoare... Și hainele care se potrivesc cu șapca: un veston cu buzunare aplicate pe piepți, ca o tunică militară, doar că fără însemne de grad. Când se îmbracă așa, șeful se pregătește pentru lupta de clasă! În contrast, Nicușor poartă o haină de ploaie direct peste o cămașă albă și pantaloni potriviți pe trup, jeanși negri. Și pantofi negri. Ca un sfidator al modei care dă moda.

– E ușor să interzici filmi, zice El. Ce facem cu Chile?

Și își răspunde: – Ni ducem. Orici-ar fi.

Nicușor și tovarășa își aruncă o privire. Amândoi trag aer în piept. Zoia, între timp, încearcă să mă împingă mai în întuneric, dar eu rămân cu tălpile lipite de pietrișul curții.

Tovarășa îl întreabă pe tovarășul: – Atunci când i-ai spus lui Nixon să nu se bage în Chile... și spui că ți-a zis, ochei, n-o să se bage... Ochei!? N-a zis ochei!?

El se uită la papagalii cu microfoane și confirmă doar din buze, da, ochei. Îmi vine în minte Nixon, cu fălcile lui grele și rotunde. Îi aud numele scandat, în îmbulzeala ucigătoare a primirii oficiale la București, Nixon, Nixonnn!

– Ce fel de înțelegere a fost aia, întreaba ea, dac-a zis că n-o să se bage în Chile, și acum uite ce face! Nicușor se uită la amândoi și mi se pare că-și potrivește cuvintele în minte, își frazează opinia, care nu e ca a lor...

– Poati că nu faci, spune șefu', încruntat. Ori faci așa, di sperietură...

Ea, cu răcă: – Ți-o face ție, că te duci acolo! Sa-ți strice ție rostul! Trimite-l pe Anton la ambasada noastră, spune ea, să-l sune pe Nixon, pe *scurt*! Auzind-o, Coman scoate acel radiotelefon: – Tov. Anton, la unu! Tov. Anton, la unu!

Șefu' întoarce ochii către pomii grei de mireasmă, cu expresia în care l-am văzut-o uitându-se la apa mării, în acea dimineață,

ce mult mi se pare de atunci! Dovedește-mi! spune expresia lui. — De ordinul cui ascultă armata din Chile? întreabă el. Dar ea îl întrerupe, enervată de întrebarea fără rost: — Da' Nixon nu ascultă de nimeni? — Ascultă la Pepsi-Cola, care-a băgat atâția bani în realegerea lui, replică Nicușor, cu ironie — dar pare și el îngrijorat, și în îngrijorarea lui, nu-i caraghios deloc. Simt unda de spaimă care îl unește cu sora lui, în chiar această clipă: dacă lumea se dă peste cap, ce se întâmplă cu părinții noștri, cu guvernarea lor și cu noi, odraslele? Parcă împins de acel gând, Nicușor se uită de-a lungul cărării și vede gambele Zoiei, de la genunchi în jos, și pantalonii și pantofii mei.

- Zoia? Cu cine stai aici pe întuneric?

— Fumăm o țigară, spune Zoia, prompt. V-am auzit intrând. Era lumină, ați dat voi ordin s-o stingă.

Toți se întorc spre noi. Coman dă iute o clipire din pleoape către șefu': — E ochei. Șefu' se uită la mine cu o uituceniе pasageră. Apoi conectează: — A, da... motorcadili, spune el, uscat, fără niciun umor. Modirnist... N-am idee dacă pronunță o sentință ori numai o identificare. Tovarășa e încă la observația lui Nicușor: — Da' n-am cumpărat și noi Pepsi-Cola? întreabă ea, ca și cum ar fi untdelemn în casă ori pâine.

Nicușor se uită la Zoia: — Abia am sosit, îi spune, destul de rece. Și apoi mie: Bună seara.

— Bună seara, răspund eu, ca un ecou stins.

— Am auzit că-ți place Led Zeppelin, face Nicușor conversație.

Deodată, parcă motivat de Nicușor, șeful întreabă spre mine:

— Tu ci crezi di situația cari s-a cri-iat?

Tovarășa, evident neașteptând multă înțelepciune de la mine, comentează în derâdere: — Situația...! S-a dat peste cap totul la Washington... fiindcă un președinte le-a pus microfoane la democrați! Și-acum lui Nixon îi e prea frică pentru pielea lui ca să-și mai respecte angajamentele!

Și mi se pare judecata ei... cam rurală, și în același timp foarte credibilă!

Deodată îmi găsesc direcția: Timona ținuta drept, absolut drept. Tom McWhirr! Timona îndreptată către valul cel mai înalt! De data asta, de la Ea îmi iau direcția! De la femeia cărnoasă, de la mama tânărului subțirel și a tinerei subțirele, pe care mi-o închipui fulgerator lângă tatăl meu, într-o mezalianța bizară: Zoia și cu mine... ca și cu... stirpea ei și sămânța mea s-ar putea uni și ne-am regăsi toți împreuna la o nuntă? Petrecând ca niște egali? Ar fi oare posibil? Aaaaahhhhh, trebuie să mă controlez, să mă țin în frâu, TREBUIE!!! Și să spun ceva corespunzător de nebunesc, ca să fie în ton cu bunul-simț arierat al Ei, în timp ce, pe El, misterul misterelor, încă tot nu pot să-l deslușesc!

— Trebuie mers înainte, spun eu. Trebuie mers în Chile. Orice-ar fi!

Coman clipește. Se uită la mine parc-ar asculta o arie în timpul căreia un tenor a devenit bas.

— Americanii, spun eu, sunt obligați să i-o facă lui Allende, fiindcă rușii i-ar crede prea papă-lapte și Nixon se ține și el de scaun cât poate, și situația e total anormală... Dar la situații anormale trebuie uneori răspuns anormal! Duceți-vă acolo ca și cum nimic nu s-a-ntâmplat! Dacă masele de stânga se luptă cu cele de dreapta... săriți între ei și... oferiți medierea dumneavoastră! Bingo! Șeful își ridica brațele amândouă și... și le pune în spatele cefei, ca un vârstnic încercând să-și destepenească umerii și brațele, pe când buzele-i zâmbesc în acel chip răsfrânt în afară. Văd în ochii lui acea desfătare copilărească, *el* e omul destinului, *el* e cel ce se impune! Iar lui Nixon transmiteți-i

— Ce? întreabă Nicușor, fascinat fără voia lui.

Îmi trebuie un final înalt. Reușesc să-l rostesc: - Transmiteți-i că a pierdut... bunăvoința României... în toate forurile internaționale... Finala o pițigăiesc în sus, și papagalu din pomul de deasupra mea se trezește! Iar *El*, *El* raspunde cu molcomeala normalității lui nebunești: — Da, așa ar tribui...

O spune ori visez?

Nicușor, cu mâinile în buzunare, digera ce-am spus. Tovarășu-a încins a-a de mult, îi dă poșeta lui Coman și-și scoate

poncho-ul peste cap. Iar Coman... se uită la mine, și undeva în el cred că m-a pus pe un soclu! Oricum... mi-am jucat rolul meu de scriitor *crazy*! Mi-am terminat scena, sunt liber și întreg, nu mă amenință decât aplauzele, pe care acest public restrâns mi le dă cu zgârcenia cu care dă totul. Șeful însuși murmură: Așa ar trebui... o să mai vedem... *dar așa ar trebui!*

– Mâine, mâine noapte, da? mă întreabă Zoia, intens și febril.

Și-a cerut scuze la familie și s-a detașat de ei, ca să mă petreacă pe mine înapoi în aripa comercială a hotelului.

– Dar mâine plecăm în Peru, articulez eu.

– Ei, și? Mâine noapte, în Peru! spune ea, răvășită de posibilitatea abandonării.

– Dacă nu e doar sport pentru tine! îmi repet eu condițiile.

Din dreapta mea și în mers, îmi ia palma și o pune pe piept, ca să-mi arate cum îi bate inima și să-mi dovedească astfel că n-o să fie sport. Ajungem la ascensoare și nu reușește să se despartă de mine. – Vreau să-ți văd camera! îmi spune, ca dintr-o lăcomie de a mă cunoaște, redescoperită.

– Stejar e-n cameră, o previn eu, și e probabil dezbrăcat...

– O să batem la ușă, dă ea soluția.

Suntem deja în lift. Și acum am ieșit din lift. Pășim pe covorul lat al coridorului care duce la camera mea...

Ajungem la ușa camerei.

Îndoi degetul arătător. Bat în ușă.

Ușa se deschide.

Stejar, numai în chiloți, cu părul ud de la duș, deschide ușa. Face ochii mari.

– Stați o clipă, mormăie el și dispare.

– Ai văzut? Nu putem sa-l dam afară din cameră! îi spun Zoiei, și ea surâde: – Nu vreau sa-l dam afară din cameră. Vreau doar așa, să vad cum stai tu aici... Cumva, ghicesc că dacă un interior de cameră de hotel îi poate întruchipa ei intimitatea mea, asta se leagă de faptul că ea n-a crescut ca orice fată, încăpețile în care s-a jucat cu păpuși ori a adormit cu capul pe lecția de la școală nerivașată erau în grija personalului de serviciu, și

spațiul ei de joacă ori creștere era controlat și invadat. E obișnuită cu hotelurile, casele de oaspeți, locurile nefamiliare... sensibilitatea ei intimă e pe dos de a mea, în atâtea direcții și pe atâtea planuri...

Își pune palma ei îngustă pe obrazul meu, dar și-o retrage, pentru că Stejar reapare, într-un halat de hotel, dar tot cu părul ud și cu o expresie atât de ravășită...

Ține în mână o hârtie galbenă. Mi-o întinde.

Servicios Telegraficos de Venezuela, citesc de-a lungul marginii de sus a hârtiei.

Señor St. Antohi, a scris o mână de funcționar poștal imediat dedesubt.

Și mai dedesubt, în bucățele de text lipite una lângă alta, telegrama:

Stajar el. Grav problemă București. Luminița arestată. Telefonați.

Călin, Antohi

— Ce s-a-ntâmplat? izbucnesc eu, prăbușindu-mă în cameră.

Acum sunt înăuntrul camerei noastre de hotel. Zoia intră după mine. Nu sunt aprinse decât lămpile adumbrite de pe măsuțele de noapte.

Dar e destulă lumină ca să recitesc toate cuvintele textului și să n-am nicio îndoială de ce spune telegrama.

— Uită-te la dată, îngaimă Stejar.

Mă uit la dată, care e notată lângă numele adresantului: 8 septembrie.

Azi suntem în zece septembrie! Deci telegrama a fost trimisă din România și primită în Venezuela acum două zile.

De ce n-a fost predată destinatarului până astă-seară?

Și când mă uit la fața lui Stejar, știu, deși îmi dădusem seama și după voce.

Stejar a plâns.

Se așază pe marginea patului lui de hotel, nedesfăcut și cu perna în prelungită de o mică atenție din partea hotelului: o notă

care spune *buenas noches* și o ciocolățică rotundă, aurie-aurie, învelită în staniol.

Stejar trage în sus halatul, arătându-și genunchii sculpturali, și plânge în poala halatului pe care o ține la ochi ca pe un prosop.

Din adâncul ființei mele, un gâlgâit de panică se înalță atât de repede, mă sufocă și mă amețește, dar ce mă amețește mai mult e gustul cunoscut al acestei panici, deși am trăit-o doar o dată înainte... doar o dată, demult...

Gem cum am gemut atunci, demult: — Stejar... a murit Luminița?

— A murit, confirmă el. Am vorbit cu tata, adineauri... A avut un avort ilegal, urmat de o infecție gravă, o septicemie, și... a murit.

Și Stejar dă din cap, și obrajii îi lucesc de lacrimi.

Zoia e cu noi încă, în camera noastră de hotel.

A trecut poate o oră.

Zoia vrea să fumeze, dar n-are țigări la ea. Poate c-ar vrea să plece după țigări, dar nu pleacă. Rămâne în cameră și se uită la noi doi, la Stejar și la mine, cu fascinație.

După o vreme, ea e singura care vorbește. Își dă părerea că, din cauza protocolului vizitei oficiale, e posibil ca telegrama să fi fost reținută de organele de securitate. Ale țării-gazdă ori ale noastre. Pentru ca textul să-i fie analizat. Sigur, această precauție ar fi trebuit să întârzie telegrama cu o oră, cel mult. Dar, cine știe cum, s-o fi rătăcit telegrama, prin vreun birou oficial...

— Când o înmormântează? îl întreb pe Stejar.

- Mâine, răspunde. Mi-a spus tata.

Zoia își ia inima în dinți și mă întreabă pe mine: — Luminița era tânăra aceea pe care am întâlnit-o împreună, în parc la Șosea?

— În parc la Șosea? întreb eu. Cum în parc, la Șosea?

Fiindcă am în minte onomastica mea, la care Luminița și Zoia și-au dat mâna și și-au zâmbit cu grațiozitate.

Dar pe urmă îmi amintesc cum Zoia și cu mine ne-am plimbat după prima noastră conversație mai lungă, la Bufet, cum am mers pe jos de-a lungul trotuarului umbrit de copaci stufoși, între Arcul de Triumf și Statuia Aviatorilor, pășind după o vreme pe o alee, și cum am căutat o bancă, să stam jos.

Pe o bancă apropiată ședea Luminița cu acel misterios companion tânăr dintr-o țară de departe.

Numai imaginea aceasta e destul să mă facă să-mi amintesc atâtea despre Luminița! Tonul ei categoric, descriindu-și viitorul partener de viață, numai român, numai român, încât apariția ei în acea seară mi se păruse atât de imposibilă, n-o comentasem nici cu prietenii, nici cu ea — din cauza acelei întâmplări, poate, vorbisem cu ea prea puțin înainte să plec? Dar cum puteam să știu, cum aș fi putut să bănuiesc ce se va întâmpla? Gândul că, dacă aș fi știut, aș fi vorbit cu ea mai mult, înainte de plecare, și ne-am fi despărțit prieteni, nu stingheriți și înțepați dintr-un nimic (fiindcă era chiar *nimic* — față de moarte), gândul acela e atât de sfâșietor! Dar... dacă aș fi știut ce avea să se întâmple, aș mai fi plecat?

Încerc să-mi spun că n-aș fi plecat, nu, n-aș fi plecat!

Deodată, mă lungesc în celălalt pat, îngrop fața în pernă și hohotesc: — Luminița, de ce nu ne-ai spus, de ce nu mi-ai spus? înghițind în lacul de lacrimi din pernă, de ce nu te-ai ferit, de ce nu ne-ai lăsat pe noi să te ferim, am fi făcut orice pentru tine!

Luminița, Luminițaaaa, Luminițaaaaaa.... Ce poate fi mai jalnic, mai tulburător și mai trist decât plânsul stângaci și urât al unui bărbat?

Acest plâns îl aud, e plânsul meu de acum!

Am simțit că am murit.

Dar tot așa cum mintea omenească are incredibila ei agilitate și duplicitate, trupul omenesc are resursele sale de a se întoarce la funcționarea normală, care include chiar nevoile trupești! La un moment dat, nevoia să mă duc la baie, să urinez, devine atât de urgentă, mă duc la baie și urinez gândindu-mă la altă amănunte

uitată... da... după ce Pavel murise... ce ciudate erau toate... aveam încă nevoie să mănânc, să beau apă, să respir, să dorm, să evacuez. Numai morții *se opresc*. Viii nu se opresc.

Mă reîntorc de la baie și văd că Zoia încă n-a plecat. E copleșită, dar e și, într-un fel surprinzător, detașată, desprinsă de ce se întâmplă. Dar n-am timp să mă lămuresc prea bine ce înseamnă asta, pentru că sună telefonul, și recepția ne spune că avem *una llamada*, o chemare, poetic spus pe spaniola, din România...

Și, pentru că suntem în capitalism, camera de hotel e echipată nu numai cu propria linie telefonică, ci și cu nu mai puțin de trei aparate de telefon. Câte unul pe fiecare măsuță de noapte și unul pe biroul pe care e așezată mașina de scris electrică Olivetti, care și ea mă face să-mi dea lacrimile, pentru că mi-aduc aminte când am pus-o pe masa mea de birou din apartamentul din Arsenal, în zumzetul excitat al micii noastre petreceri, și Luminița a glumit, un pic acidă, „Ei, crezi că scrie singură?"

Apoi vorbim la telefon, Călin de la București, și cu și Stejar de la Caracas.

— Am făcut socoteala, spune Călin la telefon, că dacă n-ați aflat decât azi, și să zicem că prindeți un avion mâine dimineață, tot ajungeți acasă la vreo zi și jumătate după înmormântare. Deci n-are rost, o să ajungeți să vedeți ce... un morman de țărână, cu flori pe el?

Aud din vocea lui Călin, zeflemistul și cinicul de Călin, că și el are pieptul plin de lacrimi; numai că lacrimile lui s-au mai răcit un pic. Dar când zice „morman de țărână, cu flori pe el", între cuvintele „țărână" și „flori", ceva i se frânge în voce.

Mă uit pe lângă receptorul din mâna mea, să văd dacă Zoia e încă în cameră.

E încă în cameră.

Las telefonul din mână. Mă scol de pe pat și-i spun că n-are rost să mai stea cu noi în noaptea asta.

Ea dă din cap. Se ridică și iese pe ușă, și parcă tot mi se pare că faptele care tocmai s-au întâmplat sunt atât de neobișnuite [illegible]

Mă întorc la telefon, și Călin ne spune toată nenorocirea, de-a fir a păr.

Luminița era însărcinată în luna a treia. Luminița s-a jenat de noi, n-a vrut să aflăm. Avea ceva bani puși deoparte și s-a decis să se ducă la un chirurg ilegal, să facă avort. Călin ne povestește cum, după ce-a luat acea hotărâre, Luminița le-a telefonat lui Călin și lui Marcel și le-a spus ca se duce câteva zile la mare. Dar câteva zile s-au făcut o săptamână, și Luminița nu se întorsese. După zece zile fără nicio veste de la ea, cel care s-a îngrijorat a fost Marcel. S-a dus acasă la ea și a intrat în apartament printr-o fereastră deschisă. Apartamentul nu prezenta nimic suspect, dar Marcel a zărit pe balcon două costume de baie ale Luminiței; nu le luase la mare. Ciudat. Și geamantanele erau la locul lor, în șifonier.

Luminița făcuse avort cu nouă zile înainte, dar începuse să sângereze imediat după intervenție. Sângerase într-un taxi care o întorcea acasă, și șoferul o dusese la Urgență. La Urgență s-a constatat de ce sângera și au fost chemate miliția și procuratura, care au pus-o sub stare de arest chiar în spital și, adaugă Călin cu o stafie de sarcasm în voce, cu încă o femeie însărcinată în același pat; Urgența are o secție separată pentru femei ce au avortat ilegal. Între timp, băieții tot nu știau, dar Marcel îl convinsese pe tatăl lui Stejar să-și folosească relațiile din miliție ca s-o caute pe Luminița. Onoratul general în retragere o găsise; el și băieții se repeziseră la spital, și generalul Antohi chiar se luptase să facă un târg cu procuratura, să n-o mai interogheze despre cine o chiuretase și s-o mute la un pavilion obișnuit, unde să i se administreze antibiotice, deoarece continua să aibă febră mare. Dar se pare că se instalase în ea deja o septicemie de un tip special; niște bacili antibiotic-rezistenți sălășluind în paturile pavilionului penal invadaseră sângele Luminiței, și fata continua să pălălăiască de febră și să sângereze cu cheaguri, până când, cu Marcel și Călin lângă ea, dar conștientă și încă vorbind, s-a dus..

Călin și Marcel încercaseră s-o consoleze pe mama Luminiței, și toți trei împreună făcuseră pregătirile de înmormântare..

— Crezi că Marcel e acasă? întreabă Stejar. Ar trebui să-l sunăm și pe el.

— Marcel e aici, lângă mine, spune Călin. Am să vi-l dau. Coboară vocea: Fiți atenți cu el, e dărâmat...

Și auzim zgomotele foșnite ale receptorului trecut de la Călin la Marcel

Marcel vorbește așa de stins, nu-l recunoaștem.

— Luminița știa că o iubesc, ne spune el. Dacă mi-ar fi spus de sarcină, n-aș fi lăsat-o să facă avort. Aș fi luat-o de nevastă. Marcel a plâns atât de mult, sună parcă e golit pe dinăuntru. Aș fi luat-o cu decrețelul ăla româno-japonez în ea... Știați că se vedea cu un japonez?

Eu, gândindu-mă că n-am pomenit nimănui cine era companionul surpriză al Luminiței, îl întreb: — Cum de știai tu, Marcel, ce fel de făt purta în ea Luminița?

— Nu știam. Mi-a spus ea la spital. Și nu era sigură al cui era, o placeau mulți bărbați pe Luminița. Dar mi-a spus că se tot întâlnea cu un japonez, care vroia s-o ajute să fugă... Aud cum îi dau lacrimile. O iubeam, spune el. Și ea știa c-o iubesc.

— I-ai spus c-o iubești? întreaba Stejar. Nu cred că i-ai spus!

— Ei, asta-i bună! se supără Marcel, și pentru o clipă redevine cel pe care îl știm; folosește vocea aceea logică pe care a folosit-o de nenumărate ori cu noi, când vreunul am spus o prostie. I-am spus ultima oară la revelionul de anul ăsta, și ea mi-a raspuns: „Marcel, amândoi știm că eu nu-s genul tău, și tu nu ești genul meu. Dar dacă vrei, am să te țin așa, ca pe o ultimă resursă. Daca mă urâțesc brusc, dacă-mi cad sânii peste noapte ori dracu' mai știe ce, atunci am să-mi folosesc ultima resursă."

— Și, continuă Marcel, la spital, i-am spus „N-ar fi fost mai bine, Luminița, să-ți fi folosit ultima resursă?" Și ea mi-a spus: „Ai dreptate, Marcel, ar fi fost. Așa că ai tu ultimul cuvânt, Marcel." Și după aia a tăcut, și a murit zece minute mai târziu...

— Marcel... Marcel! Mă aud strigându-i numele. Stejar lasă receptorul lui, vine la mine, încearcă sa mă zguduie de umeri. De ce strig așa? ma întreb. Pe cine chem, pe Marcel, pe Luminița sau pe altcineva? De ce răcnesc de mă înjunghie în fundul gâtului? Pe cine strig?

Răcnesc și strigătele umplu camera și fac aerul să dârdâie, și vibrațiile trec cumva de ușa închisă și de ferestrele închise, dar unde-aș vrea cu să fie auzită vocea mea... e în spațiul veșnic, în care nici sateliții nu pot fi auziți, nici mecanismele extraordinare ale spionajului internațional nu pot fi detectate. În spațiul întunecat, nesfârșit și plin de stele. Credeam în copilarie că sunt suflete pribege, suflete care caută alte suflete, dar nu le pot întâlni niciodată, din cauza nesfârșirii spațiului...

Și apoi vibrațiile vocii mele se diminuează, descresc, descresc... Le aud descrescând... Liniște, tăcere, gol spațial...

Undeva, am un frate geamăn, în spațiu... undeva, am acum și o soră, în spațiu... salvați de la viață, amândoi... în timp ce eu, aici pe planeta lipsei de iubire, sunt încă viu...

— Zmeule, îmi șoptește Stejar, clatinându-mă de umăr.

— Da, șoimule, răspund eu automat.

Și mă trezesc, și-mi aduc aminte de ce s-a întâmplat, instantaneu și cu atâta amărăciune, mi-e rușine de vorba voioasă pe care-a folosit-o Stejar și de cea cu care i-am răspuns.

Am dormit oare? Se pare că da.

După ce am terminat de vorbit cu Călin și Marcel, și printre ultimele vorbe schimbate Marcel ne-a spus: „Să nu-mi cereți să cumpăr flori și pentru voi, că mi-am dat deja pe flori salariul pe toată luna", a sunat de la București tatăl meu. Băieții îi spuseseră de înmormântare.

L-am întrebat pe tata ce se întâmplase cu noi, cu familia noastră, după ce-și pierduse el unul dintre fii, și eu fratele.

Și mi-a spus, trist și cinstit, că el n-a avut tăria să rămână cu mama. De prea multa durere și de rușine. Așa se rup familiile, după o mare pierdere. Durerea și rușinea ca pierderea n-a fost evitată îi infectează pe toți.

Și tata mi-a spus să-mi vad de rostul meu, fiindca pe Luminița n-o mai puteam întoarce. Și nu i-am raspuns nimic la asta, fiindcă mi-era rușine. I-am spus la revedere tatei. Dupa aia a sunat receptia să ne informeze ca vorbiseram internațional trei ore și nu

știu câte minute, să fie trecute toate orele și minutele în contul camerei 440? „Da", am spus eu. Apoi am stins luminile și ne-am culcat, dar n-am putut adormi, fiindcă îmi aminteam cu rușine că la darea decretului baba-sau-laba, eu și băieții, fiind încă studenți, făcuserăm un pic de gălăgie. Ieșiserăm chiar și-n stradă și țipaseram nițel *jos decretul*, dar șefu' știa ce face: nu întâlniserăm picior de securitate ori miliție nicăieri, că le dăduse ordin să nu dea piept în piept cu hormonii tineretului indignat. Și hormonii se risipesc ușor, știa bine șefu', se dizolvă înapoi în sânge. Opinia tatălui meu despre efectul decretului fusese rezumată scurt: „O să moară niște biete femei... o să se-mbogățească niște doctori... și șefu' o să taie panglica la o fabrică de scutece..." Rușinea acelor zile o simt în gură iar, e primul gust al zilei celei noi, când îl întreb pe Stejar: — De ce m-ai trezit?

— E Coman la ușă, răspunde el.

Mă duc și deschid ușa, și Coman pășește înăuntru și ne întreabă: — Știți cât e ceasul? De ce sunteți încă despachetați și dezbrăcați? S-a-ntâmplat ceva?

— Las-o moartă, spune Stejar. Vrei să-mi spui că nu știi? N-ai citit asta acum două zile?

Și ia de pe jos telegrama motolită și i-o ține în fața ochilor.

Coman se uită la pereți. Se uită oriunde, numai nu la telegrama mototolită ori la vreunul din noi.

- E groasă în Chile, spune el. S-ar putea să înceapă un război civil. Pro-imperialiștii din armata chiliană, avem informații sigure, se sfătuiesc cum să înceapă un atac. Dar delegația noastră pleacă în Peru, țara-gazdă dinainte de Chile, conform programului. Nicușor vrea să vă ia cu el în avionul presei, să facă un nou instructaj cu toată presa. Aveți zece minute să părăsiți acest hotel.

- Ne trebuie mai mult de zece minute, îi spune Stejar.

— Zece minute, spune Coman. Avionul presei decolează în mai puțin de o oră. Avionul celorlalte servicii și resurse e deja în zbor spre Lima, Peru.

— Du-te jos și lasă-ne în pace, măcar cât să ne spălam pe față, răspunde Stejar.

— Nu lua tonul ăsta cu mine!...

- Du-te-n mă-ta, îl taie Stejar. Coman rămâne cu gura căscată. Împachetează-mi tu izmenele, dacă vrei să tai din timpii morți. Și mie: Du-te și rade-te, că arăți ca dracu'...

Pătrund nesigur pe picioare în camera de baie. E spațioasă, și jumătate din podea e din plăci de ceramică, iar cealaltă jumătate, parchet.

Mă surprind punând o lamă în aparatul de ras și săpunindu-mă. Mai trece o clipă, și Stejar se bărbierește și el lângă mine. Se oprește și îmi spune: - Te rog, te rog ca pe un adevărat prieten. Dacă ne pune cumva pe avionul șefului, că nu cred ca l mai prindem pe ălălalt... Nu-ți da drumul! Ai înțeles?

— Tu nu ți-ai dat drumul, chiar adineauri? Nu l-ai înjurat pe Coman?

— Coman nu contează. Nu-ți da drumul cu șeful.

— Bine, spun eu.

— Nu-ți da drumul deloc, până la sfârșit! Taică-tău poate încă munci și are o slujbă pe care nu vrea s-o piardă și o nevasta tânără într-un loc foarte vizibil, în teatru. Marcel, Călin, eu... abia începem să ne găsim drumul în viață. Și tu, nu vrei să mai scrii? Trebuie să mergem înainte. Brusc, Stejar se încruntă atât de tare, că mă sperii. Nu te gândi! îmi ordonă Stejar. Nu te gândi dacă acum două zile, când mai trăia Luminița, puteai face ceva... NU TE GÂNDI!

— Bine, spun eu.

Și urmăresc drumul lamei de ras, pe bărbie, și pe obraji, și mă gândesc:

NU MĂ VOI GÂNDI!

Deci așa a fost scris, să zburăm cu șeful — al cărui avion era programat să decoleze după celelalte două, fiind mult mai rapid decât avioanele cu elice. Nici noi nu ne-am grabit, nici Coman n-a împachetat valizele în locul nostru. Am împachetat ca de voie — și am pus în valiza mea ceasul pe care-l cumparasem Luminiței și celelalte cadouri, toate învelite în țiplă transparentă. Coman a așteptat în cameră cu noi, apoi a chemat un taxi.

Funcționarii de la hotel ne-au pus valizele în taxi. În drum spre aeroport, Coman a vorbit la radiotelefon. Când am ajuns la aeroport, avionul presei tocmai decolase.

Și avionul șefului, Boeing 707, era pe pistă, cu motoarele încălzindu-se.

Dar eu nu mă grăbeam. — Hai să dăm o raită, i-am spus lui Stejar, arătându-i o prăvălie fără taxe vamale. Am intrat, și era toată numai oglinzi, și eu și Stejar ne-am văzut în ele, palizi și supți și cu ochii așa de injectați, să te-apuce spaima. Am scos dolarii care-mi mai rămăseseră din diurna suplimentară și am luat pentru amândoi câte-o pereche de ochelari de soare, iar vânzătoarea ni i-a potrivit pe nas. Și când ne-am uitat în oglindă, arătam ca doi securiști.

Ne-am dus agale spre scara avionului șefului și am urcat.

Mă așteptam ca avionul să fie configurat într-un mod nemaivăzut, ca un palat prezidențial cu aripi, dar avea scaune doar un pic mai largi, fiecare cu măsuța lui și cu lămpi individuale, și numai primele trei rânduri de scaune aveau și televizoarele lor personale și seturi de căști de radio. Șeful și tovarășa (îmbrăcată iar într-un poncho dintre cele făcute cadou) erau așezați în primul rând, cu Anton și Buzescu aflați chiar în spatele lor. Anton și Buzescu, cu căștile la urechi, ascultau rapoarte radiofonice și le traduceau lor simultan și instantaneu. Când m-a văzut urcându-mă în avion, Anton a rânjit ca un câine care ar mușca dac-ar scăpa din zgardă.

Zoia era așezată un rând după Anton și Buzescu și purta și ea ochelari de soare; nu i-am putut citi expresia. Mi-a fost frică să mă uit la șefu'. Într-o altă realitate, una bazată pe dreptate și echitabilitate, ori într-un film care satisface publicul prin „justiția poetică", m-aș fi oprit în fața șefului și i-aș fi bufnit în obraz amarul și indignarea pe care le simțeam, dar în realitatea reală, Anton și-a transformat rânjetul în zâmbet de salut, iar Buzescu a sărit din scaun și s-a repezit la mine: — Uite-l! Uite-l pe supleantul! Vino-ncoa, supleantule! Avem nevoie de pana ta inspirată! — Inspirata mea... ce? am bâiguit eu. Dar Buzescu [illegible] — Nici la casca poți să

auzi ce se-ntâmplă la Santiago de Chile! În direct! Înțelegi spaniola, nu? Am dat din cap. — Atunci, vorbește în microfonul ăsta, a spus el. Improvizează în direct ce se va întâmpla în Santiago! Și fă să se înțeleagă că șefu' știe dinainte ce-o să se întâmple! E foarte important!

— Pardon, am spus eu, cum adică să fac să se-nțeleagă...?

— Cum adică, ce? Buzescu a făcut o mutră care-mi ridiculiza prostia. Ce, n-a fost invenția ta să transmiți mai direct decât în direct? Spune, aici, cum forțele imperialiste din SUA, aliate cu cercurile reacționare și antimuncitorești din Chile, se pregătesc, adică nu se mai pregătesc... sunt în plină acțiune, răsturnându-l pe Allende de la putere! Și din toți conducătorii lumii, singur tovarășul știe totul, numai el știe de conspirația mârșavă și cum se va termina! De data asta, forțele reacționare câștigă! Hai, dă-i drumul!

M-am uitat la omulețul vârstnic și cărunt și țeapăn așezat în fața mea. Stătea nemișcat în scaun și îl asculta pe Anton, care continua să-i traducă ce se auzea în casca lui.

Am ezitat...

Dar am simțit, simultan, două priviri concentrate asupra mea. Tovarășa se întorsese în scaunul ei și mă cântărea cu o căutătură oblică, în timp ce din spate Zoia mă urmărea pe sub ochelarii negri.

— Să se înțeleagă că tovarășul știe deja, e esențial! repetă Buzescu.

Mă așez în locul lui, pe scaunul încălzit de el. Îmi pun casca, și ea încălzita de urechile veteranului presei, chiar ușor asudată...

— Stimați ascultători... încep eu, și Buzescu stăpânește aerul cu un gest autoritar: — Nu în română, în engleză!

Și astfel... *Ladies and gentlemen, at this very instant, the elected government of Chile is being attacked and assassinated... by an American-sponsored conspiracy...* Doamnelor și domnilor, în chiar această clipă, guvernul ales al republicii Chile e atacat și asasinat... de către o conspirație patronată de americani...

Mă opresc (fiindcă nu e clar rolul tovarășului! să fie clar!). Repet, mai tare, mult mai tare: Doamnelor și domnilor,

președintele României *warms the world*, avertizează omenirea că guvernul ales al Republicii Chile e atacat și asasinat... de către o conspirație patronată de americani... președintele Allende e gata să-și dea viața, conducând în luptă... masele populare...

Simt cum transpir și eu, sudoarea mea adăugându-se celei a lui Buzescu, udând pâlniile căștilor radiofonice... în timp ce avionul șefului mărește turațiile motoarelor și... ne smulge gravitației, aruncându-ne pe toți în cer!

Zburăm către sud-vest.

Curând, părăsim platourile centrale ale Venezuelei și urmam crestele înzăpezite ale Anzilor.

În Santiago, președintele Allende ține discursuri finale, unul după altul.

La opt dimineața, Allende a anunțat că elemente trădătoare din marina de război au ocupat Valparaiso, portul orașului-capitală. A ordonat muncitorilor să rămână atenți și vigilenți și să evite provocările. Eu, devenind una cu el, făcându-mi vocea una cu vocea lui, alertez lumea de tragedia iminenta a poporului chilian, neuitând să menționez că președintele României știe deja de tragedia poporului chilian frate și de aceea cere lumii, cere oricărui cetațean cinstit al planetei, să-și exprime solidaritatea cu popoarele chilian și român. Statele Unite pot fi încă avertizate. Conducerea politico-militară a Statelor Unite și Casa Albă și Biroul Oval pot încă fi prevenite și lamurite despre grava greșeala politică pe care o comit sprijinind pe contrarevoluționarii chilieni! După ce dau lumii acest avertisment, îmi trag răsuflarea, gândindu-mă că poate rolul meu s-a sfârșit — contrarevoluția va ține seama de avertismentul conducătorului României! Poate își va da seama ca e periculos să-și continue planul mișelesc! Dar... îl aud în căștile de radio pe președintele Allende anunțând că rebeliunea s-a extins și la armata! El (eu) da ordin elementelor credincioase din infanterie și poliție să zdrobească imediat această răzmeriță pro-imperialistă. El [illegible] va rămâne la post, în palatul prezidențial La

Moneda, apărând legitimitatea guvernului muncitorilor! Vom zdrobi acest atentat fascist! Între timp, eu (chiar eu) mi-am găsit vocea și tonul și frazez ritmic și cu efect, urmând o sinusoida a intonației pe care nici nu știam c-o am în mine... încep jos, adânc... apoi mă ridic către tonurile de mijloc, calme, barbătești... și apoi... când amănuntele mișelești trădări îmi inflamează inima peste masura, explodez ca o petardă, în Santiago, Allende își începe al treilea ultim discurs: *Compañeros que me escuchan*: tovarași care ma ascultați... *la situacion es critica*, înfruntăm o lovitură de stat la care participă *la mayoria*, majoritatea forțelor armate chiliene... (eu adaug că, *en estes mismos momentos*, în chiar aceste clipe, președintele României luptă din greu să ralieze toate masele de oameni cinstiți de orișiunde din lume împotriva acestui atentat mișelesc...). El (Allende) și *el* (Ceaușescu), ei amândoi, și cu mine trei, ne adresăm lumii: Vom rămâne la post! Ne vom da ultima suflare la timonă! Nu vom abandona poporul!... — Ți s-a uscat gâtul? imi șoptește Coman, într-un antract de câteva secunde. Vrei o Pepsi-Cola? — De ce nu ne-ai dat telegrama? îl întreb pe Coman, în șoaptă, și el lasă ochii în jos, rugător parca, ca și cum ar spune: „Nu că n-am vrut, dar îmi trebuia o decizie de sus..." Dau din cap, bine, Coman, mi-e scârbă, dar n-a fost vina ta.. Nu vreau să mă uit la omulețul cărunt și țeapăn așezat în fața mea, a cărui fiică e în spatele meu. Mă uit peste umăr, sa identific unde s-a așezat Stejar, poate e așezat undeva pe aproape, dar n-am ragazul să-l găsesc. Pe neașteptate, pe sonorul chilian Allende, pe care deja l-am dat ca mort, își drege vocea și glăsuiește (până și-n coma, politicienii sunt limbuți!) — *Compañeros*!... Auziți bombele aviației pro-imperialiste căzând asupra palatului prezidențial? (sonorul vibrează de explozii surde). Căzând asupra mea? În aceste clipe, singura speranța care-mi ramâne se îndreaptă către... Sonorul de la Santiago se curmă ca o ață taiata cu foarteca, dar Supleantul, Supleantul a învățat lecția, Supleantul continua să vorbească în releul radiofonic întrerupt, în microfonul pe care îl simte mort

Singura mea speranța se-ndreaptă către conducătorul

României, care, *numai el* împotriva confuziei internaționale, ține sus steagul tuturor celor care...

Lordul Anton, a cărui legătură radio s-a curmat în aceeași clipă cu a mea, amuțește și nu știe ce să facă... fură o privire spre mine...

Mă vede continuând să vorbesc în microfonul mort. Nu e urmă de îngâmfare în felul febril în care mă întreabă din ochi „Ce facem, s-a întrerupt legătura, ce facem, tu ce faci?"

Supleantul îi răspunde din ochi: „Eu continui să improvizez. Tu, fă ce vrei!" Apoi se întoarce, cu microfonul în mână, către fiica puterii, încleștată în scaun de îngrijorare, dar animându-se când îl vede atât de stăpân pe sine; își dă seama instantaneu că supleantul nu s-a pierdut, că are controlul. „Bravo, îi spun ochii ei, și toată ființa ei. Morții rămân cu morții, și viii cu viii! Ai ales! Ai fost bărbat!"

Din cauza tulburărilor din Chile, legătura radio cu Santiago de Chile rămâne întreruptă. După un zbor de cinci ceasuri, când aterizăm la Lima, Peru, nu se știe în avionul prezidențial ce s-a mai întâmplat în Chile.

Aplecându-se niței țeapăn ca să se uite prin hubloul avionului, președintele României zărește camioane militare descarcând trupe și soldați cu căști și polițiști cu arme automate împânzind pista de aterizare și toate suprafețele plate ale aeroportului.

- Unde-i garda de onoare și președinteli lor? întreabă el, întorcându-se spre lordul Anton.

Lordul nu știe ce să răspundă. Se uită și el prin hublou, dar nu se văd nicăieri garda de onoare a țării-gazdă ori președintele.

Vedem toți, prin hublouri, că terminalul principal al aeroportului nu e împodobit cu steaguri românești și peruviene, și nici cu portretele celor doi președinți.

Uite-l pe Iscovescu, spune în fine lordul, numindu-l pe ministrul de Externe. Și indică prin fereastră un mic grup de persoane oficiale aliniat pe balconul terminalului principal.

— Uite-l pe Nicușor! spune Zoia părăsindu-și scaunul. Eu mă uit în jur, căutându-l pe Stejar; l-am pierdut printre securiștii care au cu toții ochelarii de soare pe nas; îl identific când își scoate ochelarii de securist și-mi face un gest din barbie, „Fii atent!" Coman, care ca de obicei nu s-a pierdut și știe ce-i de făcut, face semne spre gradele interioare, mobilizându-i, ordonând în șoaptă: - Presa, mai aproape! Când pornește tovarășul, porniți după el și țineți pasul! Așa! Astfel încât, când ușa avionului se deschide cu un pocnet al aerului cabinei întâlnind aerul de afară, șeful statului pășește din avion cu presa, atâta câtă e, îmbulzindu-se pe lângă el și cu tot restul anturajului urmând în pas vioi. Arată chiar ca o sosire oficială!

Tovarășa își potrivește pe ea poncho-ul, îi e strâmt, încercând să se acopere mai bine: aerul coastei peruviene e rece, noros. Zoia poartă haina de ploaie cumpărată la Caracas. — Ce-i la radio? întreabă tovarășa, lateral, spre Coman. — Nu știu, spune el, dați-mi o secundă. Ridică radiotelefonul, apasă butonul. Se aud instrucțiunile turnului de navigație al aeroportului Lima. Apasă din nou pe buton, se aude... Stevie Wonder, *Superstition*. Coman mărește volumul din greșeală, și Stevie Wonder devine asurzitor. Exasperat, tovarășul o ia înainte, lăsându-ne pe toți în urmă; Coman mătură grupul cu brațul, în siajul tovarășului; trecându-și ochii peste fiecare în parte, încearcă să se uite și în ochii mei, dar îi răspund atât de concentrat și de negru, în timp ce intrăm cu toții în aeroportul Lima. E patrulat masiv. Se văd turiști în ariile de așteptare, speriați, pierduți. Văd peste tot soldați înarmați și polițiști în civil, cu arme automate. Lima, Peru, e în stare de maximă alertă...

Cu o sprinteneală de om tânăr, șeful se grăbește către micul grup oficial condus de ministrul de Externe. Ministrul de Externe, îmbrăcat în maro închis din cap până în picioare, dar palid ca ceara și cu brațele lipite de trup, arata ca o molie mare, cu capul alb și aripile maro împăturite strâns...

Ministrul și Nicușor se desprind de grup, mergând către șeful. Peste noi toți se revarsă melodia *We're An American Band* [illegible] și iar Stevie Wonder, *You Are the Sunshine of*

My Life... dar e concurat de voci de comentatori de televiziune, *luce. El golpe militar de Chile, el golpe militar de Chile!* – *Ce zice de noi?* o aud pe tovarășa Elena, intensă, nerăbdătoare, către Anton, *ce zice de noi?* Anton răspunde indistinct, înecat de comentatorii radio și TV: – Salvador Allende *fusilado*, împușcat de contrarevoluție! Socialismul chilian pus la zid. Reacțiunea de dreapta învingătoare, CIA sigur implicată... De la Casa Albă, Richard Nixon respinge acuzațiile că ar fi aprobat ori măcar știut de planurile reacțiunii învingătoare... Dezvinovățirea lui Nixon e suspectă... Nixon..

– Nixon! explodează tovarășa. În interiorul terminalului e cald, față de răcoarea de afară. Tovarășa trage de poncho-ul strâmt, încercând să și-l scoată peste cap. – Nixon! strigă ea, dinăuntrul poncho-ului. Acesta i s-a împotmolit peste pieptu-i voluminos. Reușește să-l treacă peste gât, dar, găsindu-se prizonieră în faldurile lui, strigă dinăuntru: – Scoateți porcăria asta de pe mine! – Mamă, cheamă Zoia, alinător, ca o fiică, lasă-mă să te ajut... – *O foarh-fh-fică!* ordonă tovarășul. Dar n-are nimeni o foarh-fh-fică, iar Elena rupe poncho-ul de pe ea, arătându-și umerii junonici și dantela sutienului. Zoia își scoate haina de ploaie, să-i acopere mamei umerii; mama, cu brațele boxând în mânecile hainei de ploaie, spumegă spre tovarășul: – Nu ți-am spus să nu te-ncrezi în el? Nu ți-am spus eu, cum o să lase ala puterea lumii din mână, și cui, *unui român?* A venit la București, a zâmbit cu fălcile pline – tovarășa zâmbește și ea cu fălcile pline, exact ca Nixon – și uite ce ți-a făcut! Ți-am spus că-i o prostie să faci biznis cu el! Dar l-ai crezut! Ai zis că-s eu nebună, că mă bagi la spital de boli mintale, poftim boli mintale!

Toate acestea le aruncă spre el, spre figura lui, care e împietrită de confirmarea trădării și a machiavelismului lui Nixon și de dezastrul situației.

Dar, mai cu seamă, e împietrită de un adânc simț tragic al istoriei, neîntâmplat de mult, și tocmai de aceea intolerabil de dureros. Acel simț păruse uitat, depășit. Păruse imposibil de repetat. Dar iată că nu e imposibil. Iată că el se ridică din nou,

ca un strigoi al destinului. Al unui destin nenorocos și imposibil de schimbat.

În fața ochilor mei, șeful redevine acel dac, trăit în sălbăticie, care a cunoscut atâtea tragedii și calamități, încât simțirea lui pentru alții a devenit de piatră. Vasazică așa, spune chipul lui. Oricât a fost de lung drumul până aici, și oricât de greu urcușul, nu sunt încă pe pisc... ori mai bine zis, piscul s-a dovedit a fi scund și secundar. Un alt pisc se înalță dincolo de el, mai înalt, *mult mai înalt*, și a nu călca pe creștetul lui e sinonim cu eșecul... Nu-i nimic, gândește șeful, sfidător, voi reîncepe să urc, de la poale spre culmi. Voi reîncepe să urc, fără să numar câte jertfe voi cere din nou, tuturor, întru împlinirea *jertfei mele*... căci eu sunt jertfa... adevărata jertfă a dacilor sunt eu, și numai eu...

Iar din radiouri și ecrane de televiziune se revarsă ultimele cuvinte de martir ale lui Allende și Stevie Wonder.

PARTEA A ȘAPTEA

14 septembrie 1973

Machu Picchu, Peru

„Cuibul condorilor" a fost clădit la trei mii de metri altitudine. A fost reședința familială a ultimului împărat Inca, omorât prin tortură de spanioli fără să mărturisească locația reședinței, care se zvonise că era clădită din aur masiv.

Neștiute, în cuibul condorilor, nevestele ultimului Inca s-au sinucis împreună cu copiii lor și cu preoții templelor.

Fără niciun supraviețuitor al acestui auto-masacru, capitala Inca a fost acoperită de junglă. Însăși existența ei a fost disputată, până la găsirea ruinei, în 1911, de către Hiram Bingham III, un american dintr-o stirpe de misionari dedicați creștinării băștinașilor.

Trenul de la Cuzco la Machu Picchu străbate mai puțin de o sută de kilometri. Dar am citit undeva că această linie ferată a fost construită cu eforturi aproape la fel de istovitoare ca pentru clădirea „cuibului de condorilor".

Linia ferată traversează un platou muntos suspendat între piscuri. Mă minunez cât de multe îmi amintesc, din cărți, despre acest imperiu obscur pe care nu credeam că-l voi vizita vreodată.

Mă bucur că pot gândi la ceva atât de neîegat de viața mea.

Zoia mi-a spus că fără mine nici nu i-ar fi trecut prin cap să se cațere până la cuibul condorilor. Ar fi stat tolănita pe un șezlong lângă o piscină la Lima — în loc să sufere hurducăturile unui vagon de tablă încinsa-n soare, peste hârtoapele munților.

Trei vagoane trase de o locomotiva mică duc turiștii la piscul legendar, în fiecare dimineață. Același tren îi întoarce seara la Cuzco, capitala regională a fostului imperiu Inca.

Vorbiserăm foarte puțin, ea și eu, după sosirea la Lima. Delegația neîntâmpinată părasise aeroportul, deplasându-se cu taxiuri locale la ambasada României. Acolo, cam cu o oră mai târziu, a sosit ministrul de Externe peruvian să prezinte scuzele guvernului și programul modificat al vizitei. Din cauza crizei din Chile, Peru întâmpina România cu personalul strict necesar. Întâlnirile la înalt nivel și tăierile de panglici fuseseră revocate. Președintele Perului mulțumea pentru oferta conducătorului României, deocamdată precoce, de mediere în Chile.

Pe scurt, vizita oficială fusese contramandată. Dar guvernul peruvian oferea delegației patru zile de odihnă în Peru.

Membrii de rând ai delegației române fuseseră îndrumați să-și caute hoteluri locale și să-și comunice adresa ambasadei.

Cum nu ni se plătiseră diurnele pentru Peru — seiful portabil al delegației fusese momentan rătăcit —, ne-am descurcat cu ce economisiserăm din diurnele anterioare, trăgând la hoteluri ieftine, în centru. Aveam exact suficienți bani, eu și Stejar, pentru o noapte la hotel și un telefon (de 3 minute) în România.

Am vorbit cu băieții. Luminița fusese înmormântata în ziua căderii lui Allende.

Stejar era trist de vestea înmormântarii, dar altfel era pozitiv.

— Să ne facem datoria față de viață, mi-a spus el, încarcând o rolă în bătrânul lui aparat american ARCO. Mă duc pe străzi, să trag niște cadre. Asta ar fi vrut Luminița să fac. Și tu, ce stai cu pula-n colțul gurii, cum ar fi zis tot ea? Fă și tu ceva util.

Și am râs amândoi, deși cu lacrimi, și ne-am minunat de ce făptură extraordinara fusese în viața noastra Luminița!

Se zice că morții rămân cu morții — dar Luminița rămânea cu noi!

– Ești un prieten cum n-au mulți, i-am spus lui Stejar. Și el mi-a spus „Și tu ești ochei, când te dai jos din nori" — și ne-am îmbrățișat.

După care am făcut și eu ceva util. Am telefonat ambasadei și am comunicat că vreau să vorbesc cu Zoia. Și mi-au dat-o la telefon. Când mi-a spus „Ce mai faci?", parcă n-avea viață în ea.

– Ce faceți tu și familia? am întrebat-o. Și, mai cu ferealâ: Ce decizii importante a luat... conducerea?

Ce decizii? Ne odihnim, a spus ea, lânced.

O pauză. Zoia nici nu vorbea, dar nici nu punea capăt convorbirii.

– Uite ce, i-am spus. Nu știu ce înțelegi ori ce crezi despre mine, n-are importanță. Dar un lucru pot să fac pentru tine. Măcar timp de patruzeci și opt de ore să te scot din cochilia în care trăiești. Există o antichitate vestită în țara asta, Machu Picchu. Hai s-o vizităm împreună. Cere-ți două zile de la familie, că tot suntem aici și avem timp. Dar să știi, nu merg decât dacă mergem singuri. Adică, fără nimeni din delegație. Dacă ne trebuie pază, să ne păzească ăștia de aici.

– Mulțumesc, a spus ea. Zilele astea, n-am chef să mă uit la antichități ori muzee...

– Atunci ai să te uiți la mine. Fiindcă eu am să mă uit la tine, tot timpul.

Și, deodată, parcă aș fi rostit o incantație magică!

– Bine, a spus ea. Cu totul altă intonație, acum îi curgea sângele în vine. Bine. Mergem.

I-am explicat că trebuie luat avionul de Cuzco, și de acolo trenul spre cuibul condorilor. Am făcut eu aranjamentele, prin telefon, de la hotel. Și Coman mi-a adus-o a doua zi dis-de-dimineață. Împreună cu cinci peruvieni de la guvern, înarmați, care aveau să ne însoțească.

Coman mi-a dat două diurne. Am plătit biletele de avion și tren pentru Zoia și pentru mine din diurne. Am zburat la Cuzco, sus în munți, cu străzi înguste forfotind de indieni deculți, am cumpărat bilete la „trenul condorilor" și, pe peronul „gării condorilor", înțesat de indieni și de turiști, cei mai mulți

vest-germani, fotografiind indienii, țac-țac-țac; indienii nici nu se uitau la ei, i-am spus Zoiei: – Facem un pact. Cât suntem aici împreună, ne spunem numai adevărul? Dacă întrebi tu ceva, orice, ori eu, și nu putem răspunde, tăcem mai bine decât să mințim. Dar dacă răspundem, spunem numai adevarul.

– Bine, a spus ea. Facem pactul. Adevăr sau tăcere.

I-am citit în ochi, acum ar fi vrut să mă întrebe: „Bine, te cred că ai fost numai prieten cu Luminița, dar cum se face? Cum de n-ați fost iubiți?"

Ceea ce era un omagiu adus Luminiței. Dar am ghicit că s-a decis să nu mă întrebe. Voia să aibă tact.

La difuzorul gării condorilor se transmitea: California *sunlight, sweet Calcutta rain, Honolulu starbright, the song remains the same, ooooh, ooooh* ... — Ți-aduci aminte, am întrebat-o pe Zoia, Led Zeppelin?

Între timp, continuam să o privesc nouăzeci la sută din timp, până și când am stat la coadă la biletele de tren m-am tot zgâit la ea. Acum știu secretul menținerii îndrăgostirii: n-o lăsa din ochi, totul e în ochi. Numai că e cu două tăișuri, începi să fii și tu prins, nu numai ea, și asta ar fi trebuit să știu deja. Dar nu știu de ce, o mulțime de lucruri parcă mi se întâmplau prima oară.

Ne-am urcat în tren, și trenul a pornit. Zoia vroia sa fumeze, dar fumatul era interzis în vagonul de clasa întâi. Am dus-o în vagonul urmator, care era de clasa a treia, cu bănci de lemn și o platformă deschisă la spate. Pe băncile de lemn stăteau agenții securității peruviene. Am ieșit cu Zoia pe platforma deschisă.

— Adevar sau tăcere, am spus eu. Aștia care ne pazesc sunt toți peruvieni?

– Nu e picior de român în tren, îmi raspunde ea. Nu asta ai vrut, sa fim singuri-singuri?

Asta am vrut.

– Atunci, mă sărutți chiar în clipa asta? Adevar sau tăcere.

O sărut pe buze, ușor și delicat: — Adevăr sau tăcere, tu erai când a turnita? Nu s-ar zice. Și ea garea s-ar lipi de mine, dar un

agent peruvian scoate capul pe ușă și ne roagă politicos să nu ne apropiem de balustrade, ci să stăm pe scaunele de lemn ale platformei. Ne așezăm. Îmi ațintesc ochii iar la ea și fredonez: *I had a dream, oh now, crazy dream, oh-oh, anything I wanted to know, any place I wanted to go*... N-am voce, dar ritmul trenului ajută — cu și trenul o rapsodiem pe Zoia, *city lights are oh so bright, as we go sliding sliding through*... Și Zoia... Zoia e încântată!

Mă opresc din cântat: — Adevăr sau tăcere. Chiar credeai că tatăl tău o să se ducă în Chile, să moară lângă Allende?

— Nu, răspunde ea. Dar ar fi fost frumos. Ai zis că mă scoți din cochilia mea.

— Bine, atunci vorbește și tu cum se vorbește afară din cochilie.

Râde: — Dacă Anglia ar fi comunistă, formația Led Zeppelin ar fi în comitetul lor central! — Supleanți, zic eu. — Membri plini, zice ea. Eu zâmbesc și încep alt cântec: *Singing to an ocean, I can hear the ocean roar.. play for free, play for me, and play a whole lot more... singing till the night turns into day, used to sing till the mountains washed away*... — Adevăr sau tăcere, voi nu vreți nimic de la unul ca mine decât să-l stoarceți de ce are mai bun și să-l aruncați.

— Nu-i vina mea, spune ea, și iar mă bagi în cochilie?

— *Sorry*, spun eu și fredonez: *Walkin' in the park just the other day, what do you think I saw? Crowds of people sittin' on the grass, with flowers in their hair*... Trenul taie câmpuri fantastice, cu cactuși uriași și cu *yareta*, un mușchi local care crește în capătâni uriașe, peste doi metri înălțime și zece metri în diametru. Crește încet, timp de trei sute de ani, și când a ajuns uriaș și falnic, e uscat și mort. Indienii îl taie cu macete și-l vând drept combustibil.

Vedem, pe câmpurile sălbatice, indieni tăind yareta. A fi yaretero e o profesie pe viață. Vedem condori uriași. Se aruncă-n picaj după mici de lama.

Mi se umple inima de lărgimea lumii și de acea dorință sălbatică, nebunească, de a pune lumea în cuvinte. Îi arăt din ochi lumea Zoiei.

— Adevăr sau tăcere, mă-ntreabă ea, vrei să fugi?

Rămân tăcut doar o clipă. — Eu *nu vreau* să fug, îi răspund.

Și tac din nou. Cum să-i explic ei ce nu-mi pot explica mie?

Când ne întoarcem în vagonul de clasa întâi, găsim un ofițer american așezat pe banchета noastră, pe care Zoia și-a lăsat poșeta, și eu o geantă de voiaj cu două cămăși în ea și baschetții și mașina de scris. Ofițerul american e un om de vreo cincizeci de ani. Ras neted, citind un ziar peruvian. Ne întreabă dacă locul pe care s-a așezat era liber. — *It's all right*, răspund eu, și apoi, uitându-mă la petlițele cu US Navy pe care le poartă la guler: Aveți de gând să ocupați și Peru?

— *No, we have no problems with Peru... Anyway, I'm not active in the navy, I'm in the reserves.* Ne spune că e antropolog și explorator; poartă uniforma ca să-l recunoască, la Machu Picchu, tipii de la hotelul local când se dă jos din tren. Va ține o conferință la Machu Picchu, despre explorările americane în Anzi.

— De unde sunteți? ne întreabă.

— Din România.

Arată spre mașina Olivetti, vizibilă în geanta mea cu fermoarul deschis: — Ziarist?

— Scriitor, răspund eu.

— Și doamna dumneavoastră?

— Doamna, zic, e matematiciană.

Ne crede un cuplu conjugal.

— Trebuie să ai curaj, să fii scriitor, spune americanul.

Se prezintă: — Loren McIntyre.

Și ne povestește că a descoperit izvorul fluviului Amazon: un lăcușor mititel din care se scurge primul fir de apă al acelui uriaș sistem fluvial, Amazonul. Numai un pic mai la sud de aici, în [illegible] care nu [illegible] pe hartă.

Zoia mă trage de mânecă. — Adevăr sau tăcere, ai zis că mă privești tot timpul. Când te-ai uitat la mine ultima oară?

— Ai dreptate. Hai înapoi pe platformă. Să mă uit la tine și să-ți cânt.

Stâncile de bazalt din care sunt clădite casele Inca au colțuri neregulate, pe care incașii le-au netezit frecându-le cu manusi cu boabe de pietriș cusute pe palma șlefuitoare. Apoi le-au potrivit în colțurile altor stânci, atât de etanș, parcă-s lipite cu mortar.

Capul rotund al piscului Machu Picchu, cincisprezece kilometri pătrați de ruine de case indigene, are în plus trei mii de terase în trepte, pe care incașii cultivau cartofi și porumb.

Huayna Picchu, piscul și mai înalt la care se oprește ruina, asigură formarea unor nori de ploaie constanți și previzibili, numai buni să nutrească recoltele. Totul era gândit foarte deștept, fortăreața ar fi putut supraviețui ani și ani.

Dar aveau probleme mari, încă înainte să se sinucidă, ne spune McIntyre, care a devenit ghidul nostru benevol. Apa.

— Apa? întreb eu, uitându-ma la verdele copios al coastelor din jur. În vale, sclipind prin hățiș, un râu colectează apa ploilor și o duce vijelios și alb, ca o ejaculație lungă, către Ucayali și Apurimac, începuturile Amazonului.

— Pentru o populație cu adevărat prosperă, apa ploilor nu era destulă, explică McIntyre. La vreo sută de ani de la clădirea orașului, puțurile incașilor au început să sece. Nu se știe de ce.

Zoia își duce mâna la frunte. Pare ametită, se împiedica. Mă reped s-o susțin. McIntyre o vede palidă în brațele mele, scoate un bidonaș mititel, îi dă să bea. — Ceai de coca, îmi explică mie, făcând șoltic cu ochiul. Doamna are un pic de șoc de altitudine. Să stea întinsă ori chiar să doarmă câteva ore, și o să-i treacă. Hai s-o ducem la hotel.

Zoia și-a revenit încă înainte să ajungem la recepție.

Hotelul e clădit chiar la marginea teraselor agricole. Are un altul separat, pentru recepție și restaurant, și șapte pavilioane

individuale, cu patru camere fiecare, din stânci potrivite colţ la colţ, clădite parcă de arhitecţii Inca.

Conferinţa lui McIntyre e anunţata pe un panou de carton în holu hotelului, pentru ora şase seara.

— O să venim la conferinţa dumneavoastră, îi spune Zoia exploratorului, slăbită, dar manerata.

— Nu vă pierdeţi vremea, spune el. Petreceţi-vă timpul împreună. Dacă staţi până mâine dimineaţă, încercaţi să prindeţi răsaritul soarelui pe Huayna Capac. E unic. Se întoarce spre mine: — Ai deja un editor la New York?

Clatin din cap, încă n-am un editor la New York.

Dau paşapoartele şi iau cheile camerelor. McIntyre îşi ia cheia lui. Toţi trei, eu ţinând-o pe Zoia de braţ, pornim în sus, spre pavilioanele cu camere.

L-am făcut curios pe explorator, în acel mod american, pozitiv, neinvidios. — Romancier român, murmură el, ca despre o plantă rară. Spune-mi, ce-nseamnă scrisul pentru dumneata?

— *Everything*, îi răspund.

Începe să râdă: — *You love the drudgery of it too?*

Drudgery: chinul, corvoada. Munca istovitoare.

Mă uit către continentul de dincolo de Apurimac, unde culorile aspre ale muntelui se dizolvă în pasta verde a junglei. Acolo, acolo nu sunt jaguari ori şerpi, ori temple cu aur străvechi, ori descoperiri. Acolo şi mai departe, mai departe, mai departe... sunt cuvintele mele, *încă nescrise*. Acolo sunt oamenii care-mi vor şti cuvintele... cândva. Curând ori peste mulţi ani, nu contează.

— Să fii scriitor, spune McIntyre pe un ton visător. Recită, ca şi cum a întâlnit un semen sulletesc: *To feel strange, to feel throughout life that you are a voyager from another sphere, to whom everything remains wonderful, horrifying, and new...* Cred că vorbele astea le-a scris poetul Yeats...

— Nu, îi spun eu. Le a scris Stephen Spender.

Am lăsat-o atipită, într-o cameră pictată în culori voioase, și am plecat înapoi la locul sinuciderii prințeselor Inca.

De ce, de ce? le întrebam, în gând. De ce v-ați luat viața? De ce n-ați fugit, de ce n-ați trăit?

Ruina a cărei existență fusese contestată până în 1911 părea nesfârșită.

Din beciuri deschise soarelui, se ridică în nări un miros aspru, de flori subterane.

De ce nu v-ați salvat, femei indiene cu picioarele lățite de cutreierat munții, cu gâturile îngroșate de purtat greutăți pe cap, cu șoldurile dilatate de sarcini, dar toate încă bune de viață? Ca niște vase de ceramică domestică, uzate, dar utile, ca niște haine purtate, dar încă bogate în căldură și protecție, ca niște locuințe știute, nu noi, nu elegante, dar gata să primească, să ad postească. Calde, pline, salvatoare... Într-un beci străvechi, z grămezi de oase. Voi, femeile andine, și fiicele voastre, voi, cele ample, și fiicele voastre cele zvelte, dar tari ca lianele agățatoare Toate ar fi trebuit să vă smulgeți morții, să respirați, să faceți amor, cele cu experiență, bucurându-vă de fiecare oftat, cele fără experiență, cu tremurături de surpriză. Sâni, șolduri, ombilicuri, umeri... De ce v-ați dus, de ce v-ați pierdut? Am simțit-o, deodată, acea sălbatică dorință bărbătească de a captura o femeie. Atât de simplă în scop: să-mi satur bărbăția cu o pradă caldă. În timp ce femeia, femeia sucombă unei dorințe atât de diferite! Dorința de a fi protejată în anatomia ei specială, în slăbiciunea ei, atât de ușor de jignit și de molestat...

Am simțit nuditatea femeii pe care o lăsasem la hotel. I-am simțit chinul de a se da, spaima de lumina crudă a zilei, spaima de mine ca bărbat, când voi privi nu numai ochii ei visători și gura ei subțire și delicată, ci întregul ei trup deschis... Ce voi gândi eu, bărbatul, despre ea, ce voi înțelege, ce voi păstra din revelația ei?

Treceam pe lângă un fel de coloana pe jumatate prăbuşită, făcută din bolovani incaşi îmbucaţi în colţuri şi în crăpături irepetabile, sculptate de fantezia timpului...

Am simţit-o în braţele mele... Am luat-o în braţe strâns. Ne-am sprijinit împreună de coloana starâmată. I-am mângâiat obrazul, i-am mângâiat inima cu podul palmei, nu te speria, nu te teme! Dar... în timp ce-i smulgeam rochia, nu puteam sa-i fac decât o singură promisiune, una singură. Că acea parte din mine, gingaşă şi darnica, înţelege femeile mai bine decât le înţelege obişnuita seminţie bărbătească, tot în cuvinte le înţelege mai bine, tot în scris...

Many times I've lied,
and many times I've listened,
and many times I've wondered
How much there is to know.

Pe ringul de dans, eram singura pereche. Eram şi la singura masa ocupată din restaurant, pentru că turiştii se aflau încă la conferinţa exploratorului, însoţită de diapozitive proiectate pe ecran. Auzeam aplauzele publicului la câte-o poză mai spectaculoasă. Aplaudau des.

Aranjasem să se cânte Led Zeppelin în restaurant. *Mellow is the man/ Who knows what he's been missing/ Many, many men/ Can't see the open road...*

— Nu credeam că se poate dansa pe Led Zeppelin, mi-a spus Zoia, dar apoi s-a corectat. Se poate dansa pe orişice, vrei să dansăm, dansăm.

Şi-am dansat cum se dansează când nu-ţi mai pasă de muzică, ci numai de fata pe care o ţii în braţe. Şi ei nu-i pasă decât de tine. Nu-i pasă dacă o vede cineva, sau cine. Nu-i pasă de ce se va întâmpla mâine, e sfârşitul lumii. Ne ţinem în braţe în mijlocul ringului, mai paşim din când în când, într-un tango aproximativ. Oprindu-ne, ne împletim iar braţele unul în jurul altuia.

Am lăsat pe masă o cina de *huallata*, gâscă andină cu o carne numai muşchi, cartofi chuno, porumb boabe amestecat cu ierburi [illegible] şi ardei roşii pisaţi. Meniu Inca şi vin spaniol, roşu.

Agenții peruvieni se așezaseră cuviincios la o masă din celălalt capăt al restaurantului și comandaseră și ei *huallata* și bere.

It is the summer of my smiles,
Flee from me keepers of the gloom,
Speak to me only with your eyes,
It is to you I give this tune

Bauserăm împreună o sticlă întreagă de vin roșu.

— Adevăr sau tăcere, mă întreabă ea, ridicându-și capul de pe umărul meu, ce ți se întâmplă? Parcă nu ești aici...

— Dacă vrei dovezi că sunt aici... Mă împing trupește în ea, și ea se trage înapoi, dar râde: — Bine, bine... nu asta am vrut să spun... Se desface din brațele mele și-mi zâmbește: Am și eu o surpriză pentru tine.

Subțirică și clătinându-se un pic, se întoarce la masă. Îi țin scaunul. Chelnerul vine și ne reumple paharele; se uită la ea ca și cum ar primi un consemn. Se depărtează, și albumul Led Zeppelin amuțește cu un scârțâit de placă oprită. Zgârieturi și pocnete mă fac să strâng din dinți, apoi, o voce, ca de demult: *Domnișoară, domnișoară, domnișoarăăă*, o voce tărăgănată, prea înceată, și totuși... *când te văd ce tare-mi bate inima* - disc românesc! probabil unicul din colecția hotelului!... *Când zâmbești eu mă aprind ca o țigară*... Câțiva turiști la alte mese ascultă această limbă necunoscută, poate cred că discul e în limba incașilor. Dulceața zaharisită mă ajunge, mă strânge de inimă, trag de gulerul cămășii, nasturele încheiat și descheiat de prea multe ori în ultimele săptămâni îmi rămâne în palmă, îl arunc pe covor. *Domnișoaaa-răă... dumneaaa.*

Știu cântecul. Popular și sub comuniști, și cântat în birturile din Arsenal.

Și atunci îi spun, amestecând toate gândurile care mă-au bântuit de când am cunoscut-o:

— Cântecul ăsta e așa de... așa de... Fratele meu e mort, dar el e miezul sufletului meu. Mi-ai spus că morții rămân cu morții... nu-i adevărat. Morții rămân cu vii, cu vii care i-au iubit și pe care i-au iubit. Morții sunt cei pe care nu-i pot

împărți cu tine, morții mei sunt doar ai mei. N-aș putea împărți morții mei cu tine, Zoia, chiar dacă nu mi-ar mai păsa că au murit din nepăsarea regimului — regimul, la urma urmei, a fost impus de o armată cotropitoare. Poate-aș putea uita câți din neamul meu au trăit vieți scurtate, desfigurate, sucite ca niște trunchiuri de copaci bolnavi, de pe urma unei ordini sociale pe care tatăl meu o visase cu totul altfel. Apropo, noii noștri stăpâni l-au încarcerat o vreme și pe tata — aveam cinci ani, eu și fratele meu, când mama s-a dus cu noi de mână, n-avea cu cine să ne lase, să-i ducă un pachet cu țigări și hrana tatei, la Jilava! (Zoia mă ținea de mână, dar acum își retrage mâna; mă ascultă cu fața crispată. Știu, simpatia pentru tristețea altora nu e partea ei tare.) Dar *tatăl tău*, Zoia, nu ne lasă nici măcar să ne iubim și să ne respectam morții, altfel decât prin el și sub directiva lui și în beneficiul lui! Trebuie să ieși de sub tutela lui, sfârșesc eu, altfel n-ai să trăiești tu însăți niciodată.

Ceva din ce spun apasă o coardă adâncă. Se caută de țigări, renunță la ele, se îndreaptă din spate, stând cu mâinile în poala rochiei sub marginea mesei, tăcuta, cu figura îngustată.

Apoi spune, înclinând capul către locația nevăzută a patefonului.

— Am vrut să-ți fac plăcere, cu o romanță din București...

— Îmi faci plăcere cu orișice. Îmi faci plăcere că te știu și că ești vie. Dar ești a *lui*, nu ești a ta. Și dacă ar fi să te cer de la el, n-ai fi a mea. Știu, știu... fetele, când se mărită, îi trag pe soți către neamul lor. Facem Crăciunul la mama *mea*, facem Paștele la mama *mea*... Dar ai tăi, *el*, înghit și absorb totul, n-au rude, n-au prieteni, au doar anexe docile. Adevăr sau tăcere?

Tăcere.

— Adevăr sau tăcere, spun eu. Dacă el se întoarce acasă *pus să facă ordine*, au să mă mai lase, au să mai lase pe cineva să scrie îndrăznet ori original? *El*, el o să mă lase?

— Nu, sufla ea, nerabdător, plictisita de obsesia mea cu acest subiect.

— Atunci... Fac un semn cu bărbia, către chelnerul care ne-a servit, către *maître d'hôtel* — un bărbat cu trăsături indiene care

tocmai îl conduce pe exploratorul american către o masă rezervată. Pot să le spun să schimbe discul? Îmi amintește de prietena mea Luminița, și asta mă doare prea tare.

— Adevăr sau tăcere, spune ea, dacă vrei să scrii original, asta-nseamnă cu tot atâtea șopârle? Eu fac semne cu mâinile, semne pe care le vreau copilărești și amuzante: Nu, *cu mai multe șopârle!* O văd că se înfurie și mai tare. (Mă gândesc, ce copil strivit a fost ea! Atât de mult din sensibilitatea ei n-o poate exprima decât prin furie!) — Adevăr sau tăcere, vrei să-ți trăiești viața înșirând cuvinte, nu-ți pasă unde trăiești, cu cine, cine-ți face mămăligă ori copii, doar ca să-nșiri cuvinte? Atunci de ce nu poți să scrii *despre el*? El îți spune ce, tu scrii, pentru restul lumii scrii și ce vrei tu, și restul vieții noastre... e al nostru! Ce-i așa de greu? Ori ești așa de înfumurat de *ce grozav e sufletul tău*, nici măcar un cuvânt să nu-ți schimbe cineva, că e din sufletul tău la care trebuie să se-nchine toată lumea? Face o scurtă pauză. Ai zis că mă scoți din cochilia mea... Acum sunt în cochilia ta! Grozav! Se apleacă peste masă, spre mine: - TU AI OPȚIUNI, EU N-AM. Adică am opțiuni mai mici, uite, eu pot să ți-i aduc în România pe Led Zeppelin, dar asta nu-i mare lucru. Cât despre mine, eu trebuie să lupt ca să aleg ce bărbat îmi place. Am fost îndrăgostită de un tânăr de la Cluj. Au făcut tot ce-au putut să ne despartă. Au lansat zvonuri... Mama nu mi-a spus adevărul și n-am să-i iert niciodată că n-a spus adevărul, de ce a fost împotriva lui. A zis: „Erai prea îndrăgostită, nu vreau să fii așa de interesată de un bărbat încât să-ți pierzi busola..."

Chelnerul îi aruncă o privire întrebătoare, și ea clatină din cap negativ. Și faptul că *Domnișoară, domnișoară* rămâne necântată a doua oară are gustul lipsei de libertate...

— Știu ceva despre tine, spune ea, artăgos.

— Știi multe, răspund eu.

— Nu vorbeam de dosarul tău, spune, cu dispreț. Știu că dacă vrei să fugi, ai să fugi, ai să te descurci! Te-am văzut de la început, atunci când ne-ntorceam de la Berlin și când ai scris reportajul despre Cuba înainte să aibă loc și când ai vorbit cu *el*. Ai să fugi și-ai să găsești o cale să te faci nevăzut dacă vrei să te

faci nevăzut, asta știu precis. Și dacă mă las ție, n-o să fiu sigură că ai să fii cu adevărat al meu, pentru că e în tine *altcineva* ... un extraterestru. Și atunci, ce atuuri am eu cu tine?

– Hei, hei! o întrerup eu, vrei să mă acuzi că am trădat, când încă n-am trădat? În loc să mă-ntrebi, pot să fiu și eu liberă? Pot să fug cu tine?

– Nu pot, spune ea. Ar fi prea greu. Nu sunt învățată cu greul.

– Te-ar lua înapoi. Ești fiica lor.

– Taci din gură! spune ea cu furie. Ce se întâmplă între tine și *el*? Ce nu merge?

– Nu merge, că eu n-aș fi eu, nici cu tine în pat! Nu merge pentru că el e cel care sfărâmă generația mea, el e cel care-o risipește-n lume, nu-ți dai seama? Pelticul hărăzit să vorbească cu Nixon și cu ceilalți stăpâni ai lumii, el mă împinge să fug, el mă silește! Ca să pot afla: e toată lumea făcută din peltici, din orbi văzători și din nătângi deștepți? Ori poate e loc în ea și pentru unul ca mine? Trebuie să mă duc să vad lumea cu ochii mei, la asta mă silește chiar el! El e cel care a ridicat ștacheta! El a vrut să pună România pe un plan cu America. Dar atunci au și românii dreptul să vadă cu ochii lor cât de sus e pusă ștacheta și din ce-i făcută, și dacă românii, *ei*, nu-s mai proști decât el, atunci n-are dreptul să-i țină încătușați, iar lumea le datorește să-i primească!

Îmi trag răsuflarea.

Mă uit la masa exploratorului. Exploratorul cinează cu un andin local, în costum și cravată, poate vreun profesor de geografie din Cuzco. Îmi vine să mă scol, să mă reped la el și să-l întreb gâfâit: „Dac-aș lua-o în josul muntelui, direct spre est, spre frontiera braziliană, pe jos, fără hrană, mărșăluind necontenit, consumând pură adrenalina, aș putea trece frontiera? Am citit că nu-i păzită de nimeni, că e sălbăticie curată, nici nu se știe unde se sfârșește o țară și începe alta. Spune-mi, aș putea?"

Dar știu ce mi-ar răspunde.

Mi-ar spune: „Da. Dacă ești suficient de disperat."

Cu capul întors către masa exploratorului, simt ... mâna Zoiei [illegible]

Când mă uit la ea, pare într-un fel ușurată!

— Totul vine de la el, spune ea. Da, el a ridicat ștacheta. El le-a dat românilor dorința să se măsoare cu lumea. Dar asta e o realizare. Își mătură părul de pe frunte, se destinde, îmi zâmbește. Adevăr sau tăcere, vrei să fim singuri?

— Da, spun eu, fără ezitare.

Se ridică și mă ridic și eu.

Unul dintre peruvieni ne urmează în holul hotelului. Zoia cere cheia camerei ei, și eu cer cheia camerei mele. Peruvianul se retrage în pragul ușii restaurantului. Eu și Zoia ieșim din atrium. Becuri în cuști de sârmă semnalează cărările spre Templul Soarelui. Pășim spre ruinele luminate subtil.

— Uite ce caldă e piatra asta, spune ea, sprijinindu-se de un bolovan teșit pe o parte, larg și neted. Pun palmele pe fața netedă a stâncii; căldura solară, înmagazinată de-a lungul zilei, fumegă blând prin fața poroasă a stâncii. Piatra e vie. În spatele nostru, atriumul e încoronat de copaci largi, ceiba, aduși aici din junglă, transplantați...

Ca într-un vis urât, un vis în care te închipui gol în pântecul oceanului, și o siluetă de rechin înnegrește albastrul apei, mi se pare că se furișează cineva după noi, un urmăritor înalt, cu un profil lung, cunoscut...

Dar n-am timp să ma cutremur, vântul mișca frunzișul de ceiba, și lumina de la intrarea hotelului inunda noaptea. Mi s-a părut?... Silueta e nemișcată... Un trunchi retezat... — Nu-i picior de român pe tot muntele, îmi șoptește Zoia.

Doi agenți peruvieni au deschis ușa holului. Dar nu ne urmează afară.

Cât mi-am închipuit această clipa, cât de precis și în detaliu, abia acum înțeleg — când ceea ce am dorit se întâmplă, spontan și fără preludii. Rezemându-ne de acea stâncă oblică, lunecăm într-o crevasă joasă și plată. Ca dintr-o foame de alăturare, nu vorbim, nici nu gândim poate.

Stânca e tare, dar nu-i simt asprimea; pe fundul acelei crevase s-a adunat praf, străvechi, parcă lunar. — Nu te grabi, murmură ea, şi-i răspund nu, nu... fără să ştiu dacă îmi face o rugăminte ori o sugestie din experienţă. Mi se pare oare? În interiorul coapsei ei, văd un semn din naştere, o pată bronzată, mică, seducătoare... Îi văd vânii, înconjuraţi de noapte şi de fantomele munţilor. Atât de caldă şi fluidă poate fi o femeie, atât de uşoară poate fi adâncirea unui trup în alt trup, încât îmi rămân în minte... buzele, ochii, zvâcnirea gâtului, apucarea palmelor şi a braţelor, respiraţiile... Ceea ce îmi voi aminti mai târziu, cu ochii lucitori şi obrajii încinşi: simţul trupurilor încă umplute de soare, emanând o căldură ca şi a stâncii care respira... Cât de frumos e ce se uneşte, ce se amestecă... Cum ne înscriem unul pe trupul altuia, cu simţuri, în loc de cuvinte...

Aud respiraţiile. Aud cuvinte copilăreşti şi sunete umede şi pline, de sărutări...

N-am să le pot uita.

Şi aud depărtările, în acelaşi timp. Nu nepăsătoare, ci frematând.

Apăs clanţa uşii camerei ei.

Se deschide. N-a încuiat.

Mă strecor înauntru, lăsându-mi geanta de voiaj în afara uşii, pe coridor.

Dintr-o fereastră laterală, soarele încaşilor umple coridorul cu o lavă de bronz topit.

Doarme.

Doarme cu cearşaful acoperind-o ca într-o pictură clasică, dezvelind un genunchi, şi pieptul, şi gâtul. Doarme cu obrazul parcă desenat pe perna, ca într-un efect prea frumos. Artificial, aranjat. Ca atunci când o oglindire în apă e atât de perfectă încât te poţi înşela, care-i realitatea şi care-i oglindirea? Sunt identice.

Doarme neştiutoare, cu pielea strălucind de căldura somnului, fără să-mi simtă privirea.

Baschetii și pantofii mei sunt în geanta de voiaj. Port pantalonii de la costumul meu negru, spălat și călcat de diverse servicii hoteliere la fiecare câteva zile. Haina e împăturită în geantă. Port cămașa albă de ieri, cu doi nasturi lipsă, nu mi-am dat seama cât de tare am tras de guler, dar încă arătoasă. Mă apropii de patul de hotel, în ciorapi, aspir pielea fetei adormite, parfumul nopții trecute, lăsat în voia lui.

Are buzele subțiri și roșii-roșii. Voia s-o trezesc înainte de răsărit, dar soarele e deja deasupra piscului Huayna Picchu și n-am inima s-o trezesc.

Ies din cameră, în vârful picioarelor.

Afară, pe coridor, mă așez pe covorul în culori andine, mult roșu și negru și cafeniu, și încerc să-mi pun pantofii. Picioarele îmi sunt umflate. Înfund pantofii sub celelalte articole vestimentare, încerc baschetii.

Merg, silindu-mă să merg repede, către recepția hotelului. Dar și baschetii parcă s-au strâmtat, și picioarele mă dor. Mi-ar trebui niște ciorapi mai groși și confortabili. Sau niște sandale deschise și largi.

La recepție, am întrebat dacă au de vânzare un dicționar englez-spaniol. — *Si, señor.* Le aveau chiar acolo, pe masa recepției; aveau și dicționare inca-español/español-inca. Am cumpărat și pus în geantă un *diccionario bilingue ingles-español*, de 40 000 de cuvinte. Am sa-l deschid la sandale în engleză, ca să aflu termenul spaniol. Nu m-aș mira să vândă și sandale la recepție.

Trebuie să-mi cumpăr sandale.

Uriașii copaci ceiba, sădiți în jurul clădirii holului, învelesc holul în umbra. Când patrund în hol, cu candelabrele de bronz în stil hispanic colonial încă aprinse, mă simt în toiul unei nopți pline de premoniții anxioase.

— Bună dimineața, spune o voce pozitivă, optimistă. Mi se pare că se învârtește holul cu mine. De fapt, m-am răsucit eu pe

călcâie, atât de brusc, îmi pierd și echilibrul, și respirația... Anton e în fața mea, la distanță egală între ieșire și masa de recepție.

Nu te uita unde să fugi, spune el calm, scăzut. N-am venit să te arestez. Nu e nicio duba afară, niciun helicopter, nimic...

Vorbește ca și cum mi-ar fi citit spaimele, nu azi, ci săptămâni în urmă.

Reușesc să rostesc: – De când ești aici?

De ieri, spune el.

E îmbrăcat într-un pulover cu motive montane, un pulover de ski. Și în jeanși, o mărime mare, fiindcă e înalt și zdravăn. Și acum, când talia nu-i e acoperită de faldurile unui costum, văd că are o burtă rotundă, dar pe care o poartă sprinten. În picioare, are bocanci de munte, noi și foarte mari.

Pe o măsuță lângă el, văd un serviciu de ceai, cu un ceainic de metal, aburind. Ceaiul arată roșiatic și dens, comestibil.

– Ai venit cu mașina? întreb, gândindu-mă la asigurarea Zoiei: „Nu e picior de român în tren."

– N-are importanță cu ce-am venit. Să stăm jos? Vrei să guști un ceai andin?

– Ce vrei de la mine? ripostez eu, strângând în mână mânerul genții. Mă uit repede în jur, de obicei asemenea hoteluri sunt pline de obiecte artizanale; mă uit după unul pe care l-aș putea folosi ca pe o armă, dar nu văd nimic ușor de înșfăcat și de mânuit.

La recepție, unul dintre chelnerii de aseară, purtând acum o livrea de receptionist, se uită la notele clienților care vor părăsi hotelul în dimineața asta.

– Vreau să-ți fac o propunere.

Trebuie să fiu alert, mă gândesc eu. Trebuie să ies de-aici pe picioare, și poate peste trupul lui Anton...

Încerc să gândesc rațional: n-am de ce mă teme, chiar el mi-a spus-o, și dacă mă port ca și cum aș fi în primejdie, poate măresc posibilitatea unei primejdii... Profilul lui lung e ușor neras. Mă uit la torsul lui, la subsuori, la buzunarele pantalonilor. Nu văd bulbucături suspecte, nu cred că e înarmat... Dar de ce simt o spaimă aproape paralizantă? Ori poate nu e spaimă? Ce e, atunci?

Uite, am venit să vorbim ca doi bărbați. O spun sincer, la început te-am crezut mai puțin tare și mai lipsit de experiență... Dar ești foarte tare, și nici nu știu dacă ți se potrivește cuvântul experiență... Anton râde scăzut, un râs în care aud hazul situației: cineva, cu, i-a depășit așteptările, și chiar definițiile. Sincer, cum te-ai descurcat ultimele dăți, cu șeful... a fost o demonstrație de abilitate.

— Ce vrei? i-o tai eu, identificând oarecum ce emoție simt.

Nu sunt cu adevărat speriat. Ba da, sunt. Dar nu e o spaimă fizică, e mai degrabă o spaimă sufletească, una ca de un drog primejdios, de care ai auzit și-l vezi pentru prima oară, în încarnarea lui chimică: o pastilă. O materie albă, aparent inocentă. Ți-e teamă că acel drog îți va convinge creierul, cumva, să iei pastila, s-o pui în gură și s-o înghiți.

Mi-e spaimă de Anton ca de un vrăjitor. Mi-e spaimă de el ca de diavolul... Mi-e spaimă de seducția diavolului.

Și deci nu vreau să-l ascult.

— Dă-te la o parte, îi spun și fac un arc pe lângă el, înaintând spre ieșirea din hol.

— N-ai unde să te duci, spune el și mă lasă să trec, dar merge și el cu mine.

— Treaba mea unde mă duc, răspund eu.

— Nu fi încăpățânat. Uite, îți spun din nou, ai un mod înnăscut de a te descurca, un fel de inspirație către ceea ce e esența unei situații și cum să folosești acea esență nu acum, pe loc, ci în viitor... O clipă, mi se pare că Anton se referă la acea parte a mea neștiută, aceea care vrea să scrie, să facă fericiți cititorii nu doar azi și aici, ci ani de-aici înainte, pe alte meridiane, în lumi ce abia se nasc... Anton însă se referă la altceva: Cum ai reușit s-o umpli de viață pe fetița aia deprimată și închisă în ea, cum ai îmblânzit aparatul, cum l-ai făcut până și pe *el*, chiar dacă numai pentru câteva zile, să se creadă altcineva decât e... un altruist, un lider cu adevărat inspirat, un om... artist aproape (sarcasmul acestor cuvinte e delicios, Anton îl savurează vizibil). Astea nu-ți vin din citit ori de la vreun instructaj select... Nu, tu ești făcut să ajungi foarte sus, și de aceea.

Scap afară pe uşă. Dar Anton apucă şi el mânerul clanţei, de bronz masiv în stil colonial, deschide uşa larg şi măreşte pasul după mine.

Mă regăsesc, cu geanta de voiaj în mână, printre trunchiurile acelor ceiba gigantici, sub a căror umbră abia pătrunde soarele.

— ...iţi propun o alianţă, îmi spune Anton, ajungându-mă din urmă.

Eu calc pe pietrişul de afară în ciorapi, el poartă bocanci de munte.

— Mersi, spun eu, sunteţi extrem de amabil. Dar nu cred că ne-am potrivi.

— Există mulţi oameni, replică Anton, care par foarte nepotriviţi unul cu altul şi folosesc aceeaşi şansă politică.

— Adică să mă fac informator şi agent ? întreb, uitându-mă în jur şi dându-mi seama că nu ştiu încotro s-o iau. Undeva, printre trunchiurile de ceiba, e o cărare către peronul gării andine, dar n-o văd. Şi nu ţin minte în ce direcţie e gara.

La marginea crângului de ceiba, văd versantul coborâtor al muntelui. E lung şi plin de haţişuri.

Anton începe să râdă. — Nu, dragă, spune el, cu o totală lipsă de căldură în acel cuvânt, „dragă". Ce, crezi că-ţi propun să fii un al doilea Coman? E un servitor. Face totul pentru şeful şi familia şefului. Dacă Nicuşor se culcă cu o fată sub rangul lui, Coman e chemat s-o spele pe dinăuntru cu peria, ca pe o sticlă murdară... Coman! Nici măcar nu spune „bietul Coman", întreaga lui subapreciere pentru acesta o pune în folosirea numelui. Eu îţi propun să fii partener cu mine!

Şi mă simt prins de magia şarpelui!

— Nu pot, răspund. Eu nu las scrisul ca să devin funcţionar la Externe ori diplomat.

— Nu trebuie să laşi scrisul, spune Anton. Şi nici nu-ţi propun să colaborezi cu organele. Apropo, probabil că nu ştii: securitatea, CIA, KGB, astea sunt organizaţii obligatorii pentru orice state moderne şi lucrează în ele o mulţime de oameni, unii foarte cinstiţi şi patrioţi. Mă refer la ce e deasupra lor. Ochii lui Anton se aprind, vorbeşte de ceva care îl excită, îi dă direcţie şi

sens: Deasupra tuturor celorlalte organe și organisme, lumea e condusă de *adevărata rețea*... Aceea care unește lumea, aceea care conduce lumea pe un anume drum, și nu pe un altul... Face o pauză. Flacăra rece din ochii lui are un efect mângâietor, o mângâiere foarte, foarte rece... Dacă ești de acord să participi în acea rețea, ai să afli cât de selectă e și cât de influentă. În acea rețea, îți propun să fim parteneri. Tu și eu. Numai noi doi.

Mă gândesc o clipă.

Mă gândesc la toate teoriile conspiraționiste despre care am auzit ori citit. La toate poveștile science-fiction, unele puerile, altele complexe și originale, care mi-au inflamat imaginația. Terestri. Extraterestri. Superextratereștri. Ultraextratereștri. Supraveghere. Supersupraveghere. Ultrasupraveghere.

— Îți place, nu? mă întreabă deodată lordul, ca și cum ar întreba o pasăre căzută prada: Îți place lațul în care-ai căzut?

— Dă-te la o parte, mârâi eu, cu acea spaimă din mine crescând și devenind un fel de scârbă de ce e lumea; mă uit în josul versantului, toată natura sublimă, vegetația, fauna, să fie și ele deja prada acelei conspirații, *adevărata rețea* ...? Sigur, dacă l-aș întreba pe lord, mi-ar da informația...

— Și Zoia? întreb eu, de fapt fără să mă gândesc la ea.

— Nu trebuie să știe. Nu-i nevoie. Ce, crezi că șeful știe cu adevărat? Iar Zoia e o romantică. Ia zi, cum e? mă-ntreabă cu o grosolănie instantanee și sportivă.

Îmi trece prin minte un gând obscur — ceva despre vânătoare. Să dobori prada cu un singur glonț, unul singur. Dintr-un foc. UN FOC! NUMAI UNUL!

— Lasă-mă să trec.

— Nu se poate, spune el, logic. De unde-ai ajuns, nu mai poți fugi.

UN FOC! NUMAI UNUL!

Parcă brațul meu se mișcă singur. Ridic geanta și îl lovesc pe Anton în umăr. Nu foarte tare, dar l-am luat prin surprindere. Deodată, mă lovește și el cu pumnul. Neînarmat, dar zdravăn și osos. Scrâșnesc de durerea pumnului, încerc să-l lovesc cu geanta din nou, dar el o smulge din mână. Pierzându-ne amândoi

echilibrul, ne lovim inabil și stângaci, dar deodată am în mână ceva. Mașina de scris, ușoară și compactă. O ridic și o prăvălesc spre fața lui, lovindu-l în bărbie. Din gura lui Anton țâșnește un fir de sânge. Se aruncă asupra mea, mare, greu, spintecând aerul, și îl izbesc din nou, fără să mă mai reții, îl izbesc ca pe viață și pe moarte — sar clapele dislocate ale mașinii, carul se desface din încheieturi și cade pe pietriș. Mă aplec și înhață carul, dar nu mai e nevoie să lupt. Anton a căzut.

Cu sânge pe bărbie, se uită la mine de jos, uluit.

O iau la fugă, intuind care mi-e direcția: în jos, către acel râu alb.

În jos, prin hățișul sălbatic.

Foarte repede, ciorapii îmi sunt în zdrențe și las urme însângerate pe frunzișul cu dinți. Nu mă opresc. Nu mă mai pot opri. Greutatea propriului trup mă arunca în jos.

Tai hățișul, în josul versantului. Spre râul Apurimac...

Dacă nu mă opresc, voi ajunge curând la râu...

Dacă va fi nevoie, îl voi trece înot, cum a trecut acel unchi al meu Dunarea...

Voi supraviețui acelei volburi lungi de apă albă. Sunt destul de disperat ca să-i supraviețuiesc.

Nu știu dacă a trecut un timp lung ori doar o clipă. La un moment dat, izbesc destul de tare cu șoldul într-un trunchi răsturnat, ascuns în frunziș. Domolit, mă uit înapoi în susul versantului.

Mă aștept să văd un colier de capete ițindu-se deasupra marginii coborâșului. Agenții peruvieni ori alți agenți... ori adevărata rețea... n-aș fi surprins dacă aș auzi gloanțe, și primul meu instinct e să mă ascund sub un fel de rapiță tropicală și apoi să mă uit iar, mai cu grijă, în sus.

Dar nu văd nicio față omenească.

Nu vad decât frunzișul agitat pe care l-a străpuns trupul meu în coborâre vijelioasă. Frunzișul n-a avut timp să se liniștească după trecerea mea

Querida Zoa,
compañerita,
... începusem să scriu o scrisoare în minte.
Trecuseră multe ore.
Traversasem deja râul Apurimac.
N-a fost nevoie să mă lupt eroic cu râul, înotând până la înțepenirea brațelor. N-am fost în pericol să mă înec.
Râul, acolo unde am păşit pe malul lui, era traversat de un *chaca*, un pod indian făcut din liane şi cu balustrade de liane.
Am făcut un pas pe pod şi a fost cât pe-aci să valsez prin aer, spre volbura râului.
Flexibilitatea lianelor era extraordinară. Era imposibil să treci podul fără să te ții strâns de balustrade, în timp ce lianele de sub picior şerpuiau şi unduiau de necrezut. Dar... mi-am trecut geanta cu haine pe un umăr, am băgat de seamă că țineam încă strâns într-un pumn, ca pe un pumnal, carul maşinii de scris şi l-am aruncat în râu şi m-am avântat, chibzuind că un ritm firesc avea să se stabilească între paşii mei şi unduirea lianelor.
Aşa s-a şi întâmplat, când deodată ritmul podului a părut că începe să înnebunească — şapte indieni plus două lame încărcate se angajaseră pe pod din partea cealaltă, pentru a trece către Machu Picchu.
Au început să strige ceva la mine şi am înțeles că trebuie să stau nemişcat.
Când au ajuns la mine, am văzut că lamele erau încărcate cu produse artizanale, inclusiv poncho-uri şi sandale, unele împletite din liane uscate, altele din piele. Am reuşit să mă caut prin buzunare şi să scot câțiva dolari. Cu râul tunând asurzitor sub noi, am încercat să-i fac să accepte dolarii pe care-i mai aveam, pentru o pereche de sandale.
Nu voiau dolari.
Dar voiau să mă ajute. Cinci dintre ei s-au postat la intervale regulate pe pod, înhățând balustradele de liane. La mijloc, lângă lama cea mai încărcată, conducătorul lor, care arăta ca un

cacique dintr-un film, mi-a înfundat dolarii la loc în buzunar, şi el şi perechea lui, o femeie — patru erau bărbaţi şi trei, femei —, mi-au bandajat picioarele cu un poncho tăiat pe loc în bandaje improvizate.

După aceea, m-au încălţat cu nişte sandale pe măsură şi mi-au spus şi cu cuvinte indiene, şi prin semne să nu păşesc mai departe până nu ţin ei podul nemişcat. Şi într-adevăr, din modul cum îşi distribuiseră greutatea în şase puncte ale podului, podul de liane a devenit aproape imobil şi am trecut pe el, în sandale, fără să cad în acel afluent al Amazonului superior. Îl întrebasem pe cacique dacă era Apurimac, dar mi-a spus alt nume; orişicum se vărsa în Apurimac, într-o vale mai jos, mai la est.

Am trecut podul scriind în minte începutul acelei scrisori:

Querida Zoia,
compañerita,

Eu vreau să scriu, scrisul mi-e limba, scrisul mi-e ţară. Enormitatea spaţiului e chezăşia faptului că voi continua să scriu: lumea e atât de nesfârşită, am atâta spaţiu de cucerit!

Şi am să-ţi fac o mărturisire: în România, spaţiul meu de viaţă era numai scrisul — am încercat cât am putut să-l lărgesc, şi totuşi să-mi păstrez ignoranţa şi inocenţa. Cum aş putea scrie fără inocenţă şi fără imaginaţie acel copilăros vis şi dor al spaţiului?

Querida Zoia,

S-ar putea să-i zăreşti azi, peste câteva ore, la Machu Picchu pe indienii care m-au salvat. Desigur, n-ai să afli că ne-am întâlnit şi că m-au ajutat. Păcat. Am avut o experienţă rară — în timp ce indienii tăiau un poncho în bucaţi (suspendaţi ei toţi şapte şi animalele lor şi eu deasupra unui torent tunător) ca să bandajeze, gratis, pe un necunoscut. Am simţit, sunt convins că nu mă înşel, că ştiau că fugeam de o mare primejdie. Şi că n-o făceam din alegere, ci din disperare. Şi se simţeau datori să mă ajute, fiindcă, în sălbăticia lumii largi, necunoscuţii se ajută la disperare, exact ca prietenii.

Mi-a venit să plâng de simplitatea generozității lor. Poate-am și plâns, nu știu. E extrem de umed în junglă, și obrajii îmi sunt lac de sudoare.

A, uitasem. Indienii mi-au dat o tiugă cu apă și mi-au spus prin semne să beau din râu numai unde curge foarte iute, viteza probabil filtrează impuritățile.

Mi-am adus aminte de atât de multe lucruri pe care le-am gândit de când te-am cunoscut, *compañerita*.

Regret, și îți ofer cel mai frumos compliment de care sunt în stare, că n-am avut timp să devenim cu adevărat prieteni. Cred că poți fi o prietenă desăvârșită.

Cât despre mine, încă nu știu încotro mă îndrept. Dar Brazilia nu poate fi prea departe și... jungla e plină de indieni. Deci nu cred că mă voi pierde.

Și mă simt în fine eliberat de neîncetata îndoială: ce să fac? Și: am făcut bine ori n-am făcut bine?

Dar dacă decid cumva să mă abandonez acestei frumuseți sălbatice, chiar dacă îmi petrec restul vieții într-un sat cu colibe din liane, cuvintele pe care le scriu, în minte, pe inimă, în creier, sunt exact aceleași pe care le-am iubit și folosit de când mă știu. Voi deveni povestitorul oficial al unui trib (indienii au asemenea povestitori), voi spune cuvintele cum îmi vin, și indienii se vor bucura de ele spuse o singură dată, neschimbate și pure...

Orișicum, povestirile se scriu în minte și în inimă, înainte de a se scrie pe hârtie.

Dacă voi trăi printre băștinași tribali, voi scrie în minte și în inimă. Și voi avea, ca om, același destin pe care mi l-am dorit întotdeauna.

Adios, compañerita. Que te vaya bien!

P.S.: Tocmai acum, când îți scriu, în fața mea văd un alt pod din liane.

E mult mai mare decât celălalt pod și e țesut din odgoane de plante agățătoare. E, într-un fel, o minune arhitectonică, dar pe

același principiu: Unește-ți ritmul pasului cu ritmul unduirii punții și-ți vei găsi ritmul firesc...

Am învățat o lecție de viață.

Adios din nou, *buena suerte, a su cuerpo y a su alma!*

Petru Popescu
Iulie 2009, Los Angeles, California

BIBLIOTECA METROPOLITANA BUCUREȘTI
Serviciul INFORMARE COMUNITARA
Filiala DIMITRIE BOLINTINEANU
Nr. Inventar

Editura Jurnalul

Director
Marius Tucă

Director executiv
Sorin Stoian

Adresa: Piața Presei Libere nr. 1, Corp D, etaj VIII,
București, Sector 1
tel.: 021-318 20 37; fax: 021-318 20 35
e-mail: editura.jurnalul@jurnalul.ro

Curtea Veche Publishing

Director
Grigore Arsene

Adresa: str. Ion Mincu, nr. 11,
cod 011356, București, Sector 1
tel.: 021-222.57.26; fax: 021-223.16.88
e-mail: redactor@curteaveche.ro
www.curteaveche.ro

Tipar: „Monitorul Oficial" R.A.

Drama romantică a unui tânăr scriitor confruntat cu tentația puterii și cu atenția fiicei dictatorului. Oare aventura lor erotică va deveni dragoste adevărată? Ce va alege eroul? Compromisul sau libertatea? Un roman palpitant, bazat pe fapte reale, o mărturisire candidă, o superproză modernă pe al cărei eroi îi vom cunoaște intim și de neuitat.

Editura Jurnalul
ISBN 978-606-93051-2-6

Cuiaua Veche Publishing
ISBN 978-973-669-031-6